

T.C
AMASYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI

H.1062 (1651-1652) TARİHLİ VE 9 NUMARALI AMASYA ŞER'İYYE
SİCİLİ'NİN TRANSKRİPSİYONU VE DEĞERLENDİRİLMESİ

Yüksek Lisans Tezi

ÜMMİHAN DEMİR

AMASYA

Kasım-2022

T.C
AMASYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI

H.1062 (1651-1652) TARİHLİ VE 9 NUMARALI AMASYA ŞER'İYYE
SİCİLİ'NİN TRANSKRİPSİYONU VE DEĞERLENDİRİLMESİ

Hazırlayan
Ümmihan DEMİR

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Yılmaz KARADENİZ

AMASYA-2022

ETİK BEYAN

Tezimin içerdığı yenilik ve sonuçları başka bir yerden almadığımı ve bu tezi Amasya üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünden başka bir bilim kuruluşuna akademik gaye ve unvan almak amacıyla vermediğimi; tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada kullanılan her türlü kaynağa eksiksiz atıf yapıldığını, bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu bildirir, aksinin ortaya çıkması durumunda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim. .../.../....

İmza

Ümmihan DEMİR

TEZ ONAY SAYFASI

Ümmihan DEMİR tarafından hazırlanan “H.1062 (1651-1652) Tarihli ve 9 Numaralı Amasya Şer’iyye Sicilinin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi” başlıklı bu çalışma aşağıdaki jüri tarafından oy birliği ile 25/10/2022 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda Amasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri

Danışman : Prof. Dr. Yılmaz KARADENİZ

Üye : Doç. Dr. Murat HANİLCE

Üye : Doç. Dr. Songül Keçeci Kurt

İmza

.....

.....

.....

ONAY

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.
.../.../2022

.....

Doç. Dr. Hasan YERKAZAN

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

ÖZET

H.1062 (1651-1652) TARİHLİ 9 NUMARALI AMASYA ŞER'İYYE SİCİLİ'NİN TRANSKRİPSİYONU VE DEĞERLENDİRİLMESİ

Ümmihan DEMİR

Amasya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

Tarih Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Kasım/2022

Danışman: Prof. Dr. Yılmaz KARADENİZ

Osmanlı Devleti şehir tarihi araştırmaları hususunda Şer'iyye Sicilleri büyük öneme haizdir. İlgili bölgedeki bu mahkeme kaydıyla sosyo-ekonomik, idari, hukuki, iktisadi, askeri, asayiş, vasi tayini, evlilik, boşanma, borç ve benzeri konularda bilgi sahibi olunmaktadır. Kadı'nın görev içeriğinin genişliği siciller için de konu zenginliği oluşturmaktadır. Şer'iyye sicillerinin ihtivası bakımından geniş oluşu bu kaynakların Osmanlı tarihi araştırmalarının konusu olmalarının elzem oluşunu göstermektedir.

Bu tez çalışmasında, H.1062 (1651-1652) tarihli 9 numaralı Amasya Şer'iyye sicilinin transkripsiyonu ve değerlendirilmesi yapılmıştır. Bu kadı defteriyle Anadolu'nun önemli şehirlerinden bir tanesi olan ve Şehzadeler şehri olarak da anılan Amasya, yerel tarihi için 17. yüzyılın belli bir kısmına ışık tutması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı Devleti, Kadı, Şer'iyye Sicili, Amasya

ABSTRACT

TRANSCRIPTION AND EVALUATION OF THE 9 TH AMASYA SER'IYYE REGISTER DATED H.1062 (1651-1652)

Ümmihan DEMİR

Amasya University, Institute of Social Sciences

Department of History, M.A., November/2022

Advisor: Prof. Dr Yılmaz KARADENİZ

Ser'iyye Registers are of great importance for the Ottoman state city history researches. With court record in the relevant region, information is obtained on socio-economic, administrative, legal, economic, military, security, guardian appointment, marriage, divorce, debt and similar issues. The breadth of the duty content of the kadi creates a wealth of subjects in the registers. The wideness of the Ser'iyye registers in terms of their content shows that these sources are essential to be the subject of Ottoman historical studies.

In this thesis, the transcription and evaluation of the 9 th Amasya Ser'iyye Register dated H.1062 (1651-1652) were made. With this kadi book, it is aimed to shed light on a certain part of the 17th century for the local history of Amasya, which is one of the important cities of Anatolia and also known as the city of Princes.

Keywords: Ottoman State, Kadi, Ser'iyye Registry, Amasya

ÖNSÖZ

Osmanlı tarihi çalışmalarında birinci el kaynaklardan olan Şer'iyye sicilleri, XV. yüzyılın ilk yarısı ve XX. yüzyılın ilk çeyreğine değin mikro (yerel) tarih çalışmaları açısından önemli yer tutmaktadır. Siciller söz konusu bölge adına kapsamlı bilgi vermektedir. Vasi tayini, borç, boşanma, tereke kaydı, görev tayini, nafaka, mülk alım-satımı, ölüm keşfi, berât, ferman, buyruldu gibi birçok konuyu bünyesinde barındırmaktadır. Kadı'nın vazifelerinin içerik olarak geniş olması şer'iyye sicillerinin muhteviyatını güçlendirmektedir. Bu bağlamda şer'iyye sicilleri sosyal yaşam, resmi yazışmalar, askeri sevkiyat durumları, vakıf işleri, ekonomik olarak canlılığın takip edilmesi ve daha birçok konu da şehir tarihi araştırmaları ve daha büyük ölçekte tarih araştırmalarına katkı sağlayabilecek niteliktedir. Ayrıca Osmanlı Devleti'nin hukuki açıdan vazifelendirdiği ehli örf ile adaleti ne ölçüde temin edebildiğini de şer'iyye sicilleri sayesinde gözlemleyebilmekteyiz. Sosyal hayata dair evlenme, boşanma, nafaka işlemleri adı altında Osmanlı Devleti'nde hukuk önünde kadının da haklarını siciller aracılığıyla görebiliyoruz. Kadı'nın görevi gereğince imar vazifesi de olması mimari açıdan şehrin yapısını anlayabilmemizi sağlamaktadır. Ve daha birçok konu da şer'iyye sicilleri farklı disiplinleri de kapsayarak geniş bir araştırma sahası oluşturmaktadır.

Bu çalışma üç bölümden oluşmaktadır. İlk kısımda Şer'iyye sicillerinin Osmanlı tarihi açısından ehemmiyeti ve içeriğine değinilerek ardından kadılar ve görevleri hakkında genel hatlarıyla bilgiler verilmiştir. İkinci kısımdaysa çalışmayı konu olan 9 numaralı Amasya Şer'iyye sicili tanıtılarak konu tasnifi yapılmıştır. Son kısımda belgelerin transkripsiyonu yapılmış ve orijinal olarak defterden bazı belgeler Ekler kısmında gösterilmiştir.

9 numaralı Amasya Şer'iyye sicili incelenirken; belgelerde okunmayan/çözümlemeyen yerler “...” şeklinde, emin olunamayan kelimler için “?” işareti kullanılmış, belgede boşluk bulunan alanları ifade etmek için [boşluk] ibaresi kullanılmış ve isim belirtilecek kısımlarda isim eksikliği olduğundan [isim yok] ibaresiyle açıklanmıştır. İfadelerin daha anlaşılır olmaları için günümüz Türkçesine uyarlanarak örneğin; lâzimesin sözcüğünü lâzimesin(i) olarak , ‘Mevlana Mahmud arz itmeğin’ kelimesini ‘Mevlana Mahmud(a) arz itmeğin’ şeklinde yazılmıştır. Belgeler de Ayn, elif ve hemze harfleri imlâ

kuralları gözönünde bulundurularak (‘) işaretiyle, inceltme ve uzatma harfleri de (^) şeklinde gösterilmiştir. Okuma sırasında hatalar en aza indirgenmeye çalışarak sağlıklı bir transkripsiyon çalışması ortaya konmaya gayret edilmiştir. Transkripsiyon esnasında belgelerin tasnifini kolaylaştırmak adına (1.2),(1.3),(1.4) şeklinde bir gösterim tercih edilmiştir. Burada ilk verilen sayı sayfa numarasını ikinci sayı ise belgenin kayıt sırasını temsil etmektedir.

Yüksek lisans hayatım boyunca desteğini esirgemeyen başta kıymetli ailem olmak üzere değerli arkadaşlarım Zeliha YAVUZ’a, Ayşe Esra KALKAN’a ve Fatma Gül TÖREMİŞ’e teşekkür ederim. Bu çalışmada bana yol gösteren zamanını bana harcayıp yardımını esirgemeyen danışman hocam Yılmaz KARADENİZ’e teşekkürlerimi sunarım.

Ümmihan DEMİR

İÇİNDEKİLER

ETİK BEYAN	i
ÖZET	viii
ABSTRACT	ix
ÖNSÖZ.....	viii
TABLolar DİZİNİ.....	ix
RESİMLER DİZİNİ	x
KISALTMALAR DİZİN.....	1
GİRİŞ.....	1
1. OSMANLI DEVLETİ'N DE KADILIK KURUMU VE ŞER'İYYE SİCİLLERİ.....	3
1.1 Osmanlı Devleti'nde Hukuk ve Önemi	3
1.1.1 Osmanlı Devleti'nde Kadılık Kurumu	5
1.1.2.1 Osmanlı Devleti'nde Kadı'nın Tayini ve Görev Süreleri.....	5
1.1.2.2 Kadıların Görev ve Yetkileri	7
1.1.2.3 Kadı'nın Yardımcıları.....	7
1.2 Şer'iyye Sicillerinin Önemi	8
II. BÖLÜM	
2.ŞER'İYYE SİCİLLERİ'NİN MUHTEVASI VE 9 NUMARALI AMASYA ŞER'İYYE SİCİLİ'NİN TASNİFİ VE TANITIMI	9
2.1 Şer'iyye Sicilleri'nin Genel Özellikleri	9
2.1.1 Şekil Bakımından Özellikleri	9
2.1.2 İçerik Bakımından Özellikleri.....	9
2.2 Şer'iyye Sicillerinde Muhtelif Belgeler	10
2.2.1 9 Numaralı Amasya Şer'iyye Sicili'nin Tanıtımı H.1062(1651-1652).....	10
2.3 Merkezden Kazâya İntikal Eden Yazılar	18
2.3.1 Ferman.....	18
2.3.2 Berât	20
2.3.3 Buyruldu.....	21
2.3.4 Tezkire.....	22
2.3.5 Mektup	23
2.4 Kadı Tarafından Kaleme Alınan Belgeler	24
2.4.1 Borç-Alacak:	24
2.4.2 Mülk Alım-Satımı	26
2.4.3 Miras.....	27

2.4.4 Ölüm Keşfi	29
2.4.5 Vasi Tayini	30
2.4.6 Boşanma (Talak) ve Evlilik.....	31
2.4.7 Nafaka	32
2.4.8 Köle Azadı.....	33
2.4.10 Hibe ve Temlik.....	35
2.4.11 Asayiş	36
vermekteyiz.	36
2.4.12 Vakıf.....	37
2.4.13 Vergi.....	38
2.4.14 Tereke Kaydı	39
2.4.15 Diğer.....	40
2.5.9. Numaralı Amasya Şer’iyye Sicilinde Geçen Yer Adları	40
2.5.1. Mahalleler.....	40
2.5.2.Köyler.....	40
2.5.3.Nahiye/ Kasabalar	41
2.5.4.Kazalar	41
2.5.5 Mevzi/ Mevkiler.....	41
2.5.6 Sancaklar	41
2.5.7 Eyaletler	41

III. BÖLÜM

3 H.1062 (1651-1652) TARİHLİ 9 NUMARALI AMASYA ŞER’İYYE SİCİLİNİN TRANSKRİPSİYONU	42
KAYNAKÇA	217
EKLER	217
Ek 1. A.Ş.S No:9 s,8-9	218
Ek 2. A.Ş.S No:9 s,50-51	219
Ek 3. A.Ş.S No:9 s,76-77	220
Ek 4. A.Ş.S No:9 s,92-93	221
Ek 5. A.Ş.S No:9 s,56-57	222
ÖZGEÇMİŞ.....	222

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 1. 9 Numaralı Amasya Şer'iyye Sicili Belgelerinin Konu Dağılımı.....	11
Tablo 2. Sicil-i Mahfûz-ı Defterlü Belgelerinin Konu Dağılımı.....	24
Tablo 3. Sicil-i Mahfûz Belgelerinin Konu Dağılımı.....	24



RESİMLER DİZİNİ

Resim 1. Sicil-i Mahfuz Bölümünün Son Kısımı.....	11
--	----



KISALTMALAR DİZİN

A.Ş.S: Amasya Şer'iyye Sicilleri

Bkz: Bakınız

BAO: Devlet arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi

C.: Cilt

DİA: Diyanet İslam Asiklopedisi

M.: Miladi

No: Numara

S.: Sayı

s.: Sayfa

Vb: Ve benzeri

GİRİŞ

Osmanlı Devleti'nin söz sahibi olduğu topraklar da toplumun hukuki, idari, sosyal, beledi, asayiş vb konularda Şer'iyye sicilleri bizlere güvenilir bir kaynak niteliği sunmaktadır. Sicillat-ı şer'iyye, kadı sicili, kadı defteri, Şer'iyye sicilleri gibi farklı isimlendirmelerle literatür de yerini almıştır (Akyol, 2021, s. 1129). Osmanlı mahkemesinde bu defterler kadı ve naipier tarafından kayıt altına alınmıştır. Kadı'nın sorumluluk alanının genişliği Şer'iyye sicillerinin sosyo-ekonomik açıdan Osmanlı tarihine katkıda bulunma olanağını artırmıştır. Konu dağılımı bakımından sicilleri iki kısımda incelenebilir. İlk kısımda berâtlar, fermanlar, tezkire ve buyruldu gibi resmi yazışmalar; ikinci kısımdaysa kadı tarafından kayda alınan hüccet, ilam, benzeri belgeler bulunmaktadır. Pek çok konuyu bünyesinde barındıran Şer'iyye sicilleri vasi tayini, boşanma, tayin, cinayet, asayiş, eşkıyalık gibi sosyal konuları içermektedir. Şer'iyye sicillerinin Osmanlı tarihi açısından önemiyle birlikte döneme ışık tutması hasebiyle birçok çalışmaya konu olmuştur. Bu bağlamda araştırmalarına Şer'iyye sicillerini ilk kaynak olarak kullanan İ. Hakkı Uzunçarşılı olmuştur. Ardından bu araştırmalara T. Mümtaz Yaman ve Halil İnalcık'da dâhil olmuştur (Töremiş, 2019, s. 2).

İstanbul'da bulunan 10.000 adet defter ve Ankarada olan 10.000 adet Anadolu'ya ait siciller ve buna ek olarak Balkanlar ve Ortadoğu'da bu hesaba eklenirse milyonlarca sayfa kayıtlı birlikte Osmanlı şehir tarihi için Şer'iyye sicilleri zengin içerik sunmaktadır. Bu zenginlik aynı zamanda araştırma alanının ve sicillerin ihtivası bakımından araştırmacıları zorlamaktadır. Sicillerin içerdiği her bir konu başlı başına araştırma konusu olabilir.

Şer'iyye sicilleri birçok katkısına ek olarak bizlere taşra adli teşkilatı hakkında bilgi vermesi açısından da önemlidir. Kadılık, naiplik, subaşılık, bostancıbaşılık, mübaşirlik, çavuşluk vesaire hiyerarşik düzende de bu sayede bilgi sahibi olabiliyoruz. Ayrıca “Şuhûdü'l-hâl” terimiyle mahkemeye nezaret eden hazır bulunanların ne derece göreve hâkim olduklarını veya görev dağılımında kimlerin seçildiğini de öğrenebiliyoruz (Gedikli, 2005). Öte yandan hukuk tarihi açıdan bakıldığında zaman Şer'iyye Sicilleri Türk-İslam hukuku sentezinin nasıl yapıldığı, hükümlerin ne derece kadılar aracılığıyla ortaya konulduğu da çıkarılabilir. Böylece güvenilir kaynak olarak Şer'iyye sicilleri aracılığıyla Osmanlı hukukunu da inceleme olanağı buluyoruz.

9.Amasya Şer'iyye Sicili çalışılırken birçok makale, kitap ve tez örneklerinden faydalanılmıştır. Hatalar en aza indirgenmeye çalışılarak Osmanlı yerel tarihine mikro

ölçekte katkı sunmasının yanında çalışmaların ekseriyeti bir araya getirildiğinde uzun vadede bir katkı sağlayacağına inanmaktayız.



I. BÖLÜM

1. OSMANLI DEVLETİ'N DE KADILIK KURUMU VE ŞER'İYYE SİCİLLERİ

1.1 Osmanlı Devleti'nde Hukuk ve Önemi

Osmanlı Devleti hukukunu kendinden önce kurulmuş Türk devletlerinden adalet anlayışlarını miras alarak İslam dini öğretileriyle sentezleyip hâkimiyet alanında tatbik etmiştir. Osmanlı Devleti genel çerçevede şer'iatı ön planda tutmuştur. Ancak şer'iatı aşan bir hukuk düzenine de sahiptiler. Örf, şer'iatın alanına girmeyen mevzuları hükümdarın kendi iradesine dayandırarak kanun koyma yetkisidir (İnalcık, 2020, s. 33). Böylece görülüyor ki Osmanlı hukuk sisteminde şer'i ve örfi hukuk iç içe ve birbirini tamamlar vaziyettedir. Şu da bilinmelidir ki örfi hukuk şer'i hukuka kesin surette aykırı düşemezdi. Sultanlar verdikleri kararlarda akla dayandırarak toplumun ve devletin ihtiyaçlarını gidererek kararların toplumun yararına olması prensibini benimsemişlerdir. Osmanlı devletin kuvvetini temsil eden görevlileri *ehl-i örf* tabiri altında toplamışlardır (İnalcık, 2020, s. 35). Bunun anlamı alınacak kararlarda merkezi otoritenin korunabilmesi olmalıdır.

Örfi hukuk çerçevesinde deyim yerindeyse hükümdar kararlarının sağlamasını yapmak için hukuk kuralları oluşturmuşken yahut siyasi bir kararda fakihlere ve aynı gaye için şeyhülislamırlara danışmışlardır (İnalcık, 2020, s. 13). Bu durum hükümdarın kararlarını meşrulaştırma, akla dayandırarak yerinde karar verme amacı güttüğünü göstermektedir (İnalcık, 2020, s. 38).

Şer'i hukuk kaynağını Kur'an, sünnet, icma ve kıyastan alır. Bunlar İslam ilke ve prensipleri doğrultusunda ortaya çıkan hukuki dayanaklardır. Şer'i hukuka göre Müslüman hükümdar, kanun koyucu olarak atfedilemezdi. O yalnızca İslam kanunlarının hamisiydi. İslam siyasetinde bu durum kati şekilde tatbik edilirken Türk hanedanları devlet idaresinde Orta Asya Bozkır kaidesiyle kuvvetler ayrılığı prensibini getirmişlerdir. Bu kaideler temel de beg-kagan ve törü-yasa geleneklerini Ortadoğu'da hâkim oldukları topraklarda hükümdar otoritesinin temelini oluşturdular (İnalcık, 2020, s. 52-54). Eski Türk

geleneginin göstergesi olarak örfi hukuku gösterebiliriz. Örf, şer'iat'tan bağımsız ancak uyumlu olarak hükümdarın kararlarını ihtiva ederdi.

Devlet hukuku oluşturmak için üç aşama gösterilebilir. Birincisi halk tarafından nesiller boyunca uygulanan örf ve adetleri temel alan kanûn ve kanunnamelerdir. Hükümdar ise bu minvalde bunlara hukuki zemin kazandırmaktaydı. İkinci olaraksa egemen güç olarak hükümdarın eski İran ve Türk kaynaklarından gelen nüveleri hukuka kazandırmasıydı. Üçüncü ve son olaraksa dönemin getirilerine cevap veren genel kurallar içeren fermanlar kânun niteliği taşıyordu.

Adaletin mülkün temeli olduğu prensibi gereğince yasa geleneği çerçevesinde bizlere Yusuf Has Hâcîb'den bu bağlamda öğüt niteliğindeki sözleri dikkat çekmektedir. Hâcîb'in eserinde de dediği gibi; *“Ey hâkim! Memlekette uzun müddet hüküm sürmek istersen, kanunu doğru yürütmeli ve halkı korumalısın. Kanun ile ülke genişler, zulüm ile ülke eksilir ve dünya bozulur (beyit 2033-2035)* (Hacıb, 2019, s. 181). Kutadgu Bilig eseri ile Hâcîb devletin payidar olması için kilit noktasının adalete olması gerektiğini vurgular. Aynı düzlemde Nizamülmülk'de eseri Siyasetname'de adaletin elzemliği üzerinde durmaktadır¹. Hal böyleyken Osmanlı Devletinin yüzyıllar boyunca üç kıtaya hükmetmesinde temel dayanağı olarak devletin idari kurumlarında adaletin temsilini sağlam zemine oturmasıdır diyebiliriz. Böylece Osmanlı Devleti içi mikro ölçekte adaletin temininin dahi mühim olduğunu Şe'iiye sicilleri sayesinde gözlemlemekteyiz.

Osmanlı tarihini genellikle iki devrede incelenmiştir. Beş asırdan fazlaca bir zamanı kapsayan klasik dönem ve bir asırdan az zamanı kapsayan Tanzimat Devri'dir. Klasik dönem mahkemelerde büyük değişiklikler yapılmamıştır. Ancak Tanzimat Devri adliye teşkilatındaysa geniş çaplı bir reforma gidilmiştir. Tanzimat Devri hukuk tarihi açısından Gülhane Hatt-ı Hümayun'unun ilanının gerçekleştiği 1839 tarihinden birkaç yıl önce başlar ve hukuk inkılabının geniş çapta yapıldığı 1924-1926 Cumhuriyet yıllarına değin devam eder (Ekinci, 2005, s. 418). Klasik dönemde gayrimüslim tebaa davaları için kadıya başvurulmuştur. Ancak bu durum Tanzimat devriyle köklü bir değişime maruz kalmıştır. Bu değişimle gayrimüslim tebaaya ait mahkemeler kurularak kendi dini öğretilerine göre yargılanmaya başlamışlardır. Ortaya serilen bu tablo hukuk tarihi açısından önemlidir.

¹ Detalı bilgi için bakınız; Nizamü'l-mülk, Siyasetname, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, çevr. Mehmet Taha AYAR.

Osmanlı Devleti kökten uca adaletin temini için fethedilen en küçük bölgede idari mekanizmasını devreye sokmuştur. Bu durum oluşturulan merkezi sistemi etkin kılmak için gereklidir.

1.1.1 Osmanlı Devleti'nde Kadılık Kurumu

Kadılık Ortaçağ İslam'ında ortaya çıkan adlî ve idarî görevdir. Hz. Peygamber davalara bizzat iştirak etmiş gerektiğinde vekil olarak da kadılar tayin etmişti (Ekinci, 2005, s. 420). Sonraki halifeler döneminde de bu durum devamlılık göstermektedir. Kadı kelime manası olarak “yerine getiren, uhdesinde yargı hakkı bulunan, iyileştirmek için men' eden, yargılayan“ anlamında olup, Osmanlı'da şer'i ve hukuki hükümlerinin uygulayıcısı, emirleri tatbik eden demektir (Hallaçoğlu, 1991, s. 109). Kadı şer'i mahkemelerde davaları Hanefî mezhebi üzere karara bağlar idi. Örfî hukuk alanında hükümdarın bizzat kendisi sorumludur.

İslam hukukunda kadı, yargının merkezinde bulunmaktaydı. Osmanlılarda ise bu durum kadı genişleyen vazifeleriyle en önemli mülki amirdi. Kadının davalara bakması hasebiyle ortaya çıkan hukuki görevinin yanında idarî ve beledi vazifeleri de bulunuyordu (Ortaylı, 2020, s. 41).

1.1.2.1 Osmanlı Devleti'nde Kadı'nın Tayini ve Görev Süreleri

Kadılık belli eğitim sürecinden geçen tayin ve azlî kurallar çerçevesinde işleyen bir memuriyetti. İslam hukukundan farklı olarak Osmanlıda kadılık bir meslek olarak görülüyordu. Kadı olarak kişilerden aranan bazı özellikler mevcuttu. Bunların başında şüphe yok ki tamamlayıcı bir hukuk bilgisine sahip olmak geliyordu. Bu özellikleri, takip ederek kadı'nın; reşid olması, imanî noktada bir kusuru bulunmaması, temyiz yetisine sahip olması ve benzeri özellikleri barındırması gerekiyordu (Ortaylı, 2020, s. 21). Azli içinde bu yetilerin ortadan kalması, usulsüzlük yaptığı aşikâr olması gibi durumlar gerekiyordu (Ortaylı, 2020, s. 22).

Kadı'nın sahip olması gereken özellikler yanında elbette belirli bir eğitim düzeyine ve hiyerarşik geçişlere ihtiyacı vardı. Osmanlı Devletinde İlmiye sınıfı temelde üç bölüme ayrılıyordu. Müderrisler öğretim için müftüler fetva için ve nihai olarak kadılarda yargı

için eğitilirlerdi. Kadılar bu tahsil içinde mutlaka medrese eğitimi ile hukuk bilgisini kazanmış olması gerekiyordu (Bozkurt, 2020, s. 20).

Kadılar öncelikle medreseden mezun olduktan sonra mülâzımlık² hakkı kazanırlardı. Kadı adayları mezun olduktan sonra kadiasker divanında bir nevi staj gördükten sonra atanırlardı. Kadıların tayin, azil ve nakilleri “ruzname adlı deftere kaydedilirdi. Bu hususa dikkat edilirdi eğer ruzname defterine kadı’nın tayin işlemi kaydedilmesiyle kadı’nın elinden beraat hükmü geçersiz sayılırdı (Ortaylı, 2020, s. 26). Böylece kadıların görev yerleri, görev süreleri iki kadı arasında anlaşmalı olarak görev yerlerinin değiştirilmesi (becayış) hakkında bilgi alınabilir. Anadolu ve Rumeli kadiaskerliğine tabi olarak kadılar atandıkları kaza ya da sancaklarda görev alırlardı. Kadıların 14. ve 15. yüzyıllarda Divân-ı hümayunda Anadolu ve Rumeli kadiaskerlerinin arzı ve padişahın onayıyla atamalar gerçekleşirdi (Kılıç, 2014, s. 304). Lakin daha sonra Fatih Sultan Mehmet Han döneminde Divân-ı Hümayun’a veziriazamın başkanlık etmesiyle atama işlemi değişerek kadiasker arzıyla veziriazam atamayı gerçekleştirmiştir.

Kadıların görev süreleri kısa tutulmuştur. Bunun sebebi muhtemeldir ki tasarrufun da bulunan bölge halkıyla kaynaşmamak, sarf edilen parayı zamanla fazlasıyla kazanmak için yolsuzluklara başvurmamaları olmalıdır. Mevleviyet rütbesine (paye) sahip olan kadılar genelde bir yıl, kaza kadılarıyla yaklaşık olarak 20-24 ay süre zarfında görevde vaki bulunuyorlardı. Ancak bazen görevdeki kadıların görev süreleri uzatıldığı görülmüyordu. Padişahın emriyle görevinde hüsn-sülûk yani başarı göstermiş olanlar yahut mültezime yardımcı olan kadıların görev süresi uzatılmıştır (Demir A. , 2017, s. 31).

Kadılar, adaletin yerine getirilmesinde sorun yaşanmaması için devletten maaş almazlardı. Baktıkları davanın mahiyetine (evlilik, boşanma, miras ve benzeri) göre yüzde hesabıyla harç almaktaydılar (Bozkurt, 2020, s. 22).

Kadılar arasında adlî bir üstünlük bulunmuyordu. Ancak maaş, kıdem ve rütbe bakımından bir farklılık gözlemlenmektedir. Kaza kadıları sancak veya eyalete atandıklarında Mevlevilik payesi kazanmış olurlardı. 500 akçeli Mevlevilik denen

² Mülâzımlık: Terim anlamı olarak bir kimseye yahut bir yere bağlanıp bir işte devamlı olmak demektir. İlmiye teşkilatı içerisinde mülâzemet sistemi esasen medrese mezunlarının mesleki bir tecrübe kazanmaları ve belirli kontenjanlardan yararlanmaları ile göreve başlamaları demektir. Osmanlı coğrafyasının genişlemesi kadı ve müderris ihtiyacının artması ile bu sistem atama işlemlerinin adil bir şekilde yapılabilmesi mülâzemet sistemi düzene konulmuştur. Danişmendler(medrese öğrencileri) böylece atama için bir bekleme süresi yaşamışlardır (İpşirli, 2020, s. 536).

kadılıklar rütbece kaza kadılıklarından maaşı daha yüksektir diyebiliriz (Kılıç, 2014, s. 305).

1.1.2.2Kadılarının Görev ve Yetkileri

Kadı'nın görev ve sorumlulukları çok fazladır. Bulunduğu bölgede bizzat sultanın adaletini temsil ediyordu. Kadı yöre halkı ve sultan arasında bağlantı kuruyordu. Yani haklın şikâyetlerini şer'i liderleri olarak direkt merkeze arz edebilirdi. Devlet teşkilatında kadı yargı görevinin yanı sıra idari, askeri, mali, beledi görevleri de mevcuttu. Bu görevlere ilave olarak vakıfların denetlenmesi, kolluk kuvvetlerinin amiri, beledi hizmetlerde tek söz sahibiydi (Kılıç, 2014, s. 302).

Evlenme, boşanma, borçlanma, vasi tayini, vasiyet, senet akdi yapma, merkezden kendisine intikal eden emirleri tatbik etme ve kaydetme görevleri vardır. Bunlara ek olarak esnafları denetleme, ekonomik hayatı yakından takip etme, savaş kaçaklarını cezalandırma, ölüm keşfi yapma, sefer için ordunun ihtiyaçlarını giderme gibi geniş çapta görevleri de vardır. Dikkat çeken mevzuysa birinden bağımsız bu kadar çok görevin tek bir kişide toplanmasıdır (Demir & Bozatay, 2014, s. 72). Bu durumu yalnızca Osmanlı kadısında görmüyoruz. Benzer şekilde Ortaçağ Avrupa'sın da gözlemlemek mümkündür. Ancak bu sorumluluklar içerisinde elbette kadı'nın yardımcısı vardı. Bunlar; naip, subaşı, yasakçılar, kale dizdarları, mahkeme kâtipleri, kassam ve ihtisap ağası yardımcı olmaktadır (Ortaylı, 2020, s. 51-55).

1.1.2.3Kadı'nın Yardımcıları

Naip: Kadı'ya ilgili bölgede hem mülki hem de adli işlerinde yardımcı vekile denirdi. Naip o yörede medrese eğitimi görmüş halkın önde gelenlerinden bizzat kadı tarafından seçilirdi. Kadı bazen uzak yerlere atandığında yerine naibini gönderebiliyordu (Demir & Bozatay, 2014, s. 83).

Subaşı: Osmanlı Devleti'nde başlangıçta subaşılık sancaklarda veya eyaletlerde görev alırlardı. Zamanla sancakbeyi veya beylerbeyi tarafından kadıya bildirilerek gerçekleştirilmiştir. Görevi kadı'nın mahkeme sonucunda suçlu bulduklarını cezalandırmak, merkezden gelen emirlerin tatbiki için kadıya yardımcı olmak, suçu koğuşturmak ve

benzeri kolluk işleri ile mükellefti. Bu görevler esasında kadı'ya aittir. Ancak kolluk görevi vekâleten subaşına tesis edilmiştir.

Yasakçılar (Asesler): Subaşının yardımcısı olarak çarşı ve pazarın güvenliğini sağlarlardı.

Kale Dizdarları: Kadı emri altında ilgili bölgede şehrin iç kalesinin savunması ve güvenliğinden mesuldürler. Kalede hazine ve önemli evraklar yer almaktaydı (Demir & Bozatay, 2014, s. 84). Dolayısıyla bu vazife oldukça önemliydi.

Görev alanının genişliği hasebiyle kadı'ya yardım etmek için oldukça fazla görevli olduğunu görmekteyiz. Bunlardan başka çarşı Pazar ekonomisini denetleyerek zabıta görevi gören muhtesib, imar işlemlerinde kadı'ya yardımcı olan mimarbaşı ve mahalli idarelerde düzeni sağlamada yardımcı olan mahalle imamları da kadı'ya yardım eden vazifeliler arasında sayılabilir (Töremiş, 2019, s. 8).

1.2 Şer'iyye Sicillerinin Önemi

Bir devletin varlığının uzun vadede olması adli bakımdan sağlıklı, idari bakımdan güçlü olmalarıyla doğru orantılıdır. Bu bağlamda Şer'iyye sicillerinin çizdiği tablo da kadılar aracılığıyla bizlere Osmanlı Devleti'nin varlığının hukuk sistemiyle olan bağlantısını göstermesi bakımından önemlidir. Sicillerin tarafsızlığı ismiyle müsemma delil, vesika, sened manalarıyla dahi tarihçilere kendi anlamını ve değerini güçlendirmektedir (Açık & Tuluk, 2009, s. 462). Şer'iyye sicilleri muhtevası bakımından da tarih çalışmalarına muhtelif kapılar açmaktadır. Bunun yanında şehir tarihi araştırmaları için başka kaynaklarda mevcuttur. Tahrir defterleri ile ilgili bölgenin nüfusu ve vergileri kayıtları, kroniklerle siyasi olaylar, savaş ve benzeri durumlar hakkında bilgi alınabilir (Bozkurt, 2020, s. 24). Şu durumda şer'iyye sicilleri bizlere günlük yaşama dair daha geniş bilgi sunmaktadır. Müslüman gayrimüslim arasındaki münasebetler, kadınların hukuktaki hakları, vasi tayini içi gerekli bilgiler, borç senetleri, vakıf işlemleri, beledi vazifelerin yansması ve daha birçok konu şer'iyye sicillerinin araştırmacılar nezdinde elzem bir noktaya getirmektedir (Uğur, 2003, s. 306).

II. BÖLÜM

2.ŞER'İYYE SİCİLLERİ'NİN MUHTEVASI VE 9 NUMARALI AMASYA ŞER'İYYE SİCİLİ'NİN TASNİFİ VE TANITIMI

2.1 Şer'iyye Sicilleri'nin Genel Özellikleri

2.1.1 Şekil Bakımından Özellikleri

Kadı defterleri dış özelliklerine baktığımızda kadı'nın cebine sığabilecek kadar küçük ve dar, kâğıdı dayanaklı, mürekkebi bugüne değin varlığını sürdürecekt kadar dayanıklıdır (Duman, 2007, s. 141). Ancak defterlerin ebatları hakkında kesin ölçek verilememektedir. Bu durum mahkemeye veya kaydı tutana göre değişmektedir (Akgündüz, 1998, s. 18). Sicillerin boyutları merkez tarafından bu husus kural çerçevesinde değildi. Dış kapağı kartından olup kenarları meşindir. Şer'iyye sicillerinde yazı sitili olarak özel bir biçim görmekteyiz. Bu sitile “sakk-ı şer'i” denilmektedir (Temiz, 2018, s. 7).

2.1.2 İçerik Bakımından Özellikleri

Kayı tutulan bölgede halkın mahkemeye intikal eden olaylardan ötürü şer'iyye sicilleri muhtevi konuda oldukça zengindir. Kadı'nın da görev genişliği hasebiyle sicillerin içerdiği konu dağılımı bizlere şehir tarihi araştırmaları açısından yardımcı olmaktadır. Kadı'nın da bağlamına göre mahalli amir, yargıç, orduya destek olmak için görevli ve daha birçok hususta vazifeleri vardır.³

İç özelliklerine de değinecek olursak kadı tutanaklarının başında Arapça bir giriş yer alır. Bu kısımda Allah ve Peygamberine saygı niteliğinde bir girizgâh olup ardından kaydı tutan kadı'nın ismi yer almaktadır (Duman, 2007, s. 141).

³ Kadı'nın idari, beledi, malî açıdan görevlerine dair bilgi için bkz. (Ortaylı, 2020).

Şer'iyye sicillerini konu bakımından iki kısma ayrılmıştır. İlk kısım mahalli davaların görüldüğü ve kaydının tutulduğu “*sicill-i mahfuz*”, ikinci kısım ise merkezden yahut yüksek makamlardan gelen “*sicill-i mahfuz defterlu*” oluşturmaktadır (Bozkurt, 2020, s. 26).

2.2 Şer'iyye Sicillerinde Muhtelif Belgeler

- Hücet: Mana olarak “*delil, vesika, senet*” demektir. Şer'i mahkemelerde bir davanın ispatına yarayan hukuki delilleri ifade eder. (Akgündüz & Oğuz, 1998, s. 446) Bir diğer anlamda da mahkemede tarafların anlaştığına dair kadı onaylı belgelerdir (Akgündüz, 1998, s. 21).

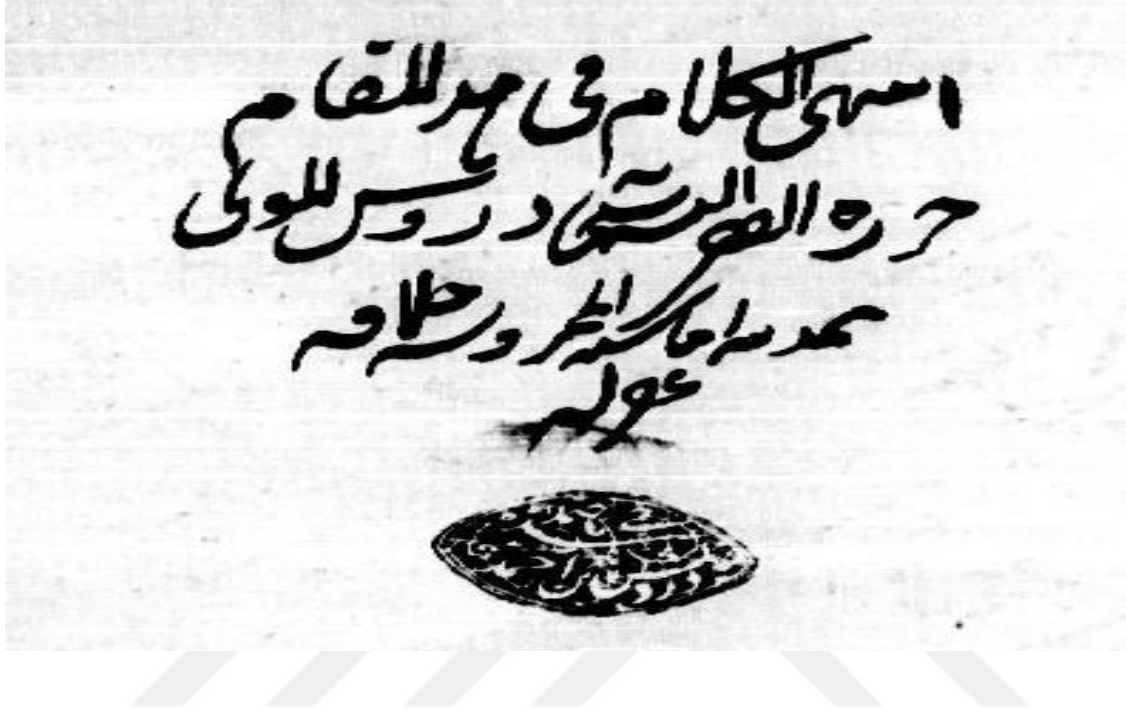
İ'lam: Mana olarak “*bildirme*” demektir. Şer'i mahkemelerde hükmün altında hâkimin mührünü taşıyan belgelerdir. İ'lamı, hücet, mâruz gibi belgelerden ayıran en önemli özelliği sicil kayıtlarında hâkimin verdiği kararı barındırmasıdır (Akgündüz, 2000, s. 72).

- Mâruz: Mana olarak “*arz edilen şey*” demektir. Kadı tarafından kaleme alınan ancak kadı'nın kararını içermeyen üst makamlara idari bir durumu arz ettiği yahut halkın icra makamlarına ya da direk kadıya yazılan şikâyet belgeleridir (Akgündüz, 1998, s. 37). Yani hücetler gibi hukuki bir davanın kaydı olamayıp yahut i'lam gibi kadı kararı içermemektedir.
- (Akgündüz, 1998)Mürâseleler: Kadı'nın kendinden aşağı yahut denkk makamlara ile yaptığı yazışmalardır. Örneğin merkezden gelen emirle suçlu bulunan kişi yahut kişilerin yakalanmasına dair kadı'nın emri tatbik etmesi için ilgili birime yazdığı yazıdır (Akgündüz, 1998, s. 38).

Kadı tarafından tutulan bu belge çeşitleri şer'iyye sicillerinin büyük bir kısmını kapsamaktadır. Ayrıca sicill-i mahfuz gurubuna dâhil olmaktadırlar. Bunlara ek olarak sicill-i mahfuz defterlu kısmında bulunan muhtelif belgeler de şu şekildedir; Padişah'tan gelen ferman ve emirler, Sancakbeyi, Beylerbeyi veya Kadiaskerden intikal eden buyurdular ve tezkere-temessük ve diğer belgelerdir (Akgündüz, 1998, s. 38-46).

2.2.1 9 Numaralı Amasya Şer'iyye Sicili'nin Tanıtımı H.1062(1651-1652)

9 numaralı Amasya Şer'iyye sicili'nin sicill-i mahfuz kısmı ile sicill-i mahfuz defterlu kısmı arasında yani 58. varakta dönemin kadısına ait isminin yer aldığı mührü mevcuttur.⁴



Resim 1. Sicill-i Mahfuz Bölümünün Son Kısım.

Amasya şer'iyye sicilleri 1991 yılına değin Tokat'da muhafaza edilirlen bu tarihten sonra Ankara Milli Kütüphanesi'ne nakledilmiştir. Ardından Kültür Bakanlığı aracılığıyla Cumhurbaşkanlığı Osmanlı arşivine taşınmıştır (Töremiş, 2019, s. 10).

9 Numaralı Amasya Şer'iyye sicilinde 96 varak, 191 sayfa mevcuttur. Yazılar genellikle okunaklı olmakla beraber bazı kısımlar tahrip olduğundan okunmak güçlük çekilmiştir. Sicile sayfa numaralandırması sonradan yapılmıştır. 18. varaklarda hükmün satır sonları, 19. varakta ise hükmün satır başları eksik olup ilgili belgede dipnot şeklinde eksik kısımlar belirtilmiştir. Defterin 58. varağa kadar olan kısmı sicill-i mahfuz kısmını, belirtilen varaktan sonra ise sicill-i mahfuz defterlu kısmını oluşturmaktadır. Sicilde hüküm sonlarında tarihlerin Arabi rakamlarla yapıldığı gözlemlenmektedir. Giriş bölümü klasik olarak Arapça bir metinle başlamaktadır.

⁴ COA, AŞŞ, No:9.

Tablo 1. 9 Numaralı Amasya Şer'iyye Sicili Belgelerinin Konu Dağılımı

Numara	İçerik	Konu
1	Mustafa Efendi'nin şeyhülislam nezaretinde müderris olarak tayin edildiği.	Tayin
2.1	Mustafa Efendi'nin göreve başlama tarihinin belirlenmesi	Tayin
2.2	Vefat eden askerlerin miras meselesinin Mahmud Efendi'ye teslim edildiği	Askeri Miras
2.5	Tevliyetin Aksular nahiyesindeki Köçek Ağa ve Yorgi Paşaya verildiği	Vakıf
3.2	Kara Abdi ve Mustafa Beşe adlı kişilerin belirli tarihte yevmi yirmi akçeye adı geçen menzili kiraladıkları	İltizam
3.3	Hacı İlyas Mahallesi mescidinde İmam olarak görev yapan Mustafa Halife yerine Ali Halife'nin tayinine ilişkin	Tayin
4.1	Fatma'nın ölen eşinden kalan malların nafaka amacıyla kendisine ve dört yaşında Muharrem ve üç yaşında Hüseyin ve altı aylık Ali'ye verilmesi	Nafaka
4.2	Ali Efendi vefat eden kardeşi Osman Ağa'nın malından eşi Raziyeden talep ederek birkaç parça eşya ve dört esedi güruşta anlaşmalarına dair	Mülk Satışı
4.3	Ahmed Bey'in menzilini Mehmed Bey'e sattığı	Mülk satış
5.1	Emine Hanım'ın Çiftliğini Ömer isimli birine içindeki araç gereçlerle birlikte sattığına dair	Mülk satışı
6.1	Babası Hafız Mehmet'in vefatı üzerine Ahmet'e Ayşe ve Ayşe'nin kendi oğlunun vasi olarak belirlenmesi	Vasi tayini
6.2	Babası vefat eden Hafız Mehmet oğlu Ahmet'in vasisi olan Ayşe'nin nafaka talebinin kabul edildiğine dair	Nafaka
6.3	Babası Bünyad'ın vefatı üzerine Abdullah'a Raziye'nin vasi olarak belirlenmesi	Vasi Tayini
6.4	Raziyenin vefatından sonra borcunu tahsil edildiği	Borç
7.1	Narin isimli cariyenin hürriyeti	Köle Azadı
7.2	Vergi anlaşmazlığı gayrimüslim tebaadan iki kişi ile	Vergi
8.1	iki kişi arasında borç senedi mahiyetinde	Borç
8.2	Cariyenin hürriyet belgesinin elinde olması gerektiğine dair talep	Köle Azat
8.3	Ölen kişinin vakfa olan borcunun ödenmesine dair	Borç
9.1	tamga-ı serh mukataasının kiralanması hususunda talep	Diğer
9.2	Hacı Mustafa vakfında müezzinin vefatı üzerine göreve tayin yapılması	Görev Tayini
9.3	Abdi Efendi'nin muhallefati	Tereke
10.1	Eşi vefat eden Sümeyye'nin iddeti dolmadan Hüseyin Ağa ile nikâhlandığı	Evlilik

10.2	nın nikâhlarının geçersizliğine dair	Talak
10.3	Vefat eden babalarının alacaklıdan malını temin ettiklerine dair	Borç
10.4	Ali isimli kişinin vefatından sonra vakfa ait arazinin tasarrufunun Hüseyin'e verildiği	Diğer
11.1	Safer adlı zımminin borcunu tarla karşılığı ödediğini	Borç
11.2	Safer adlı zımminin merhum Ozan Ali'ye borcu olduğu ve bu borcun ödenmesine ilişkin ailesinin başvurusu	Borç
11.3	Sinan Bey mülkünü Ayşe Hanım'a sattığı	Mülk satış
11.4	Su yolunun tamiri için eşraftan bazı kişilerin görevlendirilmesi	Görev tayin
12.1	Mehmet'in imam olarak atanmasına dair	Görev tayin
12.2	Hüseyin isimli kişiye bazı sarhoşların saldırıp öldürmeye teşebbüs ettikleri bu duruma şahit ahali tarafından engellendiği	Boşanma
13.1	Bedrus isimli zımminin borcunu Çağlayan köprü adlı mevkide bulunan bağı ile ödediği	Borç
13.2	Kasım Bey'in muhalefati	Tereke
13.3	Vasıl isimli zımminin merhum Abdulnebi'nin kayınbabasına borcunun ödenmesi	Borç
14.1	Şeyh Hacı'nın iki yüz esedi gurus borcunu üç bağ ve bir tahtani oda karşılığında ödediği	Borç
14.2	Ayşe bint Hacı Mehmet'in tevliyetini Minas isimli zımkiye kiraladığı ancak onunda babası Vasılın vekalet ettiğine dair	Vakıf
14.3	Şerife ve Emine'nin vasisinin tayin edilmesi	Vasi tayin
15.1	Mehmet Efendi'nin borcunun ödendiğine	Borç
15.2	Babası vefat eden Abdulkerim'e vasi olarak Raziye Hatunun belirlendiği ve nafakasının belirlendiğine dair	Vasi tayin
15.3	Babası vefat eden Hatuniye'ye vasi olarak Hüseyin'in belirlendiği	Vasi Tayin
15.4	Babası vefat eden Ayşe'ye vasi olarak Ali'nin belirlendiği	Vasi tayin
16.1	Babaları vefat eden Ayşe ve İstanbul'da bulunan Abdulşekur ile miras paylaşımına dair	Miras
16.2	Mustafa kızı Hatunun babasına olan borç nedeniyle Musa'dan aldığı bağın tasarrufunun Musa'nın kızı tarafından elinden alınmasına mani olunması	Borç
17.1	Boşandığı eşinin nafakasını tam ödediğine dair	Nafaka
17.2	Hacı isimli kişinin Ömer Beyden borç aldığını inkârı üzerine şahitlerin borcu teyit etmeleri ve kabulü	Borç
17.3	Mustafa Ağa'nın vakfa ait olan dükkanın kirasını tam ödediği ve yine dükkanın aydan aya (mâh-bimâh) bir	Vakıf

	akçe karşılığı Mustafaya verilmiştir	
17.4	Merhum Hüseyin'in mallarının nafaka olarak eşi Mülayim ve kızları İsmihan, Zahide'ye verildiği	Nafaka
18.1	Babasından kendisine kalan bağı Bedrus isimli zımmiye kesin surette sattığı ancak hanesinde bu konunun sorun olduğu olsebepten arabuluculuk adına meblağın on altı esedi gurusu olarak belirlendiği	Mülk satışı
18.2	Bağın Halil Çelebi'ye satıldığı	Mülk satış
18.3	Belgede eksik/deforme olan yerler hasebi ile belge çözümlenemedi	
19.1	belgede eksik/deforme olan yerler hasebi ile belge çözümlenemedi	
19.2	Ahmet ve Fatma'nın vasisi olan Ali'nin babalarından kalan bahçenin kapısını kapatıldığını teyit etmek için müderris Derviş Efendi'nin gönderilmesi	Asayiş
19.3	İmam Ahmet Efendi ve Mehmet Efendinin ihbarı üzerine Ayşe'ye üç seneden beri nafaka ödenmediği bu sebepten dört akçe ihtiyaçları için verilmesi	Nafaka
20.1	Girid seferinde vefat eden İbrahim'in üzerindeki eşyaları ve bağı ve benzeri mallarının oğlu ve eşine verilmesi hususunda	Askeri miras
20.2	Anneleri Emine hatunun vefatı üzerine kızı Safiye'nin bağı kardeşi Ali'ye hibe ettiği kendisi ise kaftan, seccade vb eşyaları alarak anlaştıkları	Miras
21.1	Pir İlyas vakfına ait dükkânın Sefer Bey'e yüz kırk esedi gurusu kiralandığı	Vakıf
21.2	Seferin sağlığında iken bağını eşi Selime'ye Mihr-i muaccele olarak hibe ettiği	Miras
21.3	Huri Hatun'un eşi olan Ömer'in mihr-i muaccelden feragat etmek istemesine dair	Evlilik
22.1	Ayşe Hatun'un bir tahtani mülkünü ve bir bağının tasarrufunu ilm için vakfa ve mescid-i şerife hibe ettiği ancak hayatta iken mallarının tasarrufunu elinde bulunduracağına dair	Hibe
23.1	Ali Bey'in kızı Satı hatunun eşi Mehmet'in boşadığını inkâr etmesi üzerine bu durumun delillendirilmesi ile talağın(talak-ı selase) gerçekleştiğine hüküm kılınması	Boşanma
23.2	Abdulkerim, Mahmut ve Semiha'nın muhallefati	Tereke
24.1	İHacı Abdülnebi eşi Emine'nin mihr muaccele ve hisse için eşinden kalan bir dükkân ve bir bağı talep ettiği ancak oğlu Ahmet'in dükkânı kendisine hibe ettiğinin kanıtlanması	Miras
25.1	Bağın Serkez isimli zımmiye satıldığı	Mülk satış
25.2	Mustafa Bey'in Sinan Bey'den bir alacağı kalmadığı	Borç
25.3	Mustafa Beşenin Sinan Beyden alacağının kalmadığının teyit edilmesi	Borç

25.4	Yusuf Bey'in sağılığında cariyesini azat ettiğı	Köle azat
26.1	Beyrus ve Mefdan isimli zımmi kardeşlerin arasında miras paylaşımının yapıldığı	Miras
26.2	Beyrus ve Mefdan isimli zımmi kardeşlerin miras konusunda anlaşmaya vardıkları	Miras
26.3	Hasan'nın bağıını Fatma Hatun'a sattığı	Mülk satış
27.1	Ömer Veli ve Ali Bey kardeşler bahçelerini, ziraat malzemelerini, büyükbaş hayvanlarını , samanlık ve ahırlarını Ahmet Ağaya kesin suretle sattıkları	Mülk Satış
27.2	Vefat eden Fatma Hatun'un kızları (benât) miri arsasını almak istemelerine dair	Miras
27.3	İvas oğlu Girgor'a vasi olarak Bedrus'un belirlenmesi	Vasi tayin
28.1	Eşi vefat etmiş olan Ayşe Hanım'ın babasından kendisine Gökyer mevkide bir bağ hibe ettiğı	Miras
28.2	Hasan Bey'in Mustafa Beşeye borcunun ödendiğine dair	Borç
28.3	Safiye Hatun'un babasından kalan araziye Sefer Ağa'ya sattığı	Mülk satış
29.1	Hacı Mustafa Beşenin muhallefatıdır	Tereke
29.2	Salabud? adlı karye toprağın sipahilerin tasarrufunda olmaya devam edeceğine dair	Diğer
30.1	Kekus isimli mevzi önünde birinin vefat sebebinin tespit edilmesi hususunda talep	Ölüm keşfi
30.3	İmre köyünde toprağın tasarrufunu devredildiğine dair	Tımar tevcihi
30.5	Devlet Hatun vakfından Dursun beyin tarlasını Ali bin Ahmet'e sattığı	Mülk satış
31.1	Mehmet Çelebinin babasından kalan mirasta hakkını aldığı	Miras
31.2	Saliha ve Ayşe'nin babalarından kalan mirası kardeşleri Ahmet den aldıkları	Miras
31.3	Ermançayır? mevkiinden Enam Çelebiye bağ satıldığı	Mülk satış
32.1	Gümüşlüzade sakinlerinden Emine'ye bağ satıldığı	Mülk satış
32.3	Vefat eden Saru Mehmet Ağa'nın muhallefatının Hatice ve Fatma arasında taksim edilmesi	Tereke
32.4	Fatma Hatunun mihr hakkını Mehmet Çelebiden talep ettiğı	Evlenme
33.1	Hacı Mustafa Beşenin görünürde bir vasisi olmaması muhalla-fatının beytülmal tasarrufunda olması hasebiyle Yakup Beşe'ye olan borcunun teyiti ve ödenmesi	Borç
33.2	Vefat eden İvan'ın mallarının evlatları Gregor, Altun ve Bayrama taksim edilmesi	Miras
34.1	Sinan Bey'in mülkünü Ayşe'ye sattığı	Mülk satış
34.2	Babalarından kalan hisseyi Ayşe ve Mustafa'nın	Miras

	paylaştığı	
34.3	Solakoğlu Hamit Vakfı malını üç ay kiraladığı	Vakıf
34.4	Abdulvasi'ye borcunun ödendiği	Borç
35.1	Merhum Mehmet Ağanın hayatta iken Resul Beye vakıf malından borç verdiği ve tahsilinde çıkan anlaşmazlığa dair	Vakıf
35.2	Esmâ Hanım eşinden gerekli mihrini aldığına dair	Evlilik
35.3	Vefat eden Ahmet Beyin ölüm sebebin araştırılmasına dair /	Ölüm keşfi
36.1	Bacı İsimli kadının arazisinin haksız yere kullanıldığına dair keşif yapıldığı	Asayiş
36.2	Vefat eden Pir Mehmet'in eşinin mirastan hakkını aldığına dair kayıt	Miras
37.1	Mehmet isimli Bahçe ustasının Gülistan adlı cariye rahatsız ettiği	Asayiş
37.2	Dursun Bey'in mahallede öldürüldüğü tayin edilen görevlinin ölümü üzerinde detaylı keşif yaptığı	Ölüm keşfi
38.1	Mekdan? isimli zımmi kadına babasından kalan bağın verilmesi hususunda anlaşmazlık yaşandığı	Miras
38.2	İsmihan, Esine ve Şehriban isimli kadınların evine namahrem girdiği bunun üzerine oluşturulan soruşturma	Asayiş
39.1	Ayşe Hatun'un mülkünü Yorgiç'e sattığı	Mülk satış
39.2	Avarız vergisini ödemekte zorluk çıkaran zımmiler için verilen karar	Vergi
39.3	Dayana isimli zımmi ile Tudor isimli zımmi arasında kavga çıktığına ve yaralanmaların olduğuna dair	Asayiş
40.1	Ömer Bey'in Mehmet Bey'e keçe ve koyunlarını sattığı	Mülk satış
40.2	Mehmet Efendi'nin bağını borcu karşılığında sattığı	Borç
40.3	Ahmet ve İsmail'in ölen kardeşlerinin borcu için bağını sattığı	Mülk satış
41.1	Yusuf Bey kızının mihrini tahsil ettiği	Evllenme
41.2	Mustafa Bey'in Muhzır Paşa'ya borcunun bir kısmını ödediğine dair	Borç
41.3	Kamer ve Macide hatunlar ölen eşlerinden haklarını aldıkları	Miras
42.1	Hüseyin Efendi hizmetinde çalışan Musa, Hamit ve İsmail'in kaybının araştırılma talebi	Asayiş
42.2	Mehmet Bey'in vefat eden kardeşi Yınal Bey'in bağını sattığı	Mülk satış
42.3	Ölen Ali Bey'in eşi Ayşe Hanım'ın hakkını talep ettiği	Miras
43.1	Hacı Musa ve Abdulkemir isimli kimseler ettikleri tarlanın kendi sakin oldukları köye ait olduğu	Diğer
43.2	Vefat eden Yusuf Bey'in cinayet sonucu ölen ismi belirtilmemiş kişiye borcu kalmadığı	Borç

43.3	Mehmet Saki'nin mahallede huzursuzluk çıkardığı	Asayiş
43.4	Hacı Ali Bey'in bağını sağlığında sattığı	Mülk satış
45.1	Mustafa isimli kişi atını, tarlasını ve bir miktar parasını ölünceye dağın hibe ettiği	Hibe ve Temlik
45.2	İbrahim beşenin bir miktar altın ve bakkalını mihr olarak verdiği	Evlenme
45.3	Allahverdi isimli zımmının ölümünden sonra borcuna karşılık satışlar gerçekleştirildiği	Borç
46.1	Zara ahalisi tımara mani olması üzerine tahsil edilen mallar ve sorunun çözüldüğüne dair	Vergi
47.1	Muhi isimli kişi İbrahim'i öldürdüğüne dair araştırma yapıldığı	Asayiş
47.2	Kürt Ağa'nın ölümünün ardından mirasçısı olmadığından mallarını Ramazan Ağa'ya hibe ettiği	Hibe ve Temlik
48.1	Muharrem isimli kişinin Semiha isimli kadının malını haksız yere kullandığı iddiasıyla soruşturma yapıldığı	Asayiş
48.2	Müslüman ve zimmiyandan kişilerin Mehmet Bey'in borcunu ödemesi hususunda kefil oldukları	Borç
49.1	Fatma Hanım oğlunu Hasan isimli kişinin kavga sonucu öldürdüğünü iddia etmesi üzerine yapılan araştırma	Asayiş
49.2	Mehmet Ağa'nın Mehmet isimli kişiye borcunu tamamen ödediği	Borç
49.3	Mustafa Hacca giderken yolda ölümü üzerine keşif yapılması	Ölüm keşfi
50.2	Mustafa Bey'in bağını belirlenen fiyata sattığı	Mülk satış
51.1	Hasan Bey'in muhallefatıdır	Tereke
52.1	Hasan Bey'in ölümünden sonra kalan malları için Mehmet Çavuş'un vasi tayin edildiği	Vasi tayini
52.2	Melek Hanım'ın Halil Ağa'ya mülkünü sattığı	Mülk satış
52.3	Elekçi Mehmet'in mülkünü Hanife Bey'e sattığı	Mülk satış
53.1	Yasakçılık vazifesine işi verilmeyen kişinin tayin edildiği	Görev tayin
53.2	Amasya yasakçılık vazifesi Şaban ayının öncesinden üç ay sonrasına değin Han beşeye verildiği	Görev Tayin
53.3	Yusuf'un öldürdüğü Mustafa üzerine diyetini ödediği	Asayiş
54.1	Ali Bey'in malını ve bir takım kıymetli eşyasının Mustafa Ağa'ya hibe ettiği	Hibe ve Temlik
54.2	Yorgiç'in mülkünü Eftab? isimli zimmi kadına sattığı	Mülk satış
54.3	Pedros'un oğlu Gregor babasından kalan malla borçlarını ödediği	Borç
55.1	Abdulkadir isimli kişi Hasan'ı öldürdüğünü kabul edip diyetini ödediği	Asayiş
55.2	Ahmet'in mülkünü Hallaç İskender isimli zimmiye sattığı	Mülk satış

55.3	Ölen babaları Ahmet'in Musa'ya borcunun ödendiği ve üzerine yeniden alınan borcunda tahsil edildiği	Borç
56.1	Vefat eden Hacı Ali ve eşinin kızlarına kalan malların verildiği	Miras
56.2	Merhum Hacı Ali'nin ailesine taksim edilen muhallefati	Tereke
57.1	Sarı Mehmet Ağa'nın vefatından sonra kızlarına kalan mirasta adaleti sağlamak ve anlaşmazlığı çözmek için mal taksiminin yapılması	Miras
58.1	Helvacı Efendizade Mehmet Ağa'nın ölümünden sonra çocuklarına vasi tayin edildiği ve kalan mallar da vasinin sorumluluklarının açıklanması	Miras

2.3 Merkezden Kazâya İntikal Eden Yazılar

2.3.1 Ferman

Divân-ı Hümayûn veya Paşakapısı'nda alınan kararlarla eşdeğer vaziyette yazılan üzerinde sultanın tuğrası bulunan belgelerdir (Kütükoğlu M. S., 1994, s. 99). Mana olarak kelime “*irade, buyruk, emir*” demektir (Pakalın, 1993, s. 607). Aynı zamanda Şer'iyye sicillerinde ferman ile eş anlamlı olarak “*emr-i şerîf, hükm-i şerîf, emr-i münîf-i vacibü'l-ittibâ*” (Kütükoğlu M. S., 1994, s. 100) şeklinde kullanılırdı. Yazılış nedeni olarak bir sefere çıkılacak olması, asker sevki, vergi hususları gibi devlet işlerine dair padişah tarafından Divân-ı Hümayûn'un kararı ile ilgili kişilere gönderilirdi (Kütükoğlu M. S., Ferman, s. 401).

Fermanlarda metnin başında gönderilen kişinin elkabı yer alırdı. Elkab müşarünileyh denilen gönderilen kişinin lakabı anlamına gelmektedir. Bu elkablar yazılan makama göre farklılık göstermektedir. Ardından kişinin adı ve dua rüknü takip etmektedir. Nakil kısmındaysa fermanın yazılış sebebi açıklanmaktadır. Nakil kısmının ardından konuya ilişkin emir kısmına geçilir. Burada konunun mahiyetine göre emrin tatbiki hususunda açıklama yapılır. Daha sonra emrin uygulanması, gereken cezalar, muhatabın ikazı gibi gerekli tehdit-tehdit yapılır (Temiz, 2018, s. 16). En son tarih yazılırdı. Belgelerde ekseriyetle “*tahriren*” veya “*hurrîre*” ibareleri kullanılmıştır. Tarihler açılım olarak Arapça kullanımıyla gün/ay/yıl sıralamasına uygun şekilde yazılmıştır. Belgelerin en alt sol kısmına vesikaların yazıldığı yer yazılırdı. Bu yazım iki şekilde olmaktaydı. Birincisi sultanın ve sarayının bulunduğu yer olarak “*Be Makâm-ı Kostantiniyye el-Mahrûse/*

Mahmiyye/ Medine” şeklinde olmaktadır. İkincisiyse geçici ikâmet yerlerinin isimleri verilerek “ Be-Makâm-ı Tokat, Medine-i Sivas” yazılmaktadır.

İncelenen sicilde toplam yirmi iki adet ferman kaydına rastlanmaktadır. Fermanların içeriği olarak ahalinin uzun zamanda beri sakin bulundukları yerden iskân edilmelerinin ardından yeniden yerleşim yerlerine gönderilmeleri “92/2 vb.” vergi toplanması hususunda adaletsizlik yapılmaması bu konuda sorun teşkil eden durumların engellemesine dair kayıtlar mevcuttur.”60/1, 61/1, 67/1 vb”. 9 Numaralı Amasya Şer’iyye Sicili transkripsiyonundan bir tane ferman örneği vermekteyiz.

Örnek: Düstûr-ı mükerrerrem müşîr mufahham nizâmü’l-alem müdebbir-i umûri’l-cihân bi’l-fikrî’s-sakıb mümehhid bünyânü’d-devletî ve’l-ikbâl müşeyyîd-i erkânî’s-saadeti ve’l-iclâl el-mahfuf bi-sunûf-i avâtıfı’l-meliki’l-ala Rum eyaletine mutasarrıf olan vezirim [isim yok] Paşa edamâllahû teâla iclâle ve mefâhirü’l-kuzzât ve’l-hükkâm maâdenü’l-fezâil ve’l-kelâm Amâsiye kâdısı [isim yok] zidefazlehum tevki’-i refî’-i hümâyun vâsıl olacak ma’lûm olaki dârende-i fermân hümâyun Ömer nam kimesne südde-i saadetime arz hâl idüb kazâ mezbûrede vaki olan Hacı Mahmud türbesi demekle maruf zaviyenin ... ve yine kazâ mezbûreye tâbi’ Ezinebazarı nam karyede vaki Hamdi Bey evkafının mütevellisi buna tevciye olunub yerine berât hümâyun verilüb bu berât kendüye zabt ve tasarruf itdürüb ahzdan hilâf berât bir ferdi dahl ve tasarruf itdürmeyüb mâni’ ve defi’ idüb yedinde olan berât hümâyun mucebince zabt ve tasarruf itdürmek bâbında emri şerîfim recâ etmeğin buyurudum ki hükmü şerîfim vardır olvecihle dahl ve niza’ olundukda tamâm hak ve adil üzere göresiz kazâya arz oluna olbâbda muhtezâr emri şerîfim ile amel idüb zikr olunan tevliyet ve nazariyetinde olan berât hümâyun ve emri şerîfim mucebince zabt ve tasarruf itdürüb ahzdan hilâf berât ve defteri asla bervechle min ba’de dahl ve tasarruf itdürmeyüb mâni’ ve dafi’ idesiz mezbûr olvechle imdâd olunmakdan hazır idesiz emri şerîfime muhâlefet edenlere ve muhtaç arz olduğu üzere yazub der-saadetime arz idesiz ve bu husûs için şekâvet olunub ... muhtaç eylemeyesiz şöyle bilesiz alâmet şerîfe ‘itimâd kılasız

Tahrîren fi evâhir şehri Racebü’l-receb li sene 1062

Be Makâm Kostantiniyye

9 numaralı Amasya Şer'iyye Sicili'nde ferman dağılımı şu şekildedir; 60/1, 61/1, 61/3, 67/1, 67/2, 70/2, 72/1, 81/1, 82/2, 83/2, 83/3, 85/1, 86/2, 91/3, 91/4, 91/5, 92/2, 93/4, 96.

2.3.2 Berât

Arapça kökenli olan bu kelime mana olarak “yazılı kâğıt ve mektup” demektir (Pakalın, 1993, s. 205). Osmanlı teşkilatında bazı vazife, hizmet ve memuriyetlere tayin edilenlerin görevlerini icra edebilmelerine dair sultanın tuğrası bulunan emir veya mezuniyet hususları için yazılan belgelerdir (Pakalın, 1993, s. 205). Geniş anlamıyla beratlar Osmanlı tarihi açısından bir şahsa ayrıcalık veya devlet malı üzerinde tasarruf hakkı sağlanması için üçüncü bir kişiye hak tanıyan sultanî vesikalardır. Beratların da vesika içerisinde kendilerine has isimleri vardır. Bunlar ‘hüve’ kelimesi ile başlayarak “*hüve'l-bâki/mu'in*” şeklindedir (Kütükoğlu M. S., 1994, s. 124). Fermanlardan farklı olarak “*nişân-ı şerîf-i âlişân*” şeklinde kalıplara sahiptir. Nişân adı da verilen beratlarla aynı zamanda biti ve misal de denilir (Kütükoğlu M. S., Berat, 1992, s. 472).

Beratların verilebilmesi için müracaat edenin yahut bir makamdaki görevlinin arzıyla olurdu. Eğer arz ise, arz edenin kimliği belirlendikten sonra istenilen vazifenin başkası tarafından tasarruf edilip edilmediği kontrol edilirdi. Eğer şartlar sağlanıyorsa sadrazamın son kararı olan buyruldu konurdu (Kütükoğlu M. S., 1994, s. 139). İncelenen sicilde toplam kırk üç berat kaydına rastlanmaktadır. Kayıtlar genel olarak görev tayini ile alakalıdır “76/1, 76/2, 84/2, 84/3 vb.” Tımar tevcihi hususunda birçok berat bulunmaktadır”63/2, 64/1 vb. 9 Numaralı Amasya Şer'iyye sicili transkripsiyonundan bir örnek vermekteyiz:

Örnek: Nişân-ı şerîf hükmü oldur ki

Nesf-i Amâsiyede vaki İçerişehirde el-Hac Mumcu zaviyesinde yevmî bir akçe ile düşenbe ve pençsembe günlerinde cüz-i şerîf tilâvet iden Mehmed Halife fevt olub mahlûl olmağın yerine işbu dârende-i fermân-ı hümayun Mevlâna Osman lâıyk ve müstehak omağın tevciye olunub berât-ı hümayun virilmek bâbında kâdısı Mevlana Mehmed(e) arz itmegin sıdk idüb bu berât-ı hümayunu virdim ve buyudum ki varub müteveffâ mezbûrun yerine Osman cüzhan olub hıdmet lâzımasın müeddi kılındıktan sonra yevmî bir akçe ile

mutasarrıf olub vakfin ruhu ve devâm-ı ömr devletümçün duâya müdâvemet gösteresin ve ahzdan bir ferd mâni' olmayalar şöyle bilüb alâmet şerîfe 'itimâd kılalar.

Tahrîren fi evâsıt şehr Cemâziyel-evvel li sene sitte ve sebîn ve elf Be Makâm Kostantiniyye.

9 Numaralı Amasya Şer'iyye Sicilin de berat dağılımı şu şekildedir; 60/2, 61/2 62/1, 62/3, 62/4, 63 /1, 63/2, 64/1, 64/2, 65/1, 65/2, 67/3, 68/1, 68/2, 68/3, 69/1, 71/2, 72/3, 75/2, 76/1, 76/2, 76/3, 78/2, 84/1, 84/2, 84/3, 85/2, 86/1, 87/1, 88/1, 89/1, 91/1, 91/2, 92/2, 93/1, 93/2, 93/3, 93/5, 95/1, 95/2, 95/3, 95/4, 95/5.

2.3.3 Buyruldu

Mana olarak buyruldu fiilden türetilerek isim olarak kullanılmıştır. Diplomaside ise yüksek rütbeli görevlilerin kendilerinden aşağı mevkide olan görevlilere yazdıkları emirler için kullanılırdı. Başka bir deyişle buyruldu bir işin ne surette yapılacağını belirten yönergeydi (Uzunçarşılı, 1995, s. 298). Sadrazam, vezir, kazasker, defterdar, beylerbeyi vb yüksek rütbeli makamlarca yazılırdı (Kütükoğlu M. S., 1994, s. 197). Sultan emirlerinde olduğu gibi buyruldularda da yazan kişiye göre değişen elkablar mevcuttu. Örneğin kazaskerlere yazılacak elkab “izzetlü, faziletlü” İstanbul kadısına, “faziletlü” seraskere “atûfetlü efendim hazretleri” gibi elkablar kullanılmıştır. Ardından emir rûknuna geçilerek tarih mutlaka verilirdi (Kütükoğlu M. S., 1994, s. 197-206). İncelediğimiz şer'iyye sicilinde toplam on adet buyruldu mevcuttur. Bazı eşkıya taifesinin tespit edilen kazalarda bulundukları ve gereğinin yapılmasına dair emirler yer almaktadır. 9 Numaralı Amasya Şer'iyye Sicili transkripsiyonunda bir buyruldu örneği verilmiştir.

Örnek:Hazret-i mevlâna şerîf-i nisâb

Kıdvetü'l-kuzzât ve'l-hükkâm maadenü'l-fezail ve'l-keîâm mevlâna Amâsiye kâdısı zidekadrehu ba'de's-selâm inhâ olunur ki kazâ-i mezbûrede sakinlerinden Bekdaş Beşe demekle ma'rûf nam kimesne hilâf-ı şer'-i şerîf ve kanûn hak Ahmed nam kimesneyi (v)urub katl idüb ziyâde zulm ve fesâd eyledüğünden mâdaa kasaba-i mezbûrede vaki Bulduklu nam karyede [isim yok] nam hâtûn remide ve rencide şer' olunub oldahi civârında olan mahallât ahalisinin üzerlerine keşf olunduğu ... olunmağın mahalle mezbûran ahalisinden mezine meyyid idenleri şer'-i şerîfine ihzâr ve hak üzere tefhis ve

icrâ olunmak lâzım gelmeyin mektub tahrîr ve Kapucu başılığımızdan kıdvetü'l-emâcid ve'l-kirâm [isim yok] zide mecide ta'yin olunmuşdur vusûlündengerekdir ki mezbûr Bekdaş ve mahallât ahalisinden idenleri şer'-i şerîfe ihzâr idenler şerîyle lâzım gelenler getürüb dahi husûs mezbûr bundan evvel def'a şerîyle görölüb fâil olunmuş değilse tamâm hak ve adil üzere teftiş ve tefhis idüb göresiz 'ilâm olunduğu üzere fesâdların olduğu mukarrer olunan ... şerîyle idüb dahi üzerlerine şahit bulan mevâdi sicil ve ceht itdükden sonra bu fesâdları iden mezbûrlar muhtâc arz olunanlardan ise hüsn arz eyleyesiz diğerleri şerîyle haklarından gelen mübâşir mumaileyh mâarifetiyle icrâ eyleyesin amâ da'vâda tamâm hak ve adil üzere mukayyed olub üzerinden ahz idüb kasabada müdâhil olanları dahl itdürmeyüb muhtâc arz olanları yazub bildürüb ahzdan udûl eylemeyesiz şöyle ki olcânibde icrâ-i hak olunmak mümkün olunmaz ise mezbûr Bekdaş ve müzane olanları mübâşir merkuma götürüb divân-ı Ruma havâle eyleyesiz şer'-i şerîfe muhâlif etdürmeyesiz.

Tahrîren fi evâil şehîr Cemâziye'l-evvel li sene sebîn ve elf

Be Makâm Tokad el-mahrûse

9 numaralı Amasya Şer'îyye Sicili'nde buyruldu dağılımı şu şekildedir; 62/2, 69/2, 79/1, 83/1, 84/1, 88/2, 89/2, 90/2, 93/6, 94/2.

2.3.4 Tezkire

Tezkire Arapça bir kelime olup zikr kökünden gelmektedir. Mana olarak anmak demektir. Osmanlı diplomasisinde ise aynı belde şahıslar yahut kurumlar arasında konuya ilişkin özet şeklinde yazılmış haberleşmeyi sağlayan yazılardır. Bununla birlikte tezkireler fazlaca detaya girmeden maksat kısa ve öz şekilde yazılırdı (Kütükoğlu M. S., 1994, s. 245). Yazılış amacına göre tezkireler çeşitli isimler almaktaydılar. İrade tezkiresi, arz tezkiresi, sadaret tezkiresi, tezkire-i aliyye, emir tezkiresi, berat tezkiresi, mürur tezkiresi, ruus tezkiresi gibi türleri vardır (Kütükoğlu M. S., 1994, s. 246-27-57). Mali olarak da tezkireler farklı isimlendirilmişlerdir. Örneğin; cizye, âdet, divan, hazine, ibtida, masraf, mühimmat ve daha birçok muhtelif isimlendirilen tezkireler vardır (Kütükoğlu M. S., 1994, s. 257-275). İncelenen sicilde on adet tezkire bulunmaktadır.

Örnek: Vech-i tahrîr hurûf oldur ki berât pâdişâhıyla mutasarrıf olduğumuz Amâsiye sancağında Akdağ nâhiyesinde .. gayriden yigirmi bin zeâmetin işbu sene .. ve sebîn ve elf Zilhiccenin evâilinde vaki olan mahsulât ve rûsûm ve hukûk-ı cizre vekili her ne ise tarafımızdan arpa kâtibi Mehmed Bey nasb eylemiştir ki gerekdir ki tarafımıza âid olan hukûk ve rûsûmunmezbûr Mehmed Bey cema' ve tahsîl idüb ahzdan kimesne mani' olunmaya

Tahrîren fi evâil Zilhicce .. ve sebîn ve elf

9 Numaralı Amasya Şer'iyye Sicili'nde tezkire dağılımı şu şekildedir: 64/3, 72/2, 77/3, 78/1, 80/1, 80/2, 82/1, 87/2, 89/1, 94/1

2.3.5 Mektup

Mektup Arapça kökenli bir kelime olmakla birlikte yazılmış anlamına gelmektedir. Osmanlı bürokrasisinde önemli bir yere sahip olan mektuplara bolca rastlanmaktadır. Diplomatik açıdan iki belde arasında taziye, tebrik, göreve atama yahut azletme gibi mevzularda mektublar yazılmıştır. (Kütükoğlu M. S., 1994, s. 221) İncelenen sicilde üç adet mektup bulunmaktadır.

Örnek: İzzetlü ve fâziletli karındaşım Sefer Ağa huzur-ı şerîflerine dürer-i dâ'vât gurer-i aslıye ithafından sonra muhisâneye inhâ olunur ki ahvâlimizden suâl olunursa Mehmed ademellahu teala sıhhat üzere olub sa'adettli ve devletli Paşa hazretleri efendimizin ve âli-huzûr der-sa'adettinin hassâlık da'vâ ile müdâvemet ve iştiğâl üzere itdüğümüz buyurulmaya benim izzetli karındaşım olan cânibinde vaki olan husûsları ide üzerine birle mektûb şerîfin ile 'ilâmından hâli olmayalar ve evvel Paşalı nâmında bilâ-temessük görüb fukâraya te'addi iden eşkıyanın haklarından gelesiz bu husûs ol-cânibde olan hırsuz makûlesin ele getürüb hakkından gelesiz sa'adettli ve 'azametli ve şevketli Padişahımızın şerîf başı içün ve sâhib-i devlet efendimizin başı içün olsun mâli hakkından gelesiz ve başı benim ber-vechle cevâz olmaz ve'l-hasıl husûs-ı mezbûremukayyed olub ol-cânın her medarının ele gelme husûsunda ihtimâm idesiz benim izzetli karındaşım bade'l-nezildir sadır emri şerîfdan ziyâde bir akçe alındığına rızâmız ikdâr-ı lütûf idüb fukâradan emr-i âliden dışında bir akçe aldirmayasız

Be-makâm-ı Rum

9 numaralı Amasya Şer'iyye Sicili'nde mektub dağılımı şu şekildedir; 72/4, 84/4, 87/3.

Tablo 2. Sicil-i Mahfûz-ı Defterlü Belgelerinin Konu Dağılımı

Konu	Ferman	Berat	Buyruldu	Tezkire	Mektup
Adet	22	43	10	10	3

Tablo 3. Sicil-i Mahfûz Belgelerinin Konu Dağılımı

Konu	Adet
Borç- Alacak	26
Mülk Alım- Satım	22
Miras	20
Ölüm Keşfi	4
Vasi Tayini	7
Boşanma/Evlilik	3/6
Nafaka	6
Köle Azadı	3
Görev Tayini	8
Hibe ve Temlik	4
Asayiş	9
Vakıf	6
Vergi	3
Tereke	7
Diğer	4

2.4 Kadı Tarafından Kaleme Alınan Belgeler

2.4.1 Borç-Alacak:

Borç kelime anlamı olarak iki kişi yahut daha fazla kişiler arasında karşılıklı olarak bir fiilde bulunmayı yükümlü kılan hukuki bağlamdır (Aydın, 1992, s. 285). Borç

kapsamında incelenen belgelerde *karz* ve *deyn* terimlerine rastlamaktayız. Bu terimler bu tür belgeleri anlamamız açısından oldukça önemlidir. Deyn en geniş anlamı ile kişinin zimmetinde mevcut olan borcu ifade etmektedir (Aydın, Deyn, 1994, s. 266). Karz ise kelime anlamı olarak kesip koparmak (Apaydın, 2001, s. 520) demektir. Bir terim olarak karz geri ödenmek üzere alınan malın emsalinin aynı şekilde geri ödenmesi durumudur (Apaydın, 2001, s. 520). Bu bağlamda deyn terimi karz'a göre daha kapsamlıdır.

İncelenen sicilde birçok borç-alacak türünden verilere ulaşılmıştır. Ölen bir kişinin bir vakfa ödenmesi gereken borcuna dair, bir zımminin borcunu tarlası üzerinden ödendiği, iki zımmin arasındaki borç meselesinin bir bağ karşılığı anlaşmaya varıldığı, iki Müslümanın arasındaki borç durumunun giderildiğine dair konular içeren birçok borç başlığı altında belge bulunmaktadır. Çalışmada yirmi altı adet borç-alacak türünden belge bulunmaktadır. Çalışmadan sicilin transkripsiyonu ile elde edilen borç belgelerinden bir örnek verilmektedir.

Örnek : Medine-i Amâsiyede İçerîşehir mahallatından Helkıs mahallesi sakinlerinden olup bundan akdem vefât iden Bünyad Fakihin sulbi oğlu Abdullah nam sagirin kıbel-i şer'iden mensûb vasîsi ve vâlidisi olan Raziye bint Ali mahfil kazâda işbu râfi'-i kitâb Hacı Ahmed bin el-Hac Abdulnebi mahzarında uhdesinden bi't-tâvü's-sâf takrîr-i kelâm idüb mahalle-i mezbûrede vaki bir hadî müşteri merkûm Hacı Ahmed menziline ve bir haddî Hacı Osman menziline ve bir haddî Agop nam zimmî menziline ve bir haddî tarîk-i hassa ile mahdûd olan menzili müteveffâ mezbûrun mülk(ü) olup ba'de'l-vefât ırs-i şerîyle oğlu sagir mezbura intikâl idüb lâkin müteveffâ mezbûrun Hacı Musa vakfına dokuz bin deyn(i) olup deyn mezkûr mukabelesinde menzil mezkûru rehin aldığı şâhid udûller ile benim muvacehemde sâbit olunub lâkin müteveffâ mezbûr 'akar ve menkûl kısmetinden menzil mezkûr meramından gayri terekesi olmamağla zaruret-i deyn için beyân lâzım olduğda hâkim şeri' izin ve icâzet verün sûk-ı sultanide kararında müzâyede olunub kararı Ahmed nam kimesne altı bin akçeye değin müşteri olup sagir mezbûre vakf merkûme deyni hâsıl olsun deyu câri mülâhak olan el-Hac Ahmed iki bin dahi ziyâde idüb sekiz bin fi'l-vakt akçede karar idün ragabât-i nâs muntazam olduğdan sonra cemâati ile kıbel-i şeri'den Fahru'l-müderresin Derviş Efendi menzil mezbûr üzere irsâl olunub dahi ziyadeye tahmil yokdur deyu meclis-i şeri' ihbâr itdüklerinde hâkim ol-vaik üç gün dahi mezâd olsun didklerinde üç gün dahi mezâd olunub bir ferdi dahi ziyadeye talep olmamağla vesâyetim hasebiyle menzil meşrûh merkûm Hacı Ahmed sekiz bin akçeye bey'-i bât-ı sâhih ile bey'

idüb kabz semen mahdûd ve teslîm mebyi' mahdûd eyledim didikde mukırru'l-merkûmun vech meşrûh üzere câri olan ikrârı el-mukırru'l-merkûm Hacı Ahmed bi'l-muvadecehe tasdik ve kabûl itdikde kabûl vakf meclis-i şeride hâzır olub müteveffâ mebûr zımmetinde olan dokuz bin vesayesi merkûm dahi bey'itdükde menzil mebûrun kıymet olan sekiz bin akçe semen mesfûr Mehmede meclis-i şer'i'den edâ ve teslîm itdikde sahih-i bey' cevâz-ı şeri'yle hükûbirle mâ-vaki bi't-taleb ketb olunub yed-i talibe vaz' olundu

Tahrîren fi'lyevmü'l-Hâmsin ve'l-ışrîn şehr Muharrem li sene sitte ve sebîn ve elf

9 Numaralı Amasya Şer'iyye Sicili transkripsiyonu neticesinde borç-alacak belge dağılımı şu şekildedir; 6/4, 8/1, 8/3, 10/3, 11/1, 11/2, 13/1, 13/3, 14/1, 15/1, 16/2, 17/2, 25/2, 25/3, 28/2, 33/1, 34/4, 35/1, 40/2, 41/2, 43/2, 45/3, 48/2, 49/2, 54/3, 55/3.

2.4.2 Mülk Alım-Satımı

Kelime manası olarak mülk “ tasarrufta bulunma, sahip olma vb.” demektir (Özervarlı, 2020, s. 538). Şer'iyye sicillerinde mülk alım-satım meselesine çoğunlukla rastlamaktayız. Kadıya intikal eden tüm meseleler bir uyuşmazlık neticesinde kayda alınan durumlar olmamakla birlikte bu mevzu mülk alım- satım durumunda da geçerliydi. Hüccet adı verilen kadının hükmünün gerekli olmadığı yalnızca kayıt altına almak için noter, tapu idaresi veya beledi işler için mahkemelere müracaat edildiğini görüyoruz (Günay, 2012, s. 16). Bu tür belgelerde söz konusu mülke dair birçok detay yer almaktaydı. Mülkün konuma ilişkin bilgiler, mülkün sınırı, alım satım olayını gerçekleştiren tarafların isim bilgileri, ücret ve bu ücretin alınıp alınmadığı gibi birçok bilgiyle ilerde oluşabilecek karışıklık yahut anlaşmazsızlığın önü kesiliyordu. Mülkün konumu anlatmak için belgelerde “*tarîk-i 'aam*” teriminden sonra belirtilirdi (Kıvrım, 2009, s. 78). Ayrıca satış işlemine şahit olanlarında isimleri kaydediliyordu. Mülk satışlarının bu denli teferruatlı kaydı bize farklı kapılarda açmaktadır. Bu sayede kadının kaydı ile birlikte şehrin iktisadi ve sosyal yapısı hakkında da bilgi sahibi olabiliyoruz (Açık, 2006, s. 170). Bunun yanında eğer mülk satışı kesin surette yapılmış ise “*bey'i-i bât*” ibaresinin kullanıldığını gözlemlemekteyiz.

İncelenen sicilde yirmi iki adet mülk alım-satım belgelerine rastlıyoruz. Bu alışverişin genellikle erkekler arasında olmasının yanında kadınlarında mülk alım-satımında varlığını belgeler ışığında anlamaktayız. Mülk satışında 18/1 numaralı belgede

kaydedilene göre babasından kalan bağın satışında kendi ailesiyle fiyat konusunda sorun yaşayan Bedros mülkün ücretlendirilmesi için yeniden talepte bulunması üzerine fiyatta değişikliğe gidildiğini görüyoruz. Mülk satışında uyuşmazlık yaşandığına dair bir örneğe bu söz konusu belgede rastlamak mümkündür. 9 Numaralı Amasya Şer'iyye sicili transkripsiyonu neticesinde mülk alım-satımına dair bir örnek verilmektedir.

Örnek: Mahrûse-i Amâsiye mahallâtından Eski Kethüda mahallesi sükkânında kıdvetü'l-emâsil ve'l-akân İbrahim Bey ve karındâşı Halil Çelebi bin Ali Ağâ ve fahru'l-muhderât Aîşe hâtûn bin Mustafa Ağâ tarafından nech-i şer' üzere sâbit bi'l-vekâle olan Mehmed dede bin Mustafa meclis-i şer'i hatîru'l-lâzımüt't-tevkirde yine mahalle-i mezbûre sakinlerinden Serkiz veled Köçek nam zımmî mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve 'itirâf idüb didiki mahalle-i mezbûrede vaki bir haddî ... menziline ve bir haddî merhûm Ali Ağâ menziline ve bir haddî müşteri mezbûr menziline ve bir haddî tarîk-i âmm ile mahdûd ve yehtar mülkleri olan zımmî mezbûr Serkiz nam zımmîye elli esedî gurus bi'l-vekâle bey'-i bât sahih-i şer' iyle bey' idüb kabz semen mahdûd ve teslîm mebyi' mahdûd eyledim ba'de'l-yevm zımmîye mersûm müşteri-i mezbûrun mülk-ü müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olunsun didikde mukırrı merkûm Mehmed dedenin vec-i meşrûh üzere sudûr olan ikrârını elmuhrıru'l-mezbûr Serkiz nam zımmî bi'l-muvâcehe tasdik ve bi'l-müşâfehe tahkîk idecek sıhhat bey' cevâz-ı şerâya hükmü birle mâ-vaki bi't-taleb ketb ve terkîm olunub yed-i tâlibe vaz' olundu.

Tahrîren fî evâsıt Rebû'l-ahir li sene sitte ve se'bîn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Hasan Efendi bin Ahmed, Abdurrahman bin Hevâce, Mustafa Bey Efendi bin el-Hac İmâm, Hâcî Ali, İsmail Bey bin İbrahim, Sermuhzıran Ahmed Çelebi.

9.numaralı Amasya Şer'iyye Sicilinde mülk alım-satım belgelerinin dağılımı şu şekildedir: 4/3, 5/1, 11/3, 18/2, 25/1, 26/3, 27/1, 28/3, 30/5, 31/3, 32/1, 34/1, 39/1, 40/1, 40/3, 42/2, 43/4, 50/2, 52/2, 52/3, 54/2, 55/.

2.4.3 Miras

Fıkîhî bir terim olarak miras ölen bir kişinin ardından kalan malının akıbetini düzenleyen kurallar yekünu demektir (Aktan, 2020, s. 143). İslam hukukunda miras konusunda bir kan bağı aranmaktadır. Yani vâris olmakta muris olmakta kişinin iradesine

birakılmamış zorunlu kılınmıştır (Özay, 2018, s. 219). Aynı zamanda mûris kendi vâsisini ölümünden önce seçemeyliydi. Eğer mirasa muhatap kişi küçük bir çocuksa ona vasi tayin edilirdi. Vâsinin miras taksiminde yahut sonrasında sorun çıkaran bir durum olduğunda kadı vâsiyi değiştirebilirdi. Bu da bize gösteriyor ki vâsiler üzerinde kâdî'nın denetimi söz konusuydu (Bozkurt, 2020, s. 46).

İncelenen sicilde yirmi miras kaydına rastlanmaktadır. Bunların çoğunluk olarak müslümanlar arasında cereyan etmektedir. Kadıya intikal eden miras davaları ya miras hususunda anlaşmazlık yaşayan kardeşler yahut hakkını aldığını belirten ikrarlardan ibarettir. Kadı'nın müdahale edip tayin edilen vâsiyi değiştirdiğine dair kayıtlarda mevcuttur. Babaları vefat eden Ayşe ve İstanbul'da bulunan kardeşi Abdulşekur arasında mirasın pay edildiğine uzlaşmaya varıldığına dair kayıt 16/1 numaralı belgede örneğini görmekteyiz. Transkripsiyonu yapılan sicilimizden mirasa dair bir örnek verilmektedir.

Örnek: Kasabâ-i Gümüş sakinlerinden Pir Mehmed bin Ramazan tarafından husûs-ı atıyyü'l-beyâna nech-i şer' üzere sâbit bi'l-vekâle olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mehmed Bey bin Şaban meclis-i şer' hatîru'l-lâzımü't-tevkirde mahmiyye-i Amâsiye mahallâtından Gümüşlüzade mahallesi sakinlerinden olup bundan akdem vefât iden Ahmed bin Ozan Ali nam müteveffânın li-ebeveyn karındâşları Aişe ve Saliha ve Ömer zadesi mezbûr Pir Mehmede münhasıra oldukdan sonra merkûmatân Aişe ve Saliha taraflarından şer'an sâbit bi'l-vekâle olan Mehmed dede mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve 'itirâf idüb didiki müteveffâ-i mezbûr Ahmedden ırs-i şer' iyle mesfûre Pir Mehmede yedimde edâ olan mümezzi ve mahtûm muhallelâd defterinde takrîr olunub eşyadan hisse-i şayiâsı on altı bin nakd rasih fi'-vakt akçeye sulh olunub ve defter mezkûrdan hâric zımmetinde akçe her ne zaman zuhûr iderse tahsîl olunursa benden dahi hissesini almak üzere merkûmatân Aişe ve Saliha nam hâtûnların minvâl meşrûh üzere defter-i mezkûrda olan eşyadan zımmetlerini ibrâ ve iskat vekâletim hasebiyle ibrâ eyledim didikde mukırru'l mumaileyh Mehmed Ağadan sudûr iden ikrârdan el-mukırru'l-merkûm Mehmed dede bi'lvekâle tasdîk idecek husûs-ı mezbûrda sulh ve ibrâya hükmü birle mâ-vaki ketb olundu.

Tahrîren fi evâil Cemâziye'l-evvel li sene sitte ve se'bîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Hacı Ali bin Abdulkadir, zahru'l-Gaffar? Bey bin Abdullah, Mustafa Çelebi bin Mehmed, Ömer Çelebi bin Hacı Ali, Muhzırbaşı Ahmed Çelebi

9.numaralı Amasya Şer'iyye Sicilinde transkribe edilen miras hususunda belge dağılımı şu şekildedir; 2/3, 16/1, 20/1, 20/2, 21/2, 24/1, 26/1, 26/2, 27/2, 28/1, 31/1, 31/2, 33/2, 34/2, 36/2, 38/1, 41/3, 56/1, 57/1, 58/1,

2.4.4 Ölüm Keşfi

Bu tür davalarda genelde ölen kişinin yakınlarının kadıya başvurması üzerine kayda geçtiğini görmekteyiz. Mahkemeye başvuran kişi mahal yerini tarif eder ve kadı tarafından bir kişi vazifelendirilerek ölü de yara, darp vb durumların olup olmadığını kontrol eder. Mahkemeye başvurulmasının ardından ölüm keşfinin Osmanlı bürokrasisinde gelişmiş olması ile doğru orantılı olarak işlemlerin hızlıca gerçekleştirildiğini görmekteyiz (Onat, 2019, s. 142). Ardından şahitler ve tarihte eklenirdi (Zerey, 2003, s. 40). İncelenen sicilde dört adet ölüm keşfine ilişkin belge bulunmaktadır. Bu hususa dair sicilden transkribe edilmiş bir belge örneği verilmektedir.

Örnek: Mahmiyye-i Amâsiye nevâhiyesinde Akdağ [silik] İbrahim bin Murad ve Sefer bin İbrahim ve Mustafa bin Mehmed ve Kırkalak ? nam karye ahalisinden Mehmed bin Bali ve Hamit bin Şaban ve Ziyere nam karye ahalisinden Hamza bin Muharrem ve Kara Mehmed bin Nurullah ve Sofu nam karye ahalisinden Mehmed bin Bayram ve Bali oğlu Dede nam kimesneler mah-i Cemâziye'l-evvelânın birinci günü vakt-i hacetde mahfil kazâya gelüb takrîr-i Kelam ve bast-ı ani'l-merâm idüb herbirleri didiler ki karyelerimizde olan ve kurbundan birisi ... mecrûh gelüb mezbûrı biz dahi bir kâtre tahmil idüb mecl-i şer' şerîfe keşf ve tahrîr için getürür iken hâliya mahmiyye-i mezbûrede kurbunda Kekus? Dimekle ma'rûf mevzi' önünde müşârih-i 'azim üzerinde gelürken billâhi'l-teâlül vefât idüb üzerlerine varulub keşf ve tahrîr olunmak matlubumuzdur didiklerinde cânib-i şer'idin Fahru'l-müderresin Mehmed Efendi ve bi'l-fiil mahmiyye-i mezburede mütesellim olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Safer Ağâ tarafından mübâşir ta'yin olunan Mustafa Ağâ ile irsâl olunub ve mastûru'l- esâmi olan müslimin ile üzerlerine varuldukda nazar eyledüklerinde fi'l-hakika mevzi' mezbûrede tarîk-i 'amm ile üzerlerinde birisi ... mecrûh vefât idüb başından iki yerde ve boğazında dahi cerh olub ve ilki ile didikleri dahi müşâhade olunduğunu mevlâna müşârun-ileyh mahalle-i mezbûrede tahrîr idüb gelüb meclis-i şer'ide ihbâr eyledükde mâ-vaki bi't-taleb ketb ve terkîm olundu ki vakt-i hâcetde kâşifü'l- mâceri ola Tahrîren fi evâil Cemâziye'l-evveli li sene sitte ve se'bîn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Ali bin Ebubekir, Mehmed sulbi bin Hacı Mustafa, Mehmed bin Mahmud, Mustafa Efendi bin İbrahim el- İmam, Ahmed bin Mustafa, Siyavuş bin Abdullah, Ali bin İsmet, Osman Halife bin Şaban, Receb ... es-Seyyid Ömer bin Haydar Sofi.

Konunun sicildeki dağılımı şu şekildedir; 30/1, 35/3, 37/2, 49/3.

2.4.5 Vasi Tayini

Manasal olarak bitiştirmek demek olan vasy kökünden türeyen vasi terimi, ölen kimsenin ardından yapılmasını arzu ettiği şeylerin sorumluluğunu üstelenen kimse demektir (Öz, 2012, s. 546). İslam hukuku gereğince çocuk, ihtiyar yahut bakıma muhtaç ehliyeti olmayan bireyler için bir vasinin gerekliliği elzemdi. Bu bağlamda toplumun en küçük yapı taşı olan "bireyin" korunması- gözetilmesi açısından kurallar ve kaideler bütünüleyici olarak Osmanlı Devleti'nde bir vasi'nin varlığı teşkil edilmiştir (Özturan, 2018, s. 242).

İncelenen sicilde sekiz adet vasi tayinine ilişkin kayıt mevcuttur. Bunların tamamı babalarının ölümünden sonra çocukların bakımı ve kalan malların himayesi için bir vasi tayin edilmesi üzerinedir. Hem Müslüman hemde gayrimüslim tebaadan bu konuya ilişkin kayıtlar bulunmaktadır. 27/3 numaralı kayıta İvan oğlu Girgor'a Bedrus isimli zımminin vasi olarak vazifelendirildiğine dair bilgiler mevcuttur. 9 Numaralı Amasya Şer'iyye sicilinde transkribe edilen kayıtlardan vasi tayinine ilikin bir örnek verilmektedir.

Örnek: Mahmiyye-i Amâsya mahallâtından Sofular Mahallesi sakinlerinden olub bundan akdem fevt olan Ali sufi nam müteveffânın sulbiye kızı Hatuniye nam sagirenin emvâl ve erzâkı hıfz için bir vasî lâzım ve mühim olmagın hakim mevzi'ü'l-kitâb tûbalehu ve hasan meâb işbu hâmilü'l-kitâb yine mahmiyye-i mezbure mahallâtından fahr'ud-dîn mahallesi sakinlerinden Ramazan bin Mustafa nam kimesne kibel-i şer'i mazhureden sagir-i mezburenin emvâl ve erzâkını hıfz nasb ve ta'yin olun oldâhi vesâyet merkûma kabûl ve hıdmet-i lâzımesin(i) edâya müşa'hade ve'l-yevm itmeyin mâ-vaki bi't-taleb ketb ve terkîm olunub yed-i tâlibe vaz' ve def' olundu vakt-i hâcetde ihticâc idine.

Tahrîren fi evâhir şehri-i Saferü'l-hayr li sene sitte ve seb'in ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Ahmed Sulbi bin 'Ömer Efendi, Mustafa bin Hüseyin, Mustafa bin Ali, Abdulnebi El-Muhzıran, ve gayrihûm hazırûn.

Sicildeki vasi tayini kayıt dağılımı şu şekildedir; 6/1, 6/3, 14/3, 15/2, 15/3, 15/4, 27/3, 52/1.

2.4.6 Boşanma (Talak) ve Evlilik

Talak kelime manası olarak serbest kalmak demek olup Türkçe karşılığı ise boşanmaktır (Acar, Talak, 2010, s. 496). Boşanma durumunda kadının yeniden evlenebilmesi için İslam hukukuna göre belli bir bekleme süresi vardır. Buna iddet denmekteydi (Acar, 2000, s. 466). Bu durumun kurala bağlanması ile kadının boşandığı eşinden iddet nafakası, çocukların varsa kisve bahası erkek tarafından karşılanmak zorunda idi (Kavaklı, 2011, s. 272). Bu hususla ilgili incelenen sicilde bilgiler mevcut olup üç adet boşanmayı konu eden belge vardır. Boşanma kaydına ilişkin incelenen sicilde bir örnek şu şekilde verilmektedir;

Örnek: Bi'fiil mahmiyye-i Amâsiye mütesellim olan kıdvetü'l- emasilve'l akrân Mustafa ağa tarafından husûs-ı anıl beyân mübâşir ta'yin ve irsal olunan Hüseyin ağa zîde kadrehû meclis-i şer'i lâzımü't-tevkirde mahmiyye-i mezbure nevâhiyesinden Ezinebazar nahiyesinde vaki Efte nâm karye sakilerinden Hafız Hasan halifeye mahfil kazâyâ ihzâr ve mahzarında takrîr-i kelâm idüb ve bast-ı merâm idüb didiki mezbur Hüseyin Kışlık nâm karye sakinlerinden Sümeyye bint Yusuf nam hâtûnı zevci Ahmed nam kimesne vefât itdükten sonra... 'adet-i mevtinde Hüseyin nam kimesneye nikâh ile nikâh idüb suâl olunub icra-i şer'i olunması matlubumuzdur didikde gıbbe's-suâl mezbur Hüseyin halife cevâbında fi olvâkî' merkume Sümeyye hâtûn kimesneye nâhiye-i mezburede subaşı olan Hüseyin ağaya ikârı ile tehdîd ve ... idüb mezkur Hüseyin ağanın hakkından merkume Sümeyye mezbur hüsn-ü nikâh eyledim deyu ikrâr itmeyin mezbur Hüseyin halifeye 'iddeti için nikâhdan mua'yen beyyine birle mâvaki bi't-taleb ketb ve terkim olunub yed-i talibe vaz' olundu ki ihticâc idine Tahrîren fî evâil saferü'l- hayr li sene sitte ve sebin ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Mustafa beşe ..., Bekir Alaybeği, Karabek Oğlu Mustafa Çavuş, Mehmed Bey El-Cümdi, Abdullah Bin Hızır, ve gayrihûm hâzirûn.

Konunun sicildeki dağılımı şu şekildedir; 10/2, 12/2, 23/1.

Osmanlı hukukunda evlilik akdi gerçekleştirilirken erkek evleneceği kadına iki taksit şeklinde belli bir meblağ yahut taşınmaz mal vb. teminat vermek durumundaydı. Bunun ilk taksidine “*mihr-i muaccel*” ikinci takside ise “*mihr-i müeccel*” denmekteydi (Kütükoğlu M. , 2018, s. 7). İncelediğimiz sicilde evliliği konu alan altı adet belge mevcuttur. Evlilik konusunda incelenen sicilde bir örnek şu şekildedir:

Örnek: Mahrûse-i Amâsiye mahallâtında Sebküddin mahallesi sakinlerinden Mustafa Çelebi bin Kara Kethüda meclis-i şer’ hatîru’l-lâzımü’t-tevkirde zevc-i mutlakası olan Fatma bint [isim yok] dizdar nam hâtûn mahzarında takrîr-i kelâm ve bast-ı ‘ani’l-merâm idüb didiki mesfûre Fatma nam hâtûn zımmetinde yigirmi adet mihr ile altun dükme? ve bir altun küpe ve iki res câriye bahâsından yüz kırk adet esedî gurus vesâir eşya dahi olub mesfûre Fatmanın benim zımmetimde dört bin akçe mihr-i muaccel olub beynimizde münâzaat kesire ve muhâsamât şedide vaki olmağın mabeynimizde muslihûn tevasıt idüb es-sulhu’s-seyyidü’l-hükkâm fehvâsınca otuz sekiz adet esedî gurus sulh olub ba’de’l-sulh olan meblağ-ı mezkûru bi’t-tamâm ahz ve kabûl eyledim ba’de’l-yevm husûsa müteallik asâlet veyâhûd vekâlet da’vâ ve niza’ sudûr iderse lede’l-hükkâmü’l-kirâm makbul ve mesmua’ olmasun didikde mukırran mezbûr Mustafa Çelebiden sudûr iden ikrâr-ı meşrûhundan elmukırı lehü’l-merkûm Fatma bi’l-muvâcehe tasdîk ve bi’l-müşâmehe tahkîk idecek mâ-vaki bi’t-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi evâil Cemâziye’l-evvel li sene sitte ve se’bîn ve elf.

Şuhûdü’l-hâl: Fahru’l-kuzzât Halil Efendi, Fahru’l-müderresin Mehmed Efendi, Mehmed bin Ahmed, Abdulnebi el-muhzır.

Konunun sicildeki dağılımı şu şekildedir; 10/1 21/3, 32/4, 35/2, 41/1 , 45/2.

2.4.7 Nafaka

İslam hukuku akrabalar arasında birtakım sorumluluklar yüklemektedir. Bunlardan biri de nafakadır. Nafaka terim manası olarak yaşamın idame ettirilmesi için yapılması gereken maddi destek demektir (Erbay, 2006, s. 282). İncelediğimiz sicilde de olduğu gibi nafakanın kaynağı ebeveynlerin boşanması veya ölüm sonrası çocukların sorumluluğunun devam etmesidir. Bu bağlamda nafaka talebi çocuğun annesi veya vasisi aracılığı ile

mahkemeye yapıldı. Eğer çocuğun ihtiyaçlarını karşılamak üzere yakını, vasisi vs kişiler yok ise çocuğun ihtiyaçları devlet tarafından karşılanırdı (Akgündüz, 2009, s. 14).

İncelenen sicilde beş adet nafaka kaydı mevcuttur. Bu kayıtlardan 19/3 numaralı belgede Ayşe Hanım’a üç seneden beri nafaka ödenmediği tespit edilerek ihtiyaçları için dört akçe verildiği kaydedilmiştir. Diğer kayıtlar çocuklar ve kadın için nafaka taleplerinin kabulüne ilişkindir. Çalışmamızdan nafaka kaydına dair transkribe edilmiş bir örnek verilmektedir.

Örnek: Mahmiyye-i Amâsiye mahallâtından Mehmed Paşa mahallesi sakinlerinden olub bundan akdem fevt olan merhûm Hasan bin Hüseyin nam müteveffânın sulbiye kızları İsmihan ve Zahide nam sagirelerin emvâl ve erzâkların hıfz için bir vasi lâzım ve mühim olmağın hâkim mevki’-i kitâb tûbalehu ve Hüseyin meâb işbu hâmilü’l-kitâb sagire-i mezburelerin anaları Melayim bint Abdullah nam hâtûn kibel-i şer’ mathureden sagire mezburelerin emvâl ve erzâklarını hıfz nasb ve ta’yin idüb oldahi vesâyeti merkûmesi kabûl ve hıdmet-i lâzimesi edâya iltizâm itdükden sonra mezbûrelerin babaları müteveffâ-i mezbûr Hasandan ırs-i şer’iyle intikâl eden mâlların nafaka ve kisve vesâir haric lâzımeleri için târih-i kitâbdan herbirlerine yevmî ikişer akçe takdîr idüb inde’l-ihityâc istidâne ve vakt-ı hacetde rucu’ mersûm Mülayim nam hâtûnada virilmegin mâ-vaki bi’t-taleb ketb olundu.

Tahrîren fî evâil Rebîü’l-evvel li sene sitte ve se’bîn ve elf.

Şuhûdü’l-hâl: Mehmed Efendi bin Mustafa Efendi, Abdurrahman Efendi, Mehmed Efendi bin Kasım Efendi, Osman bin (sılık).

Konunun sicildeki kayıt dağılımı şu şekildedir; 4/1, 6/2, 17/1, 17/4, 19/3.

2.4.8 Köle Azadı

Savaş esiri kadın köleler “cariye” erkek esirlere ise “köle” deniyordu (Aydın & Hamidullah, 2002, s. 246). Köleler birçok işte çalıştırılıyordu. Eski zamanlardan beri köle zorla çalıştırılma, hürriyetinden alıkonulma olarak bilinmektedir (Güler, 2015, s. 24). Hukuki olarak ise köle bir mal olarak kabul edilmektedir (Aydın & Hamidullah, 2002, s. 237). Bunun yanında kölelere kötü muamelede bulunulmazdı. Belli şartlar sağlandığında yahut efendisinin izni ile köle azat edilebilirdi. Çalışmamız da köle konusuna ilişkin üç

kayıt bulunmaktadır. Söz konusu belgelerin üçü de kölenin azadıyla alakalıdır. Köle azadına örnek olarak çalışmamızdan transkrip edilmiş bir kayıt örneği verilmektedir.

Örnek: Dergâh-ı ‘ali dame mahfût bi’l-meâ’li yeniçeriler ocâğında kırk ikinci cemâitinden bundan akdem fevt olan Hâcî [silik] râcîlin abd-i memlûkesi olan işbu bâi’sü’l- kitâb orta boylu ala gözlü açık kaşlı saru ... rûsiyyü’l-asl Yusuf nam şaâb emr-i mahfil şer’-i şerifinde mahmiyye-i Amâsiyede yeniçeri serdârı kâimmâkamı olan kıdvetü’l emâsil ve’l-akrân Sinan Beşe bin Ferman mahzarında takrîr-i da’vâ idüb müteveffâ mezbûrun abd-i memlûkesi olup hâl-i hayatında ve kemâl-i ‘akli sıhhatinde hasbetü’l-halâk-ı takrîr ve itâk itmişdir sâir ahrâr-ı asliyesi olunması [silik] Sinan Beşe müteveffâ merkumun muhalledfâtına vaz’ı’l-dîn olup dahi vaz’ ider suâl olunması ve mebyi’ olunması matlubumuzdur didikde gıbbe’s-suâl mezbûr Sinan Beşe’itâk mezbûreyi inkâr idecek müdde-i merkûmandan da’vâ işbu mutâbık beyyine taleb olunması ‘udûl mâ müsliminden Mehmed Beşe bin Mehmed ve Musa bin Hamit nam kimesneler lâcîl şehâde mahfil kazâda hâzıran olup müteveffâ mezbûr Hâcî Mustafa Beşe hâl-i hayatında ve kamâl-i ‘akli sıhhatinde abd-i memlûkesi olan mevzû mezkûr Yusuf [silik] itmişdi alan mezkûr Yusuf ahrâr-ı asliyesi hurûr bu husûsa şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyu edâ-i şehâdet şer’iye eylediklerinde ba’de’l-‘ayete merâsimü’l-kabûl şehâdetleri hayzı kabulde vaz’ olunub mezkûr Yusufun ‘itâkına hükmü birle mâ-vaki bi’t-taleb ketb ve terkîm olunub yed-i tâlibe vaz’ olundu.

Tahrîren fî evâsıt Rebû’l-ahir li sene sitte ve se’bîn ve elf.

Şuhûdü’l-hâl: Osman Beşe bin Ömer, Mustafa Efendi bin ... el-imâm, Sermuhzuran Ahmed Çelebi, Ali Beşe bin Alican, Ali Beşe bin Mehmed, ve Halil Beşe bin İbrahim.

Konunun sicildeki dağılımı şu şekildedir: 7/1, 8/2, 25/4.

2.4.9 Görev Tayini

Görev tayini konusu bir kişinin konumunun değiştirilmesi yahut vazifesine ataması ile alakalıdır. Müderris tayini ve göreve başladığının bildirilmesine ilişkin kayıtlar mevcuttur. Çalışmamız da sekiz adet görev tayin kaydı vardır. Görev tayinine ilişkin sicilden kayıt örneği verilmektedir.

Örnek: Cenâb-ı şerîf meâb fâzilet nisâb hazret kemâyab hükkâmü'l-âlem kazâi tevkirde vaki Amâsiye el-yevmü'l- kudreleri ve cevâb ve dürer-i da'vât muhabbet füzûn ve taraf teslimât müddetiçün iblağıyla 'ilâm muhâtab olunan budur ki hâlâ taht-ı hükûmet şîârlarımızda vaki olan yasakçı yoldaşlar ref' olunub birbirlerine asulub sâbıka üzere dergâh-ı 'âli yeniçerilerinden [isim yok] nam yoldaş nasb ve ta'yin ve işbu mektub müddet takrîr olunub irsâl 'arz huzur kılındı lede'l-vusûl malumdur ki olunduğu 'âdet-i kadîm üzere mezbûr yoldaş yasakçılık hıdmetinde istihdâm ittirülüb ahzdan bir ferdi dahl ve tasarruf etdirmeyesiz ve lakin bundan akdem bizim yoldaşımız fûrûht idüb mektubumuz ile gönderilmişdir iken mezbure ... saadetllü Ali hazretleri tarafından adam ile mektubumuz vusûlundan mukaddem olan yoldaşın mektubuna ihmâl eylemeyesiz bâki itmiş ilm-i fazilet der-sıhhât-ı şeri'ât müstehâk- bâr.

Tahrîren fi şehri- Ramazânî'l-mübâreke li sene sitte ve se'bîn ve elf.

Sicildeki konu dağılımı şu şekildedir: 1, 2/1, 3/3, 9/2, 11/4, 12/1, 53/1, 53/2.

2.4.10 Hibe ve Temlik

Hibe sözlük manası karşılıksız vermek olup hukuki terim olarak bir malın karşılıksız olarak birine aktarılmasıdır (Bardakoğlu, Hibe, 1998, s. 421). Ancak hukuki bağlamda ehliyetsiz yahut çocuk olanların hibe hakları yoktur. Temlik ise mal üzerinde mülkiyet hakkının devredilmesi demektir (Aybakan, 2011, s. 428). Hibe ve temlik işlemleri şu şekilde yürütülmekteydi; öncelikle işlemi yapacak kişi malın tasarrufunda bulunacak kişi huzurunda hibeye konu olan malı tüm detayları ile aktarır ardından tarih ve şahitler yazılarak işlem nihayete erdirilirdi (Ekiz, 2003, s. 11).

İncelenen sicilde dört adet hibe ve temlik üzerine kayıt mevcuttur. Konuya ilişkin bir örnek transkribe edilmiş vaziyette bir örnek verilmiştir.

Örnek: Mahmiyye-i Amâsiye mahallâtından Helkıs Mahallesi sakinlerinden fahrü'l-muhderât ve tacü'l-mesturât Hanım bint Dursun Bey nam hâtûn tarafından husûs-ı anîl-beyâna Müstecab? bin Ahmed ve Hasan Sulbi bin Mustafa nam kimesneler şehadetleriyle sâbit bi'l-vekâle olan Ali Bey bin Mustafa nam kimesne meclis-i şer' hatîru'l-lâzımü't-tevkirde mesfûre Hanım hâtûnun zevci memlûkesi Mustafa Aga zidekadrehu mahzarında bi't-tav'ü's-sâf ikrar ve 'itirâf idüb didiler ki mesfure Hanım

hâtûn mahmiyye mezbûrede vaki lede'l-ahali ve'l-cirân ma'lûmu'l-hudûd silk-i mülkünde meskûn olan malikâne ve mamiyye mezbûre muzâfâtından Zara nam karye vaki lede'l-ahali ve'l-cirân ma'lûmu'l- hudûd taht tasarrufunda olan malikâne mezbûre karye soyundan ... soyundan ihâde olan bir çift camuş öküzü ve bir çift kara sığır öküzü mumaileyh Mustafa Beye hibe ve sahih-i şer' ile hibe ve temlik ve teslim idüb mumaileyh Mustafa Ağaya dahi ... ve inhâ eyledikten sonra mukâbele-i hibe yüz aded esedî gurus virdi [isim yok] nam karyeye müvekkilim mesfûre Hanım hâtûn avarız virüb olzıkr olunan yüz aded esedî gurus ve câriye-i merkûmeye hibe ve merkumdan avarız alub kabz ve kabûl eyledi bade'l-yevm selamlık mezkûr ve mahdûd mumaileyh Mustafa Ağanın mülk müşterâsıdır keyfe mâ-yeşa ve yehtâr mutasarrıf olsun didikde mukırru'l-mumaileyh Mustafa Aüğa bi'l-muvâcehe tasdik ve bi'l-muşâfehe tahkik idinecek sıhhat hibeye hükmü birle mâ-vaki bi't-taleb ketb ve terkîm olundu.

Tahrîren fi evâil Şabânü'l-muâzzam li sene sitte ve se'bin ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Fahru'l-akran Kuloğlu Mustafa Ağa, Mustafa Bey el-cündi, Saru Ali Bey bin Mmehmed Bey, Paşazade Ali Bey el-cündi, ... Ağa Kala-i Bala, ... Pir Sultan, Muharrem Ağa el-cündi.

Konunun sicildeki dağılımı şu şekildedir: 22/1, 45/1, 47/2, 54/1

2.4.11 Asayiş

İslam hukukunda cezai işlemler çeşitli açılardan değerlendirilirdi. Bunlar had, kısas ve ta'zirdir (Bardakoğlu, 1996, s. 548). Bu ceazi müeyyidelerin tasnif edilmesi cezanın sınırının ve verilecek karşılığın belli olması kanununlaşması açısından elzemdir. Söz konusu çalışmamız da yaralama davalarına ilişkin verilerde kullanılan yaralama aleti hançer vb malzemeler belirtilmiştir. Bunun yanında olaya şahit olanların da ismi belgede gösterilmiştir. Kayıp müracaatlarındaysa kaybolan kişinin en son nerede iştigal ettiği belirtilerek gereği için kadı'nın keşfine ihtiyaç duyulmuştur. 38/2 numaralı kayıta üç kadının evine namahrem girmesi olaya şahit olanların başvurusu ile soruşturmanın yapıldığına dair bilgiler mevcuttur. Çalışmamızda dokuz adet asayişe yönelik kayıt

mevcuttur. Bu kayıtların dışında iki kayıt ölen kişi için diyet ödendiğini kaydetmek için müracaat edilen belgelerdir⁵.Kayıtlardan birini örnek olarak vermekteyiz.

Örnek: Bi'l-fiil mahmiyye-i Amâsiyede mütesellim olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Osman Ağa tarafından husûs-ı beyâna mübâşir ta'yin olunan Ali Ağa zidekadrehu Dayana veled Geregor nam zımmî meclis-i şer' şerîf ihzâr ve mahzarında mahmiyye-i mezbûre mahallâtından Sefer veled Murad ve Tudor veled Ezerya nam zımmîler üzerine takrîr da'vâ idüb didiki il bu sene se'bîn ve sitte ve elf Cemâziye'l-ahirenin onuncu gecesi ba'de's-şifâ hâlâ musârifından gelüb kapum önünde mezbûr Dayana nam zımmî asâletleriyle harb idüb başının sol tarafından ... itdüğü bi'l-muvâcehe suâl olunub emr-i şer' olunması matlubumuzdur didiklerinde gıbbe's-suâl ve 'akibü'l-inkâr Artuma? veled Sava ve Kurabid? veled Minraz nam zımmîler li-ecli şehâde mahfil kazâyâ hâzıran olub fi'l-vaki yed-i mezbûr da ba'de's-şifâ bizim huzûrumuzda Dayana nam zımmî mezbûr Sefer asaletiyle başını harb idüb ve mezbûr Tudor ve muhazâra itdi bu husûsa şâhidleriz şehâdet dahi ideriz didikde şehâdetleri hayz kabûlde vaki olmağın mezbûre Dayana nam zımmîye bağde'l-teâdil beyyine birle mâ-vaki bi't-taleb ketb ve terkîm olunub yed talibe vaz' olundu.

Tahrîren fi evâil Cemâziye'l-ahire li sene sitte ve se'bîn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Hacı Murad bin Ali Beşe, Bayram Pirsultan, Gaffar Bey, Sapcı? Efendi, Sermuhzıran Ahmed Çelebi.

Konunun sicildeki dağılımı şu şekildedir; 19/2, /36/1, 37/1, 38/2, 39/3, 42/1, 47/1, 48/1, 49/1.

2.4.12 Vakıf

Sözlükte “durmak, alıkoymak” manasına gelen vakf kelimesi terim manası olarak ise bir malı tasarrufun da bulunan kişi tarafından hayrî bir emel güdülerek yapılan hukuki işlemlere tabii hayır müessesesidir (Güney, 2012, s. 475). Vakfın dini temellere daynamasının yanında hibe mantığının hâkim olması vakfın devmalılığı için önemli iki etmendir. Osmanlı İmparatorluğun da sosyal ve ekonomik temelle oluşturulan vakıf müessesesi, Türk kültür ve medeniyetinin Anadolu toprakların da kökleşmesine yardımcı

⁵ COA, AŞS,No:9 53/3, 55/1.

olmuştur (Bostan, 2017, s. 120). Görüldüğü üzere vakıflara yönelik yapılan tanımlar ve açıklamalar bize vakfın sosyal yönünü ön plana çıkarmaktadır. Vakıf mantığının da ki temel amaç toplumun zengin kısmında ki servetin devlet aracılığıyla onların tasarrufundan çıkarak toplumsallaşması ve tabakalar arasında hizmet şeklinde yayılmasıdır. (Sırım, 2017, s. 178) Vakıf hizmet alanı şu şekildedir; yetim çocukların bakımı, öğrencilere burs, yoksullara yardım, evlenecek kızlara çeyiz, sokakların temiz tutulması, köprü-su kanalı vb yapıların oluşturulmasına ön ayak olma, hayvanların korunması gibi alanlarda hizmet verilmekteydi (Taşkesen, s. 66). Hem bireysel hem de kamusal alanda vakıfların hizmet veriyor oluşu dikkat çekicidir. Çalışmamızda vakfa yönelik kayıt sayısı altıdır. Bir örnek verilmektedir.

Örnek: Mahmiyye Amâsiye mahallâtından Gümüşlüzade mahallesinde vaki Solakoğlu Hamit vakfına bi'l-fiil mütevellî olan Mehmed Dede meclis-i şer' hatîru'l-lâzımü't-tevkirde mahalle-i mezbûre sükkânından Gregor veled Sefer nam zimmî mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb didiki târih-i kitâbdan üç ay mukaddem vakf mezbûr mâlından mezkûr Grekor nam zimmî zımmetinde yüz esedî gurus alub mukâbelesinde lede'l-ahali ve'l-cirân ma'lûmu'l-hudûd mülk menziline vaz' idüb ben dahi ittihâb itmişdim hâlâ meblağ merkûmun mezkûr Gregor yedinden bi't-tamâm ve'l-kemâl alub kabz ve kabûl idüb ... eyledim min ba'de'l-meblağ merkûmdan mezbûr Gregor zımmetinde bir akçe ve bir hibe kalmadı didikde mukırran mezbûr vec-i meşrûh üzere câri olan ikrârını elmukırru'l-merbûr Gregor bi'l-muvâcehe tasdîk ve bi'l-müşâfehe tahkîk idecek mâ-vaki bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi evâsıt Cemâziye'l-evvel li sene 1062.

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed Çelebi Kuyumcuzade, Hacı Murad bin Ali Beşe, Yusuf bin Mustafa, Ahmed Çelebi Muhzırbaşı, Mehmed bin Ahmed, Hasan bin Ali.

Konu dağılımı şu şekildedir; 2/5, 14/2, 17/3, 21/1, 34/3, 35/1.

2.4.13 Vergi

Vergi, devletin mali gücünü oluşturan ve bireylerin de vatandaşlık görevidir (Kenanoğlu, 2013, s. 52). Osmanlı devleti vergi geleneğini şer'i esaslarında etkisi ile fehtedilen topraklarda uygulamaktaydı. Osmanlı'nın temel ekonomik kaynağının tarım

olması vergilerinde bu yönde ağırlık göstermesine sebep oluyordu (Yılmaz, 2019, s. 12). Bu bağlamda vergi hususu devlet-reaya ilişkilerini göstermesi açısından da önemlidir. Sicilde geçen vergi isimlerini cizye, avarız, ispençe ve rûsüm-ı raiyyet olarak sıralayabiliriz. Osmanlı Devleti kapitalizme kapalı olmasının yanında ayrıca karşıdır (Genç, 2019, s. 2019). Çalışmamızda üç adet vergi kaydı bulunmaktadır. Vergi konusu genel de vergi anlaşmazsızlığı hususundadır. Konuya ilişkin bir örnek sicilden tamskribe edilmiş şekilde verilmektedir.

Örnek: Mahmiyye-i Amâsiye mahallâtından Gümüşlüzade Mahallesi sakinlerinden Mustafa Sulbi bin Mehmed ve Abdulkadir Çelebi ve kürt Ömer ve Hüseyin bin Abdullah vesâirleri meclis-i şer' hatîru'l-lâzımü't-tevkirde mahalle-i mezbûre sükkânından Mutir? Veled Maksud ve ... veled Bedros nam zimmîler mahzarlarında takrîr-i da'vâ idüb didiler ki mahalle-i mezbûre avâriz akçesinden merkûm zimmîlerin zımmetleri yigirmi beş esedî gurusı vardır suâl olunub alıverilmek matlubumuzdur didiklerinde gıbbe's-suâl merkûman zimmîlerin herbirleri inkâr ile mukâbele idecek mahalle-i mezbûre ahâlisinden takrîr-i da'vâlarına mutâbık beyyine taleb olundukda 'udûl müsliminden fahru'l-kuzzât Mehmed Efendi ve Abdurrahim bin Ahmed el-müezzin nam kimesneler li-ecli şehâde meclis-i şer' hâzıran olub fi'l-vaki mahalle-i mezbûre avâriz akçesinden merkûman zimmîlerin zımmetlerinde yigirmi beş esedî gurusı vardır biz bu husûsa şahidleriz şehâdet dahi ideriz edâ-i şehâdet şer'i eyledikleri ba'de'l-teâdil ve tezkire şehâdetleri hayz-ı kabûlde vaki olmağın edâsına hükmü birle mâ-vaki bi't-taleb ketb ve tahrîr olundu.

Tahrîren fi evâil Cemâziye'l-ahire li sene sitte ve se'bin ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed Efendi bin İlyas, Mustafa Efendi el-imam, Andulnebi el-muhzır, Yunus el-Muhzır, Sermuhzıran Ahmed Çelebi, Kalaycızade Mehmed Bey.

Sicildeki dağılım şu şekildedir; 7/2, 39/2, 46/1.

2.4.14 Tereke Kaydı

Terekenin diğer adı da muhallefattır. Muhallefat sözlük anlamı olarak geride kalan demektir. Hukuki terim olarak ise ölen kişinin ardında bıraktığı eşya-mal vb varlığı temsil eder (Özcan, 2020, s. 405). Kadı'nın görevi arasın da terekenin mirasçılara pay edilmesi olduğundan incelenen sicilde veriler mevcuttur. Tereke kayıtları bize Osmanlı sosyal

hayatı hakkında da bilgi vermektedir. Ailenin ekonomik durumu, geçim kaynağı, evlerinin yapısı ve böylelikle şehrin düzeni, giyim, mutfak, takı vb eşyalar ile maddi ve kültürel durum hakkında bilgi sahibi olabiliyoruz (Köstüklü, 2008, s. 25). Çalışmamız da toplam yedi adet tereke(muhallefat)kaydı bulunmaktadır. Bu kayıtlar sicildeki yerini şu şekilde almaktadır; 9/3, 13/2, 23/2, 29/1, 32/3, 51/1, 56/2 . Bir örnek verilmektedir:

Örnek :Muhallefât-ı merkûm Abdi Tahrîren fî evâil Rebiü'l-evvel li sene sitte ve sebîn ve elf 1 tas, Gömlek ,... 2 cedit-i gömlek, mekarme, 1 sarık, 2 Bıçak, 3 Çuval, 1 Kilim, 1Bıçak

2.4.15 Diğer

Bu kategori çalışmamızda sınıflandırma yapılırken bir tasnife ait olmayan konular için oluşturulmuştur. İltizam sözleşmesi, vakıf arazisinin tasarrufunda devir yapıldığı, karye toprağının sipahiler tasarrufunda olmaya devam edeceği, adı geçen tarlanın köy toprağı olduğu gibi konulara yönelik dört adet kayıt mevcuttur.

Sicildeki dağılımı şu şekildedir: 3/2, 10/4, 29/2, 43/1.

2.5.9. Numaralı Amasya Şer'iyeye Sicilinde Geçen Yer Adları

2.5.1. Mahalleler

Hacı İlyas, Cami'-i Enderun, Köprübaşı, Meydan-ı Ulema, Kocacık, Mehmed Paşa, Helkıs, Çırakcı, Yahudiyan, Saraçhane, Üçler, Acem Ali, İçerişehir, Devehane, Kurşunlu, Kemarüddin, Gümüşlizâde, Yakub Paşa, Çayır? , Şamil, Sofular, Bayezid Paşa, Kıpçeğiz, Hacı Hamza, Sebküddin, Temanna, Gökmedrese, Şamice, Bazar-ı Soflu, Eski Kethüda, Saadeddin, Pervaz Bey, Ahi saadeddin, Bozahan, Fethiye, Hızır Paşa, Karatay, Dere, İslam, Köyceğiz, Şeyh Kırık, Sevadiye, Eslem, Daru'l-İslam, Pir Sinan, Meydan.

2.5.2.Köyler

Gökçe, Soma, Kazık Kışla?, Efte, Kışlacık, Meramil, Ozanoba?, Çakırgümüş, Karlu, Emlük, Harmanoğlu?, Kala', Ziyere, Saraycık15 ,Karasenir, Salabud, Kırkalak ?, Sofu, Karataş, Yenice, Zana, Akviran, Aksalur, Sevince, Hazurlu?, Karsuk? 30. Emlük,

Elçi, Alevi, Kara Mağara, Hilkas, Ulkur, Oymaağac, Dedece, Kazgancı, Kürtler, Degirmenderesi, Kerad, Saraycık, Hakala.

2.5.3.Nahiye/ Kasabalar

Akdağ, Ezinebazar, Oltu, Kadife, Ladik, Geldiklan, Kazgancı, Gümüş, Zile, Nevas, Günyüzü, Arguma, Akdağ, Karahisar, Kavak, Zünnunabad.

2.5.4.Kazalar

Çorum, Havza, Sulak?, Sonisa, Tokad, Amâsiye, Taşabad, Niksar, Gelgiras.

2.5.5 Mevzi/ Mevkiler

Çoraklıkönü Çağlayan Köprüsü, Bağçeleriçi, Gökyer, Okmeydanı, Zaviye Yeri, Mağara Önü, Ermançayır? Çakallar, Akbilek.

2.5.6 Sancaklar

Zile, Sivas, Amâsiye, Canik, Çorum, Bozok, Arapkir.

2.5.7 Eyaletler

Sivas, Kostantiniyye, Bağdat.

III. BÖLÜM

3 H.1062 (1651-1652) TARİHLİ 9 NUMARALI AMASYA ŞER'İYYE SİCİLİNİN TRANSKRİPSİYONU

1/1

Merhûm ve mağfur-leh Sultan Bayezıt Hân der-Amâsiye

Medrese mezbûre hıdmet ... ve ... ile sâbıkâ müderris olan Dursun zâde kıdvetü'l-ulemâi'l- muhakkıkın Mevlana Mustafa Efendi kazâyâ ilm ve müstehak 'inâyet olmağla faziletlü Şeyhü'l-islâm hazretlerinin tertibleri üzere kemakân ibkâ ve mukarrer olmağla buyuruldu

Hurûfî ... li sene sitte ve sebîn ve elf

Tıbkıaslihi'l-hatîr nemekahû subhânehû ve teâla Mustafa bin Mehmed Paşa ... Kostantiniyye ufiyeanhû

2/1

Amâsiye kâdısı sene ... Saferin gurrasinden mutasarrıf olmak üzere yevmî iki yüz akçe tevliyet mezbûre ile ... kazâsından faziletlü Mevlana Mahmud dailerine tevciye olunduğu kâzasker Esbak? rûznamesinden mastûr olub lâkin mutasarrıf Mahmuddan kaz'a olub irsâli olmağın ... olub mukarrer olmağın müddet tasarruf sene hâl Şevval gurrasine değîn kısra olub gurre-i Zilkâdeden müddet arefesini Mevlâna mezkûr Mehmed dailerine mutasarrıf olmak üzere ba'de'l-arz buyuruldu

Fi'l-yevmü'l-ışrîn min Şevval el-mükerrem li sene ... ve sebîn ve elf

2/2

Şeriât nisâb mukâtaa Amâsiye kâdısı Mevlana Mahmud Efendi kâmiyâb

Tahiyyât-ı sâfiyye ve teslîmât vâfiye ittihâkıyla inhâ olunur ki kâza-i mezbûr sene ... Safer guresinden mutasarrıf olmak üzere sana tevciye olunduğu kâzasker Esbak? ruznamesinden mukayyed olmağın gerekdir ki kazâ-i mezbûr işbu sene ... ve sebîn ve elf Zilkâdenin guresinden müddet arefesinin tâmamına değin zabt ve tasarruf idüb beyne'l-ahâli icrâ-yı ahkâm şerîye idesiz vesselâm

Hurrie fi'l-yevmü'l-aşer min Şevval el-mükerrem li sene el-mezbûr

Kazasker-i Anadolu

2/3

Şeriât nisâb hâlâ Amâsiye kâdısı Mevlana Mahmud Efendi kâmiyâb

Tahiyyât-ı sâfiyye ve teslîmât vâfiye ittihâkıyla inhâ olunur ki livâ-i Amâsiyede vaki umûr-ı kısmet askeriyesine sipariş olmuştur gerekdir ki vaki olan mevlâ-i askeriyetinin muhâllefâtını beyne'l-verese bi'l-farazati el-şerîye taksîm-i rusûm mu'tadayine bu cânib irsâl idesiz ve itâlat vesâiresi ... mahsûl zabt itmeyüb müstakil götüresiz ki bu tarafın mahaline sarf oluna

Tahrîren fi'l-yevmü'l-ışrîn min Şevval el-mükerrem li sene sitte ve sebîn ve elf

Kazasker-i Anadolu

2/5⁶

Şeriât nisâb macidezade Mevlana Mehmed Efendi Kâmiyâb

Tahiyyât-ı sâfiyye ithâfıyla inhâ olunur ki Amâsiye kâdısı Mehmed işbu sene sitte ve sebîn ve elf Rebiü'l⁷ altı ay tevliyet refi' olunub yevmî⁸ üç yüz akçe ile ve tevliyet mezbûr ile sana tevciye olunmuştur gerekdir ki kazâ mezbûre Aksular nâhiyesi ve mecrâ Amâsiye de vaki Köçek Ağa ve Yorgi Paşa vesâir mutasarrıf olub inde'l-ahali icrâ-i ahkâm şerîye idesiz vesselâm târih-i mezbûr

⁶ 2. Varak 4. Hüküm okunamadı

⁷ Kelime sayfa sonunda kesilmiş olup okunamamaktadır.

⁸ Kelime iki kez yazılmıştır.

Nişân-ı şerîf alîşân samî mekân Sultan hükmü oldur ki⁹

3/1

Fahru'l-müderresin Mevlana Osman Efendi Kâmiyâb

Tahtiyât safîyye ithâfıyla inhâ olunur ki Amâsiyede ... medresesinde yevmî yigirmi beş akçesinde sıdk olmuşdur gerekdir ki varub medrese-i mezbûrede ifâde ve istifâde üzere olasız vesselâm

Hurrie ... Rebiü'l-ahire li sene sitte ve sebîn ve elf

Kazasker-i Anadolu

3/2

Ve tahrîr-i sicil oldur ki

İşbu sene sitte ve sebîn elf Şabanü'l-muazzamanın on ikinci günü şehirkethüdası Kara Abdi ile Mustafa Beşe nam râcil kimesneler meclis-i şeri' ...menzil husûs için bahâsı yüz atmış akçeye üzerine teahhüd ve iltizâm itdikleri kayd-ı sicil olunur ki

Şuhûdü'l-hâl: Çavuş zâde İbrahim Çeleb, Hacı Kasım bin Dede, Hacı Mustafa bin Hüseyin Dede, Ahmed Çelebi bin el-Hac Hüseyin Dede, ve Mustafa Dede

3/3

Nişân-ı şerîf-ı alîşân-ı sâmi mekân sultânî ve tuğra-yı garra-yı cihân cihân-ı sîtanî hâkânî hükmü oldur ki

Nefs-i Amâsiye de vaki Hacı İlyas Mahallesi mescidinden yevmî bir akçe ile İmâm olan Mustafa Halife terk hıdmet olub mahlûl olmağın yerine işbu râfi'-i tevki'-i refi' hâkânî Ali Halife mahall ve müstehak olmağın tevciye olunub berât-ı hümâyun verilmek recâsına mütevellîye arz itmeğın terk hıdmet sıdk idüb bu berât-ı hümâyunu verdim ve buyurdum ki varub mezbûrun yerine imâm olub hıdmet-i lâzimesin müeddi' kılınıkda sakın yevmi bir

⁹ 2. varak 6.hüküm Arapça olduğundan okunamadı

akçe vazifesin mutasarrıf olub vakfin ruhu ve devâm devletimçün duâya müdâvemet gösteresiz kimesneye mâni' ve dâfi' olmaya şöyle bilüb alâmet şerîfe 'itimâd kılasız

Tahrîren fi evâil şehri Saferü'l-mükerrem li sene ... ve sebîn ve elf

Be Makâm Kostantiniyye

4/1

Medine Amâsiye mahallatından Cami'-i Enderun mahallesi sakinlerinden olub bundan akdem fevt iden merhûm Ali bin Muharrem müteveffânın sulbi oğlu dörd yaşında Muharrem üç yaşında Hasan ve altı aylık Ali nam sağırların vâlidesi ve mürebbiyesi olan Fatma bint Receb nam hâtûn meclis-i şeri'-i şerîf lâzım din-i münif takrîr-i kelâm idüb sağır-i mezbûrların babaları müteveffâ mezbûr Alinin muhâllefâtından ırs-i şerîyle intikâl iden mâllardan nafaka ve kisve vesâir mühimmât lâzımları için yevmî atmışar akçe takdîr olunmak talebi derim didikde mevki'-i kitâb tevâbiler ve Hüseyin meâb haklarımızı velâyet gâyesi hasebiyle vech-meşrûh üzere sağır mezbûrların babaları müteveffâ merkûm Alinden intikâl mallardan nafaka ve kiseve vesâir harç lâzımları için târih-i kitâbdan yevmî atmışar akçe takdîr idüb inde'l-ihtiyac istidâne vakt zahirede rucû' mersûm Fatmaya izân verilmeğın mâ-vaki bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi evâil Mukarrem li sene sitte ve sebîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Abdulkadir Çelebi, Mustafa Çelebi bin Sedat, Yusuf el-Muhzır, Abdulvası el-Muhzır

4/2

Medine-i Amâsiye de vaki Kala'-i Bala kethüdası iken bundan akdem fevt iden Osman Ağanın ... Mehmed Ağa ve es-Seyyid Enam Bey nam kimesneler şehâdetleri ile li-ebeveyn karındaşı olan ... kazâsında Göçer? nam karye sakinlerinden Ail Efendi bin Mustafa nam kimesne meclis-i şeri'-i şerîf lâzım deyn-i münif müteveffâ mezbûr Ali Beyin muhâllefâtına vazîü'l-bedel olan zevc metrûkesi ve verâsesi Raziye bint İbrahim mahzarında tahrîr-i da'vâ idüb müteveffâ mezbûr ism Osmandan sana intikâl iden hisse-i şayiamı merkûme Raziye'den talep da'vâ itdükde mabeynimizde münazâat kesire vaki

olmağın müslihun tevâsıt idüb bir fehvâ hadis-i şerîf Seyyidü'l-ala nam es-sulh Seyyid Hafız iki kıta' sahan ve bir tencere ve bir tas ve dörd esedî gurus sulh olub bede'l-sulh olan sâlefü'l-zikr merkume Raziye bi't-tâmam kabz idüb zımmetini husûs mezbûre müteallik benden veyâ vekilimden da'vâ ve niza' zuhur ve sâdır iderse el-hükkâmü'l-kelâm mesmua' makbule olmasun didikde mukarrer mersûm Ali ahzının vech-meşrûh üzere câri olan ikrârını merkûm Raziye bi'l-muvacehe tasdîk itmeğın mâ-vaki bi't-taleb ketb olundu

Tahrîren fi evâil Mukarrem li sene sitte ve sebîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Hasan Efendi el-İmam, İbrahim Kethüda Kala'-i mezbûr, Mustafa bin Yusuf, Ali bin Mehmed

4/3

Medine-i Amâsiye mahallâtından Köprübaşı mahallesi sakinlerinden Ahmed bin İbrahim nam kimesne meclis-i şeri'-i şerîf lâzım deyn-i münif ara yerde mahalle-i mezbûre sakinlerindne Mehmed bin Hüseyin mahzarında bi't-tavü's-sâf ikrâr ve 'itirâf idüb mahalle-i mezbûrede vaki bir tarafı Kalahâne ve bir tarafı tarîk hassa ve bir tarafı tarîk-i eâm ve bir tarafı müşteri Mehmed Bey menzili ile mahdûd olan mülk menzilini mezbûr Mehmed Beyin yedi yüz yigirmi kıta' esedî gurus bey'-i bât sâhîh şerîyle bey' idüb kaz semen mahdûd ve teslim mebyi' mahdûd kıldım ba'de'l-yevm menzil mezbûr merkûm Mehmed Bey mülk müşterasıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde merkûm ikrâr meşrûhunda elmukırru'l-merkûm Mehmed Bey bi'l-muvâcehe tasdîk ve kâbul idinecek mâ-vaki bi'-taleb ketb olundu yed-i talibe vaz' olundu

Tahrîren fi'l-yevmü'l-sâmi min şehri Muharremü'l-harâm li sen sitte ve sebîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed Efendi ..., Mehmed Efendi bin İlyas, Derviş Efendi bin Ahmed, Şehirkethüdası Kara Abdi

5/1

Mahmiyye Amâsiye mahallatndan Meydan-ı Ulema mahallesi sakinlerinden Emine bint Mehmed Bey nam hâtûn tarafından husûs-ı atıyyü'l-beyâna ikrâr vekil olub Abdullah Efendi bin Mehmed Efendive Mehmed Bey nam kimesneler şehâdetleri ile vekâleti sâbit

olan mezbûr ve Ahmed Çelebi bin İbrahim Efendi meclis-i şeri'-i şerîf mahlûl din-i münif merâsimü'l-evtâda mahmiyye mezbûr kazasına tâbi' Soma nam karye sakinlerinden Ömer bölükbaşı Bin Osman nam kimesne tarafından vekil olub nech-i şer' üzere vekâlet şeri' tâbir ve zahir olan Ömer bölük başının Ömer nam kimesne mahzarında bi'l-vekâle ikrâr-ı kelâm idüb mezbûr kazasına tâbi' Bedrus?nam karyede vaki müvekkil ve zevcem mezbûr Esma bir tarafı birinin çiftliğine ve üç tarafı eâm ve müstemil ve müntehi olub bir tahtani odası ve üç halet tahtani odası ve bir ahuru ve yigirmi müdd mahsul olub ambar önünde bahçesi işcâr ve mesmure ve gayri mesmuresiyle mülk çiftliğini ve bir aded sini ve iki aded harman düveni vesâir alet ziraatde müteallik olan eşyası tarafından inhâz ve kabûl hâvi bey'-i bât sâhih-i şeri' mezbûr Ömer Beyin müvekkili müşarünileyh Ömer bu bâbda bölükbaşına elli esedi ri'yâli fi'l-vakt gurusâ bey' idüb kabz semen mahdûd teslim bey' mahdûd itdükden sonra karye-i mezbûr ve müvekkilim ve zevcem merzbûr esma hâtûnun târih tasarrufundan olub tahmina bu vekil istikân iden tarlaların sahib-i arz mütevaflâ mezbûr mukâbele tasarrufu mersûm Ömer Bey yedinden otuz esedî gurus olub cema' seksen esedî gurus mezbûr Ömer Beyin yedinden alub ahz ve kabz eyleyüb bla mezbûr olan çiftliğim mezbûr Ömer Beyin müvekkili müşarünileyh Ömer bölük başı mülkü müşterasıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtar tasdîk oldukdan mukırru'l-mezbûrun minvâl-i meşrûh üzere bi'l-vekâle sudûr iden kelâmını el-mukırru'l-lehü'L-merkûm Ömer Bey bi'l-vekâle vicahen tasdik olunduki vakt hacetde kâşif mâcera ola

Tahrîren fi evâsıt Şehr Muharremü'l-harâm li sene sitte ve sebîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl: İsmail Bey bin Hamit, Yusuf Bey bin Ali, es-Seyyid Osman Bey bin Mehmed, diger Ali ve Hüseyin, el-müezzin Hüseyin

5/2

Mahruse-i Amâsiye muzâfatında Akdağ nahiyesinden Kazık Kışla? nam karye sakinlerinden Mehmed bin Pervane tarafından Recev bin İlyas ve Mehmed bin Abdulnebi nam kimesneler şهادetleriyle sâbit bi'l-vekâle olan sulbi oğlu İbrahim Halifeye meclis-i şeri'-i şerîf ve lâzımü't-tevkirde ve beytü'l-mâl eâm emini olan kıvetü'l -emâsil ve'l -akrân Hasan Ağa mahzarında takrîr-i da'vâ idüb dediki medine-i mezbûre mahallatından Kocacık mahallesi sakinlerinden iken bundan akdem fevt olan Hüda nam hâtûnun mezbûr Hasan Ağa muhallelâtına vaz' olmak ... müvekkilim mezbûre merkûm Hüda Mehmedin li-

ebeveyn karındaşı (nın) kızıdır müteveffâ mezbûr hâl-i hayatında karar ikrâr ve ‘itirâf dahi itmişdir mezbûr Hasan Ağaya suâl olunub mâni’ olunması matlubumuzdur didikde gibbe’s-sûal mezbûr Hasan Ağa münkir olub müeddi’ mezbûr takrîr-i da’vâ mutabık beyyine taleb olundukda udûl’-müsliminden fahrûl’-ceyş Hafız Mustafa Halife bin Semi ve Ali bin Pir kimesneler li-ecli şehâde meclis-i şeri’ de hâzıran olub müteveffâ merkûme Hûda nam Hâtûn hâl-i hayatında ve kemâl-i akl sıhhatinde karye-i mezbûre sükkânında Mehmed bin Pervanein li- ebeveyn karındaşı Kasım(ın) da’vâsıdır deyu bizim huzûrumuzda ikrâr ve ‘itirâf idüb şeri’ itdüklerinde ba’de’l-ayât-ı şerâiti’l-kabûl şehâdetleri hayzı kabûlde vaki olub mezbûr Mehmed merkûme Hûdanın mukırru bi’l- nesb olmağla mâ-vaki bi’t-taleb ketb ve terkîm olunub yed-i talibe vaz’ olundu ki vakt hacetde ihticâc idine

Tahrîren fi evâsıt Muharremü’l-harâm li sene sitte ve sebîn ve elf

Şuhûdü’l-hâl: Ali Halife bin Mustafa el-İmam, Ali bin Mehmed, Mehmed Kulzade el-Muhzır, Yusuf el-Muhzır, ve gayrihûm hâzirun

6/1

Mahmiyye Amâsiye mahallatından Mehmed Paşa mahallesi sakinlerinden Hafız Mehmed nam kimesne fevt olub sulbi sağır oğlu Ahmed nam yetimin minvâlini hıfz için kıbel-i şeri’ mathurdan müştekim kimesne vasî nasb ve ta’yin olunmak umûr-i mühimden olmağla sağır mezbûrun ikrâr ... işbu hâfızetü’l-kitâb Aişe bint [isim yok] nam hâtûn ber-vechle müştekime olmağın hâkim mevki’-ül’l-kitâb Tövbeli Hasan meâb zıkr olunan yetimin emvâl ve erzâkını defter mucubince zabt için kıbel-i şeri’ şerîfden vasî nasb ve ta’yin olunub merkûme Aişe daki minvâl meşrûh üzere vesâyeti kabûl ve hıdmet lâzımesin edâye teahhüd ve iltizâm itmeğın merkûme Aişenin sulbi oğlu Hüseyin dahi nazır nasb ve ta’yin olunmağın inde’l-vesika bi’t-taleb ketb olundu

Tahrîren fi evâsıt Muharrem sene 1062

Şuhûdü’l-hâl: Fahru’l-müderresin Mehmed Efendi bin Mustafa, ve el-müderresin Abdurrahman, Fahru’l-emâcid Mehmed Halife bin Kasım Efendi, Mehmed Efendi el-İmam Mehmed Paşa

6/2

Mahmiyye Amâsiye mahallatından Mehmed Paşa mahallesi sakinlerinden olup bundan akdem vefât iden merhûm Hafız Mehmed nam müteveffânın sulbi sağır oğlu Ahmed nam yetimin hâlâ vasisi olan Aîşe bint [isim yok] hâtûn meclis-i şeri'-i şerîf lâzım din-i münif üzere tahrîr-i kelâm idüb sağır mezbûr babası merhûm Hafız Mehmedden ırs-i şerîyele intikâl iden mâlından nafaka ve kisve vesîar mühiimât lâzımesicün yevî üçer akçe takdîr olunmak talebi derim didikde hâkim mevki'-i kitâb Tövbeli hüsn meâb vech-meşrûh üzere sağır mezbûre babası müteveffâ merkûm Hafız Mehmedden Mehmedden ırs-i şerîyele intikâl iden mâlından nafaka ve kisve vesîar harç lâzımesicün târih-i kitâbdan yevmî üçer akçe takdîr idüb inde'l-ihitiyâç istidâna ve vakt zuhurda rucû' mersûm Aîşeye izin verilmek mâ-vaki bi't-taleb ketb olundu

Tahrîren fi evâsıt Muharrem sene 1062

Şuhûdü'l-hâl: Fahru'l-müderresin Mehmed Efendi bin Mustafa, Zâhru'l-müderresin Abdurrahman Efendi bin Mustafa Fahru'l-ulemâ Mehmed Hafız bin Kasım Efendi, Mehmed Halife el-imam bin Mehmed Paşa, ve gayrihûm hâzirun

6/3

Mahmiyye Amâsiye mahallâtundna İçerişehirde Helkıs mahallesi sakinlerinden bundan akdem vefât iden merhûm Bünyad bin Muhtar nam müteveffânın sulbi oğlu Abdullah nam sağırın emvâlini hıfz ve ahvâlini zabt için bir vasî mühim olmağın hâkim mevki'-i kitâb Tövbeli Hüsn meâb işbu hâmil-i kitâb sağır mezbûrun validesi Raziye bint Ali nam hâtûn vesâyeti mezbûreye mahall ve müstehak olmağla kıbel-i şeri' şerîfden sağır mezbûrun emvâlini hıfz vasî nasb idüb oldahi vesâyeti mezbûre kabûl ve hıdmet lâzımesin edâya iltizâm itmeğın mâ-vaki bi't-taleb ketb ve terkîm olundu

Tahrîren fi evâsıt Muharrem li sene sitte ve sebîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Zahrû'l-kuzzât Halil Efendi, Halil Çelebi bin ..., Hacı Hasan bin Mehmed, el-Hac Osman bin Ahmed, Ali sulbi bin Ca'fer, İsmail bin Mahmud, Receb bin Ahmed, ve gayrihûm hâzirun

6/4

Mahmiyye Amâsiye mahallâtundna İçerişehirde Helkıs mahallesinde vaki mescid-i şerîfde yasin cüz-i şerîf tilâvet olmak merkûm Hacı Musa vakfına bi'l-fiil mütevellisi olan Ahmed bin Hasan meclis-i şeri'-hatiri'l- lâzımü't-tevkirde sâbıkâ mescid mezbûrun imâmı olub bundan akdem fevt olan Bünyad bin Muhtar nam kimesne zevc-i metrûkesi ve sulbi sağır oğlu Abdullahın kibel-i şeri' mezbûrdan mansûb vasîsi olan Raziye bin Ali mahzarında takrîr-i kelâm ve tâbir-i ani'l-merâm kılub didiki bundan akdem müteveffâ¹⁰ mezbûr Bünyad Halife ve vakf mezbûrun mâlından dokuz bin sulh akçe ulûfiyet akçesi alub mukâblesinde mahalle-i mezbûrede beyne'l-ahali ve'l-cirân malûmu'l-hudûd mülk menziline vaz' idüb tevliyetim hasebiyle merkûm Raziye talebi derim alıverilmek matlubumuzdur didikde gıbbe's-sûal mesfûre Raziye mezbûr Ahmedin minvâl meşrûhunu bi'l-kelime alacak müeddi' mezbûrdan da'vâsına mutâbık beyyine taleb olundukda udûl ricâlden Fahu'l-kuzzât Ali Efendi bin Ahmed ve Hasan Halife bin Mehmed nam kimesneler li-ecli şehâde hâzır olub gıbbe's-şehâde edâ-i şehâdet şeri' idüb ve yedleirn fi'l-hakika müteveffâ mezbûr zimmetinde vakf mezbûrn dokuz bin akçesi olub ve mukabelesinde menzil mezbûr ... vaz' eylediğini hâl-i hayatında bizim huzûrumuzda ikrâr 'itirâf idüb bizim huzûrumuzda şahidleriz didiklerinde ba'de'l-reâya şeriat kabûl şehâdetleri hayz kabûlde vaki olunduktan sonra merkûm Raziyenin vakf mezbûrun dokuz bin akçesini edâya hükmü birle mâ-vaki bi't-taleb işbu inde'l-vesika ketb ve terkîm olunub yed-i talibe vaz' olundu

Tahrîren fi fi evâsıt Muharrem li sene sitte ve sebîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Zahrû'l-kuzzât Halil Efendi, Halil Çelebi bin ..., Hacı Hasan bin Mehmed, el-Hac Osman bin Ahmed, Ali sulbi bin Ca'fer, İsmail bin Mahmud, Receb bin Ahmed, ve gayrihûm hâzirun

7/1

Mahruse Amâsiye mahallâtından Çıracı mahallesi sakinlerinden Ümmü ve Narin vesâyet hâtûnları meclis-i şeri' şerîf ve sâmihü'l-beyân ve mahfil-deyn-i münif râsihü'l-erkânda mabeynimizde ırs-i şer'iyle intikâl iden câriye mevrûseleri olan orta boylu kara kaşlı kara gözlü gürci asl Yasamin bint Abdullah mahzarında da'vâ ikrâr sahih şeri' kıldılar işbu

¹⁰ Kelime iki kez yazılmıştır.

câriye-i mezkûr hasbetenlillâhite el-kerim Ümmü ve Narin ibkâ ile ilm
 herbirleri husûsları bi'l-mizân ikrâr ve 'itirâf ve takrîr-i itâk eylediği ba'de'l-yevm asilet-i
 ahrâr gibi hür olub itâk irâdesi elinde olsun didiklerinde mukırrât mezbûratını vech meşrûh
 sudûr iden ikrârları el-mukırru'l-merkûm vicâhen ve şifâhen tasdîk ve tahkîk itdikden
 sonra nezâret bâki hür ahrâr-ı asliyet tâlibe tarafına aleyhi mâ-aleyhinin ... hâk ve son hak
 evvelâ-i isâbet 'ali alâka-i şera' ceri zalike

Tahrîren fi'l-yevmü'l-ısrîn min şehr Muharemü'l-harâm li sene sitte ve sebîn ve elf

Şudûdü'l-hâl: Fahru'l-Ulema Nasuh Efendi bin Sinan Efendi, Zahru'l-müderresin
 Abdullatif Efendi bin Mehmed Efendi, Mehmed Efendi bin İsmail, ... Hamit, ve Helvacı
 Mehmed, ve gayrîhum hâzirun

7/2

Mahruse Amâsiye mahallatından Yahudiyan mahallesi sakinlerinden Dayud ve Beyram ve
 Şemâil vesâir Yahudiler meclis-i şeri' hâtiri'l-lâzımü't-tevkirde yine medine-i mezbûre
 mahallatından Saraçhane mahallesi sükkânında Köçek Mehmed Dede ve Yusuf Dede ve
 [isim yok] ve [isim yok] nam kimesneler mahzarlarında takrîr-i kelâm bast-ı ani'l-merâm
 idüb didiler ki Muharrem ve ... Murad Efendi Amâsiye mahallatından umuma tahrîr
 itdikde Musa nam Yahudi sakin olduğu mahalleye girdüğü bu ana değin avarız divaniyye
 vesâir tekâlif örfiyesini bizim ile edâ iderken mezbûr Mehmed Dede ve Yusuf Dede taleb
 idüb hâne-i evimizde mâni' oldukları bi'l-muvacehe sual olunur meni' olunması
 matlubumuzdur didiklerinde gıbbe's-sâul mezbûr Mehmed Dede ve Yusuf Dede fi'l-vaki
 Musa nam Yahudi ve Murad Efendi tahrîrinde mukaddem mezkûr Saraçhane mahallesi
 avarız divânisi vesâir tekâlifi edâ ider lâkin hayz tahrîr mezbûre Yahudiyan mahallesinde
 kayd oldundugunu ikrâr ve 'itirâf itdiler ve bu .. ellerinden Şeyhü'l-islam Hazretlerinin bir
 kıta' kabûl şerîf olub bir mahallede sakin olan Mukarrem ... olan Murad Efendi
 tahrîrienden mahalleye kayd olunub avarız divânesi vesâir tekâlif örfiyesini kayd olduğu
 mahalle-i ahalisine edâ iderken hâlâ sakin olduğu mahalle ahâlisini avarız ve nûzûl vesâir
 tekâlif-i örfiye vesikâ talebine kâdr olunursa cevâb bâ-sevâblarında olmaz deyu
 buyurmağın mezbûr Mehmed Dede ve Yusuf Dede ve gayrileri muarızdan men' birle işbu
 inde'l-vesika 'ali mâ-hüve'l-tahkîk ve ketv olunub yed-i talibe vaz' dafi' olundu ki vakt
 hâcete ibrâ ve iskât ideler

Tahrîren fi'l-yevmü'l-ısrîn min şehr Muharemü'l-harâm li sene sitte ve sebîn ve elf

Şudûdü'l-hâl: Mehmed Çelebi, Ahmed Çelebi el-muhzır, Yusuf el-Muhzır, Abdulnebi el-Muhzır, ve gayrîhum hâzirun

8/1

Hâla mahmiyye Amâsiye mahallatından Üçler mahallesi sakinlerinden Mahmud bin Mehmed nam kimesne kazâ-i Çorum sakinlerinden Halil bin Veli nam kimesne tarafından husûs-ı beyâna vekâlet sâbit olan Mustafa bin Ömer nam kimesne uhdesinden bi't-tâvü's-sâf ikrâr ve'itirâf idüb didiki kasaba mezbûre mahallatından Üçler mahallesinden olan bir bâb tahtani mülk evim ki ve bir bâb ... nefis menziline ve bir haddî müşteri Halil menziline ve iki haddî tarîk-i âam ile mahdûd menzilizimiz yigirmi esedî gurus bey'-i bât sâhih-i şeri' ile bey' idüb ba'de'l-yevm menzil mahdûd mezbûr silk-i mük müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun didikde vesselâm

Şuhûdü'l-hâl: Osman bin Mustafa, Ali Çelebi bin Musli, Şehirkethüdası Kara Abdi, Yusuf el-muhzır

8/2

Medine-i Amâsiye mahallatından Acem Ali mahallesi sakinlerinden fahru'L-muhadderât tâcü'l-mesturât İsmihan bint Ail Çavuş nam hâtûn meclis-i şeri' şerîf sâmihi'l-beyân mahfi din-i münif râsihi'L-evtâdda câriye-i memlûksi olan açık kaşlu orta boylu alâ gözlü Gürci asl müsliman Yasemin binr Abdullah mahzarında da'vâ ve ikrâr sahihi şeri' kılub işbu câriye-i hasbetenlillâhi'l-azim ve talibe zatü'l-kerim Ümmü ve Narin.... ve (.....)¹¹ ile teslîm mâlından ,krâr üzere tahrîr itâk eyledim ba'de'l-yevm sâir cariye asilet-i ahrâr gibi hür olub itâk irâdesi elinde olsun didiklerinde mukırrât mezbûratını vech meşrûh sudûr iden ikrârları el-mukırru'l-merkûm vicâhen ve şifâhen tasdik ve tahkîk itdikden sonra nezâret bâki hür ahrâr-ı asliyet tâlibe tarafına aleyhi mâ-aleyhinin ... hâk ve son hak evvelâ-i isâbet 'ali alâka-i şera' ceri zalike

Tahrîren fi'l-yevmü'l-ısrîn min şehri Muharemü'l-harâm li sene sitte ve sebîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Mustafa Çelebi bin Bünyad, Hasan Çelebi bin Bünyad, Yusuf bin Muharrem Bey, Osman bin ...,ve gayrihûm hâzirun

¹¹ Bu satırdaki üç kelime deforme olması nedeniyle okunamamıştır.

8/3

Medine-i Amâsiyede İçerişehir mahallatından Helkıs mahallesi sakinlerindne olub bundan akdem vefât iden Bünyad Fakihin sulbi oğlu Abdullah nam sagirin kibel-i şer'iden mensûb vasîsi ve vâlidesi olan Raziye bint Ali mahfil kazâda işbu râfi'-i kitâb Hacı Ahmed bin el-Hac Abdulnebi mahzarında uhdesinden bi't-tâvü's-sâf takrîr-i kelâm idüb mahalle-i mezbûrede vaki bir hadî müşteri merkûm Hacı Ahmed menziline ve bir haddî Hacı Osman menziline ve bir haddî Agop nam zımmî menziline ve bir haddî tarîk-i hassa ile mahdûd olan menzili müteveffâ mezbûrun mülk(ü) olub ba'de'l-vefât ırs-i şerîyle oğlu sagir mezbura intikâl idüb lâkin müteveffâ mezbûrun Hacı Musa vakfına dokuz bin deyn(i) olub deyn mezkûr mukabelesinde menzil mezkûru rehin alduğu şâhid udûller ile benim muvacehemde sâbit olunub lâkin müteveffâ mezbûrn 'akar ve menkûl kısmetinden menzil mezkûr meramından gayri terekesi olmamağla zaruret-i deyn için beyân lâzım oldukda hâkim şeri' izin ve icâzet verün sûk-ı sultanide kararında müzâyede olunub kararı Ahmed nam kimesne altı bin akçeye değin müşteri olub sagir mezbûre vakf merkûme deyni hâsıl olsun deyu câri mülâhak olan el-Hac Ahmed iki bin dahi ziyâde idüb sekiz bin fi'l-vakt akçede karar idün ragabât-i nâs muntazam oldukdan sonra cemâati ile kibel-i şeri'den Fahru'l-müderresin Derviş Efendi menzil mezbûr üzere irsâl olunub dahi ziyadeye tahmil yokdur deyu meclis-i şeri' ihbâr itdüklerinde hâkim ol-vaik üç gün dahi mezâd olsun didklerinde üç gün dahi mezâd olunub bir ferdi dahi ziyadeye taleb olmamağla vesâyetim hasebiyle menzil meşrûh merkûm Hacı Ahmed sekiz bin akçeye bey'-i bât-ı sâhih ile bey' idüb kabz semen mahdûd ve teslim mebyi' mahdûd eyledim didikde mukırru'l-merkûmun vech meşrûh üzere câri olan ikrârı el-mukırru'l-merkûm Hacı Ahmed bi'l-muvadecehe tasdik ve kabûl itdikde kabûl vakf meclis-i şeride hâzır olub müteveffâ mezbûr zımmetinde olan dokuz bin vesayesi merkûm dahi bey'itdükde menzil mezbûrun kıymet olan sekiz bin akçe semen mesfûr Mehmede meclis-i şer'i'den edâ ve teslîm itdikde sahih-i bey' cevâz-ı şeri'yle hükûbirle mâ-vaki bi't-taleb ketb olunub yed-i talibe vaz' olundu

Tahrîren fi'lyevmü'l-Hâmsin ve'l-ışrîn şehr Muharrem li sene sitte ve sebîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Hafız Ahmed bin Mustafa, Halil Çelebi bin Mehmed, Hasan sulbi bin Kasım, Ahmed Çelebi bin Kadızade, Ali bin Nasuh, İbrahim Çelebi bin Mehmed, Mehmed bin Mehmed, Mehmed bin Ahmed, Hacı Osman bin Ahmed, Mustafa bin Hasan, Mustafa bin

Hacı Ahmed, Fahru'l-kuzzât Halil Efendi, Halil Çelebi Bey bin Hasan Bey, Hacı Hasan bin Mahmud

9/1

Vech-tahrîr sicil budur ki mahrûse Amâsiye de Köprübaşı mahallesinde kırmızı boyalı hâne hasebi sancak?... ve Yusuf ve Yunus Devehane mahallesinde Mafruc? nam zimmîler meclis-işeri' hatiri'l-lâzımü't-tevkirde Hızır Paşa mahallesi sakinlerinden Seyyid Ali bin Mehmed mahzarında takrîr-i kelâm ve bast-ı merâm idüb didiler ki her birimiz mezbûr Ali Ağaya işbu sene .. ve sebîn ve elf Rebiü'l-ahirenin on beşinci gününden sene tamâmına değin atmış esedî gurus cema' yüz seksen gurus ider tamga-i serh içün edâ ve teslîm itdük lâkin kıdvetü'-emâcid ve'l-akrân Rum defterdârı cânibinde tamga-i serh içün bizi rencide iderlerse gayb itmeyüb miriye cevâb verilmek teahhüd ve iltizâm iderim bi'l-muvacehe sual olunub takrîr-i tahrîr olunması matlubumuzdutr didiklerinden gıbbe's-sûal mezbûr Ali cevâbında fi'l-vaki nefis Amâsiyede vaki olan boyahaneleri tamga-i serh berât-ı alişân ile Mahmuda sıdk olunub ba'de'l-hasene-i mezbûreye âid olan mezbûr zimmetlerinden yüz seksen esedî gurus idüb alub kabz eyledim fi'l-vaki müşarünileyh defterdâr Efendi cânibden tamga-i serh müteallik herne hâzır tertibi derse ... olayım didikde mukırru'l-merkûm vech-i meşrûh üzere sâdır olan kelâmı hıfzu'l-ma'kûl ketb ve terkîm olunub yed-i talibe vaz' olunur ki vakt-i hâcetde kâşif mâcera ola

Tahrîren fi .. Saferü'l-hayr lis ene sitte ve sebîn ve elf

Şudûdü'l-hâl: Hafız Ahmed bin Mustafa, Hasan Efendi bin Mustafa, Ali Efendi el-Hatib, ve gayrihûm hâzirun

9/2

Mahmiyye Amâsiyede İçerişehir mahallatından Helkıs mahallesinde vaki ba'de's-salavat es-sabh yasin cüz-i şerîf tilâvet olmak üzere merhûm Hacı Mustafa Musa vakfı eyledüğü icrâ-i şeriden yevmi bir akçe ile cüz-i şerîf tilâvet iden mescid-i mezbûr müezzini Bünyad Halife fevt olub hıdmet lâzımesin içün hâl ve muattal olmağın işbu râfi'-i kitâbda Ebubekir Halife mescid-i mezbûrede müezzini olub hıdmet mezkûr mahall ve müstehak olmağın müteveffâ merkûm yerine yevmî bir akçe vazife ile kibel-i şeriden ba'de'yevm mezbûr

Ebubekir cüzhan nasb ve ta'yin vakfın ruhu ve devâm devletim ve padişâhımçün duâyâ müdâvemet gösteresiz işbu inde'l-vesikâ ketb ve imlâ ve terkîm ve inşâa olunur ki vakt hâcetde ihticâc idine

Tahrîren fi evâil Saferü'l-hayr li sene sitte ve sebîn ve elf

Şudûdü'l-hâl: Ahmed bin Hacı Bali, Hacı Osman bin Ahmed, Derviş Efendi el-müderriş, Ahmed Çelebi el-muhzır, ve gayrihûm hâzirun

9/3

Muhallefât-ı merkûm Abdi Tahrîren fi evâil Rebiü'l-evvel li sene sitte ve sebîn ve elf

1 tas, Gömlek,....,...., 2 cedit-i gömlek, mekarme, 1 sarık, 2 Bıçak, 3 Çuval, 1 Kilim, 1Bıçak

10/1

Bi'fiil mahmiyye-i Amâsiye mütesellim olan kıdvetü'l- emasilve'l akrân Mustafa ağa tarafından husûs-ı anıl beyân mübâşir ta'yin ve irsal olunan Hüseyin ağa zîde kadrehû meclis-i şer'i lâzımü't-tevkirde mahmiyye-i mezbure nevâhiyesinden Ezinebazar nahiyesinde vaki Efte nâm karye sakilerinden Hafız Hasan halifeye mahfil kazâyâ ihzâr ve mahzarında takrîr-i kelâm idüb ve bast-ı merâm idüb didiki mezbur Hüseyin Kışlacık nâm karye sakinlerinden Sümeyye bint Yusuf nam hâtûnı zevci Ahmed nam kimesne vefât itdükten sonra... 'adet-i mevtinde Hüseyin nam kimesneye nikâh ile nikâh idüb suâl olunub icra-i şer'i olunması matlubumuzdur didikde gıbbe's-suâl mezbur Hüseyin halife cevâbında fî olvâkî' merkume Sümeyye hâtûn kimesneye nâhiye-i mezburede subaşı olan Hüseyin ağaya ikârı ile tehdîd ve .. idüb mezkur Hüseyin ağanın hakkından merkume Sümeyye mezbur hüsn-ü nikâh eyledim deyu ikrâr itmeyin mezbur Hüseyin halifeye 'iddeti için nikâhdan mua'yen beyyine birle mâvaki bi't-taleb ketb ve terkîm olunub yed-i talibe vaz' olundu ki ihticâc idine Tahrîren fi evâil saferü'l- hayr li sene sitte ve sebin ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Mustafa beşe ..., Bekir Alaybeği, Karabek Oğlu Mustafa Çavuş, Mehmed Bey El-Cündi, Abdullah Bin Hızır, ve gayrihûm hâzirun

10/2

Bi'fiil Mahmiyye-i Amâsiyede mütesellim olan kıdvetü'l- emasilve'l akrân Mustafa Ağa tarafından husûs-ı anıl beyân mübâşir ta'yin ve irsal olunan Hüseyin ağa zîdekadrehû meclis-i şer'i lâzımü't-tevkirde mahmiyye-i mezbure nevâhiyesinden Ezinebazar nahiyesinde vaki Efte nâm karye sakilerinden Hafız Hasan halifeye mahfil kazâyâ ihzâr ve mahzarında takrîr-i kelâm idüb ve bast-ı merâm idüb didiki mezbur Hüseyin Kışlacık nâm karye sakinlerinden Sümeyye bint Yusuf nam hâtûnı zevci Ahmed nam kimesne vefât itdükten sonra... 'adet-i mevtinde Hüseyin nam kimesneye nikâh ile nikâh idüb suâl olunub icra-i şer'i olunması matlubumuzdur didikde gıbbe's-suâl mezbur Hüseyin halife cevâbında müriurundan sonra mersum Hüsn-i nikâh etdim deyu ikrâr ve 'itiraf itmeyin fesh-i nikâh hükmü birle mani' olundu

Şuhûdü'l- hâl: Mustafa Beşe ..., Bekir Alaybeği, Mehmed Bey El-Cündi, Abdullah Muhzır

10/3

Mahmiyye-i Amâsiyede İçerişehir mahallatından Kurşunlu mahallesi sakinlerinden olub bundan akdem fevt olan Hacı Sefer bin Abdullah nam kimesnenin sulbi oğlu Ahmed ve sulbiye kızı Rabia' ve Emine zevc-i metrûkesi Meryem nam hâtûn bâ-cemia'hım meclis-i şer'i hatîrû'l-lâzımü't-tevkirde yine mahmiyye mezbure mahallatından Kemarüddin mahallesi sakinlerinden Musa bin Hüseyin nam kimesne mahzarında herbirleri bi't-tavaü's-saf' ikrâr ve itirâf idüb didilerki babamız müteveffâ-i merhum El-Hac Sefer hâl-i hayatında ve kemâl-i sıhhatinde merkum Musaya mezâr tarik ile yüz esedi gurus virüb hâsıl olan vâsıl mâlî merkum Musadan herbirlerimiz sebab-i şer'i intikâl idüb hisselerimizi ahz ve kabz idüb merkum Musanın zimmetini ibrâ-i tâm ile iskât itdük bir hisse alacağımız kalmadı ve ba'del-yevm herbirimizden husûs mezbure müteallik dava' ve niza' sudur iderse el-Hükkâmü'l- Kirâm mesmua've makbul olmasun didikde gıbbe'l-tasdik vicâhen sıhhat ibrâyâ hükmü birle mâvaki bi't-talebketb ve terkim olunub yed-i talibe vaz' ve def' olundu ki vakt hâcetde ihticâc idine

Tahrîren fi saferü'l-hayr li sene sitte sebin ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Abdullatif bin Hevace zade, Abdurrahman bin Hevace zade, Hacı Ali bin Mustafa, Mehmed Beşe bin Mehmed, Mehmed bin Musli, Ali bin Ömer, Hacı Sinan bin Abdullah, Ebubekir bin Ömer, Mehmed bin Receb, ve gayrihûm hâzirûn

10/4

Mahmiyye-i Amâsiye mahallatından Helkıs mahallesi sakinlerinden Seyyid Ahmed bin Osman Efendi meclis-i şer'i hatîrû'l-lâzımü't-tevkirde yine mahmiyyei mezbure sükkânından El-Hac Hüseyin bin Abdullah nam kimesne mahzarında takrir-i kelâm ve bast-ı 'anil merâm idüb hâliya merhum Firuz evkâfı kurrâsında Meramil nam karyenin binyetmiş senesi mütevellisi tarafından bana sipârîş olunub karye-i mezburede vaki Ozan Ali nam kimesne fevt olub bir kıta' tarlası mahlûl olub vakf-ı mezbureye 'aid olmağın mezbur Hacı Hüseyin tasarruf ziraat ider bi'l-muvâcehe suâl olunub takrir-i tahrir olunması matlubumuzdur didikde gıbbe's-suâl mezbur Hacı Hüseyin cevâbında fi-tahkîk târih-i kitâbdan üç sene mukaddem Ozanoba? nam karyede vaki olmağın ahali ve'l-cirân ma'lumu'l-hudûd bir kıta'tarlaMeramil nam karyede vaki Ozan Ali nam kimesnenin inde'l-ahali ve'l-cirân ma'lumu'l-hudûd olan tarlasıyla mâkale idüb üç senedir ki hak-ı tasarruf yedinde olub mütevellî sâbık Ali ağadan mübâdele terekem dahi vardır didikde fi'l-vaki sonra nazar olundukda mezbur mütevellî Ali ağanın bin elli dokuz... muruh vecihim ile mahtûm yedinde olmağla tarlayı mezkurenin tasarruf ve ziraat mezbur Hacı Hüseyin tasarruf idüb merhum Seyyid Mehmed Çelebi men'i birle işbu inde'l-vesika Ali mahûve'l-tahkîk ketb ve terkîm olunub yed-i tâlibe vaz' olundu

Tahrîren fi evâil saferü'l-hayr li sene sitte ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Es'Seyyid Hasan Çelebi, Mehmed Ağa Mumcuzade, Abdulnebi Elmuhrır, Seyyid Ahmed Muhzıran, ve gayrihûm hâzirûn

11/1

Mahrûse-i Amâsiye mahallatından Gümüşlîzâde Mahallesi sakinlerinden Safer nam zımmi meclis-i şer'i hatîrû'l-lâzımü't-tevkirde yine mahalle mezbure sükkânından Karakuş veledi Sefer zımmi mahzarında bi't-tav'i-sâf ikrâr ve i'tiraf idüb didiki mahmiyye-i mezbure zimmetinde Çoraklıkönü demekle ma'ruf mevzi'de bir tarafı hevâce Bali bağına ve bir

tarafı Mustafa nam kimesne bağına ve bir tarafı nehr-i kebir ve bir tarafı tarik-i âmm ile mahdûd mülk bağım işcâr-ı müsmire ve gayri müsmiresiyle ikiyüz seksen esedi gurus mezbur Karakuş bey'-i bât-ı sahîh-i şer'iyile bey' idüb teslim-i mebi' mahdûd ve kabz-ı semen ma'dûd eyledim ba'de'l-yevm bağ-ı mezkur mahdûd-ı mezbur Karakuşun mülk-ü müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun didikde mukırrı mezbur ki ikrârını elmukarrulehü'l-merkum Karakuş nam dahi vicahen tasdik ve şifâhen tahkîk itdikde sıhhat-i bey' ve cevâz-ı şera'ya hükmü birle mâ-vaki bi't-taleb ketb ve terkîm olunub yed-i talibe vaz' ve def' olunduki vakt-ı hâcetde ihticâc idine

Tahrîren fi evâil Saferü'l-hayr li sene sebin ve sittin ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Hâfız Abdulkadir Sulbi, Hasan bin Abdullah, Kürt Ömer, Hacı Ahmed bin Mehmed, Mehmed bin Hasan, ve gayrihûm hazirûn

11/2

Mahmiyye-i Amâsiye mahallatından Gümüşlizâde Mahallesi sakinlerinden olub bundan akdem fevt olan Ozan Ali bin Asım nam kimesne zevc-i metrûkesi ([boşluk] ve sulbiye kızları Ayşe ve Saliha nam hâtûlar tarafından vekâleti sâbit olan Mehmed dede ve yine müteveffayı mezburun zevc-i metrûkesi Raziye bint Abdullah tarafından sâbitü'l-vekâle olan Zülfikâr bey elcündi nam kimesneler meclis-i hatîrû'l- lâzımü't-tevkirde Safer nam zımmi mahzarında herbirleri bi't-tavi's-sâf ikrâr ve 'itirâf idüb didiler ki mezbur Safer nam zımminin müteveffa-i merkum Aliye üçyüz yigirmi beş esedî gurus bey'olub mukâbelesinde Çoraklıkönü demekle ma'rûf mevzi'de indel- ahâli ve'l-cîrân malû'mü'l-hudûd bir kıta' bağını vaz' idüb oldâhi ittihâb ve kabûl itdikden sonra mezbur Safer nam zımmî zimmetinde olan üçyüz yigirmi beş esedî gurusdan yüz yigirmi beş gurus müteveffa-i mezbur Aliye hâl-i hayatında ve kemâl-i 'akl-i sıhhatinde edâ ve teslim hâliyâ zimmetinde iki yüz esedî gurus bâkî kalub vekâletim hasebiyle mezbur Safer zımmi yedinden iki yüz esedî gurus bi't-tâmm ve'l-kemâl olub ve kabz eyledik bağ-ı mezkur dahî mükerrerem eyledik didikleri mukırrân mezburun ikrâr-ı meşruhları elmukarrulehü'l-merkum Safer zımmî vicahen tasdik ve şifâhen tahkîk itdikde mâvaki bi't-taleb ketb ve terkîm olunub yed-i tâlibe vaz' ve def' olundu

Tahrîren fi evâil saferü'l-hayr li sene sittin ve sebin ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Hafız Abdulkadir bin Sulbi, Hasan bin Abdullah, Kürt Ömer, Hacı Ahmed bin Mehmed, Mehmed bin Hasan, ve gayrihûm hazırûn

11/3

Mahmiyye-i Amâsiye mahallatından Gümüşlizâde mahallesi sakinlerinden Horsim? Veled Andergos nam zımmî mahfil-i kazâda yine mahalle-i mezbure sakinlerinden bundan akdem fevt olan Ozan Ali nam kimesnenin sulbiye kebire kızları Saliha ve Aîşe ve zevc-i metrukeleri reftâr ve Rukiye nam hâtûnlar tarafından vekâletleri sâbite olan Mehmed dede ve Zülfikâr Bey mahzarında takrir-i kelâm ve bast-ı 'ani'l- merâm idüb didiki mahalle-i mezburede vâki çeşmenin suyolu ta'miri için bundan akdem mürd olan zevcim boyacı Sefer veled Solakcı? nam zımmînin vakf eyledüğü maldan seksen bin esedî gurus ve bir akçesinden hâsıl olan dokuz aded ...hasene müteveffa-i mezkur 'ali mütevellisi olmağla zimmetinde olub mezbur Zülfikâr ve Mehmedden bi'l-muvâcehe suâl olunub akçe-i mezbur alıverilüb bir müstakîm mütevelliyeye teslim olunması matlubumuzdur didikde gıbbe's-suâl mezbur Mehmed de ve Zülfikâr nam kimesneler merkum Horsimin? Minvâl-i meşrûhunu bi'l-kelime münkirân olduklarında müddei-i merkumdan sıdk-ı mekâline muvâfık beyyine taleb olundukda udûl-i müslimînden fahru'l- kuzzât Mehmed Efendi ve Hâfız Abdulkadir Çelebi li-ecli şehâde meclis-i şer' hâzirân olub didilerki bizim huzûrumuzda vakf-ı mezbur malından seksen dört esedî gurus ve dokuz aded ... hasene müteveffa-i mezbur Ozan Ali tevliyet hasebiyle alub kabz idüb zimmetinde deriz bu husûsa şâhidleriz şehâdet dahi ideriz didiklerinde ba'de'r-reâya şerâiti'l-kabûl şehâdetleri hayz-ı kabûlde vâki' olmağın vakf-ı mezbur malını edâya hükmü birle mâvaki bi't-taleb ketb olundu

Tahrîren fi evâil Safer li sene sittin ve sebin ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Hasan Cündi el-Kâtib, Ahmed Sulbi Sermuhzırân, Derviş Efendi el-Müderriş, Mehmed Efendi bin İlyas, ve gayrihûm hazırûn

11/4

Mahmiyye-i Amâsiye mahallatından Gümüşlizâde mahallesinde vaki olan çeşmenin suyoluna ta'mir ve termimesi için bundan akdem mürd olan Sefer nam Solakcı? Nam

zımmînin vakf eyledüğü seksen dört esedî guruş virmesinden hâsıl olan on dört esedî guruş dahi cem'â yüz esedî guruş olub vakf-ı mezbur mütevellisi fevt olub hıdmet-i lâzimesi hâlî ve fûrûht olmağla mahmiyye-i mezbure mahâllatından Yakub Paşa mahallesi sakinlerinden şehir kethüdâsı Rabık? Mehmed dede bi'l-muvacehe tevliyet merkumeye ihmâl ve hıdmet-i lâzimesi edâya müteâhid olduğu ecilden kıbel-i şer'iden yevmi bir akçe ile müteveli nasb ve ta'yin olunub mezbur Mehmed dedeye vakf-ı mezbur malından yüz esedî guruş mahfil-i kazâda teslim olunub ve Hasan bin Ali ve Yusuf bin Mustafa ve Mehmed Değirmenci nam kimesneler mezbur Mehmed dedeye kefil olduktan sonra ve Hâfız Abdulkadir ve Kürt Ömer nam kimesneler vakf-ı mezbur malına nâzarân nasb idüb beher sene müteveli mezbur zimmetine on beş guruş nakle tefîş ve takas itdükleri üzere işbu haze'l-vesîka 'ali mâ-hüve'l-tahkîk ketb ve terkîm olunub yed-i talibe vaz' ve def' olundu

Tahrîren fi evâil şehr-i Saferü'l-hayr li sene sebin ve sittin ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Hacı Hızır, Mehmed Efendi, Kara Abdi, Mehmed bin Osman, Yusuf bin Mehmed, ve gayrihûm hazırûn

12/1

Mahmiyye-i Amâsiye mahâllatından Helkıs mahallesinde vaki mescid-i şerîfde yasin-i şerîf tilâvet olmak üzere merhum Hâcî Musa vakfının mütevellisi olan Ahmed bin Hasan aherdiyârda sakin olub tevliyet mezbure halî ve mua'dil olmağın yerine işbu râfi'ül-kitâb mezburda hâlâ imâm olan Mehmed bin Mustafa nam kimesne bi'l-muvacehe tevliyet mezbure mahal ve müstehak ve hıdmet-i lâzimesi edâya taahhüd olmağın kıbel-i şer'i-şerîfden yevmi bir akçe ile yedinden mezbur mütevellisi ve icra'-i şerîfden yevmi bir akçe dahi icra'i-şerîf ba'de's-salâvât tilâvet itmek üzere nasb ve ta'yin olundukdansonra müteveli-i merkum vakf-ı mezbur mâlından yedi bin beş yüz râsih fi'l-vakt mahfil-i kazâda teslim olunub mahalle-i mezbure ahâlisinden fahru'l-kuzzât Abdulkerîm Efendi ve Halil Ağa bin Mehmed ve Hâcî Hüseyin bin Mahmud ve Mehmed bin Ahmed ve Hâcî 'Osman bin Ahmed ve Ahmed bin Rasûl ve diger Mehmed bin Ahmed ve İsmail bin Mahmud ve Mehmed bin Mustafa ve Mehmed bin El-Hâc Ali nam kimesneler müteveli-i mezbur kefil bi'l-mâl herbirleri didilerki mâl vakf-ı mezbure zarârı isâbet iderse ali.. kendü mâllarından tâmam olalım didiklerinde mâ-vaki bi't-taleb ketb olundu

Tahrîren fi evâil saferü'l-hayr l,i sene sittin ve sebin ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Hafız Mustafa bin ..., Kasım Bey bin Abdullah, Hafız Ahmed bin Mustafa, Yusuf Çelebi bin Hızır Halife, ve gayrihûm hazîrun

12/2

Mahmiyye-i Amâsiye bi'l-fiil yeniçeri serdarı olan Kıdvetü'l- emâsil ve'l-akrân Mehmed Beşe zîdekadrehû kasaba-i... sakinlerinden Hüseyin Beşe bin Mehmed ve kasaba-i Osmancık sakinlerinden Mustafa Beşe bin Ali ve Kasaba-i Oltu Mahâllatından Çayır? Mahallesi sakinlerinden Ahmed Beşe bin [isim yok] nam racilleri meclis-i şer'-i şerîf ihzâr ve mahzarında herbirlerinin üzerlerine Mehmed bin İsmail nam emr ve takrîr-i da'vâ idüb didiki mezburlar Amâsiyede vaki merhum Bayram Paşa hâneye nuzûl idüb mâh-ı Saferü'l-hayrın yedinci günü kendü hâlimde giderken mezbur Ahmed Beşe üzerime bıçak çeküb yakamı dutub mezburan Hüseyin ve Mustafa Beşe nam kimesneler dahi beni kollarımdan yapışub fiil-i şani' kasdıyla alub hân- mezbure çekerken müslimînden ba'zı kimesneler(e) imdâd idüb beni mezkurun ellerinden halâs itdiler bi'l-muvacehe suâl olunub icrâ-i hâk olunması matlubumuzdur didiki gıbbe's-suâl mezburlar cevaplarında herbirleri şerb-i harm itdüklerin ikrâr ve 'itiraf idüb mesfûr Mehmede yapışub kaldı inkâr ile mukâbele itdiklerinde müddî-i mezburdan sıdk mukâline muvâfık beyyine taleb olundukda udûl ricâlden ve hân-ı mezburede misâfir olanlardan Ömer bey bin Abdurrahman ve Hızır beşe bin Hamit nam kimesneler li-ecli şehâde hâzirân olub fi'l-vaki bizim huzûrumuzda mezbur Ahmed beşe mezbur Mehmede yakasına yapışub üzerine bıçak çeküb mezburan Hüseyin beşe ve Mustafa beşe dahi kollarından yapışub fiil-i şanî kasdıyla hâne çekerken müslimînden ba'zı kimesneler(e) imdâd idübellerinden tahlis itdiler biz bu husûsa şâhidleriz şehâdet dahi ideriz didklerinde şehâdetleri hayz-ı kabûlde vaki olmağın mezburların herbirleri yine şerb-i haddî ikâmet ve beyyine ile hükmü birle inde'l-vesikâ ketb olundu

Tahrîren fi evâil safer sene 1062

13/1

Mahmiyye-i Amâsiye mahallâtından Gökmedrese Mahallesi sakinlerinden Altun veled Bedrus nam zımmî meclis-i şer'-i hatirü'l-lâzımü't-tevkirde Semaven veled Maksur? Nam

zımmî mahzarında bi't-tav'ü's-sâf ikrâr ve i'tirâf idüb didiki mahmiyye-i mezbure kurbunda vaki Çağlayan Köprüsü demekle ma'rûf mevzi'de bir tarafı merhum Hüsam efendi bağına bir tarafı Ali bin Bekir bağına ve bir tarafı nehr-i kebire ve bir tarafı tarik-i âmm ile mahdûd mülk-ü bağımı otuz yedi esedî guruş bey'-i bât- sahih-i şer'iyile mezbur Semaven bey' idüb kabz-semen ma'dûd ve teslim mebyi' mahdûs kıldım bağ-ı mezkur ma'dûd mezbur Semavennin mülkü müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun didikde mukırran merkumenin ikrârını el-mukırru'l- mezbur Semavenden vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk itdükde mâ-vaki ketb olundu

Tahrîren fi evâil Safer li sene sittin ve sebin ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Mustafa Çelebi bin Mehmed dede, Ali bin Bali, Mustafa bin Halil

13/2¹²

Cami'-i Enderun Mahallesi sakinlerinden Kasım Bey bin Abdulnebi nam kimesne fevt olub muhallelât defteridir

Tahrîren fi evâil şehr-i Saferü'l-hayr li sene sittin ve sebin ve elf

Kilim	Köhne	Sekiz	Tencere	Sahan	Bargir
1 Aded	Kilim	Hazineli	1 Aded	1 Aded	1 Aded
	1 Aded	Heybe			
800 guruş		100 guruş	100 guruş	50 guruş	1000 guruş
	100 guruş				
Res At	Raht?	Sim-.i kilim	Sim-i Kuşak	İp	Kürk
1 Aded		1 Aded	1 Aded	2 Aded	1 Aded
500 guruş	100 guruş	1000 guruş	1000 guruş	500 guruş	500 guruş
Siyah Kaban	Köhne	Kadife	Dolap	Ma'i Nacak	Sim-i
1Aded	Çarşaf	Kaftan	1 Aded	2 Aded	Tencere

¹² Hükümde muhallelât eşyaları tablo şeklinde gösterilmiyor olup transkripte daha anlaşılır olması babında tablo olarak verilmiştir

500 guruş	50 guruş	100 guruş	100 guruş	500 guruş	300 guruş
-----------	----------	-----------	-----------	-----------	-----------

Karye önünde olan Çalılık mahallefât defteridir

Der-zimmet Minas esedî guruş 300

Camuş-ı Aslî 1 Aded 300 guruş, Kara sagır İnegi 1 Aded 300 guruş, Camuş 300 guruş

13/3

Mahmiyye-i Amâsiye mahallâtından Cami'-i Enderun mahallesi sakinlerinden fevt olan Kasım Bey bin Abdulnebinin zevce-i metrûkesi [isim yok] hâtûn tarafından sâbitü'l-vekâle olan babası Yağız nam kimesne yine mahmiyye-i mezbure sükkânından Vasıl nam zimmî meclis-i şer'i ihzâr ve mahzarında üzerine takrîr-i kelâm idüb didiki müteveffâ-i mezkur Kasım Bey mezbur Vasıl zimmîye üçyüz esedî guruş virmiş suâl olunub meblağ-ı mezkur aliverilmek matlubumuzdur didikde mezbur Vasıl nam zimmîye bi'l-muvacehe suâl olundukda cevâb virüb didiki zikr-i sabıkâ iden üçyüz esedî guruş oğlum Minas zimmîye virdi oğlum Minas Bağçeleriçi demekle ma'rûf mevzi'de olan inde'l-ahâli ve'l-cirân ma'lûmü'l-hudûd iki kıta' mülk bağlarını mukâbelesinde rehin-i vaz' eyledi bir akçe aldım mezkur olan üçyüz esedî guruş oğlum Minas zimmetinde der- minvâl-i meşrûh üzere olduğu hâzırü'l-meclis olan müslimâtlardan Hâcî Mustafa bin Mustafa (ve) Ebubekir bin Hüseyin kimesnelerin dahi ma'lûmudur didiklerinde onlar dahi meclis-i şer'ide menvâl-i meşruh üzere haber virdüklerinde bağı merhumun ... yedinden olmasına mâ-vaki bi't-taleb ketb ve tahrîrolunub yed-i tâlibe vaz' olundu

Tahrîren fi evâil Saferü'l-hayr li sene sittin ve sebin ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Hacı Mustafa bin Mustafa, Bekir Bey bin Hüseyin, Sermuhzıran Ahmed Çelebi, El-Hac Şa'ban bin Mehmed, ve gayrihûm hazrîrun

14/1

Kasaba-i Kadife sakinlerinden Osman Çelebi bin eş-Şeyh Hâcî dede meclis-i şer'i hatîrû'l-lâzımü't-tevkirde fahru'l- muhderât ve tâcü'l mestûrât Fatma bint Yusuf nam hâtûn tarafından husûsü'l-ati'l-zikre sâbit bi'l-vekâle olan kuzzâtü'l-emâsil ve'l-akrân zevci Hasan Bey bin Abdullah el-cündî mahzarında bi't-tav'üs'-sâf ikrâr ve 'itirâf idüb dediki mahmiyye-i Amâsiyede İçerişehir mahallâtından Cami'-i Enderun mahallesinde vaki bir

haddî Halil Bey malikânesine ve bir haddî Mehmed mülküne ve bir haddî Hüseyin Çelebi mülküne ve bir haddî tarîk-i âmm ile mahdûd ve üç bâb bağı ve tahtani odası müştemil olan mülk-ü menzilimi tevâbi' olhakkıyla iki yüz esedî gurus bey'-i bât-ı sahîh-i şer'iyle muma-ileyh Hasan Beye bey'idüb kabz-ı semen ma'dûd ve teslîm mebyi' mahdûd kıldım ba'de'l-yevm menzili mezbur müşteri-i merkûm Hasan Beyin mülk-ü müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun didikde mukırran mezburun ikrâr-ı meşrûhunu el-mukkırı'l-merkûm Hasan bi'l- vekâle vicahen tasdik ve şifâhen tahkîk idilmek işbu inde'l-vesikâ mâ-hüve'l-tahkîk ketb ve imlâ ve terkîm ve inşâ olunub yed-i talibe vaz' ve def' olundu ki vakt-ı hâcetde ihticâc idine

Tahrîren fi evâil Saferü'l-hayr li sene sittin ve sebin ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed Ağa bin Mustafa, Abdurrahman bin Abdurrahman Hatib, Emirzade bin ..., Mehmed bin Abdurrahman, ve gayrihûm hazırûn

14/2

Mahmiyye-i Amâsiyede Kala'-i Balade vaki mescid-i şerîfe bi'l-fiil imâm ve mütevellî olan Hüseyin efendi meclis-i şer'i hafîru'l-lâzımü't-tevkirde yine mahmiyye-i mezbur mahâllatından Cami'i- Enderun mahallesi sakinlerinden Vasıl veled [isim yok] nam zımmî mahzarında takrir-i kelâm ve bast-ı merâm idüb didiki târîh-i kitâbdan sekiz sene mukaddem Kala'-i mezbure sakinlerinden Aîşe bint Hâcî Mehmed nam müteveffâ-i hâtûn zımmetinde vakf-ı mezbur mâlından otuz esedî gurus deyn olub mukâbelesinde mahmiyye-i mezbure kurbunda Bağçeleriçi demekle ma'rûf mevzi'de iki tarafı Minas veled Vasıl zımmî nam bağına ve bir tarafı Hüseyin efendi bağına ve bir tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd mevzi' tahmînen beş ırgâtlık bağını hâl-i hayatında ve kemâl-i 'akl-i sıhhatinde bey'-i bât sahîh-i şer'iyle zîl-i kitâbda mastûru'l- esâmi olan müslimin huzûrunda vakf-ı mezbur için bey' idüb bende dahi tevliyetim hasebiyle kabûl eyledim idise lakin beş sene Minas veled Vasıl nam zımmîye senevî bört buçuk gurus isticâr eyledim ücret-i ma'lûmesin(i) dahi ahz ve kabz idüb ve üç senedirki mezbur Vasıl nam zımmî bağ-ı mezkurun mahsûlüne ahz ve kabz ider bi'l- muvâcehe suâl olunub vakfa 'aid olan ücret-i ma'lûmesi alıverilmek matlubumuzdur didikde gidde's-suâl mezbur Vasıl nam zımmî cevâbında oğlum Minas ecr-i mezkur ile isticâr idüb beş sene vakf-ı mezbure 'aid olan beher sene dört buçuk esedî gurus edâ idüb idüb diyâr-ı ahire gitmekle bana bağ-ı mezkurı sipâriş eyleyüb ben dahi üç

senedir mahsûlün deyn kabz iderim deyu ikrâr ve ‘itirâf itdikde mezburun ikrâr-ı meşrûhunu elmukırru’l-merkûm Hüseyin efendi vicâhen tasdik itdikde vakfa ‘aid olan ücret-i ma’lûmesin edâya hükmü birle mâ-vaki ketb olundu

Tahrîren fi evâsıt Saferü’l-hayr li sene sitte ve se’bîn ve elf

Şuhûdü’l-hâl: Es-Seyyid İmâm Sulbi, Abdulnebi bin Hacı Musli, Ali bin Ali, İbrahim bin Mustafa

14/3

Kasaba-i Ladik kazâsında tâbi’ Çakırgümüş nam karye sakinlerinden bundan akdem fevt olan Es-Seyyid Veli bin Es-Seyyid Hamit nam kimesnenin sulbi sagir oğlu Es-Seyyid Mehmed ve sulbiye sagir kızı Şerife ve Emine nam kimsnelerin kıbel-i şer’i şerîfden mensûb vasileri İbrahim Bey bin Mehmed meclis-i şer’i hatirû’l-lazîmü’t-tevkirde mahmiyye-i Amâsiye mahallâtından Cami’-i Enderun mahallesi sakinlerinden Osman bin Hamit mahzarında takrîr-i kelâm ve bast-ı ‘ani’l-merâm idüb didiki mezbur Osmanın bundan akdem fevt iden zevc-i metrûkesi Şerife bint Es-Seyyid Hamit nam hâtûnun li-ebeveyn karındaşı müteveffâ-i merkûm Es-Seyyid Velinin sulbi sagir oğlu Mehmede ve kızı Emine yedinden .. münhasıra olmağın vesâletim hasebiyle meclis-i şer’i şerîf bi’l-muvacehe suâl olunub takrîr-i terhîm olunması matlubumuzdur didikde gibbe’s-suâl olunur Osman cevâbında didiki fi-hakikâ ve zevcem müteveffâ Şerifenin es-Seyyid Hamit ve kız karındaşı Şerife ve Emine nam kimesneler kız karındaşının evlâdıdır deyu ikrâr ve ‘itirâf idüb ... karye-i mezkur sakinlerinden es-Seyyid Habib bin Mehmed ve Şa’bân bin Halil nam kimesneler li-ecli şehâde meclis-i şer’ide hâzirân olub didiler ki Es-Seyyid Mehmed ve kız karındaşı Şerife ve Emine nam sagilerin babaları Es-Seyyid Veli ile Şerife ve Aişe kız karındaşlarıdır babaları Es-Seyyid Hamitde biz bu husûsa şâhidleriz deyu şehâdet-i şerîf eylediklerinde şehâdetleri hayz-ı kabûlde vâkı’a olmağın mezbur Es-Seyyid Mehmed ve kız karındaşı Şerife ve Eminenin ... Şerife ve Aışedir deyu ... hükmü birle işbu inde’l-vesikâ mâ-hüve’l-tahkîk mâ-vaki bi’t-taleb ketb ve terkîm olunub yed-i talibe vaz’ ve def’ olundu ki vakt-ı hâcetde ihticâc idinesiz

Tahrîren fi evâhir Saferü’l-hayr li sene sitte ve seb’în ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed Efendi El-Naib, Derviş Ahzi'l-küttâb, Abdulnebi El- Muhzırân, Sermuhzırân Ahmed Çelebi, ve gayrîhûm hazîrun

15/1

Mahmiyye-i Amâsiye mahallâtından Şamil mahallesi sakinlerinden Ali bali bin Mehmed Halife meclis-i şer'i hatîtu'l-lâzîmü't-tevkirde işbu rafî'ü'l-kitâb fahrû'l-müderresin ve'l-kirâm el-hâfız Mehmed efendi mahzarında bi't-tav'üs'sâf ikrâr ve 'itirâf idün didiki mahmiyye-i mezbure nevâhisinde Geldiklan nâhiyesinde Karlu nam karyede vaki inde'l-ahâli ve'l-cirân ma'lûmu'l-hudûda harabe müşrif menzilimi tevabi' ve levâhıkıyla ve bir kıta' ma'lûmu'l-hudûd bağımı işcâr meşruh gayri mesmuasıyla ve bir kıta' ma'lûmu'l-hudûd degirmen ocağını tarafından icâb ve kabûl hâvi bey'-i bât sahih-i şer'iyle mumaileyh Mehmed efendiye beş esedî gurus ve bey' idüb kabz semen ma'dûd ve teslîm mebyi' hudûd itdikden sonra yine karye-i mezbure toprağında vaki yigirmi beş kıta' inde'l-ahâli ve'l-cirân ma'lûmu'l-hudûd tahminâ üç müd hınta istibâb iden tarlaları sâhib-i arz ma'rifetiyle hak tasrifin on beş esedî gurus mumaileyh Mehmed efendi tasarruf idüb mukâbele tasarrufdan meblağ-ı mezkur mumaileyh Mehmed efendi bundan ahz ve kabz iyledim bilâ-zıkr olunan bağçe ve degirmen ocağı bade'l-yevm mumaileyh Mehmed efendinin mülk-ü müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ yehtâr mutasarrıf olsun didikde mukırrı mezbur ki minvâl-i meşrûh üzere câri olan ikrârını elmukırru'l-merkûm Mehmed efendi vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk itdikde mâ-hüve'l-vaki 'ala vuku'a ketb ve terkîm olunub yed-tâlîbe vaz' olundu vakt-ı hâcetde ihticâc idineler

Tahrîren fi'l-yevmü'l- 'ışrin min Saferü'l-hayr li sene sittin ve se'bîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Fahrû'l'ayân Mehmed sulbi..., Ahmed Çelebi bin eş-Şeyh Mustafa, Mehmed beşe bin Süleyman, Şehir Kethüdası Abdullag Ağa bin Mehmed, Yusuf El-Muhzırân

15/2

Mahmiyye-i Amâsiye mahallâtından Devehane mahallesi sakinlerinden olub bundan akdem vefât iden merhum Ali bin İskender nam müteveffânın sulbi oğlu Abdulkерim nam sagirin emvâl ve erzâkını hıfz için lâzım ve teslîm olmağın hâkim mevki'ü'l- kitâb

tûbalehu Hasan meâb işbu hâmisü'l- kitâb sagir mezkur validesi Raziye bint El-Hâc Bünyad nam hâtûn kîbel-i şer'i zuhûrdan sagiri mezburun emvâl ve erzâkını hıfz-ı nasb ve ta'yin idüb oldâhi vesâyeti merkûmı kabûl hıdmet-i lâzimesin edâya iltizâm itdikten sonra sagir-i mezbure babası müteveffâ-i merkûm Aliden ırs-i şer'îye intikâl eden mâllından nafaka ve kisve vesâir harc-ı lâzimesi içün târih-i kitâbdan üçer akçe takdir idüb ba'de'l- ihtiyâc istidân ve vakt-ı zaferde rücu'a mersûme Raziye hâtûn evin virmegin mâ-vaki bi't-taleb ketb ve terkîm olunub yed-i tâlibe vaz' olundu

Tahrîren fi evâhir şehr-i Saferü'l- hayr li sene seb'in ve elf

Şuhûdü'l-hâl: fahru'l- Müderrisin Mehmed Efendi bin İlyas Efendi, Mustafa Çelebi bin Bünyad, Muhzır Paşa bin Ahmed Sulbi, Abdulnebi bin Nasuh el-Muhzıran, ve gayrihûm hazîrûn

15/3

Mahmiyye-i Amâsya mahallâtından Sofular mahallesi sakinlerinden olub bundan akdem fevt olan Ali sufi nam müteveffânın sulbiye kızı Hatuniye nam sagirenin emvâl ve erzâkı hıfz içün bir vasî lâzım ve mühim olmagın hakim mevzi'ü'l-kitâb tûbalehu ve hasan meâb işbu hâmilü'l-kitâb yine mahmiyye-i mezbure mahallâtından fahr'ud-dîn mahallesi sakinlerinden Ramazan bin Mustafa nam kimesne kîbel-i şer'i mazhureden sagir-i mezburenin emvâl ve erzâkını hıfz nasb ve ta'yin olun oldâhi vesâyet merkûma kabûl ve hıdmet-i lâzimesin(i) edâya müşa'hade ve'l-yevm itmeyin mâ-vaki bi't-taleb ketb ve terkîm olunub yed-i tâlibe vaz' ve def' olundu vakt-i hâcetde ihticâc idine

Tahrîren fi evâhir şehr-i Saferü'l- hayr li sene sitte ve seb'in ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Ahmed Sulbi bin 'Ömer Efendi, Mustafa bin Hüseyin, Mustafa bin Ali, Abdulnebi El-Muhzıran, ve gayrihûm hazîrûn

15/4

Mahmiyye-i Amâsiye mahallâtından Bayezid Paşa mahallesi sakinlerinden olub bundan akdem fevt olan merhûm Sadullah nam müteveffânın sulbiye kızı Aişe nam sagirenin emvâl ve erzâkını hıfz içün bir vasî lâzım ve mühim olmagın hakim mevzi'ü'l- kitâb tûbalehu ve Hasan meâb yine mahmiyye-i mezbure mahallâtından Sofular mahallesi

sakinlerinden işbu hâmiü'l- kitâb sagire-i merkûmenin dedesi zahru'l- emâsil Abdulcelal Çelebi bin el-Hâc Mehmed efendi nam kimesne kıbel-i şer'i mazhurdan sagir-i merkûmenin emvâl ve erzâkını hıfz ve vasî nasb ve ta'vin idüb oldahi vesâyeti mezbure li-kabûl ve hıdmet-i lâzımesin edâya müntehid eyledim itmeyin işbu haze'l- vesikâ-i enikâ ketb ve terkîm olunub yed-i tâlibe vaz' ve def' olundu

Tahrîren fi evâhir şehr-i saferü'l-hayr li sene sitte ve se'bîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Fahru'l- Müderrisin İmamzade Ali Efendi, Es-Seyyid Mehmed Çelebi bin Mustafa, Kadir Çelebi, Derviş Efendi El- Küttâb, ve gatrihûm hazırûn

16/1

Mahmiyye-i Amâsiye mahallâtından Sofular mahallesi sakinlerinden olun bundan akdem vefât iden Ali sufî nam müteveffânın sulbiye kızı Aişe nam sagirenin mensûb vasîsi olan yine mahmiyye mezbure mahallâtından Kemarüddün mahallesi sakinlerinden Ramazan bin Ali nam kimesne meclis-i şer'i hatîru'l-lâzımü't-tevkirde yine mahmiyye mezbure mahallâtından Acem Ali mahallesi sakinlerinden Mehmed Çelebi bin Bünyad mahzarında bi't-tav'ü's-sâf ikrâr ve 'itirâf didiki merkûm Aişe nam hâtûn sagirenin li-karındâşı olan Abdulşekur bin Ali nam kimesne mezbur Mustafa Çelebinin hizmetkârı iken târih-i kitâbdan bir sene mukaddem mahmiyye-i İstâbulda vefât iden ba'de vefât mezbur Mustafa Çelebi müteveffâ mezkur Abdulşekurun metrukâtından üç bin sekiz yüz akçe vâris merkûm Aişe nam sagireden edâ itmek için ahz ve kabz itmiş vesâyetim hâsebiyle hala mezbur Mustafa Çelebi yedinden meblağ-ı mezkur üç bin sekiz yüz akçe bi't-tamâm ve'l-kemâl ahz ve kabz iden zimmetini husus mezbureden ibrâ-i aâm ile ibrâ ve iskât eyledim ba'de'l-yevm husus mezbure müte'allikinden veya merkûm Aışeden da'vâ ve nizâ' zuhur iderse el-hükkâmü'l-kirâm mesmûa' mukâbele olsun didikde mukırru'l-mezkur vech-i meşrûh üzere câri olan ikrârını el-mukırru'l- lehü'l- merkûm Mustafa Çelebi vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk idinecek mâ-vaki bi't-taleb ketb ve terkîm olunub yed-i tâlibe vaz' ve def' olundu

Tahrîren fi evâhir şehr-Saferü'l-hayr li sene sitte ve se'bîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Ahmed Çelebi bin Ömer Efendi, Mustafa bin Hüseyin, Mustafa bin Ali, Abdulnebi el- muhzır, ve gayrihûm hazırûn

16/2

Mahmiyye Amâsiye mahallâtından Kûpceğiz mahallesi sakinlerinden Mehmed bin Mustafa nam kimesne meclis-i şer'i hatîru'l-lâzimü't-tevkirde yine mahmiyye mezbure mahallâtından Hacı Hamza mahallesi sakinlerinden Hatun bint Musa nam hâtûn mahzarında takrir-i kelâm ve bast-ı merâm idüb didiki merkûme Hatun hâtûnun babası müteveffâ mezbur Musada(n) babam müteveffâ mezkur Mustafanın yüz elli aded esedî gurus alacak hakkı olmağın târih-i kitâbdan yigirmi sene mukaddem müteveffâ mezbur Musa hâl-i hâyatında babam müteveffâ mezkur Mustafaya olan yüz elli aded esedî gurus deyn mukâbelesinde Çağlayan dimekle ma'rûf mevzi'de vaki bir tarafı kurbuna ve bir tarafı ... ve bir tarafı Hatun hâtûn bağına ve bir tarafı tarîk-i aâm ile mahdûd mülk-ü bağını babam müteveffâ mezkur Mustafanın hâl-i hayatında bey'-i bât sahih ile bey' idüb teslîm mebyi' itdükden sonra beş altı sene babam mutasarrıf olub ve ben dâhi on beş seneden mütecâviz mutasarrıf iken hala müteveffâ mezkur Musanın sulbiye kızı merkûm Hatun hâtûn tasarrufuma mani' olur suâl olunub men' olunması matlubumuzdur didikde gıbbe's-suâl merkum Hatun hâtûn mersûm Mehmedin vech-i meşrûh üzere câri olan kelimâtı münkire olamağın mersûm Mehmedden takrir-i da'vâsına mutâbık beyyine taleb olundukda 'udûl ricâlden Mehmed bin Abdurrezzak ve Hızır bin Hasan nam kimesneler li-ecli şehâde meclis-i şer'i de hazirân olub fi'l- vaki müteveffâ mezbur Musa hâl-i hâyatında mersûm Mehmedin babası mezkur Mustafaya yüz elli aded esedî gurus deynim vardur deyu târih-i kitâbdan yigirmi sene mukaddem huzurumuzda bağ-ı mezkur mahdûd deyn mezkur mukâbelesinde mezbur Mustafaya bey'-i bât ile bey' idüb teslîm mebyi' eyledi biz bu husûsa şâhidleriz didiklerinde şehâdetleri hayı kabûlde vaki olmağın merkume Hatun hâtûn mua'ruzdan men' birle hüve'l- vesikâ bi't-taleb ketb olundu

Tahrîren fi evâhir Saferü'l-hayr sene 1062

Şuhûdü'l-hâl: Muhzırbaşı Ahmed Ağa, Abdulnebi El- Muhzıran, Yusuf el-Muhzıran Mehmed el-Muhzıran, ve gayrihûm hazîrun

17/1

Kasaba-i Ladik kazâsına tabi' Emlük nam karye sakinlerinden Mehmd bin Zekerriyâ meclis-i şer'i hatîru'l-lâzımü't- tevkirde mahmiyye-i Amâsiye muzâfatında Ziyere nam karye sakinlerinden Aîşe bint Habib nam hâtûn mahzarında takrir-i kelâm idüb didiki mezbure Aîşe benim zevc-i metrûkem olub mâbeynimizde ..vaki olmağla¹³ halî' murâd itmegin dört bin akçe mehr-i muaccelinden ve nafaka-i 'iddetinden vesâir zevceme müteallik olan da'vâ ve mutâbakât ve münâza'at ve muhâsamâtndan .. olmak üzere hal' idüb mezbure Aîşe dahi hal' merkûma kabûl itdükden sonra zımmetini zevciyeye müteallik cem' mütâbakât ve muhâsamâtndan ibra-i âmm ile ibra ve iskât tām itmegin mâ-hüve'l-vaki bi't-taleb ketb ver terkîm olunub yed-i tâlibe vaz' olundu

Tahrîren fi'l-yevmü'l- sâlis min şehr-i Rebû'l-evvel li sene sitte ve se'bîn ve elf

Şuhûdü'l- hâl: Fahru'l- müderrisin Mustafa bin Hüseyin, Hâcî Mustafa bin Hâcî Mehmed, Mustafa bin Hâcî Mahmud, Mehmed bin İbrahim, ve gayrihûm hazîrûn

17/2

Mahrûse-i Amâsiye mahallâtından Sebküddin mahallesi sakinlerinden Ömer bin Hüseyin Ağâ tarafından husûsâtı'l- zikre nehc-i şer'i üzere sâbit bi'l-vekâle olan Mehmed Çelebi bin Hüseyin Halifeye her meclis-i şer'i hatîru'l- lâzımü't-tevkirde hâcî bin Mehmed mahzarında takrir-i da'vâ idüb didiki müvekkilim mezbure Ömer beyin merkûm Hâcî zımmetinde karz şer'idan on esedi gurus hakkı olub vekilim hasebiyle bi'l-muvâcehe suâl olunub aliverilmek taleb ederim didikde gıbbe'-suâl rakîbu'l- inkâr vekil mezburdan da'vâsıan mutâbık beyyine taleb olundukda 'udûl ricâlden Ali bin Yusuf ve Mehmed bin Habin nam kimesneler li-ecli şehâde mahfil kazâyâ hâzırân olub münkir mezbur Hâcî muvâcehesinde edâ-i şehâdet-i şer' idüb didiki bizim huzûrumuzda merkûm Ömer beyden on bin esedî gurus karz aldı bu husûsa şahidleriz edâ-i şehâdet dahi ideriz didiklerinde ba'de reâ'yat-ı şerâiti'l- kabûl şehâdetleri hayz-ı kabulde vaki olmağın ma'lûm mezkurun edâsına beyyine birle mâ-vaki bi't-taleb ketb ve terkîm olunub yed tâlibe vaz' olundu

Tahrîren fi evâil Rebû'l-evvel li sene sitte ve se'bîn ve elf

Şuhûdü'l- hâl: Fahru'l-kuzzât Osman Efendi, Abdulkerim Çelebi, İbrahim Ağâ el—cündi, Sermuhzırân Ahmed Sulbi, ve gayrihûm hazîrûn

¹³ Kelime iki kez yazılmıştır.

17/3

Mahmiyye-i Amâsiye mahallâtından Sofular mahallesi sakinlerinden yine mahmiyye-i mezburede vaki merhûm Hüseyin Ağa evkâfına bi'l-fiil kâtib olan zahrû'l- emâsil Abdulcelal sulbi bin el-Hâc Mehmed Efendi meclis-i şer' hatîru'l-lâzımü't-tevkirde yine mahmiyye mezbure mahallâtından Hacı Hamza mahallesi sakinlerinden Mustafa Ağa bin Mehmed mahzarında takrîr-i da'vâ idüb didiki merbur Mustafa arsası .. birer akçe icâr-ı .. evkaf mezbure vekâletim inde'l-ahali ve'l-cirân ma'lûmu'l-hudûd ve bir bâb dükkan zabt idüb sekiz seneden mütecâviz evkâf mezbureye 'aid icârisi zimmetinden bâki' kalmışdır merbur Mustafadan târih-i kitâbda diğer mezburede senelerin icârı bi't-tamâm ve'l-kemâl ahz ve kabz idüb vakfa 'aid bir akçe ve bir hibe kalmadı ba'de'l-yevm dahi sâlefû'l- zikr olan dükkândan mâh-bimâh birer akçe icâre alınmak üzere merbur Mustafaya virilmişdir didikde mukırru'l-merkûm Abdulcelâlî vech-i meşrûh üzere câri olan ikrârını mukırrı lehü'l- mezbûr Mustafa bi'l-muvâcehe tasdîk ve kabûl idecek mâ-vaki bi't-taleb ketb olundu

Tahrîren fi evâil Rebîü'l-evvel li sene sitte ve se'bîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed Efendi ...zade, Sermuhzırân Ahmed Sulbi, Abdulnebi El-muhzır, Muhzır Derviş

17/4

Mahmiyye-i Amâsiye mahallâtından Mehmed Paşa mahallesi sakinlerinden olub bundan akdem fevt olan merhûm Hasan bin Hüseyin nam müteveffânın sulbiye kızları İsmihan ve Zahide nam sagirelerin emvâl ve erzâkların hıfz için bir vasi lâzım ve mühim olmağın hâkim mevki'-i kitâb tûbalehu ve Hüseyin meâb işbu hâmilü'l-kitâb sagire-i mezburelerin anaları Melayim bint Abdullah nam hâtûn kıbel-i şer' mathureden sagire mezburelerin emvâl ve erzâklarını hıfz nasb ve ta'yin idüb oldahi vesâyeti merkûmesi kabûl ve hıdmet-i lâzimesi edâya iltizâm itdükden sonra mezbûrelerin babaları müteveffâ-i mezbûr Hasandan ırs-i şer'iyile intikâl eden mâlların nafaka ve kisve vesâir haric lâzımeleri için târih-i kitâbdan herbirlerine yevmî ikişer akçe takdîr idüb inde'l-ihitiyâc istidâne ve vakt-ı zaferde rücu' mersûm Mülayim nam hâtûnada virilmegin mâ-vaki bi't-taleb ketb olundu

Tahrîren fi evâil Rebîü'l-evvel li sene sitte ve se'bîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed Efendi bin Mustafa Efendi, Abdurrahman Efendi, Mehmed Efendi bin Kasım Efendi, Osman bin (silik)

18/1

Mahmiyyei Amâsiye mahallâtından Bayezıd Paşa mahallesi sakinlerinden Mehmed bin Mehmed nam kimesne meclis-i şer' hazîru'l-lâzımü't-tevkirde işbu bâisü'l-sefer mahzarında bi't-tav'ü's-sâf-i rızâ ve'l-cezâ ikrâr ve 'itirâf idüb didiki mahmiyye mezbure kurbunda Gökyer dimekle ma'rûf mevzi'de vaki bir haddî Hallâc Mehmed bâğına ve bir haddî Dede oğlu Mustafa bâğına ve bir haddî nehr-i kebir ve bir haddî tarîk-i âmm ile mahdûd ve ırs-i şer' iyle babam merhûm Mehmed nam müteveffâya intikâl bağın .. mukaddemâ merkûm Bedrus bey'-i bât sahih ile bey' itdim imdi nısf-ı ahzını babam (ve) validem Şahbas? (isim yok) nam zımmîden müşteri idüb ben dahi taleb ve da'vâ idüb mabeynimizde münâzaat kesire ve muhâsamât- şedide vaki olmuşdur el-hâletü'l- hazihi mabeynimize muslihûna tavassut idüb es-sulh es-seyyidü'l- hükkâm fehvâsıncamâbeynimizde on altı aded esedî gurus sulh olub yed-i sulh olan meblağ bâde'l-zikr olan altı esedî gurus olub kabûl ve kabz idüb ba'del-yevm bağ-ı mezkûr mahdûd ve müteallik olan da'vâdan ibra-i âmm ile ibra-i iskat itdim benden bilâ-usul veyahûd bi'l-vekâle da'vâ ve niza' sudur iderse lede'l-hükkâm vel'-kirâm mukabele ve mesmua' olsun didikde mukırru'l-mezbûr Mehmedin ikrâr-ı meşrûh el-mukırru'l- lehü'l-merkûm Bedrus vicahen tasdik ve bi'l-müşâfehe tahkîk itmek saht-sulh ve ibraya hükmü birle mâ-vaki kayd-ı şüdd

Tahrîren fi evâil şehr-i Rebîü'l-evvel li sene sitte ve se'bîn ve elf

Şudûdü'l-hâl: Kadîzâde Mehmed Sulbi, Serveled Mehmed Ağa, Abdulkadir Sulbi el-Hâfız, Ali bin ..., Hüseyin bin İbrahim

18/2

Medine-i Amâsiye mahallâtından Temanna mahallesi sakinlerinden Mustafa bin Mezid? Beşe meclis-i i şer' i- şerif sâmi hü'l-'imâd ve mahfil deyn-i münif râsi hü'l- evtâd da mahmiyye-i mezbûre mahallâtından Ozan Mustafa Mahallesi sakinlerinden fahru'l-muhadderât tâcü'l-mestûrât Esma bint Aişe nam hâtûn tarafından nech-i şer' üzere husûs-ı

‘atiyyü’l-beyân sâbit bi’l-vekâle olan zahru’l- akrân Halil Sulbi bin el-Hâc Mehmed mahzarında bi’t-tav’ü’s-sâf-i rızâ ve’l-cezâ ikrâr ve ‘itirâf idüb didiki medine-i mezbure esvâkından sûk-ı Bakkâlarda vaki bir haddî Ömer bin İsa dükkânına ve bir haddî Fatma hâtûn bint Mehmed dükkânına ve bir haddî Mustafa Bey bin Mehmed Ağa dükkânına ve bir haddî tarîk-i âmm ile mahdûd mülk dükkânımı tarafından icâb ve kabûl hâvi bey’-i bât sahih ile merkûm Esmâ hâtûnun müvekkili mumaleyle Halil Çelebiye yetmiş bir kıta’ esedî guruş bey’ idüb kabz semen mahdûd ve teslîm mebyi’ mahdûd eyledim ba’de’l- yevm dükkân mezkûr merkûm Esmâ hâtûnın mülk-ü müşterâsıdır keyfe mâ-yeşa ve yehtâr mutasarrıf olsun didikde mukırru’l-mezburdan sudur eden ikrâr-ı meşrûhunu el-mukırru’l-merkûm Halil Çelebi bi’l- vekâle vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk idineceği saht-ı bey’ ve cevâz şeriye hükmü birle mâ-vaki bi’t-taleb ketb olundu

Tahrîren fi evâhir Safer’l-hayr li sene sitte ve se’bîn ve elf

Şudûdü’l-hâl: Fahru’l-müderresin el-Hâfız Mehmed Efendi Naib babası, Mustafa Sulbi bin Bünyad, Muhzırbaşı Ahmed Sulbi, Abdulnebi El-Muhzıran

18/3

Mahrûse-i Amâsiye mahallâtından İçerişehirde Câmi’-Enderun mahallesi sakinlerinden olub bundan akdem vefât iden Ali Sulbi oğulları Mehmed ve Muharrem ve Ali ve kızı sagire Asiye nam sagirenin kıbel-i şer’ mensûb vasîsi ve ..¹⁴ Şehriban bint Ebubekir mahfil kazâda işbu râfî’ü’l-kitâb sagirenin mahzarında bi’t-tav’ü’s-sâf ikrâr ve ‘itirâf ...¹⁵ didik mahalle mezbûre de vaki bir haddî Ebubekir Ağa mülküne ve bir haddî Ali Bey bin Mehmed Paşa mülküne ve bir haddî Ebubekir mülküne...¹⁶ tarîk-i âmm ile mahdûd olan menzil müteveffâ mezburun mülk olan ba’de’l-vefât ırs-i şer’iyle olan sagirin ..¹⁷ intikâl idüb lakin müteveffâ merkûm Alinin zevc-i metrûkesi Fatma nam hâtûn mihr-i muâccel ve muâccil dört bin akçe deyn olun ve yine müteveffâ merkûme validesi olan Fatma nam hâtûna dahi otuz beş esedî guruşa müşteri olub müteveffâ mezbûr âkarât menkul kısmetinden menzil mezbûrdan gayrî du’yuni ...

¹⁴ Satır sonları eksik çıkıp hükmün o kısımları okunamamıştır.

¹⁵ Eksik satır sonu

¹⁶ Eksik satır sonu

¹⁷ Eksik satır sonu

19/1¹⁸

... mahallâtından Gökmedrese mahallesi sakinlerinden olub bundan akdem mürd olan

...veled Bedros nam zimmînin zevci metrûkesi ve vârisi olan Zelal bint Bedros nam zimmîye

meclis-i şer' şerif sâmi hü'l-erkân ve mahfil din-i münif râsihü'l beyâna gelüb şöyle

...kelâm ve ta'birü'l-merâm eyledik zevcem mürd mezbûr Çağlayan nam mevzi'de vaki inde'l-ahali ve

.. ma'lûmu'l-hudûd ve mülk bağından hâl-i hayatında ve kemâl-i 'akl-i sıhhatinde tahminen on ırgatlık bağın bey-i-bât sahih ile bey' idüb kabz semen ve teslîm mebyi' ma'hdûd idüb zabt tasarrufundan

... mürd mezbûrun sulbiye kızı Orvaz? Nam zimmîye hudûdunda niza' ve bağ mezkûr bağından sana ırs ile intikâl iden hisseye yevmî virmeden teallül ider kıbel-i şer'iden bağ mezkûrun üzerine varılub hâl-

.. bey' ittügi bağın hisseye yevmî aliverilmek matlubumuzdur didikde kıbel-i şer'

.. fahru'l-müderresin mevlâna Derviş Efendi ırsâl olunub bağ merkûrun üzerine vardukda

.. kitâbdan mastûru'l-emâsil olan müslimin şöyle şehâdet idüb fi vaki mürd mezbûr ırgatlık

...kurbunda bağ-ı mezkûrdan bir tarafı merhûm Hüsâm Efendi bağına ve bir tarîk-i âmm ve bir tarafı

.. mukâbelesinde olan dikili destân nehr-i kebir ve tarafı yine nehr-i kebir ile ma'hdûd tahmina on ırgatlık

... ikrâr idüb zevc-i metrûkesi merkûm Zelala bey'-i bât ile bey' idüb teslîm mebyi' ve kabz

... eyledi ve şehâdet etdiklerinden sonra merkûm Zelala intikâl iden semen hissesine mukâbele

... tarîk-i âmm ve iki tarafı Ovaz? ve tarîk merkûme Zelal bağına tahmina on beş ırgatlık bağ

¹⁸ Hükmün satır başları eksiktir. Satır başları (...) şeklinde gösterilmiştir.

.. Ovaz?nam zımmî mutasarrıf olmak üzere beytlerin fasl ve kıta' niza' idüb ba'de'l-minvâl
 .. ve muharrer üzere gelüb meclis-i şer'ide ihbâr eyledükden sonra mâ-hüve'l-vaki Ali
 merkuma ketb

Tahrîren fi'l-yevmü'l-ışrin min Rebîü'l-evvel sitte ve se'bîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:, Ali bin Sökeli Ahmed, Mehmed bin İbrahim, Ömer el-Muhzırân,
 Minas veled ...

19/2

Mahmiyye-i Amâsiye mahallâtından Hazı İlyas mahallesi sakinlerinden olub bundan
 akdem vefât iden Abdurrahman bin Ahmed nam müteveffânın sulbi sağır oğlu Ahmed ve
 sulbiye kızı Fatmanın kıbel-i şer'idenden mensûb vasîsi olan fahru'l-kuzzât Ali meclis-i
 şer'ide mahmiyye-i mezbûre mahallâtından Şamice mahallesi sakinlerinden Musli bin
 [isim yok] nam kimesne mahzarında takrîr-i kelâm idüb didiki mezbûr Muslinin bağçesi
 kurbunda sağırân merkûmenin ırs-i şer'iyle babalarından intikâl iden bağçenin kadîmü'l-
 eyyamdan mürur-ı 'ubûr itdükleri tariklerinin kapusını sed idüb üzerine varulub vech-i suâl
 olunması matlubumuzdur didikde cânib-i şer'idenden fahru'l-müderrisin Derviş Efendi irsâl
 olundukda mezbûr musli mahlinde kadîm-i eyyâmdan bağçe-i mezkûr kapısı benim sed
 itdiğimkapudur deyu bi't-tâvü's-sâf ikrâr ve 'itirâf itmegin mevlana-i merkûm mahalle-i
 mezbûrde ketb ve tahrîr idüb ba'de'l- minvâl vech-i muharrer üzere gelüb meclis-i şer'ide
 ihbar eyledikden sonta mezbûr Musli sed ittiği kapunun beyyine birle mâ-vaki ketb olundu

Tahrîren fi evâsıt Rebîü'l- evvel li sene sitte ve se'bîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl: İbrahim Efendi, Abdulnebi Efendi, Muhzır Ömer

19/3

Mahrûse-i Amâsiye mahallâtından Bazar-ı Soflu mahallesi sakinlerinden fahru'l-imam
 Mehmed Efendi ve Hâcî Ahmed Efendi nam kimesneler ihbâr ile Osman bin Müstak? Nam
 kimesne zevc-i metrûkesi menkûdesi Aişe bint Dursun nam hâtûn nafaka ve kisvesiz dört
 seneden mütecavizdir ki gıybet ittiği raf'i-i kitâb .. huzûrunda zâhir ve nafaka ... bir şeyi
 kalmayub bilâ nafaka terk ittiği mezbûre Aişeye semen verilmekle beher olduktan sonra

târih-i kitâbdan mezbûre Aişenin nafaka ve kisve ve bir mühimmât lâzimesiçün yevmî dörder akçe tahdîr idüb ba'de'l-istidâne yolladı rucu'dan virilmegin mâ-hüve'l-vaki ketb olundu

Tahrîren fi'l-yevmü'l-ışrin min Rebîü'l-evvel sitte ve se'bîn ve elf

Şudûdü'l-hâl: Ali Çelebi bin Hızır, Mehmed bin Abdi, Abdulnebi El- Muhzır, ve hayrîhum hazîrun

20/1

Mahrûse-i Amâsiye mahallâtından İçerişehirde Câmi-i Enderun mahallesinden olub bundan akdem vefât iden merhûm İbrahim Bey bin Mustafa Bey nam müteveffânın fahru'l- müderrisin ve tâcü'l- mestûrât Fatma bint Yusuf nam hâtûn tarafından husûsu'l- beyâna Veli bin Bünyad râcil ve Bekdaş Bey bin Perivan nam kimesneler şehâdetleri ile sâbit bi'l-vekâle olan sulbi kebir oğlu kıdvetü'l-emâsil ve'l- akrân Es-seyyid Mehmed Bey bin Hızır Çavuş meclis-i şer'if fahru'l-hattâb ve mahfil din-i münif râsihü'l- evtâdda fahru'l emâcid ve'l-kirâm Ali Bey bin Ahmed Paşa mâyeşa mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve 'itirâf idüb didik müvekkilim merkûm Fatma hâtûna mezbûr İbrahimden ırs-i şer'iyle intikâl iden mahrûse-i mezbureye tabi' Harmanoğlu? nam karyede vaki inde'l-ahali ve'l- cirân ma'lûmu'l-hudûd Çiftlik ve yine mahrûse-i mezbûre kurbunda Okmeydanı demekle ma'rûf mevzi'de inde'l- ahali ve'l-cirân ma'lûmu'l-hudûd bağ merhûm mezbûrun babası Girid ceziresinde vefât idüb cezire-i mezburede olan eşyadan gayri ve .. 'Atiye ve kibel-i şer'i mathurdan mensûb vasîsi müşârü'l-ileyh Alinin yedinden müvekkilim ve validesi merhûm Fatmanın sed-i hissesi şâyiasını vekâletim hasebiyle bi't-tamâm ve'l-kemâl olub kabûl ve kabz edüb mumaiyleh Alinin zımmetini ibra-i âmm ile ibta ve iskât-i tâm ile iskât eyledim didikde mukırru'l-mezbûr es-seyyid Mehmedin minvâl meşrûhu üzere câri olan ikrârını el-mukırru'l- mumaiyleh Ali Bey bi'l-muvâcehe tahkîk itdügü saht-ı ibrâyahükmü birle mâ-vaki ketb olundu

Tahrîren fi evâhir Rebîü'l-evvel li sene sitte ve se'bîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Fahru'l-mâcid Hüseyin Ağa, Abdi Efendi el-İmâm, Mehmed Ağa bin Mustafa, Ebubekir bin Abdullah, Mehmed Ağa bin Abdi, Abdulkirim bin ..

20/2

Mahrûse-i Amâsiye mahallâtından Eski Kethüda mahallesi sakinlerinden Fahru'l-muhderât ve tacü'l- mestûrât Safiye ve kızkarındaşı Zeliha bint Hüseyin Efendi nam hâtûnlar taraflarından husûs-ı atıyyü'l-beyân ikrâra fahru'l-müderrisü'l-kirâm Abdullatif Efendi bin Mehmed Efendi ve Hâcî Mehmed bin Abdullah da şehâdetleriyle sâbit bi'l-vekâle olan Ebubekir bin Ali Halife meclis-i şer'i şerif sâmi hü'l-erkân ve mahfil din-i münif râsihü'l evtâdda işbu râfi'-i kitâb kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Ali Bey bin Hüseyin Efendi mahzarında bi't-tâvü's-sâf ve'l hayra rızâ ikrâr ve 'itirâf idüb didiki müvekkilim merkûme Safiye'nin validesi Emine nam hâtûndan ırs-i şer'iyle intikâl iden mahrûse-i mezbûre kurbubda Okmeydanı dimekle ma'rûf mevzi'de vaki bir haddî karındaşı Ali Bey bağına ve bir haddî kızkarındaşı Zeliha hâtûn bağına ve bir haddî nehr-i kebire ve bir haddî tarîk-i âmm ile mahdûd tahmina iki ırgatlık bağını işcâr-ı mesmure ve gayrî mesmuresiyle kızkarındaşı mumailey Ali Bey hibe sahih-i şer'iyle hibe ve temlik ve teslîm idüb oldahi [kelime iki kez yazılmış] zikr olunan seccâde-i şerif olub kabz ve kabûl eyledikden sonra ve yine müvekkilim mesfûre Zeliha nam hâtûnnın mevzi' mezbûre de vaki bir haddî nehr-i kebire ve bir haddî Orhan nam zımmî bağına ve bir haddî Safiye nam hâtûn bağına ve bir haddî tarîk-i âmm ile mahdûd ve tahmina iki ırgatlık bağına işcâr-i mesmure ve gayri mesmure eyledikden sonra karındaşı Alinin bu sahih-i şer'iyle hibe ve temlik idüb oldahi inhâ ve kabûl ve teslîm eyledikden sonra bir kıta' kumaş düğmeli kaftan ve ... kaftan mesfûre Zeliha'ya 'arz virüb oldahi zikr olunan kaftân alub kabz ve kabûl eyledi ba'de'l-yevm bağ-ı mezkûr mumaileyh Ali Bey mülk mevhûbdur keyfi m'a-yeşâ ve mutasaıf olsun didikde mukırru'l-mezbûr bi'l-vekâle sadır iderse ikrârını el-mukırru'l-mumailey Ali Bey tasdik ve tahkîk idecek mâ-hüvel-vaki ketb ve terkim olundu

Tahrîren fi evâhir Rebîü'l-evvel li sene sitte ve se'bîn ve elf

Şudûdü'l-hâl: Fahru'l-sâdât Salih Dede, Hasan Çelebi bin Hâcî Mustafa, Murad bin Mehmed, Osman Efendi bin Hızır Efendi, Mevlana Ali Katib bin Hızır Efendi, Mustafa bin Mehmed, Abdulnebi bin el- Muhzır, İlyas bin Mehmed

21/1

Mahrûse-i Amâsiye mahallâtından Gümüşlüzade mahallesi sakinlerinden Yusuf Bey bin Abdi meclis-i şer'-i şerif lâzımı'l-ikrâmda fahru'l-emâcid ve'l-akrân zahrü'l- emâsil ve'l-

‘ayân haliyâ mahrûse-i mezbûrede mütesellim olan Sefer Ağa zîde kadrehu tarafından husûs-ı atıyyü’l-beyân fahru’l- imâm Mehmed bin Kasım Efendi ve câbi Süleyman bin Ömer şehadetleriyle sâbit bi’l-vekâle olan fahru’l- erbâb-ı kabûl ve’l ‘izân Mehmed Ağa bin Abdullah Çelebi mahzarında bi’t-tav’üs’-sâf-i ve’l-cezâ ikrâr ve ‘itirâf idüb didiki mahrûse mezbûre esvâkında suk-ı Bazar-ı Sofluda vaki bir haddî Abdullah Çelebi dükkânına ve bir haddî nehr-i kebire ve iki haddî tarîk-i âmm ile mahdûd zımmetinde olub ve bir sene suk-i mezbûrede vaki mescid-i şerif vakfına kırk akçe ve yine bir sene Hazret-i Pîr İlyas kuddiserü’l aziz evkâfına on mukâtaa-i zemini olan binası mülk dükkânı müşârünileyh Sefer Ağaya yüz kırk esedî gurus bey’-i kati’ ile bey’ idüb kabz semen mahdûd ve teslîm ile mebyi’ mahdûd eyledim ba’de’l-yevm müşârünileyh Sefer Ağanın mülk-ü müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yethtâr mutasarrıf olsun didikde mukırrı mezbûrun minvâl meşrûh üzere sudur iden ikrârını el-mukırru’l- mumaileyh Mehmed Ağa bi’l-vekâle vecâhen tasdik ve kabûl idecek sahi bey’ cevâz-ı şerâya hükmü birle mâ-hüve’l-vaki ketb olundu

Tahrîren fi evâhir Rebîü’l-evvel li sene sitte ve se’bîn ve elf

Şuhûdü’l-hâl: Fahru’l-kuzzât Abdülnebi Efendi bin İbrahim Efendi, Ser... Ahmed, Ömer Çelebi Çakırzâde, Mehmed bin Abdî, Sermuhzırân Ahmed Çelebi, Abdulnebi el-Muhzırân

21/2

Mahrûse-i Amâsiye nevâhiyesinde Ezine Bazar nahiyesine tâbi’ Kala’ nam karye sakinlerinden olub bundan akdem veft olan Sefer nam kimesnenin zevc-i metrûkesi Selimiye bint Ahmet nam hâtûn meclis-i şer’-i şerif lâzımü’t-tevkirde karye mezbûre sakineler Emine ve kızkarındaşı Aişe bint Sefer nam hâtûnlar mahzarlarında takrîr-i kelâm idüb didiki târih-i kitâbda iki sene mukaddem müteveffâ mezbûr Seferin taht-ı nikâhında iken karye mezbûre toprağında vaki Zaviye Yeri demekle marûf mevzi’de bir haddî Osman bin Süleyman bağına ve bir haddî Eş-Şeyh Ali Efendi bağına ve bir haddî Mehmed bin İlyas bağına ve bir haddî Sefer bağına ma’hdûd ve müntehi olan bağını sana hibe be sahih-i şer’iyle hibe ve temlik ve teslîm idüb ben dahi kabz ve kabûl ve teslîm eyledikten sonra beynimizde malûm zımmetinde olan mihr-i muaccelemin bağ-ı mezkûr mukabelesinde ‘ivaz virüb oldahi kabûl ve teslîm eyledi bi’l-muvâcehe suâl olunub icra-i hak olunması matlubumuzdur didikde gıbbe’s-suâl ‘akibü’l-inkâr merkûme Selimeden takririne mutâbık

beyyine taleb olundukda ‘udu’l-ricâlden eş-Şeyh Ali Efendi bin eş-Şeyh Selami Efendi ve Yusuf bin Mustafa hatib li-ecli şehâde meclis-işer’ide hâziran olub olvaki bizim huzûrumuzda müteveffâ mezbûr Sefer bağı mezkûr mahdûd târih-i kitâbdan iki sene mukaddem zevc-i metrûkesi mesfûre Selimeye beyyine sahih ile hibe idüb oldahi teslîm ve kabz ve kabûl eyledi deyu edâ-i şehâdetlerinde sıhhat beyyine hükmü birle inde’l- vesikâ ketb olundu

Tahrîren fi evâhir Rebû’l-evvel li sene 1062

Şuhûdü’l-hâl: Salih Dede, Mehmed Dede bin Mustafa, Ali bin Mehmed Efendi, Hızır bin Mustafa, Mahmud bin Hasan, Hasan bin İbrahim, Hasan bin Hüseyin

21/3

Kasaba-i Kazgancı sakinlerinden Ömer bin Osman nam kimesne tarafından husûs-ı atıyyü’l- zikre Hızır bin Ahmed ve Ali bin Mehmed nam kimesneler şehâdetleri ile sâbit bi’l-vekâle olan Hasan Sulbi bin Hüseyin Efendi meclis-i şer’ide mahrûse-i Amâsiye mahallâtından Bazar-ı Soflu mahallesi sakinlerinden Huri bint Dursun nam hâtûn mahzarında takrîr-i kelam idüb bi’l-muvâcehe didiki merkûme Huri nam hâtûn mezbûr Ömerin zevc-i metrûkesi olub mâbeynimizde ... vaki olmağın hal’murâd itmeğın beynlerinde mikdâr-ı ma’lûm mihr-i muaccelden nafaka ‘adetden vesâir zevciyete müteallik cem’ da’vâdan ferâgat olmak üzere muhâlif eyleyüb min ba’de’l-vekâletim hasebiyle zevci mezbûre Ömerden kıta’ alâka eylemek üzere hal’ idüb merkûme Huri dahi vec-i meşrûh üzere ben dahi hal’ eyledim deyu vicâhen tasdik itmeğın mâ-vaki ketb olundu

Tahrîren fi evâil Rebû’l-evvel li sene 1062

Şuhûdü’l-hâl: Fahru’l- ... Sefer Efendi bin es-Seyyid Yusuf, Hüseyin bin Mehmed, Hasan bin Mehmed, Abdulnebi el-Muhzır

22/1

Hamd- mevrûf ve şükr-i nâmahsûr olvâkf-ı umûr ve kâşif estâr-ı cumhûr hayâtına mua’yyen ve mahsûrdur ki dâr-ı cihânı ‘imâl-i ihsânat erbâbına lutf ve ihsân ve salavât ol seyyid-i kâinat ve mefhar-ı mevcûdât makbûl dergâhullahû mahrem halvethâne-i lima’

Allahanî Muhammed rasûlullah hazretlerinin merkad-ı münevver ve meşhed-i mu'aflarına isâr olunur ki turak-ı hayaratını beyân ve sübü'l-i atıyyü'l- 'ayân eyledi ve dahi zümre-i al ve evlâd ve firak-i ahfadları müşahidine isâr olunur ki her birleri vakf-ı esrâr-ı şerâyâ ve ahkâm ve kâşif estâr-ı hakâyık-ı dîn-i nebi olmağla nücûm semâ-i saâdat ve kevâkib-i mülk-ü 'izze-u rıfatdırlar Rıdvânullahü 'aleyhim ecmâin ve 'ali dîn-i nebi 'aleyhi's-selâm el-yevmü'd-din ve ba'de bâis terkîm risâle ve tastir-i terkîm mukâle budur ki mahrûse-i Amâsiye vaki Kala'-ı Bala sakinlerinden sâhibü'l-hayrât ve kasbü'l- meberrât fahru'l-muhderât ve tacü'l- muferât Asiye bint [isim yok] nam hâtûn tarafından husûs-ı atıyyü'l-vakf ikrara vekîl olub Abdulnebi Çelebi bin Ali şehâdetleri ile sâbit bi'l-vekâle olan fahru'l- saâdat ve müslimân ve zahrü'l- sikât ve'l- mustadhfızın es-Seyyid Enam? Çelebi bin Ahmed meclis-i şer'i şerif ve mahfil dîn-i münif şöyle takrîr kelâm eylediği müvekkilim merkûm Asiye hâtûn vaktâki bu dâr-ı dünyâ-i medâr ve müferre'at olub na'im zail ve mukîm-i zaif râhil-i vücuduna 'adem lâzım ve sıhhatine de sakam-ı mülâzım idüğüne yakînen 'alim ve câzim olmağla inşa-i hayretmeğe 'azim olub niyet-i sâfiyye ve taviyyet ile hasbetallah ve talebânlar silk-i mülkünde münselik ve münharıf ve sımt-ı zabt tasarrufunda müntezeim ve münzabıt olan Kala' mezbûrede vaki bir haddî İbrahim Çelebi bin Ali menziline ve bir haddî .. Mehmed bin Rızvan menziline ve bir haddî hisâra muttasıl ve müntehi olub ve bir haddî tarîk-i 'amm ile mahdûd ve mümtâz fevkânî ve tahtani menziline tevâbi ve levâhkıyla vakf-ı sahih-i müeyyed ve hasen-i sarh-ı muhalled ilm vakf idüb şart eylediği menzili mezbûrede hayatında oldukça kendü sakine olub keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr tasarruf eyleye bi'l-emrullahi meliki'l- muteâlber bu dâr-ı fenadan sarâ-i fenâyâ intikâl ve irtihâl eyledikde menzili mezbûrede Kala' mezkûre de vaki evkâf hamil olunan mescid-i şerif muzâfatına vakf olunub oldahi menzil mezbûr mutasarrıf eyleye didikden sonra ve yine merkûm Asiye hâtûnun silk-i mülkünde münselik olan mahrûse-i mezbûre kurbunda Eski Değirmen Önü dimekle ma'rûf ve meşhur mevzi'de vaki bir haddî Ömer Halife bağına ve bir haddî nehr-i kebirede ve iki haddî tarîk-i âmm ile mahdûd ve mümtâz on iki ırgatlık bağını vakf-ı sahih müeyyed ile vakf idüb şart eylediki mihri sana bağ-ı mezkûrun mahsûlüne hayatında oldukça kendü ve ... mezbûr ile nısf üzere tasarruf ideler ve ba'de'l-vakfına bağ mezbûr ve menzil mezkûr maâden merkûm bi'l-kelime tasarruf eyleyüb ruh-i vakfiçün her gece sure-i mülk tilâvet ve ihlâs-ı şerif tasarrufat eyleye mekân ve Kala'mezbûrede dizdâr olmağı mütevellî olan deyu bâhi'l-tescîl mütevellî nasb eylediği fahru'l- erbâb-i mustahfızın ve'l sikâtzade Mehmed Ağaya teslim eyledi oldahi vakfiyyet üzere kabz ve teslim idüb mütevellîleri evkâfında tasarrufları sana tasarruf eyledi

deyu meclis-i şer'i şerifde bi'l-vekâle ikrâr ve 'itirâf idüb oldahi müvekkil mezbûrenin bi'l-vekâle olan kelimât-ı meşruhasına bi'l-muvâcehe tasdik idüb vakfa imâm oldukdan sonra vekîl-i mezbûre mütevellî mezkûr mahzarında takrîr-i da'vâ idüb vakf-ı 'akâra imâm muhtâr Ebucağfer ... Rahimallahû 'aliye hazretlerinin müntesib hatırlarının gayr-i lâzım olub vakf-ı mezbûrlarda rucu' meşrûh olmağın zikr olunan vakfından rucu' eyledim mütevellî-i mezbûre dahi menzil mezkûr ve bağ mesfûrdan kasrîd idüb vekâletim hasebiyle bana teslim etmek taleb iderim didikde ve mütevellî mezbûr dahi cevâb-ı meşrûh idüb vakfı mersûm imâmeyn müminin imâmı olmağın imâm Yusuf ve imâm Mehmedhazretlerinin hidmet-i şerifde sıhhat-i vakf ile lüzûm mütelâzımât olmağın reyy-i imâm üzere vakf-ı mezbûresinden rucu' gayri mesfûrdur deyu gard-ı imtinâ' idüb hâkim mevzi'-i kitâb tûbalehu ve hüsn-ü meâb hazretleri .. imâmen üzere lüzûmvakf mezbûrenin hükm-ü şerif taleb eyledikde müşârûnileyh hazretleri dahi tenbih kavâ'id hayrî evlâ görüb bi'l hilâf reyy-i imâm üzere lüzûm zabt mezbûrlere hükm-ü sahih-i şer'i idübmin ba'de vakf mezbûrlar vakfân sıhhatine saniye'l-zamân olub nakz-ı nakzına mecâl ve mahâl ve tağyir ve tebdile imkân 'adîmü'l-ihimât oldu bed'delehuba' demâsemi 'ahu ismi 'Aleddin bed'dilune inne's-semi'un 'alim

Tahrîren fî evâhir şehri Rebîü'l-evvel li sene sitte ve se'bîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Fahu'l-sa'âdât Ahmed Efendi bin Yusuf Efendi, Fahru'l-imâm Hüseyin bin Mustafa, Hallac Hacı Hızır Dede, Mehmed bin Sinan, İbrahim Çelebi bin Ali Çelebi, ... Hazı Mehmed, Tarhan? Dede, Rasık Mehmed Dede, Bazarbaşı Mustafa, Sermuhzırân Ahmed Çelebi

23/1

Mahrûse-i Amâsiye mahallâtından Sebküddin mahallesi sakinlerinden Satı bint Ali nam hâtûn tarafından husûs-ı atıyyü'l-beyâna nehc-i şer'i üzere sâbit bi'l-vekâle babası Ali meclis-i şer'i hatîru'l-lâzımü'tevkirde yine mahmiyye-i mezbûr mahallâtında Köprübaşı mahallesi sakinlerinden Mehmed bin Kara Hâcî mahzarında takrîr-i kelâm ve bast-ı anî'l-merâm idüb didiki kızım merkûme Satı mezbûr Mehmedin zevc-i menkûdesi olub târih-i kitâbdan beş ay mukaddem mürd halinde talâk-ı selase ile tatlik eyledi idi vekâletim hasebiyle bi'l-muvâcehe suâl olunub tefrîk olunması matlubumuzdur didikde gıbbe 's-suâl mezbûr Mehmed cevâbında ben târih-i kitâbdan beş ay mukaddem ... ve ... ve ... idim

zevcem merkûm Satı nam hâtûn tatlik eyledim deyyu inkâr ile mukâbele iddükde müdd mezkûrdan sıdk mekâline mutâbık beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyineden aciz olunmağın venafâka emrine talakına kûl mezbûr Mehmedin kemâl-i ‘akli ve sıhhatinde merkûme zevcesi olan Satı nam hâtûnı talâk-ı selase ile tatlık eyledüğüne teklif olundukda bilâ-‘azîm itdükde talâkın ‘adem vûku’na hükmü birle mâ-vaki bi’t-taleb ketb olundu

Tahrîren fi evâil Rebîü’l- ahire li sene 1062

Şuhûdü’l-hâl: İbrahim bin Mustafa, Mehmed bin Halil, Ömer el-Muhzır, Yusuf el- Muhzır

23/2¹⁹

Muhallefâtı’l- merkûm

Dede Bey bin Şaban sakine-i mahalle Ahi Saadeddin mahallâtı Amâsiye el-mahrûse ve terk-i zevci Semiha hâtûn ve el-Hâcî Mahmud ve Abdulkerim ol-verâseti münhasıra fiham def’-i tahrîr ve taksîm fi’l-yevm .. min şehr-i Rebîü’l-ahire li sene sitte ve se’bîn ve elf

Muhallefât-ı el-mezbûr Abdulkerim

Sini	Tebşi	Şamdan	ve	Su kazanı	Tenere	Tâbe
1 Aded	1 Aded	makras		Kilim Çuval	1 Aded	2 Aded
		1 Aded		Bıçak		
100 guruş	..	..		...	100 guruş	...
Su legeni	Tokmak	Keçe		Sim-i Külâh	Kelam-ı	Kahve İbriği
1 Aded	1 Aded	1 Aded		2 Aded	Şerif	1 Aded
		30 guruş		100 guruş	1 Aded	
150 guruş	200 guruş				300 guruş	20 guruş
Katare?	Bargir Ress	Heybe		Tencere	Hançer	İhram-ı
3 Aded	1 Aded	2 Aded		demuri	7 Aded	beyaz
600 guruş	510 guruş	20 guruş		10 guruş	300 guruş	50 guruş

¹⁹ Belgede muhallefât tablo şekline veilmemiş olub daha anlaşılır olması için tablo biçimde gösterilmiştir.

El-mezbûr El-Hâcî Mahmud

Sini	Sahan	İbrik	Tüfenk	Balta	Keçe	urgan	Fincan
1 Aded	1 Aded	2 Aded	1 Aded	1 Aded	1 Aded		1 Aded
						1000	
100guruş	50 guruş	100guruş	300guruş	20 guruş	100guruş	guruş	30 guruş
Keçe	Kilim-i	Su	Tencere	Meşin	Peşgir?	Tas	İhram
	ahmer...	kurganı..	1 Aded				1 Aded
100	350	350	100	60			50 guruş
guruş	guruş	guruş	guruş	guruş	60 guruş	7 guruş	
Heybe	Demürce	Şamdan	...	...	Destere?		
1 Aded	aleti..	1 Aded	ham...				
20 guruş	300	25 guruş	30>1300	60 guruş	10 guruş		
	guruş		guruş				

Ber-vec ... zımmeti el-Hâc Mahmud .. eşya-i ... ve .. karyeye ...

Katare?	Fener	Yasduk	Meşin	Çuval	Ustura
1 Aded	1 Aded	1 Aded		1 Aded	
70 guruş	50 guruş	70 guruş	150 guruş	10 guruş	70 guruş
Anbar-ı arpa	Tüfenk	Su kurganı	Tencere	Keçe	Kilim
...	Aded	1 aded	1 aded	1 aded	
..	510 guruş	200 guruş	50 guruş	50 guruş	okunmuyor
Saban	Orak	Camuş	Kara sagir	Camuş	Malak?
demüri	1 aded	1 aded	Öküzü	düğesi	
50 guruş	30 guruş	1500 guruş	370 guruş	200 guruş	30 guruş
...	Kara sagir	Dane	...	Hinta Kemer	Bağ
...	İnegi	aded	..		1 aded
	2 aded	50 guruş		80>2000	
75 guruş	200 guruş		100 guruş	guruş	8650 guruş

Divanî Şaban esedî gurus .. 35, defa' Şaban esedî gurus 30, Hacı Hüsn esedî gurus 5, Hacı Mustafa Kumaş el- havan esedî 5, deyn Abdulkerim esedî 5

Cema' deyn ... ,

Hisseler vech-i mezbûre el-müdevî Semiha

Hisse elli bin Mezbûr el-müdevî Hacı Mahmud

Hisse elli bin mezbûrel-müdevî Abdulkerim

24/1

Mahrûse-i Amâsiye mahallâtından İçerişehirde Helkıs mahallesi sakinlerinden olub bundan akdem vefât iden Hacı Abdulnebi bin Süleyman nam müteveffânın zevce-i metrûkesi Emine bint Ömer nam hâtûn tarafından husûs-ı atıyyü'l-beyân İbrahim Çelebi bin Ali Çavuş ve Hacı Osman bin Ahmed şehadetleriyle sâbit bi'l-vekâle olan fahru'l-imam Mustafa bin Sami meclis-i şer' hatîru'l-lâzımü't-tevkirde müteveffâ-i mezbrurun sulbi kebir oğlu el-Hâc Ahmed mahzarında takrîr-i kelâm ve bast-ı -merâm idüb didiki müvekkilim merkûme Emine hâtûnun müteveffâ-i mezbûre zımmetinde olan mihr-i muaccel ve semen hisse şayialar mahalle-i mezbûre ve inde'l-ahali ve'l-cirân malûmu'l-hudûd menziline ve mezbûr Hacı Ahmedin yedinde olan ve bazaristanda vaki dükkân vesâir cizreye dahîl olan eşyadan bi'l-muvâcehe suâl olunub aliverilmesini taleb iderim didikde gıbbe's-su'al mezbûr Hacı Ahmed cevâbında târih-i kitâbdan iki sene mukaddem babam müteveffâ mezbûr sâlefü'l-zikr olan menzili bana hibe ve teslîm idüb ben dahi teslîm ve kabûl almayub ve ba'de yedinde olan ... ve bazaristanda ma'lûmu'l-hudûd dükkânı târih-i mezbûrede sulh olub vesâir eşyadan ... mâni' vekilim didikde vekil-i merkûm ve sulh mezbûr bi'l-münkir olcuk mezbûr Ahmedden sıdk mekâline mutabık beyyine taleb olundukda 'udul ricâlden Hacı Hüseyin bin Mustafa ve Süleyman Çelebi bin Mehmed nam kimesneler li-ecli şehâde mahfil kazâyâ hâzıran olub didiler ki bizim huzurumuzda târih-i kitâbdan iki sene mukaddem müteveffâ-i mezbûr Hacı Abdulnebi menzil mezkûr sulbi kebir oğlu Hacı Ahmedde hibe ve teslîm idüb ba'de 'l-tahliye oldahi kabz ve teslîm eyledi ve ba'de müteveffâ mezbûr didiki bazaristanda vaki ma'lûmu'l-hudûd dükkânımda oğlum Hacı Ahmed yedinde olan bir mabede bir akçe ve bir habbe'l-hakkım yokdur ve zımmetinde olan eşyâyı aldım kabûl dahi eyledim deyu mezbûr husûsa bervech üzere

şâhidleriz edâ-i şehâdet dahi ideriz didikde gıbbe reâ'ya şeraiti'l-kabûl şehâdetleri hayzı kabûlde vaki olmağın sıhhat-i hibeye ve sulh ikrâra hükmü birle mâ-vaki bi't-taleb ketb olundu

Tahrîren fi evâil Rebîü'l ahire li sene sitte ve se'bîn v elf

Şuhûdü'l-hâl: Zahrü'l-imam Hasan Efendi bin Mehmed, İbrahim sulbi bin Ali Çavuş, Fahru'l-'ayân Mehmed Çelebi bin Mehmed, Fahru'l-kuzzât Ahmed bin Mustafa, Musli .. bin Kasım, İbrahim bin Ali, El-Hâc Osman bin Ahmed, Mehmed Sulbi bin Şakir, Mehmed bin Ali, Ahmed Çelebi el-Muhzır, Abdulnebi el-Muhzır

25/1

Mahrûse-i Amâsiye mahallâtından Eski Kethüda mahallesi sükkânında kıdvetü'l-emâsil ve'l-akân İbrahim Bey ve karındâşı Halil Çelebi bin Ali Ağâ ve fahru'l-muhderât Aişe hâtûn bin Mustafa Ağâ tarafından nech-i şer' üzere sâbit bi'l-vekâle olan Mehmed dede bin Mustafa meclis-i şer'i hatîru'l-lâzımüt't-tevkirde yine mahalle-i mezbûre sakinlerinden Serkiz veled Köçek nam zımmî mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve 'itirâf idüb didiki mahalle-i mezbûrede vaki bir haddî ... menziline ve bir haddî merhûm Ali Ağâ menziline ve bir haddî müşteri mezbûr menziline ve bir haddî tarîk-i âmm ile mahdûd ve yehtar mülkleri olan zımmî mezbûr Serkiz nam zımmîye elli esedî gurus bi'l-vekâle bey'-i bât sahih-i şer' iyle bey' idüb kabz semen mahdûd ve teslîm mebyi' mahdûd eyledim ba'de'l-yevm zımmîye mersûm müşteri-i mezbûrun mülk-ü müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olunsun didikde mukırrı merkûm Mehmed dedenin vec-i meşrûh üzere sudûr olan ikrârını elmuhrıru'l-mezbûr Serkiz nam zımmî bi'l-muvâcehe tasdîk ve bi'l-müşâfehe tahkîk idecek sıhhat bey' cevâz-ı şerâya hükmü birle mâ-vaki bi't-taleb ketb ve terkîm olunub yed-i tâlibe vaz' olundu

Tahrîren fi evâsıt Rebîü'l-ahir li sene sitte ve se'bîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Hasan Efendi bin Ahmed, Abdurrahman bin Hevâce, Mustafa Bey Efendi bin el-Hac İmâm, Hâcî Ali, İsmail Bey bin İbrahim, Sermuhzıran Ahmed Çelebi

25/2

Oldur ki dergâh-ı ‘ali dâme mahfût-ı bi’l-meâ’li yeniçeri ocâğında kırk ikinci cemâatinden Hâcî Mustafa Beşe nam râcîl meclis-i şer’ hatîru’l-lâzımü’t-tevkirde Havza kazâsına tâbî’ Temlik nam karye mezbûr Sinan Bey ve karındâşı Mehmed Çavuş zimmetinde Alikoç Bey bin Osman nam kimesne kefaletiyle ceht-i karzdan yüz aded riyâl-i guruşum olub mezbûr Sinan Bey yedinde asâlet ve karındâşı Mehmed Çavuş tarafından vekâlet meblağ mezkûr yüz aded riyâl-i guruşum bi’t-tamâm ve’l-kemâl alub kabûl ve kabz eyledim ba’de’l-yevm mezbûrlar zimmetine bir hibe ve bir akçe alacağım kalmadı didigin mukırru’l-merkûm el-Hâc Mustafa Beşeden sudur iden ikrârını elmukırrul-mezbûr Sinan Bey bi’l-muvâcehe tasdîk ve bi’l-müşâfehe tahkîk idicek işbu inde’l vesikâ ‘ali meâb mâ-vaki bi’t-taleb ketb ve terkîm olunub yed-i tâlibe vaz’ ve def’ olundu vakt-i hâcetde keşif mâcera ola

Tahrîren fi evâsır şehr-i Rebîü’l-ahire li sene sitte ve se’bîn ve elf

Şuhûdü’l-hâl: Mehmed Beşe bin Mehmed, Mustafa Çelebi bin Mehmed, Kıdvetü’l-...emâsil İsmail Çavuş, Mustafa Çelebi bin Suha? Çavuş, Mehmed Bey el-Muhzıran, ve gayrû’l-muhzîr

25/3

Mahrûse-i Amâsiye mahallâtından Saraçhane mahallesi sakinlerinden Mehmed Beşe bin Mehmed meclis-i şer’ hatîru’l-lâzımü’t-tevkirde mahrûse-i mezbûrede yeniçeri serdârı kâimmakâm olan fahru’l-emâsil ve’l-akrân Sinan Beşe bin Ferman mahzarında takrîr-i da’vâ ve bast-ı anı’l-merâm idüb didiki târih-i kitâbdan beş sene mukaddem vefât iden Hâcî Mustafa Beşe nam râcîl zimmetinde cihet-i karzdan otuz riyâl-i guruşum olub ma’rûf olmağın mumaileyh Sinan Beşe muhallefâtına vaz’ı’l-dîn olub bi’l-muvâcehe suâl olunub meblağ mezkûr alıverilmek matlubumuzdur didikde gıbbe’s-suâl ‘akibü’l-inkâr mezbûr Mehmed Beşeden sıdk mekâline mutâbık beyyine taleb olundukda ‘udûl ricâlden İbrahim Çelebi bin Ali Çavuş ve Hâcî Murad bin Ali Beşe nam kimesneler li-ecli şehâde meclis-i şer’ide hâziran olub didiler ki mezbûr Hâcî Mustafa el-râcîl bizim huzûrumuzda hâl-i hayatında ve kemâl-i ‘akli sıhhatinde otuz kıta’ riyâl-i guruşâ mumaileyh Mehmed Beşe mâadan tasarruf eyledim vâcibü’l- edâ itmişdir deyu ikrâr eyledi bu husûsa bervech üzere şâhidleriz şehâdet dahi ideriz didikde ba’de’l-yevm şehâdetleri hayzı kabûlde vaki olmağın ve meblağ-ı mezbûrun edâsına beyyine birle mâ-vaki bi’t-taleb ketb ver terkîm olunub yed-i tâlibe vaz’ olundu

Tahrîren fi evâsıt Rebûü'l-ahir li sene sitte ve se'bîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Osman Beşe bin Ömer, Mustafa Efendi, Sermuzıran Ahmed Çelebi, Ali Beşe bin Alican, Ali Beşe bin Mehmed, ve Halil Beşe bin İbrahim

25/4

Dergâh-ı 'ali dame mahfût bi'l-meâ'li yeniçeriler ocâğında kırk ikinci cemâitinden bundan akdem fevt olan Hâcî [silik] râcilin abd-i memlûkesi olan işbu bâi'sü'l- kitâb orta boylu ala gözlü açık kaşlı saru .. rûsiyyü'l-asl Yusuf nam şaâb emr-i mahfil şer'-i şerifinde mahmiyye-i Amâsiyede yeniçeri serdârı kâimmâkamı olan kıdvetü'l emâsil ve'l-akrân Sinan Beşe bin Ferman mahzarında takrîr-i da'vâ idüb müteveffâ mezbûrun abd-i memlûkesi olub hâl-i hayatında ve kemâl-i 'akli sıhhatinde hasbetü'l-halâk-ı takrîr ve itâk itmişdir sâir ahrâr-ı asliyesi olunması [silik] Sinan Beşe müteveffâ merkûmun muhallefâtına vaz'ı'l-dîn olub dahi vaz' ider suâl olunması ve mebyi' olunması matlubumuzdur didikde gıbbe's-suâl mezbur Sinan Beşe'itâk mezbûreyi inkâr idecek müdde-i merkûmandan da'vâ işbu mutâbık beyyine taleb olunması 'udûl mâ müsliminden Mehmed Beşe bin Mehmed ve Musa bin Hamit nam kimesneler lâcil şehâde mahfil kazâda hâzıran olub müteveffâ mezbûr Hâcî Mustafa Beşe hâl-i hayatında ve kamâl-i 'akli sıhhatinde abd-i memlûkesi olan mevzû mezkûr Yusuf [silik] itmişdi alan mezkûr Yusuf ahrâr-ı asliyesi hurûr bu husûsa şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyu edâ-i şehâdet şer'ie eylediklerinde ba'de'l-'ayete merâsimü'l-kabûl şehâdetleri hayzı kabulde vaz' olunub mezkûr Yusufun 'itâkına hükmü birle mâ-vaki bi't-taleb ketb ve terkîm olunub yed-i tâlibe vaz' olundu

Tahrîren fi evâsıt Rebûü'l-ahir li sene sitte ve se'bîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Osman Beşe bin Ömer, Mustafa Efendi bin .. el-imâm, Sermuhzuran Ahmed Çelebi, Ali Beşe bin Alican, Ali Beşe bin Mehmed, ve Halil Beşe bin İbrahim

26/1

Mahmiyye Amâsiye muzâfâtından Ziyere nam karye sakinlerinden Mefdan nam zımmî tarafından husus-ı atıyyü'l-beyân sâbit bi'l-vekâle olan zevci Yorgi veled Gönur nam

zımmî meclis-i şer' hatîru'l-lâzımü't-tevkirde yine karye merbûre sakinlerinden Beyrus? Veled Beyram nam zımmî mahzarında takrîr-i kelâm ve bast-ı 'ani'l-merâm idüb didiki merbûr Beyrus nam zımmî ile zevcem Miram li-ebeveyn karındâşı olub babaları Beyram kendüye intikâl iden husûsun hândan ve köylerden ve esâs-ı beytinden târih-i kitâbdan sekiz sene mukaddem mezbûr Beyrusdan ahz ve kabz itmişdi lâkin Mağara Önü demekle ma'rûf mevzi'de Saraycık nam karye toprağında vesâir mevzi'de vaki bağlardan intikâl iden hissesi olmayub mezbûr Beyrus nam zımmînin zımmetinde bağ kalmamışdır suâl olunub alıverilmek matlubumuzdur didikde gıbbe's-suâl mezbûr Beyrus cevâbında târih-i mezbûrede karındâşım Miram kendüye intikâl iden hissesini hânedan ve köylerden vesîr esâs-ı beytinden ve bağ-ı mezkûrlardan bi't-tamâm ahz ve kabz idüb Pirden Beye varınca birbirimiz ile ibrâ-i iskât eylemedük bir akçesi kalmamışdır didikde mezbûr Beyrusdan takrîr-i kelâmına muvâffak yed-i taleb olundukda 'udûl ricâlden Hâcî Mustafa bin Bünyad ve Bali bin Yusuf nam kimesneler lâcîl şehâde meclis-i şer' hâzıran olub fi-vaki târih mezbûrede merkûme Mefdan babasından kendüye intikâl iden hisseini hânedan ve köylerden vesâir esâs-ı beytinden ve bağ-ı mezkûrlardan bi't-tamâm ve'l-kemâl ahz ve kabz bizim huzûrumuzda itdi mezbûr husûsa şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyu edâ-i şehâdet şer'i eyledükden sonra şehâdetleri hayzı kabûlde vaki olmağın maâruzadan merkûm Gregi mebyi' birle inde'l-vesikâ kılındı

Tahrîren fi evâhir Rebîü'l-ahir li sene sitte ve se'bîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed Çelebi bin Mustafa, Yusuf Çelebi bin ..., Mehmed Bey bin Mustafa, Yusuf bin Hasan, Yakub bin Mehmed

26/2

Mahmiyye Amâsiye muzâfâtından Ziyere nam karye sakinlerinden Mefdan bint Beyram nam zımmîye meclis-i şer' hatîru'l-lâzımü't-tevkirde karye-i mezbûre sükkânında li-ebeveyn karındâşı Beyrus veled Beyram nam mahzarında bi't-tav' ve'l-rızâ ... ve'l-cezâ ikrâr ve 'itirâf idüb didiki babam merkûm Beyramdan bi't-tamâm ve'l-kemâl ahz ve kabz itdükden sonra hissemi hânedan ve köylerden ve esâs-ı beytinden karındâşım merkûm Beyrusdan bi't-tamâm ve'l-kemâl ahz ve kabz itdükden sonra Mağara Önü demekle ma'rûf mevzi'de vesâir mevâzda olan bağlardan dahi bana intikâl iden hissem mukâbelesinde ... nam karye toprağında vaki beyne'l-ahali ve'l-cirân ma'lûmu'l-hudûd bir kıta' bağ dahi

karındaşım merkûm Beyrusdan ahz ve kabz idüb zımmetimde bir akçe ve bir hibe hakkım kalmadı merkûm Beyrusun zımmetini ibrâ-i iskât eyledim didikde mukırru'l-mezbûrenin vec-i meşrûh üzere sudur iden ikrârını el-mukırru'l-merkûm Beyrusdan bi'l-muvâcehe tasdîk ve bi'l-müşâfehe tahkîk idecek sıhhat ibrâya hükmü birle mâ-vaki bi't-taleb ketb olundu

Tahrîren fi evâhir Rebû'l-ahir li sene sitte ve sebîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed Çelebi bin Mustafa, ... Çelebi bin Sehi, Mehmed Bey bin Mustafa, Hasan bin Abdullah, Yusuf bin Hasan, Yakub bin Mehmed

26/3

Mahrûse-i Amâsiye mahallâtından Sebküddin mahallesi sakinlerinden Hâcî Mehmed bin İbrahim li-ebeveyn karındaşı Hasan nam sagirin kıbel-i şer' mathurdan mensûb vasîsi Ömer Beşe el-râcil nam kimesneler meclis-i şer' hatîru'l-lâzımü't-tevkirde mahrûse-i mezbûre Kala' Balası sakinlerinden Fatma bint Hasan Ağâ mahzarında takrîr-i kelâm ve bast-ı'ani'l-merâm idüb didiki bundan akdem fevt olan babamız İbrahim nam müteveffânın Kala' mezbûrede vaki inde'l-ahali ve'l-cirân ma'lûmu'l-hudûd olan menzilini târih-i kitâbdan on sene mukaddem merkûme Fatma nam hâtûna menkûlâtların gayri eşyâsı olub menzili mezkûrun bey' lâzım gelmiş iken zaruret-i deyni için deyu noksân bahâsı ile bey' olunduğu ecilden yanımızda münâzaat- kesire vaki olmağın muslihûn tevassut idüb es-sulh es-seyyidü'l-hükkâm fehvasınca ırs-i [silik] meblağ-ı mezkûr merkûme Fatma nam hâtûndan bi't-tamâm ve'l-kemâl ahz ve kabz idüb merkûme Fatma nam hâtûnun zımmetini cem' da'vâ ve husûmâtıdan ibrâ-i eâm ile ibrâ ve iskâtı tâm ile iskât eyledük ba'de'l-yevm husûs-ı mezbûre müteallik bizden veya da keylimizden da'vâ ve niza' sudur iderse lede'l-hükkâmü'l-kirâm mesmua' ve makbûl olmasun didiklerinde mukırru'l-mezbûranın asâlet vesâyeti vec-i meşrûh üzere câri olan ikrârlarını el-mukkırı lehü'l-merkûm Fatma nam hâtûn bi'l-muvâcehe tasdîk ve bi'l- müşâfehe tahkîk itmeyin mâ-vaki bi't-taleb ketb olundu

Tahrîren fi evâhir Rebû'l-ahir li sene 1062

Şuhûdü'l-hâl: İmâm Sulbi es-Seyyid, Ali bin Ali, Mehmed bin Receb, Abdulsemi bin Hacı Mustafa, Murad Beşe bin Abdullah, Hızır bin Ali

27/1

Mahrûse-i Amâsiye mahallâtından Pervaz Bek mahallesi sakinlerinden Ömer Veli enbâ-i Ali Bey nam karındâşlar meclis-i şer' hatîru'l-lâzımü't-tevkirde kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân haznedâr Ahmed Ağâ mahzarında herbirleri bi't-tav'ü's-sâf ikrâr ve 'itirâf idüb didiler ki mahrûse mezbûre muzâfâtından Karasenir nam karyede vaki beyne'l-ahali ve'l-cirân ma'lûmu'l-hudûd menzili ve ahuru ve samanlık tevâbi' levâhıkıyla mülk-i çiftliğimizi ve tahtanide bir res camuş ineği ve bir res kara sağır ineği ve bir çift kara sağır öküzünü ve üç aded danamı karye-i mezbûrede vaki ma'lûmu'l-hudûd bağçeyi vesâir tesellüm ve temlik kâil olan alât-ı zirâat ve hırâsati ve gayri ... ile merkûm Ahmed Ağaya atmış aded esedî gurus bey'-i bât sahih-i şer'iyle bey' idüb kabz semen ve teslim mebyi' kaldığımızda sonra ve karye-i mezbûre ... vaki beynimizde 'ali şer'iyle ve lede'l-cirân ma'lûmu'l-hudûd on altı kıta' tarlamızın hak-ı tasarrufunu sâhib-i 'arz ma'rifetiyle merkûm Ahmed Ağâ tasarruf idüb mukâile tapusuna merkûm Ahmed Ağayla yedinden otuz esedî gurus alub kabz eyledim ba'de'l-yevm sâlefü'l-zikr çiftliği keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun didiklerinde mukırrân mezbûrun ikrârını el-mukırru'l-merkûm Ahmed Ağâ vicâhen tasdik ve şifâhen tahkîk idecek sıhhat bey' cevâzı şer'iyle hükmü birle mâ-vaki bi't-taleb ketb ve terkîm olunub yed-i tâlibe vaz' olundu

Tahrîren fi evâhir Rebîü'l-ahir li sene sitte ve se'bîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Hasan Bey bin Hamdi, Hasan Bey bin Osman, ... Mehmed Ağâ, Mustafa bin Nasuh, Sermuhzıran Ahmed Çelebi

27/2

Mahrûse-i Amâsiye mahallâtından Eski Kethüda mahallesi sakinlerinden olub bundan akdem vefât iden Fatma bint Mustafa nam müteveffâ hâtûnun verâseti zevci metrûkesi olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Numan Çavuş bin Ahmed sulbi kebir oğlu Ali Çelebi bin Numan Çavuş ve sulbiye kızı Aişe hâtûn mahsara oldukdan sonra mezbûre Aişe hâtûn tarafından nech-i şer' üzere bi'l-vekâle babası mumaleiy Numan Çavuş ve Ali Çelebi bin Numan meclis-i şer' hatîru'l-lâzımü't-tevkirde fahru'l-emâcid ve'l-kerîm Mehmed Ağâ bin Mehmed mahzarında herbirleri asâlet ve vekâlete bi't-tav'ü'r-rızâ ikrâr ve 'itirâf idüb

didiler ki mahalle-i mezbûrede vaki iki haddî mumaileyh Mehmed Ağa menziline ve bir haddî tarîk-i hassa müntehi ve bir haddî tarîk-i âmm ile mahdûd ve mümtâz olan mirlik arsası müteveffâi mezbûre Fatma nam hâtûnun olub babası merkûm Numan Çavuş olub arsa merkûm benât mezbûre ba'de-i 'arz olunub herbirleri temlikleri takdir olunmak murâd eylediklerinden kıbel-i şer' mathurdan fâhru'l-müderresin Dervîş Efendi ve zîl-i kitâbda masture'l-emâsil olan müslimin ile menzil mezbûrun üzerine varduklarında arsa-i mezbûr bahâsı dokuz aded riyâl-i gurus benât mezkûr bahâsı yetmiş aded riyâl-i gurus tahminâ itdüklerinde cema' yüz yetmiş riyâl-i gurus idüb merkûm Numan Çavuş benât-ı mezkûr asâlet ve arsa merkûmun herbirlerimiz hisse-i şâyiamız asâlet ve vekâlet mumailey Mehmed Ağaya meblağ mezkûr mâada yüz yetmiş riyâl-i gurus bey'-i bâtı sahih-i kıta'yla bey' idüb kabz semen mahdûd ve teslîm bey' mahdûd olundukda ba'de'l -yevm mumailey Mehmed Ağanın arsa mahdûd benât-ı mezbûrun mülk-ü müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun didiklerinde gıbbe'l-tasdîk vicâhen sıhhat ve cevâzı şerâyâ hükmü birle mâ-vaki bi't-taleb ketb ve terkîm olundu

Tahrîren fi evâhir şehr-i Rebîü'l-ahir li sene sitte ve se'bîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Hacı Ali bin Mustafa, Mustafa Efendi bin Hasan Efendi, Kürt Ağa bin Abdullah, Ahmed bey bin Ali, İbrahim Çelebi bin Ali Çavuş, Hacı Mustafa bin Ali, Musli Dede bin Kalender, Halil bin Mehmed, Mustafa bin Bilal, Mustafa bin İshak

27/3

Mahrûse-i Amâsiye mahallâtından İçerişehir ve Ahi saadeddin mahallesi sakinlerinden olub bundan akdem mürd olan Arslan veled İvas nam zımmînin sulbi sagir oğlu Girgor nam sagirin emvâl ve erzâkını hıfz için bir vasî lâzım ve mühim olmağın hakim mevzi'-i kitâb tûbelahu ve hüsn meâb işbu hâmiü'l-haze'l-kitâb sagiri mezbûrun dayesi Meryem veled Bedrus nam zımmîye kıbel-i şer' mathurdan? Sagiri mezbûrun emvâl ve erzâkına hıfz için vasî nasb ve ta'yin idüb oldahi ... merkûmeye minvâl ve hıdmet-i lâzimesi için edâ-i müteahhid itdükden sonra Kadir nam babaları tarafından oldukda mâ-vaki bi't-taleb ketb ve terkîm olundu

Sene-i târih el-mezbur

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed Sulbi ..., el-Hac Ali Bali, Ömer el-Muhzır, Mustafa bin ..., ...bin Mehmed

28/1

Mahmiyye-i Amâsiyede Kala'-i Bala sakinlerinden olub bundan akdem vefât iden Receb bin Abdulnebi nam müteveffânın zevc-i metrûkesi ve vârisesi olan Aişe bint Hızır nam hâtûn meclis-i şer'-i şerîf ve mahfil dîn-i münif râsihü'l- evtâdda mahmiyye mezbûre mahallâtından Bozahan mahallesi sakinlerinden müteveffâ-i mezbûre [silik] pâşâ diger Aişe nam hâtûn mahzarında takrîr-i da'vâ idüb zevcem müteveffâ mezbûre babam müteveffâ-i merkûm Abdulnebi hâl-i hayatında târih-i kitâbdan altı sene mukaddem Gökyer demekle ma'rûf mevzi'de vaki bir haddî Ali oğlu bağına ve bir haddî zımmî bağına ve bir haddî Bünyad oğlu bağına ve bir haddî tarîk-i âmm ile mahdûd mülk-i bağına hibe ve teslîm idüb zevc-i müteveffâ mezbûr dahi kabz teslîm dört beş sene mikdârı nazârımdan sonra zevcem mezbûr Receb vefât idüb beni ve benden ... sulbiye kızı Huri ve babası müteveffâ-i mezkûm Abdulnebi terk düb ve merkûm Huri dahi vefât idüb zevcem müteveffâ-i mezbûreden intikâl ve kızım mesfûre Huriden intikâl iden hisse-i şâyiam virilmeyin mezkûre diger Aişe teallül ider suâl olunub hisse-i şâyiam alıverilmek matlubumuzdur didikde gıbbe's-suâl mezkûre diger Aişeye hibe merkûme bi'l-kelime inkâr idecek maâda mezbûre Aışeden takrîr-i da'va iderse mutâbık beyyine taleb olundukda 'udûl ricâlden Mehmed bin Sinan ve Abdulnebi bin Ömer nam kimesneler lâcil şehâde meclis-i şer'ide hâziran olub fi'l-vaki müteveffâ-i merkûm Abdulnebi hâl-i hayatında târih-i kitâbda altı sene mukaddem bağ-ı mezkûr Mahmud dede oğlu müteveffâi mezbûr Recebe hibe ve teslîm idüb müteveffâ mezbûr dah kabz ve kabûl eyleyüb vesâir altı sene mikdârı tasarruf itdikden sonra vefât itmişdir biz bu husûsa şâhidleriz şehâdet dahi ideriz didiklerinde ba'de'l-tea'dîl ve altı senede şehâdetleri hayz- kabulde vaki olmağın sıhhat-i hibeye hükmü birle mâ-vaki bi't-taleb ketb ve terkîm olundu

Tahrîren fi evâil Rebîü'l-ahire li sene sitte ve se'bîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Halil Efendi bin Mehmed Efendi, Mehmed bin Mustafa, Mehmed Dede bin Zakir, Hacı Mehmed bin Dede Bey, Abdulkerim bin Dede Bey

28/2

Dergâh-ı ‘ali dame mahfûzâ bi’l-meâli yeniçeri Ağâsı fahru’l-emâcid ve’l-kirâm Süleyman Ağâ zide mecide tarafından Mahmiyye-i İskenderundan diyâr-ı Bağdada değin yol üzerinde vaki olan beytu’l-mâl ahz ve kabz ta’yin olunan yigirmi beş cemâatinden Mumcu Hamit Beşe meclis-i şer’i hatîru’l-lâzımü’t-tevkirde Hasan Bey bin Hamza mahzarında takriri da’vâ idüb didik bundan akdem veft olan el- Hâc Mustafa Beşe nam müteveffânın zâhirde vârisi ma’rûf olmağın muhallefâtı beytu’l-mâla âid olub müteveffâ-i mezbûrun ve merkûm Hasan zımmetinde ciher-i karzdan yetmiş aded riyâl-i gurus olmağın bi’l-muvâcehe suâl olunur miri için aliverilmek matlubumuzdur didikde gibbe’s-suâl merkûm Hasanın cevâbında müteveffâ-i mezbûr Mustafa Beşeden hâl-i hayatında yetmiş aded riyâl-i gurus istikrâz eyledim lakin altmış aded riyâl gurus edâ-i teslîm idüb zımmetimde on gurus meblâğ kaldı didikde mumaileyh Hamir Beşe merkûm Hasan Beyden minvâl-i meşrûhundan münkir olunacak merkûm Hasan beyden sıdk-ı mekâline mutâbık beyyine taleb olundukda ‘udûl ricâlden Allahverdi bin Abdullah ve Hasan Beşe bin [isim yok] nam kimesneler lâcil şehâde meclis-i şer’ hâzıran olub fi’l-vaki bizim huzûrumuzda merkûm Hasan Bey müteveffâ mezbûr Mustafa Beşenin hâl-i hayatlarında ve kemâl-i ‘akli sıhhat(lerin)inde kırk aded riyâl gurus (ve) bir res at ve yigirmi gurus dahi nakd virüb cemâ’ altmış aded riyâl gurus edâ ve teslîm eyledi biz bu husûsa şâhidleriz şehâdet dahi ıderiz didiklerinde ba’de’r-raî’yyet şartıyla kabûl şehâdetleri hayzı kabulde vaki olmağın merkûm Hasan Beyin bâkî kalan on aded riyâl gurus meclis-i şer’ide edâ idüb zımmetîni ibrâ itmegin mâ-vaki bi’t-taleb ketb olundu

Tahrîrenfi evâhir Rebû’l-ahir li sene 1062

Şudûdü’l-hâl: Fahru’l-Kuzzât Mehmed Efendi Muhzırzade, Kıdvetü’l-emâsil Musli Bry el-Cündi, Hacı Ali bin Abdulah el-Hatib, Hasan Bey bin Osman

28/3

Mahmiyye-i Amâsiye mahallâtından Fethiye mahallesi sakinlerinden Fahru’l- muhderât ve tacü’l- mesturât Safiye bint Ali Efendi nam hâtûn tarafından husûs-ı atıyyü’l-beyâna Fahru’l hâmi Hüseyin Halife bin Hâcî Ali Bali ve Kasım Dede bin Sadullah nam kimesneler şehadetleriyle sâbit bi’l-vekâle olan zahru’l-emâsil ve’l-akrân zevci Osman Ağâ bin Ömer meclis-i şer’i hatîru’l-lâzımü’t-tevkirde mahmiyye-i mezbûreye mütesellim

olan ‘inde’l-emâcid ve’l-kerim Sefer Ağâ tarafından şerâya nech-i şer’ üzere sâbit bi’l-vekâle olan Mustafa sulbi bin Musli mahzarında bi’l-vekâle ikrâr idüb didiki müvekkilim merkûme Safiye hâtûn babası mersûm Ali Efendiden ırs-i şer’iyle intikâl iden mahalle-i mezbûrede vaki tarîk-i âmm ile mahdûd mülk menzil mürûrundan hisse-i şâyiası iki yüz aded esedî gurus bey’-i bât kıta’ ile mumaileyh Sefer Ağâyâ vekâletim hasebiyle bey’ idüb semen olan meblağ-ı mezkûr iki yüz aded esedî gurus mahfil kazâda bi’t-tamâm kabz ve kabûl ve teslîm mebyi’ mahdûd eyledim ba’de’l-yevm menzil mahdûd mezkûr mumailey Sefer Ağânın mülk-ü müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ tasarruf olsun didikde sıhhat bey’ şerâya hükmü birle mâ-vaki ketb olundu

Tahrîren fi aher Cemâziye’l- evvel li sene sitte ve se’bîn ve elf

Şuhûdü’l-hâl: Hacı Ali Bali, Ahmed Çelebi, Murad Bey el-Cümdi, Halil bin Şaban, İbrahim bin Hasan ve diger muhızrlar

29.1²⁰

Defter oldur ki mahrûse-i Amâsiyede Bakırcıoğlu hânında ademallahteâla fevt olan kırk ikinci cemâatinden Hâcî Mustafa Beşe Bey sûret-i zâhirede vâris ma’rûf olmağla bi’l-fiil Amâsiye serdârı kâimmakâm olan Sinan Beşe ma’rifet-i şer’iyle beytu’l-mâla zabt olmayub sûk-ı sultânide fûrûht olunan muhallefâtıdırki beyân olunur ol-vaki

Fi şehir-i Rebûü’l-ahir li sene sitte ve se’bîn ve elf

Siyah Kaftan	Seccade	Kırmızı	Kilid	Bohca	Fincan	ve
Köhne	aded	Kürk	1 aded	1 aded	İbrik	
50 gurus	70 gurus	150 gurus	5gurus	20 gurus	150 gurus	
Ellegeni	ve	Yağmurluk	Sim-.kilim	Sofra?	Sim-i kilim	Peştamal?
İbrik	1 aded	köhne	1 aded	1 aded	1 aded	2 aded
		1 aded				
1000 gurus	120 gurus	1700 gurus	13 gurus	300 gurus	20 gurus	

²⁰ Tablo durumu önceden belirtilen muhallefâtlarla aynıdır.

Siyah ferace	Tencere	...	Mest	Kilim	Şamdan
1 aded	1aded		1 aded	1 aded	
13 guruş	80 guruş	20 guruş	10 guruş	30 guruş	12 guruş
dolab	Sahtiyan	Sim-i hançer	Sim-i	Sofra?	 Elegi
1 aded	1 aded	1 aded	Tencere	1 aded	
30 guruş	20 guruş	30 guruş	725 guruş	20 guruş	3>5 guruş
Alaca Aba	Mazbu	Tüfenk	Kara kilim	Şal	Divan
1 aded	Köhne	Kırık	1 aded	1 aded	
130 guruş	60 guruş	70 guruş	200 guruş	35 guruş	320 guruş
Şamdan	At	Bargir	Tüfenk	Zencir altun	Mevcud
1 aded	1 aded	1 aded	1 aded	hasıl	altun
					2 aded
260 guruş	1200 guruş	650 guruş	610 guruş	230 guruş	20 guruş

Cem'a 29353 guruş

.....	.. deyn-i münif	 deyn-i münif	Resm-i Kısmet
	Mehmed Beşe	Hacı Ali Bali	
200 guruş	2000 guruş	180 guruş	750 guruş
.....		Resm-i Anadolu	Cem'a
		emini	
150 guruş	150 guruş	Beytu'l-mâla	22323 guruş
		1000 guruş	

29.2

Mahrûse-i Amâsiye mahallâtından Bayezid Paşa mahallesi sakinlerinnde Mehmed bin [isim yok] nam kimesne meclis-i şer' hatîru'l-lâzımü't-tevkirde takrîr-i kelâm ve bastani'l-merâm idüb didiki mahrûse-i mezbûre muzâfâtından Salabud? Nam karye toprağında vaki bir haddî Seva nam zımmî bağına ve bir haddî Bekdaş bağına ve bir haddî nehr-i 'azîmve bir haddî tarîl-i 'âmm ile mahdûd ve mümt'az olan bağımızın karye -i mezbûreye

berât-ı ‘alişân ile mutasarrıf olan sipahiler resm-i tapusu olub yedine temessük virilmeğin hâlâ yedinde olan temessük ve tezkire mucebince bağı mezkûr mahdudu ba’de’l-yevm mezbûr Mehmed zabt ve tasarruf idüb ahzdan kimesne müdâhale eylemeye deyu zîl-i şer’ mutahhara? işbu inde’l-vesikâ ketb ve tahrîr olunub yed-i talibe vaz’ olundu

Tahrîren fi evâhir Rebû’l-ahir li sene sitte ve se’bîn ve elf

Şuhûdü’l-hâl:Fahru’l- Müderrisin Mehmed Efendi el-Naib Amâsiye hâlâ, Sermuhzıran Ahmed Çelebi, Andulnebi el Muhzır, İlyas el- Muhzır

30/1

Mahmiyye-i Amâsiye nevâhiyesinde Akdağ [silik] İbrahim bin Murad ve Sefer binİbrahim ve Mustafa bin Mehmed ve Kırkalak ? nam karye ahalisinden Mehmed bin Bali ve Hamit bin Şaban ve Ziyere nam karye ahalisinden Hamza bin Muharrem ve Kara Mehmed bin Nurullah ve Sofu nam karye ahalisinden Mehmed bin Bayram ve Bali oğlu Dede nam kimesneler mah-i Cemâziye’l-evvelânın birinci günü vakt-i hacetde mahfil kazâya gelüb takrîr-i Kelam ve bast-ı ani’l-merâm idüb herbirleri didiler ki karyelerimizde olan ve kurbundan birisi .. mecrûh gelüb mezbûrî biz dahi bir kâtre tahmil idüb meclî-i şer’ şerîfe keşf ve tahrîr için götürür iken hâliya mahmiyye-i mezbûrede kurbunda Kekus? Dimekle ma’rûf mevzi’ önünde müşârih-i ‘azim üzerinde gelürken billâhi’l-teâlül vefât idüb üzerlerine varulub keşf ve tahrîr olunmak matlubumuzdur didiklerinde cânib-i şer’iden Fahru’l-müderrisin Mehmed Efendi ve bi’l-fiil mahmiyye-i mezburede mütesellim olan kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân Safer Ağâ tarafından mübâşir ta’yin olunan Mustafa Ağâ ile irsâl olunub ve mastûru’l- esâmi olan müslimin ile üzerlerine varuldukda nazar eyledüklerinde fi’l-hakika mevzi’ mezbûrede tarîk-i ‘amm ile üzerlerinde birisi ... mecrûh vefât idüb başından iki yerde ve boğazında dahi cerh olub ve ilki ile didikleri dahi müşâhade olunduğunu mevlâna müşârun-ileyh mahalle-i mezbûrede tahrîr idüb gelüb meclis-i şer’ide ihbâr eyledükde mâ-vaki bi’t-taleb ketb ve terkîm olundu ki vakt-i hâcetde kâşifü’l- mâceri ola

Tahrîren fi evâil Cemâziye’l-evveli li sene sitte ve se’bîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Ali bin Ebubekir, Mehmed sulbi bin Hacı Mustafa, Mehmed bin Mahmud, Mustafa Efendi bin İbrahim el- İmam, Ahmed bin Mustafa, Siyavuş bin Abdullah, Ali bin İsmet, Osman Halife bin Şaban, Receb ..., es-Seyyid Ömer bin Haydar Sofî

30/2

Mahmiyye-i Amâsiye mahallâtından Hızır Paşa mahallesi sakinlerinden bi'l-fiil berât-ı 'alışân ile mahmiyye mezbûre de tamga-yı sürh hıdmet-i tevcîye olunan Mehmed Dede tarafından vekil olan Hacı Hüseyin bin [isim yok] nam kimesne meclis-i şer' hatîru'l-lâzımü't-tevkirde Minyas veled [isim yok] ve Sinan ve Ersalef nam zımmîler mahzarında takrîr-i kelâm be bast-ı 'ani'l-merâm idüb didiki mahmiyye mezbûre de vaki olan kırmızı boyahanelerin tamgası için hâsıl olan akçesini târih-i kitâbdan sene-i tamâmına değin altmış aded esedî gurus mezbûr Ersalef nam zımmî ve yetmiş aded esedî gurus Sinan nam zımmî cemâ' ikiyüz aded esedî gurus idüb mezbûre edâ itmek üzere iltizâm ve kabûl itdiklerinden sonra mahmiyye mezbûre de mezbûrelerden ziyâde kırmızı boyahane sene-i mezbûre içinde vakt olursa vaki olan boyahanelerden tamgasını mezbûre alub herbirleri hisseleri zayî mikdârı beyyinelerinde tevâbî idüb sâlefü'l-zıkr olan ikiyüz aded esedî gurus iltizâm ve teâhhüdleri demek mukırru'l-mezbûr Hacı Hasanın ikrâr-ı meşrûhundan el-mukırru'l-mezbûr ve vicâhen tasdik itmek mâ-hüve'l- vaki ketb ve tahrîr olundu

Tahrîren fi evâil Cemâziye'l- evvel li sene sitte ve se'bîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed Dede Şhirkethüdası,, Sermuhzıran Ahmed Çelebi, Abdulnebi el-Muhzır, Yusuf el-Muhzır

30/3

Vec-i tahrîrde vefâ olundu ki işbu bin elli dört senesinin mâh-i Receb ve karye İmrede mutasarrıf olduğum bir öküzlik yeri işbu sâhib-i temessük ve kazâyâ hüsn-ü ihbârım ile bey'-i sahih ile bey' eylediğim iclâlden deyu bey' alınub beyyineye işbu temessük-i tahrîr olunub virdiki ahzdan bir kimesne tasarrufuna mâni' olmaya

Tahrîren fi şehr-i Recebü'l- receb sene tis'a ve hamse ve elf

Şuhûdü'l-hâl: es-Seyyid Ahmed el-hâc Ali sulbi ve Muhterem Ali bin Ahmed

30/4

Bâis alınmak hurûf-ı tahrîr budur ki mahmiyye Amâsiyada vaki Devlet hâtûn evkafından İmre nam karye sakinlerinden olub tuz yıldan celâ-yı vatan iden Dursun bin [isim yok] nam kimesnenin taht-ı tasarrufunda olan on iki kıta' tarlaların hudûd-ı inde'l- cirân malûmdur mahlûl olmağın hâsıl ve mahrûf Ali bin Ahmed yedinden hakke'l-karâr tapusu olub hak-ı tasarrufuna ta'vîz eyledik ba'de'l-yevm keyfe mâ-yeşâ Efruz es-seyyid kimesne (ye) mâni ve mezâlim olmaya

Tahrîren fi evâil şehr Cemâziye'l-evvel li sene erba'in ve elf

30/5

Kıdvetü'l- emâsil Boğa nam karyeden yigirmi bin akçe tımâra tasarruf olan Hasan Ağa tarafından Subaşı Mehmed bin Yusuf (ve) Osman bin Hasan mahzarında ikrâr ve 'itirâf idüb didiki işbu bin altmış iki senesi martına meşhûr olan rusûm-ı 'aruset ve râiyyet nezâretiyle mezbûr Osman Bey yedinden bi't-tamâm olub kabz ve teslim olduğu zımmetine bir akçe malımdan virmek

Şuhûdü'l-hâl: Fahru'l- emâsil Mehmed Ağa, Ali Ağa, Hacı Efendizade Durmuş Ağa, Hacı dede bin Mehmed Ağa

31/1

Havza kazâsına tâbi' Sarukilise? Nam karye sakinlerinden İbrahim Efendi ve karındaşı Ali bin Ahmed meclis-i şer' hatîru'l-lâzımı't-tevkirde mahmiyye-i Amâsiye muzâfatından İmred nam karye sükkânından bundan akdem fevt olan Çakır Bey nam Cundi sulbi sagir oğlu Mehmed Çelebi tarafından husûs-ı atıyyü'l-beyâna kibel-i şer' mathurdan? mensûb vekil olan kıdvetü'l-emâcid ve'l-kerim kuloğlu Mehmed Ağâ mahzarında bi't-tav' ve'l-rızâ ahalive'l-cirân ikrâr ve 'itirâf idüb didiler ki karye mezbûr İmred toprağında vaki on iki kıta' lede'l-ahali ve'l-ciran ma'lûmu'l-hudûd tarlalarda ma'lûmu'l-hudûd menzilinde münâzaat kesire ve muhâsamât şedide vaki olub el-hâletü'l-hâza beynimizde muslihûn tevasıt idüb es-sulh Seyyidü'l-hükkâm fehvasınca yedi aded esedî gurus sulh olub

herbirlerimizden meblağ-ı mezbûr yedi esedî gurus alub kabz ve kabûl eyledik ba'de'l-
yevm husûs-ı mezbûre müteallik herbirlerimizden asâlet veyâhud vekâlet da'vâ ve niza'
sudûr iderse lede'l-hükkâmü'-kirâm makbûl ve mesmua' olmasun didiklerinde mukkirran
mezbûrların ikrâr-ı meşrûhunu el-mukkirru'l-merkûm Mehmed Ağa vicâhen tasdik ve
şifâhen tahkîk idinecek sıhhat-i sulh hükmü birle mâ-vaki bi't-taleb ketb olundu

Tahrîren fi evâil Cemâziye'l-evvel li sene sitte ve se'bîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl: İbrahim Bey bin Abdullah, Mustafa Bey bi Hacı Efendizade, es-Seyyid
İmam Çelebi, İbrahim Kethüda-i Kala'-i Bala, Abdulbaki Çelebi, Mehmed Bey bin Hasan

31/2

Kasabâ-i Gümüş sakinlerinden Pir Mehmed bin Ramazan tarafından husûs-ı atıyyü'l-
beyâna nech-i şer' üzere sâbit bi'l-vekâle olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mehmed Bey
bin Şaban meclis-i şer' hatîru'l-lâzımü't-tevkirde mahmiyye-i Amâsiye mahallâtından
Gümüşlüzade mahallesi sakinlerinden olub bundan akdem vefât iden Ahmed bin Ozan Ali
nam müteveffânın li-ebeveyn karındâşları Aîşe ve Saliha ve Ömer zadesi mezbûr Pir
Mehmede münhasıra oldukdan sonra merkûmatân Aîşe ve Saliha taraflarından şer'an sâbit
bi'l-vekâle olan Mehmed dede mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve 'itirâf idüb didiki
müteveffâ-i mezbûr Ahmedden ırs-i şer' iyle mesfûre Pir Mehmede yedimde edâ olan
mümezzî ve mahtûm muhallefâd defterinde takrîr olunub eşyadan hisse-i şayiâsı on altı bin
nakd rasih? fi'-vakt akçeye sulh olunub ve defter mezkûrdan hâric zımmetinde akçe her ne
zaman zuhûr iderse tahsîl olunursa benden dahi hissesini almak üzere merkûmatân Aîşe ve
Saliha nam hâtûnların minvâl meşrûh üzere defter-i mezkurda olan eşyadan zımmetlerini
ibrâ ve iskat vekâletim hasebiyle ibrâ eyledim didikde mukirru'l mumaileyh Mehmed
Ağadan sudûr iden ikrârdan el-mukirru'l-merkûm Mehmed dede bi'lvekâle tasdik idecek
husûs-ı mezbûrda sulh ve ibrâya hükmü birle mâ-vaki ketb olundu

Tahrîren fi evâil Cemâziye'l-evvel li sene sitte ve se'bîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Hacı Ali bin Abdulkadir, zahru'l-Gaffar? Bey bin Abdullah, Mustafa Çelebi
bin Mehmed, Ömer Çelebi bin Hacı Ali, Muhzırbaşı Ahmed Çelebi

31/3

Mahmiyye Amâsiye Kala'-i Bala sakinlerinden olub bundan akdem fevt olan Ahmed bin Musa müteveffânın verâseti ve vâlidesi Fatma bint [isim yok] nam hâtûn ve .. Mehmed bin Ramazan nam kimesneye münhasır oldukdan sonra merkûme Fatma hâtûn tarafından husûs-ı atıyyü'l-beyâna ve nech-i şer' üzere sâbit bi'l-vekâle olan Abdalbaki Çelebi bin Hacı Mirsal vekâlet ve mezbûr Mehmed asâlete meclis-i şer' hatîru'l-lâzımü't-tevkirde es-Seyyid Enam Çelebi mahzarında herbirleri bi't-tav'ü's-sâf ikrâr ve 'itirâf idüb didiler ki mahmiyye mezbûre kurbunda Ermançayır? dimekle maruf mevzi'de vaki bir haddî Mehmed Çelebi bin İsmail Efendi bağına ve bir haddî Abdulkerim Bey bin Hacı Hızır bağına ve bir haddî müşteri mezbûr es-Seyyid Enam Çelebi bağına ve bir haddî nehr-i kebir ile mahdûd ve mümtâz olan bağından hisse-i muâyenlerini mezbur Mehmed de beş bin alt aded esedî gurus asâlet ve merkûm Abdalbaki Çelebi yetmiş dört aded esedî gurus mumailey es-Seyyid Enam Çelebiye herbirlerimiz bey'-i bât-ı sahih ile bey' idüb kabz semen mahdûd ve teslim mebyi' mahlûl eylediki ba'de'l-yevm bağ-ı mezkûr mahdûd mumailey es-Seyyid Enam Çelebinin mülk-ü müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun didikde mukırran mezbûranın vekâlet ve asâleti sudûr iden ikrâr-ı meşrûhların el-mukırru'l-mumaileyh es-seyyid Enam Çelebi tasdik idecek sıhhat-i bey' ve cevâz şer'aya hükmü birle mâ-vaki ketb olundu

Tahrîren fi evâil Cemâziye'l-evvel li sene 1062

Şuhûdü'l-hâl: İbrahim Bey bin Abdullah, Mustafa Bey Hacı Efendizade, İbrahim Kethüda Kala'-i Bala, Mehmed Bey bin Hasan, Muhzırbaşı Ahmed Çelebi, Abdulnebi el-muhzır

32/1

Mahrûse-i Amâsiye Kala'-i Bala sakinlerinden fahru's-sâdat es-Seyyid Enam Çelebi bin [isim yok] meclis-i şer' hatîru'l-lâzımü't-tevkirde mahrûse-i mezbûre mahallâtından Gümüşlüzade mahallesi sakinlerinden işbu râfi'ü'l-kitâb Emine bint Osman nam hâtûn tarafından husûs-ı atıyyü'l-beyâna ve şerâya nehc-i şer' üzere sâbit bi'l-vekâle olan zevci kürt Ömer bin Sami mahzarında ikrâr idüb didiki mahrûse-i mezbûre kurbunda vaki bir haddî Mehmed Çelebi bin İsmail Efendi bağına ve bir haddî Abdulkerim Bey bin Hacı Hızır bağına ve bir haddî bâim merkûm es-Seyyid Enam Çelebi bağına ve bir haddî nehr-i kebir ile mahdûd ve mümtâz olan 'ali tarîk... iştirâk eylediğim mülk-ü bağımı yüz doksan

aded esedî gurus bey’-i bât-ı sahih ile bey’ idüb kabz semen mahdûd ve teslîm mahdûd eyledim ba’de’l-yevm bağ-ı mezkûr mesfûre Eminenin mülk-ü müşterasıdır keyfe mâ-yeşa ve yehtâr mutasarrıf olsun didikde mukıttan merkûm es-Seyyid Enam Çelebinin ikrâr-ı meşrûhunu elmukırran mezbûr .. bi’l-vekâle tahkîk idecek mâ-vaki ketb olundu

Tahrîren fi evâil Cemâziye’l-evvel li sene sitte ve se’bîn ve elf

Şuhûdü’l-hâl: İbrahim Bey bin Abdullah, Mustafa Bey Hacı Efendizade, İbrahim Kethüda Kala’-i Bala, Mehmed bin Hasan, Muhzırbaşı Ahmed Çelebi,

32/2

Vec-i tahrîr-i sicil budur ki Sulak? kazâsında vaki nefz-i Sulak? sakinlerinden Süleyman bin Ebulkasım ve Mustafa bin Yakub nam kimesneler mâh-i cemâziye’l-evvelanın onuncu günü yevm-i tahminen yine karye mezbûr sükkânında Osman bin İbrahim mahdum olub mahmiyye-i Amâsiyede vaki mahdûman mezbûran Süleyman bin Mustafa kendüye ma’rifet-i şer’iyle teslim eyledikleri kayd-ı sicil olundu

Hurre-i evâil Cemâziye’l-evvel li sene sitte ve se’bîn ve elf

Şuhûdü’l-hâl: Yusuf Bey bin Şaban, Hasan bin Mehmed, Rasık Mehmed dede, Abdulveli el-muhzıran

32/3

Muhallefât-ı el merkûm

Saru Mehmed Ağa sakina mahalle-i Karatay mahallâtı Amâsiye el-mahrûse ve terk-i selase benât-ı mahdûmu Hadice ve Fatma ve’l-verâseti münhasıra fehhem vaki tahrîr ve taksîm fi evâil Cemâziye’l-evvel li sene sitte ve se’bîn ve elf

Selamlık 21500 gurus, Fevkâni ve Tahtâni Hisar 21000 gurus , Hane-i ... Dükkân 21000 gurus, Paşa tasarrufunda Hane 21000 gurus, Dükkan Kirası 73000 gurus, Hisse-i el-havva Bahası 57000 gurus, Hisse-i Hadice bahası 57000 gurus, Hisse-i Fatma bahası 57000 gurus, yekûn 171000 gurus

32/4

Mahrûse-i Amâsiye mahallâtında Sebküddin mahallesi sakinlerinden Mustafa Çelebi bin Kara Kethüda meclis-i şer' hatîru'l-lâzımü't-tevkirde zevc-i metrukesi olan Fatma bint [isim yok] dizdar nam hâtûn mahzarında takrîr-i kelâm ve bast-ı 'ani'l-merâm idüb didiki mesfûre Fatma nam hâtûn zımmetinde yigirmi aded mihr ile altun dükme? ve bir altun küpe ve iki res câriye bahâsından yüz kırk aded esedî guruş vesâir eşya dahi olub mesfûre Fatmanın benim zımmetimde dört bin akçe mihr-i muaccel olub beynimizde münâzaat kesire ve muhâsamât şedide vaki olmağın mabeynimizde muslihûn tevasıt idüb es-sulhu's-seyyidü'l-hükkâm fehvâsınca otuz sekiz aded esedî guruş sulh olub ba'de'l-sulh olan meblağ-ı mezkûru bi't-tamâm ahz ve kabûl eyledim ba'de'l-yevm husûsa müteallik asâlet veyâhûd vekâlet da'vâ ve niza' sudûr iderse lede'l-hükkâmü'l-kirâm makbul ve mesmua' olmasun didikde mukirran mezbûr Mustafa Çelebiden sudûr iden ikrâr-ı meşrûhundan elmukırı lehü'l-merkûm Fatma bi'l-muvâcehe tasdîk ve bi'l- müşâmehe tahkîk idecek mâ-vaki bi't-taleb ketb olundu

Tahrîren fi evâil Cemâziye'l-evvel li sene sitte ve se'bîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Fahru'l-kuzzât Halil Efendi, Fahru'l-müderresin Mehmed Efendi, Mehmed bin Ahmed, Abdulnebi el-muhzır

33/1

Dergâh-ı 'âli dâme mahfuz bi'l-meâli yeniçeri ağâsı fahru'l-emâcid ve'l-kerem Süleyman Ağa zide mecide tarafından Mahmiyye İskanderden diyâr-ı bağdâda degin yol üzerinde vaki olan beyrû'l-mâl ahz ve kasabaya mübâşir ta'yin olunan yigirmi beşinci bölükde muma Hamit Ağâ ve nâzır İbrahim Ağa zide kadrehûya meclis-i şer' hatîru'l-lâzımü't-tevkirde seksen yedinci cemâatinden Yakub Paşa mazharında takrîr-i kelâm ve bast-ı 'ani'l-merâm idüb didiler ki mahmiyye Amâsiyede bundan akdem vefât iden kırk ikinci cemâatinden Hacı Mustafa Beşenin zâhirde vârisi ma'rûf olmayun muhalledâtı beytü'l-mâla 'aid olmağın müteveffâ mezkûr merkûm Yakub Beşe zımmetinde ... ve .. bize dörd aded alınmış .. ve .. vesâirleri bahâsından iki yüz altmış aded riyâl guruş olub bi'l-muvâcehe suâl olunub miri için alıverilmek matlubumuzdur didikde gıbbe's-suâl mezbûr Yakub Beşe cevabından fi'l-vaki müteveffâ-i merkûm Mustafa Beşeden hâl-i hayatından sâlefü'l-zikr olan eşyayı iştirâ eyledim iki yüz atmış aded riyâl esedî guruş vâcibü'l-edâ ve lâzımü'l-kazâ deynimizdir deyu ikrâr ve 'itirâf itdükden sonra müteveffâ merkûm Hacı

Mustafa Beşenin muhallefâtından mezbûr Yakub Beşe zımmetinde cihet-i kazdan ve gayriden bir akçe ve bir hibe kalmadığını yemin-i teklîf olunsun didiklerinde mezbûr Yakub Beşeye yemin-i teklîf olundukda mezkûr iki yüz atmış aded riyal esedî gurusş emin merkûm Hamit Ağaya nâzır mersûm İbrahim Bey mukırrı faniye edâ ve teslîm idüb merkûm Hamit Ağa dahi miri için ahz ve kabz idecek mezbûr Yakub Beşenin zımmetini ibrâya hükmü birle mâ-vaki bi't-taleb ketb olundu

Tahrîren fi evâsıt Rebû'l-ahır li sene 1062

Şuhûdü'l-hâl: Hacı Veli Bin Hacı Ali, İbrahim Çelebi bin Ahmed, Hasan bin Mustafa, Derviş Beşe bin Şaban, Hasan bin Mustafa, İbrahim bin Hacı Mehmed

33/2

Muhallefât Ersalef veled İvan sakina mahallesi Sebküddin mahallâtı Amâsiye mahrûse ve terk zevciyet ... Altun..... Gregor..... ve ama.....Bayram.... (satırı okunamadı)ve terk ammâ(satır okunamadı)

Tahrîr ve taksîm fi evâil Cemâziye'l-evvel li sene sitte ve se'bîn ve elf

Nısf Hane 6000, Nısf-ı bağ 5000, Alet-i cedid 300, Kurşun bahâsı 100, Sini 280, Un ... 60>120, ... 100, Cizre 100, Kitâb-ı ... 50, Köhne Kilim 200, Nısf-ı Dükkân 500, ... 500, Köhne ... 200, ... 300, Mukaddem? 80, Beyaz mekrame 60, yekûn 60182

....

..... 6362, resm-i kısmet ve'l-harac 300

.....

Hisse-i Altun bahâsı 3115, Hisse-i Gregor bâhası 7525, Hisse-i Bayram bahâsı 2136, yekûn 12722

34/1

Mahmiyye Amâsiye mahllâtından Mehmedpaşa mahallesi sakimlerinden Sinan bin Mustafa meclis-i şer' hatîru'l-lâzımü't-tevkirde zevc-i metrûkesi olan Aişe bint Osman nam hâtûn tarafından husûs-ı atıyyü'l-beyâna ve şerâya nehc-i şer' üzere sâbit bi'l-vekâle

sulbi kebir oğlu Yusuf bin Sinan mahzarında bi't-tav'ü's-sâf ikrâr ve 'itirâf idüb didiki mahalle-i mezbûrede vaki bir haddî Usta İbrahim menziline ve bir haddî Hallac İbrahim menziline ve bir haddî Arab İbrahim Dede menziline ve bir haddî tarîk-i âmm ile mahdûd ve fevkânî ve tahtânî mülk menzilimi cemi' tevâbi ol-hakkıyla otuz aded esedî gurus bey'-i bât-ı sahih kıta'yla merkûm Aişeye bey' idüb kabz semen mahdûd ve teslîm mebyi' mahdûd eyledim ba'de'l-yevm menzili mezkûr merkûm Aişenin mülkü müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun didikde mukırru'l-mezbûr ikrâr mukırru'l- mesfûr bi'l-vekâle tasdik idecek mâ-vaki bi't-taleb ketb olundu

Hurre-i fi evâsıt Cemâziye'l-ahir li sene sitte ve se'bîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Kıdvetü'l-müstâhfızın Dizdar Mehmed Ağa, Sermuhzıran Ahmed Çelebi, Abdulnebi el-Muhzır, Yusuf el-Muhzır

34/2

Mahrûse-i Amâsiye mahallâtından Kocacık mahallesi sakinlerinden fahru'l-muhderât ve tacü'l-mestûrât Aişe bint Hacı Ahmed nam hâtûn tarafından husûs-ıatiyyü'l-beyâna nehc-i şer' üzere sâbit bi'l-vekâle olan fahru'l-sâdat zevc Salih Dede meclis-i şer' hatîru'l-lâzımü't-tevkirde mahrûse-i mezbûre mahallâtından Hacı İlyas mahallesi sükkânından Mustafa bin Hacı Ahmed mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve 'itirâf idüb didiki müvekkilim merkûme Aişe nam hâtûn mezbûr Mustafa ile li-ebeveyn karındaşı olub mahalle-i mezbûrede vaki inde'l-ahali ve'l-cirân ma'lûmu'l-hudûd menzil babaları merkûm Hacı Ahmedden ırs-i şer' ile intikâl iden kibel-i şer'iden ırsâl olunan muhzıradaşı vesâir müslimin üzerine varulub hisse-i şayiâsını menzil-i mezbûrdan ikrâr idüb vekâletim hasebiyle alub kabz ve kabûl eyledim ba'de'l-yevm menzil mezbûrde müvekkilim merkûme Aişe nam hâtûnın da'vâ ve niza' kalmadı didik mukırra mumaileyh Salih dedenin bi'l-vekâle sudûr iden ikrârının el-mukkırı'l-merkûm Mustafa vicâhen tasdik idecek mâ-vaki bi't-taleb ketb olundu

Tahrîren fi evâil Cemâziye'l-evvel li sene 1062

Şuhûdü'l-hâl: Hacı İbrahim bin Hacı Mehmed, Abdullah Efendi bin İbrahim Efendi, Hasan Dede bin Şaban, Musa bin Hasan, ve Muhzırlar

34/3

Mahmiyye Amâsiye mahallâtından Gümüşlüzade mahallesinde vaki Solakoğlu Hamit vakfına bi'l-fiil mütevellî olan Mehmed Dede meclis-i şer' hatîru'l-lâzımü't-tevkirde mahalle-i mezbûre sükkânından Gregor veled Sefer nam zımmî mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb didiki târih-i kitâbdan üç ay mukaddem vakf mezbûr mâlından mezkûr Grekor nam zımmî zımmetinde yüz esedî gurus alub mukâbelesinde lede'l-ahali ve'l-cirân ma'lûmu'l-hudûd mülk menzilini vaz' idüb ben dahi ittihâb itmişdim hâlâ meblağ merkûmun mezkûr Gregor yedinden bi't-tamâm ve'l-kemâl alub kabz ve kabûl idüb .. eyledim min ba'de'l-meblağ merkûmdan mezbûr Gregor zımmetinde bir akçe ve bir hibe kalmadı didikde mukırran mezbûr vec-i meşrûh üzere câri olan ikrârını elmukırru'l-merbûr Gregor bi'l-muvâcehe tasdîk ve bi'l-müşâfehe tahkîk idecek mâ-vaki bi't-taleb ketb olundu

Tahrîren fi evâsıt Cemâziye'l-evvel li sene 1062

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed Çelebi Kuyumcuzade, Hacı Murad bin Ali Beşe, Yusuf bin Mustafa, Ahmed Çelebi Muhzırbaşı, Mehmed bin Ahmed, Hasan bin Ali

34/4

Nefs-i Geldiklan kazâsına tâbi' Karataş nam karye sakinlerinden Hacı Mehmed Bey bin Abdullah nam cündi meclis-i şer' hatîru'l-lâzımü't-tevkirde mahmiyye-i Amâsiye mahallâtından Helkıs mahallesi sükkânından Abdulvasi Çelebi bin Receb mahzarında takrîr-i kelâm ve bast-ı 'anî'l-merâm idüb didiki târih-i kitâbdan on dört sene mukaddem mezbûr Abdulvasi Çelebiye karzı yetmiş dört aded esedî gurus virüb nakid alub ba'zısı zımmetinde bağ kalmadı bi'l-muvâcehe suâl olunub alıverilmek matlubumuzdur didikde gıbb's-suâl mezbûr Abdulvasi Çelebi cevâbında mumailey Hacı Mehmed Bey yedinden yetmiş dört aded esedî gurus istikrâz eyledim lâkin bi't-tamâm ve'l-kemâl edâ ve teslîm eyledim didiğin mumaileyh Hacı Mehmed Bey otuz altı aded esedî gurus ve sekiz gurus kıymetli ve bir tonluk kırmızı.. bahâsından cemâ' kırk dört aded esedî gurus aldım deyn-i meblağ mezkûrdan ziyâde bir akçe ve bir hibe aldım didik mezbûr Abdulvasi Çelebiden tamâmına edâ itdügüne beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyineden âciz olunmagın mumailey Hacı Mehmed Bey meblağ mezbûr kırk dört aded esedî gurus ziyâde akçe almadüğunu yemin teklîf olsun didikde mezbûr Hacı Mehmed Beye yemin teklîf

olundukda hilâf-ı billâhi't-teâlül-'azîm itdikde mezbûr Abdulvasi Çelebiye ba'de'l-küllî hesâb otuz aded esedî gurus edâsına beyyine birle mâ-vaki bit'-taleb ket olundu

Tahrîren fi evâsıt Cemâziye'l-evvel li sene 1062

Şuhûdü'l-hâl: Fahru'l-Kuzzât Halil Efendi bin Ahmed, Fahru'l-kuzzât Osman Efendi, Sermuhzıran Ahmed Sulbi, Yusuf el-muhzır

35/1

Mahmiyye Amâsiye mahallâtından Eski Kethüda Mahallesi sakinlerinden fahru'l-emâsil ve'l-'ayân Şeyh Mehmed Bey bin Mehmed Ağa meclis-i şer' hatîru'l-lâzımü't-tevkirde Resul Bey bin Hasan ban cündi mahzarında takrîr-i kelâm ve bast-ı merâm idüb didiki merhûm babam Mehmed Ağa hâl-i hayatında merhûm Hızır Bey vakf mâlından mezbûr Resul Beye yigirmi aded riyâl gurus virüb hâlâ vakf mezbûre mütevellî olduğum hasebiyle aliverilmek taleb ederim didikde gıbbe'suâl mezbûr Resul Bey cevâbında müteveffâ merkûm Mehmed Ağa hâl-i hayatında ve zamân-ı 'akl-i sıhhatinde on yedi buçuk aded riyal gurus edâ ve teslîm eyledim demek mumailey Şeyh Mehmed Bey mezbûr Resul minvâl-i meşrûh münkir olunacak mezbûr Resul mâlından sıdk mekâline mutâbık beyyine taleb olundukda 'udûl müsliminden fahru'l-kuzzât Osman Efendi ve Ahmed bin Ramazan li-ecli şehâde mahfil kazâya hâzıran olub didiler ki bizim huzûrumuzda mezbûr Resul Bey on yedi buçuk aded riyâl gurus müteveffâ merkûm Mehmed Ağaya hâl-i hayatında edâ ve teslîm eyledi bu husûsa şâhidleriz şehâdet dahi ideriz didiklerinde gıbbe'riâyet-i şerâiti'l-kabûl şehâdetleri hayz-ı kabûldevaki olmağın mumaileyh Şeyh Mehmed Ağa muârâzdan men' birle mâ-vaki bi't-taleb ketb olundu

Tahrîren fi evâsıt Cemâziye'l-evvel li sene sitte ve se'bîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed Sulbi bin Kuyumcuzade, Hacı Ali elhatib, Ferman oğlu Sinan Beşe, Sermuhzıran Ahmed Çelebi, Yusuf elmuhzır

35/2

Mahmiyye-i Amâsiye mahallâtından Dere mahallesi sakinlerinden Esmâ bint Mehmed nam hâtûn meclis-i şer' hatîru'l-lâzımü't-tevkirde mahrûse mezbûre muzâfatından İmred

nam karye sakinlerinden bundan akdem zevc müteallik olan Mustafa bin Veli mahzarında bi't-tav ve'l-rızâ bilâ-ihrâk ve'l-ceza ikrâr ve 'itirâf idüb didiki mezbûr Mustafa zimmetinde dörd bin akçe mihr-i muaccelemden ve bir sim-i kuşak ve bir dara-i zebun vesâir zevciyeti müteallik olan eşyadan mabeynimizde münâzâat kesire ve muhâsamât-ı şedide vaki olup el-hâletü'l-hazihi mabeynimizde muslihun tavassut edüb es-sulhu's-seyyidü'l- ahkâm fehvâsınca altı buçuk esedî gurus sulh olup lede'l-sulh olan meblağ mezkûr altı buçuk gurus bi't-tamâm olup kabz ve kabûl eyledim ba'de'l-yevm husûs-ı mezbûre müteallik benden asâlet ve vekâlet da'vâ ve niza' sudûr iderse lede'l-kirâm mesmua' ve makbul olmasun didik mukırru'l- merkumun ikrâr-ı meşrûhu el-muhhur'l- mezbûr Mustafa vicâhen tasdîk idecek sıhhat-i sulh hükmü birle mâ-vaki bi't-taleb ketb olundu

Tahrîren fi evâsıt Cemâziye'l-evvel li sene 1062

Şuhûdü'l-hâl: Hacı Halil bin Receb, Mehmed bin Hasan.. Mehmed bin Mustafa, Ebubekir bin Abdullah, Mehmed bin Sefer

35/3

Mahmiyye Amâsiyede bi'l-fiil mütesellim olan fahru's- sâadat Osman Ağa zidekadrehu tarafından husûsati'l-beynâna mübâşir ta'yin olunan İbrahim Ağa meclis- şer' şerifde sâmi hü'l-erkân ve mahfil din-i münif râsi hü'l-beyâna gelün şöyle bast-ı kelâm ve edâ-i merâm eylediği mahmiyye-i mezbûr mahallâtından hâlâ İslam mahallesinde sakin olan Ahmed bin [isim yok] nam kimesne evveliden cemâ' muharreye mübtela ve mariz ve iken mahmiyye-i mezbûre mahkallâtından Köycegiz mahallesi sükkânından Bekdaş Beşe bin Mehmed nam râcil mersûm Ahmedî târih-i kitâbdan on gün mukaddem da'de'l- mukırran .. ile varub evvelinden fevt olmuş deyu istimâ' olundu hasebi'ş-şer'iden nâib ta'yin olunub üzerine varulub mahalinde keşf ve tahrîr olunmasını talebi derim didikde kıbel-işer'i mathûrda fahru'l-müderresin mevlana Derviş Efendi irsâl olunub zîl-i kitâbda mastûre'l-esâmi olan müslimin ile müteveffâ-i mersûmun üzerine varulub ..nazar olunub sol kaşının üzerinde cerîh zahîr olup sebep-i mevti suâl olundukda keyfiyet ile sakin ve yoldaşı olan Faris Bey târih-i mezburede mersûm Ahmed cemâ' muharreye mübtela ve mariz iken mezbûr Beşdaş Beşe mukırru'l-merkûm ile varub olzamânda fevt olunmuştur didik mevlana-i mezbûr mahalinde keşf ve tahrîr eyleyüb meclis-i şer'iyeye

gelüb haber verdikden sonra mahmiyye mezbûrede Serdar.. olan Sinan Beşe bin Ferman nam râcil mezkûr Bekdaş Beşe mahfil kazâya ihzâr idüb husûsa suâl olundukda münkir olmağın mübaşir mezbûr İbrahim Ağadan sıdk-ı mekâline mutabık beyyine taleb olundukda ‘udûl ricâlden Hâfız Süleyman bin Mehmed ve Mustafa bin Yusuf nam kimesneler li-ecli şehâde meclis-i şer’ hâziran olub fi’l-vaki târih-i mezbureyle mezkûr Beşdaş Beşe müteveffâ mersûm Ahmed ile mukırran mezbûrların .. haber iderlerse biz bu husûsa şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyu edâ-i şehâdet şerâyâ itdüklerinde ba’de’l-teâdil tezkiye şehâdetleri hayz kabûlde vaki olmağın mâ-vaki bi’t-taleb ketb ve terkîm olundu

Tahrîren fi’’l-yevm ve ısrîn min şehr Cemâziye’l-evvel li sene sitte se’bîn ve elf

Şuhûdü’l-hâl: Receb Beşe bin Mehmed, Hasan Beşe bin Mustafa, Sefer Bey bin Ali Beşe, ...oğlu Mehmed, Sermuhzıran Ahmed Sulbi, Abdulnebi el-Muhzır

36/1

Bi’l-fiil Amâsiye mütesellim olan fahru’l-emâcid ve’l-kerim Osman Ağa zidekadrehu tarafından husûs-ı ‘atiyyü’l-beyâna mübaşir ta’yin olunan Gaffar Aga meclis-i şer’ hatîru’l-lâzımüt’t-tevkirde şöyle takrîr-i kelâm ve bast-ı ani’l-merâm idün didiki İçerişehirde kurbunda olan sakinlerinden kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân Beyzade Halil Bey nehr-i kebir üzerine nâzır olan menzilinden bir sefası bi’t-teali nehr mezbûre müntehim olub hâlâ müşârünileyh Halil Bey menziline sakine olan Bacı bint Abdullah nam müteveffâ .. mezbûr ile .. olub gark olunmuş deyu istima’ sûb-i şer’iden nâib ta’yin olunub üzerine varulub mahline keşf ve tahrîr olunmak matlubumuzdur didikde kibel-i şer’i mahtûrda fahru’l-müderrisin Mevlana Derviş Efendi irsâl olunub zîl-i kitâbda mastûre’l-esâmi olan müslimin ile menzil mezkûrun üzerine varulub fi’l-hakika nâzır olan menzilinden bir safası bi’lt-teala müntehim olub ve İçerişehirde sakin olan Bacı bint Abdullah nam müteveffâ safa ile .. olub gark olmağın müteveffâ-i merkûm mevlana-i mezbûr ihrâc ittirüb mübâşir merkûm marifetiyle mahalinde keşf ve tahrîr itdükden sonra ba’de meclis-i şer’iye gelüb haber verilmeyin mâ-vaki bi’t-taleb ketb olundu

Tahrîren fi’l-yevmü’s-sâmi’ ve’l-ısrîn min şehr Cemâziye’l-evvel li sene sitte ve se’bîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Halil Bey bin Mehmed Bey, Mehmed Ağa bin Mustafa, es-seyyid Mehmed sulbi bin Osman, Hasan Dede bin [isim yok] Ali Beşe el-râcil, Hasan Beşe el-râcil, Sermuhzıran Mehmed bin Ahmed Çelebi, Ömer el-muhzır, ve gayrîhûm hazîrun

36/2

Mahmiyye Amâsiye mahallâtından Köprübaşı Mahallesi sakinlerinden Hanım bin Hacı Ahmed nam hâtûn tarafından husûs-ı atıyyü'l-beyâna sâbit bi'l-vekâle olan zevci Hasan Çelebi bin Taceddin Efendi meclis-i şer' hatîru'l-lâzımü't-tevkirde mahmiyye mezbûrede mahallâtından Cami' Enderun mahallesi sükkânından olub bundan akdem vefât iden Pir Mehmed bin [isim yok] nam kimesne li-ebeveyn karındaşı olan Mehmed nam sagirenin kıbel-i şer' mathurda mensûb vasîsi olan el-Hâc Bey mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve 'itirâf idüb didik müvekkilim merkûm Hanım benden esbak müteveffâ merkûm Pir Mehmedin zevc metrûkesi olub zımmetinde olan yigirme sekiz akçe mihr-i muacceline ve müteveffâ mersûmdan sulbioğlu bundan akdem vefât iden diger Pir Mehmedden ve müteveffâ-i mersûmdan intikâl iden hisse-i şayiâmız da'vâ itdüğümüz de beynimizde muslihun tavassut idüb münâzaat kesire ve muhâsamaât şedide vaki olmağın muslihundan tavassut idüb müteveffâ-i mersûm zımmetinde olan yigirmi sekiz akçe mihr-i muaccel ve müteveffâ-i mersûmdan sulbioğlu bundan akdem vefât iden diger Pir Mehmed ve müteveffâ mersûmdan intikâl iden hisse-i şayiâsı mukâbelesinde mukaddemâ olduğu atmış aded esedî gurus ve bir sim-i kuşak ve gümüşlü bıçak kabûl idüb sagir mezkûr Mehmedin zımmetî ibrâ-i eâm ile ibrâ ve iskat ile iskât eyledim ba'de'l-yevm husûs mezbûr müteallik bundan veyâ müvekkilimden da'vâ ve niza' mathûr iderse lede'l-hükkâm ve'l-kirâm mesmua' olmasun didikde mezkûr Hasan Çelebinin vec-meşrûh üzere câri olan ikrârın el-mukırru'l-mumaileyh Hacı'nın bi'l-vekâle sıdk olunacak sıhhat ibrâya hükmü birle mâ-vaki bi't-taleb ketb ve terkîm olundu

Hurre-i fi evâil Cemâziye'l-evvel li sene sitte ve se'bîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Fahru'l-kuzzât Halil Efendi, Mustafa Bey bin Ali Bey, Ahmed Bey bin Ali Bey, Hacı İbrahim Bey bin Ali, Sermuhzıran Ahmed sulbi, Abdulnebi elmuhzır

37/1

Bi'l-fiil Amâsiyede mütesellim olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Osman Ağa zide kadrehu tarafından husûs-ı atıyyü'l-beyâna mübâşir ta'yin olunan Süleyman Bey meclis-i şer' hatîru'l-lâzımü't-tevkirde şöyle takrîr-i kelâm idüb didik mâh Cemâziye'l-evvelinin on beşince günü mahmiyye-i mezbûrede vaki pâdişâh 'alem penâh hazretlerinin berât-i şeriflerinde hâlâ bağçe ustası olan Mehmed Ağanın mülk müşterâsı olan Gülistan nam câriyesi berâ-i mezkûrun divân hânesinde musallat? olmuş deyu istima' olundu savb-ı şer'idenden nâib ta'yin olunub üzerine varulub mahlinde keşf ve tahrîr olunmasını talep ederim didikde kîbeli şer' mathurdan fahru'l-müderresin mevlana Hasan Efendiye irsâl olunub zîl-i kitâbda mastûre'l-esâmi olan müslimin ile üzerlerine varulub fi'l-hakika berâ-i mezkûr divân hânesinde hâlâ bağçe ustası olan Mehmed Ağanın mülk müştera Gülistan nam câriye musallat muâyene ve müşâhade idüb mevlana-i mezbûr mübâşir merkûm marifetiyle mahalinde keşf ve tahrîr idüb ba'de gelüb meclis-i şer'îye haber virilmegin mâ-hüve'l-vaki bi't-taleb ketb olundu

Tahrîren fi'l-yevm -hamsin ve ısrîn min şehri Cemâziye'l-evvel li sene sitte ve se'bîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Ozan Hasan bin Ahmed Sulbi, Abdurrahman bin Mehmed Dede, Hafız Hızır bin Ramazan,... Mustafa Ağa, Ömer bin Ebubekir, Mehmed Çelebi bin Abdullah, Ahmed bin Musa

37/2

Mahmiyye-i Amâsiye de bi'l-fiil mütesellim olan fahru'l-emâcid ve'l-kirâm Osman Ağa zide kadrehu tarafından husûs-ı atıyyü'l-beyâna mübâşir ta'yin olunan Fahru'l-şayân Süleyman Bey meclis-i şer' şerîf sâmi hü'l-erkân ve mahfil din-i münif râsi hü'l-beyâna gelüb şöyle takrîr-i kelâm ve bast-ı merâm idüb didiki mahmiyye mezbûre muzâfâtından Sarnıç nam karye sakinlerinden Dursun bin Yusuf nam kimesne karye mezbûre içinde katl olunmuş deyu istima' olundu savb-ı şer'idenden nâib ta'yin olunub üzerine varulub maktul-ı mersûmun cerâhati mahlinde keşf ve tahrîr olunması talep ederim didikde kîbel-i şer' mutahharadan fahru'l-müderresin Mevlana Dursun Efendi irsâl olunub zîl-i kitâbda mastûre'l-esâmi olan müslimin ile maktul-ı mersûmun üzerine varulub fi'l-hakika cesedine nazar eyledikde sol kasuğundan altı cârih yârası muâyene ve müşâhade eyleyüb maktul mersûm mevlana-i müşarünileh mübâşir merkum marifetiyle keşf ve tahrîr eyledikten sonra mersûmun babası Yusuf nam kimesne yine karye mezbûre sükkânından Mehmed binMahmud nam kimesne hîn keşfinde meclis-i şer'e ihzâr ve mahzarında üzerine varulub

takrîr-i da'vâ idüb oğlum maktûl mersûm Dursun mezkûr Mehmed katl eylemiş bi'l-muvâcehe suâl olunub takrîr- tahrîr olunsun didikde gıbbe's-suâl mezkûr Mehmed bi't-tavû's-sâf ikrâr ve 'itirâf idüb mersûm Dursun ile güleşür? iken kendümde olan bıçağı sol kasuğuna batub ol-sebebdan fevt oldu deyu cevâb virilmeğın Mevlana müşarünileyh Mehmedin minvâl-i muharrer üzere ikrârın dahi mahal-i mezkûrda takrîr idüb bâde gelüb meclis-i şer' şerîfde minvâl-i meşrûh üzere haber verilmeğın mâ-hüve'l-vaki bi't-taleb ketb olundu

Tahrîren fi'l-yevm hamssın ve ısrîn min şehr Cemâziye'l-evvel li sene sitte ve se'bin ve ef

Şuhûdü'l-hâl: Mustafa bin Hamza, Mehmed Bey bin Mustafa Bey, Ahmed Bin Ali, Hasan bin Yusuf, İsmail in Bali Ali, Mehmed bin Kasım, Osman bin Mehmed, Ali bin Mehmed

38/1

Medine-i Amâsiye muzâfâtından Ziyere nam karye sakinlerinden Mekdan bint Bayram nam zımmî tarafından husûs-ı atıyyü'l-beyâna sâbit bi'l-vekâle olan li-ebeveyn babası Mihail veled Gökce nam zımmî meclis-i şer' hatîru'l-lâzımü't-tevkirde yine karye mezbûre sükkânından işbu Hâfız haze'l-kitâb Uluhan bint Hacı Aydın nam zımmî mahzarında takrîr-i da'vâ idüb didiki müvekkilim merkûme Mekdan nam zımmînin bundan akdem mürd olan babası Beyram nam zımmînin Gözüklü Mağara önünde vaki bir haddî Talib oğlu Aydın bağına bir haddî Mehmed Beşe bin Abdullah bağına ve bir haddî Hevace Süleyman bağına ve bir haddî tarîk-i âmm ile mahdûd mülk bağından müvekkilim merkûme Mekdannam zımmîyeye babasından ırs-i şer'iyile intikâl iden husûs mürd mezkûr zevc-i metrûkesi Uluhan virmede teallül ider suâl olunub müvekkil merkûmenin hisse-i şayiâsı aluverilmek matlubumuzdur didikde gıbbe's-suâl mesfûre Uluhan cevâbından bağ-ı mezkûr mahdûd Talib oğlu tarafından gayrisini zevcim mersûm hayatında zamân 'akl sıhhatinde bundan akdem babam merkûme Hacı Aîşe yine kırk beş aded esedî gurus deyn olub mukâbelesinde bağ ve mezkûr mahdûd bey'-i bât sahih-i şer'iyile bey' ve teslim edüb babam dahi bana hibe sahib-i şer'iyile hibe ve temlîk etmişdir mesfûre oldahi minval muharrer üzere takrîr-i deyn müvekkilim mersûm Mihail inkâr ile mukâbele idecek mesfûre Uluhan takrîr-i da'vâsına mutâbık beyyine talep olundukda 'udûl müsliminden Mustafa Efendi ve hasan ve mezbûr Bayram hâl-i hayatında ve zamân-ı 'akl-i sıhhatinde mesfûre Uluhanın babası merkûm Hacı Aydına kırk beş riyal adedi gurus deyn olub

mukâbele zımmetinde bağ mezkûr mahdûd Talib oğlu tarafında olan tahtaniden gayrisini bey'-i bât sahih ile bey' idüb ol dahi kızı mesfûre Uluhana hibe sahih-i şer'îyle hibe ve temlik itmişdir biz bu husûsa şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyu edâ-i şehâdet şer'i itdiklerinden sonra ba'de'l-teâdil şehâdetleri hayz-ı kabûlde vaki olmağın bağ mezkûr mahdûd mesfûre Uluhana hükmü birle mâ-vaki bi't-taleb ketb olundu

Tahrîren fi evâil Cemâziye'l-ahire li sene sitte ve se'bîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Fahru'l-kuzzât Osman Efendi, Mehmed Bey bin Abdullah, .. veled Sefer, Yasef veled Sefer, Mihail veled Sava, Mihail veled [isim yok]

38/2

Bi'l-fiil Amâsiyede mütesellim olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Osman Ağa zidekadrehu tarafından husûs-ı atıyyül-beyâna mübâşir ta'yin olunan Hasan Ağa bin Hüseyin zide kadrehu mahmiyye-i mezbûre mahallâtından Şamice mahallesi sakinlerinden İsmihan bint Ali nam hâtûn ve Şehriban ve Emine nam hâtûnların zevci Mehmed nam kimsneler mahfil kazâya ihzâr ve mahzarlarında takrîr-i kelâm ve bast-ı merâm idüb didiki mezbûre hâtûnların hânesine nâmahrem girüb dâimâ fitne ve fesâd üzere olmuşdur bi'l-muvâcehe suâl olunub ahaliden icrâ-i şer' olunması matlubumuzdur didikde gıbbe's-suâl ve'l-'akibü'l-inkâr Fazıl bin Mehmed ve Mustafa bin Yakub nam kimesneler li-ecli şehâde meclis-i şer' hâzıran olub vaki mezbûre İsmihan ve Şehriban ve Emine nam hâtûnların hâne-i mahrem ve eşkiyadan kimesneler görüb ve .. deyu şehâdet itdüklerinden mâada mahalle-i mezbûre ahalisinden zîl-i kitâbda mastûre'l-esâmi olan müsliminden mezbûrelerin keyfiyyet hâlleri suâl olundukda didiklerin kendü hâllerinde olmayub hânelerine nâmahrem girüb ve.. deyu şehâdet itdüklerinden şehâdetleri hayz-ı kabûlde vaki olmağın mezbûre hâneleri ba'de'l-teâdil biz bu makbûl efâlinde men' ve mahalle-i mezbûreden ihrâclarına beyyine birle mâ-vaki bi't-taleb ketb olundu

Tahrîren fi evâil Cemâziye'l-ahire li sene sitte ve se'bîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed bin Hüsam el-İmam, .. Mehmed Halife, es-seyyid Ahmed Çelebi, Ali Çelebi bin Arslan

39/1

Mahmiyye-i Amâsiye mahallâtından Gümüşzade mahallesi Aîşe bint el-Hac Bayezîd nam hâtûn tarafından Hüseyin bint Mehmed ve Mehmed bin Osman nam kimesneler şehadetleriyle husûs-ı atıyyü'l-beyâna sâbit bi'l-vekâle olan zevcem Tatar Mahmud Bey bin Veli nam kimesne meclis-i şer' şerîfde sâmi hü'l-beyân ve mahfil dîn-i münîf râsi hü'l-erkânda 'îmdat-ı muhaddimü'l-kirâm zide kuzzâtü'l-islâm Mehmed Efendi bin İbrahim Efendi tarafından bir nehc-i şer' sâbit bi'l-vekâle olan fahru'l-emâcid ve'l-'ayân zahru'l-emâsil ve'l-akrân Ali Bey bin Ahmed Paşa mahzarında bi't-tav'-s-sâf ikrâr ve 'itirâf idüb didiki müvekkilim merkûm Aîşe hâtûnun mahmiyye-i mezbûre kurbunda Yorgiç Paşa demekle ma'rûf mevzi'de vaki bir haddî Seki Hevâce Serkiz nam zımmî bağına ve bir haddî bakkâl Hüseyin menziline ve bir haddî müşteri mumaileyh Mehmed Efendi bağçesine ve bir haddî nehr-i kebir mahdûd ve mümtâz mülk bağını işcâr-ı mesmire ve gayrî mesmiresi ve dâhlinde olan menzili ve Seki Hevâce nam zımmî talebinden ve hakkında iki gün ve iki gece sakî olunan mâicari Yorgiç Paşa talebinden ve hakkında bir gün ve bir gece sakî olunan mâicari ve mumaileyh Mehmed Efendiye yedi yüz aded esedî gurus bey'-i bat sahih-i şer'iyle bey' idüb kabz semen mahdûd ve teslim mebyi' mahdûd eyledim ba'de'l-yevm bağ mezkûr mahdûd mumaileyh Mehmed Efendinin mülk müşterasıdır keyfe mâ-yeşa ve yehtâr mutasarrıf olsun didikde mukırran mezbûr Mahmud Bey bi'l-vekâle sudûr iden ikrârını el-mukırru lehü'l- müşârunileyh Ali Bey bi'l-vekâle vicâhen tasdik ve şifâhen tahkîk idecek sıhhat-i mebyi' cevâz şerâya hülmü birle mâ-vaki bi'-t-taleb ketb olundu

Tahrîren fi evâil Cemâziye'l-ahire li sene sitte ve se'bîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Hasan Efendi bin Mehmed, Mehmed Ağa bin Mustafa, Abdulvasi Sulbi bin Receb, es-seyyid Mehmed bin Hüseyin, Hacı Aki el-hafız, Abdülkerim Ağa bin Veli

39/2

Mahmiyye-i Amâsiye mahallâtından Gümüşlüzade mahallesi sakinlerinden Mustafa Sulbi bin Mehmed ve Abdulkadir Çelebi ve kürt Ömer ve Hüseyin bin Abdullah vesâirleri meclis-i şer' hatîru'l-lâzımü't-tevkirde mahalle-i mezbûre sükkânından Mutir? Veled Maksud ve .. veled Bedros nam zımmîler mahzarlarında takrîr-i da'vâ idüb didiler ki mahalle-i mezbûre avâriz akçesinden merkûm zımmîlerin zimmetleri yigirmi beş esedî

guruş vardır suâl olunub alıverilmek matlubumuzdur didiklerinde gıbbe's-suâl merkûman zımmîlerin herbirleri inkâr ile mukâbele idecek mahalle-i mezbûre ahalisinden takrîr-i da'vâlarına mutâbık beyyine taleb olundukda 'udûl müsliminden fahru'l-kuzzât Mehmed Efendi ve Abdurrahim bin Ahmed el-müezzîn nam kimesneler li-ecli şehâde meclis-i şer' hâzıran olub fi'l-vaki mahalle-i mezbûre avâriz akçesinden merkûman zımmîlerin zımmetlerinde yigirmi beş esedî guruş vardır biz bu husûsa şahidleriz şehâdet dahi ideriz edâ-i şehâdet şer'i eyledikleri ba'de'l-teâdil ve tezkire şehâdetleri hayz-ı kabûlde vaki olmağın edâsına hükmü birle mâ-vaki bi't-taleb ketb ve tahrîr olundu

Tahrîren fi evâil Cemâziye'l-ahire li sene sitte ve se'bîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed Efendi bin İlyas, Mustafa Efendi el-imam, Andulnebi el-muhzır, Yunus el-Muhzır, Sermuhzıran Ahmed Çelebi, Kalaycızade Mehmed Bey

39/3

Bi'l-fiil mahmiyye-i Amâsiyede mütesellim olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Osman Ağa tarafından husûs-ı beyâna mübâşir ta'yin olunan Ali Ağa zidekadrehu Dayana veled Geregor nam zımmî meclis-i şer' şerîf ihzâr ve mahzarında mahmiyye-i mezbûre mahallâtından Sefer veled Murad ve Tudor veled Ezerya nam zımmîler üzerine takrîr da'vâ idüb didiki il bu sene se'bîn ve sitte ve elf Cemâziye'l-ahirenin onuncu gecesi ba'de's-şifâ hâlâ musârıfından gelüb kapum önünde mezbûr Dayana nam zımmî asâletleriyle harb idüb başının sol tarafından .. itdüğü bi'l-muvâcehe suâl olunub emr-i şer' olunması matlubumuzdur didiklerinde gıbbe's-suâl ve 'akibü'l-inkâr Artuma? veled Sava ve Kurabid? veled Minraz nam zımmîler li-ecli şehâde mahfil kazâya hâzıran olub fi'l-vaki yed-i mezbûr da ba'de's-şifâ bizim huzûrumuzda Dayana nam zımmî mezbûr Sefer asaletiyle başını harb idüb ve mezbûr Tudor ve muhazâra itdi bu husûsa şahidleriz şehâdet dahi ideriz didikde şehâdetleri hayz kabûlde vaki olmağın mezbûre Dayana nam zımmîye bağde'l-teâdil beyyine birle mâ-vaki bi't-taleb ketb ve terkîm olunub yed talibe vaz' olundu

Tahrîren fi evâil Cemâziye'l-ahire li sene sitte ve se'bîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Hacı Murad bin Ali Beşe, Bayram Pirsultan, Gaffar Bey, Sapcı? Efendi, Sermuhzıran Ahmed Çelebi

40/1

Mahmiyye-i Amâsiye muzâfatından ... nam karye sakinlerinden Ebubekir merkûmesi meclis-i şer' hatîru'l-lâzımü't-tevkirde yine karye-i mezbûre sükkânından işbu ..zîl-i kitabdan li-i ebeveyn karındaş oğlu Mehmed bin Ömer mahzarında takrîr-i kelâm ve bast-ı merâm idüb didiki silk-i mülkümü münselik olan on aded ress keçe ve sekiz aded ress koyun cema' dokuz aded olub Zebur Mehmed Paşa sahih-i şer' iyle hibe ve teslîm temlik eyledim oldahi inhâ kaz ve kabûl ve teslîm eyledi bade'l-yevm mezbûr dokuz res yün ve keçe ve merzbûr Mehmed Bey şahidlerdir keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr ve mülkiyyet üzere mutasarrıf olsun sisikde mukırran merkûm Ebubekir Hocanın ikrâr meşrûh elmukırru'l-mersûm Mehmed vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk itmeyin hibe ve temlik hükmü birle mâ-vaki bi't-taleb ketb olunub yed talibe vaz' olundu

Tahrîren fi evâil Cemâziye'l-ahire li sene sitte ve se'bîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl: İbrahim Bey bin Ali Bey, Kalender Ağa ..., Ali Bey bin Abdulkadir, Ali ağa elcündi, Mehmed Çelebi nin Hasan, Ahmed Çelebi Sermuhzıran

40/2

Mahmiyye-i Amâsiye mahallâtından Eski Kethüda mahallesi sakinlerinden Fahru'l-emâcid ve'l-'ayân zahru'l-emâsil ve'l-akrân Şeyh Mehmed Bey bin Mehmed Ağa meclis-i şer' sâmi hü'l-beyân ve mahfil dîn-i münif râsi hü'l-erkânda Fahru'l-hâmidü'l-kirâm zide kuzzâtü's-selâm Mehmed Efendi tarafından nehc-i şer' husûs-ı atıyyü'l-beyâna ve niza'ya sâbit bi'l-vekâle olan Hüseyin Çelebi bin Abdullah mahzarında bi't-tav'ü's-sâf ikrâr ve 'itirâf idüb didiki mahmiyye mezbûre kurbunda Ferhadiçi dimekle ma'rûf mevzi'de bir haddî müşteri mumaileyh bağına ve bir haddî İskenderoğlu nam zımmî bağına ve bir haddî nehr-i kebire ve bir haddî tarîk-i âam ile mahdûd ve mümtâz olan bağ-ı mukaddema mumaileyh Mehmed Efendinin babası merhûm İbrahim Efendinin zaruret-i deyn için bey' olundukda yedi yüz aded esedî gurus .. eylediğim bağ mezbûr mahdûd işcâr-ı müsmire ve gayri müsmiresiyle tarafından icâb kabûl hâvi bey'-i bât sahih-i şer' iyle beyyine yedi yüz aded esedî gurus alub kabz ve kabûl ve teslîm bey' eyledim bade'l-yevm bağ mezkûr

mahdûd mumaileyh Mehmed Efendinin mülk müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun didikde mezbûru ikrârı meşrûh ketb ve terkîm olunsun

Tahrîren fi evâil Cemâziye'l-ahire li sene sitte ve se'bîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Abdulvasi Çelebi bin Hasan, İbrahim sulbi Çavuşdan, Sinan bin Ferman, Mehmed Ağa bin Mustafa, Mehmed bin İbrahim

.

40/3

Mahamiyye-i Amâsiye muzâfâtından Yenice nam karye sakinlerinden olub bundan akdem vefat iden Hasan bin Mehmed nam müteveffânın sulbioğulları Ahmed ve İsmail nam sağırlerin kıberl-i şer' mensûb vasîsi olan li-ebeveyn karındaşları sağırin meclis-i şer'i hatîru'l-lâzımü't-tevkirde Mustafa bin Mehmed mahzarında takrîr-i kelim ve bast-ı merâm idün didiki karye-i mezbûrede vaki bir haddî Kara Ahmed bağına ve bir haddî kazıcı? bağına ve bir haddî tarîk-i âmm ile mahdûd bağ babamız merhûm Hüseyinin karye-i mezbûrede vaki câmi'-i şerîf evkâfına otuz iki aded esedî gurus deyn.. olmağın mevkûlat kısmından deyn mezbûr vefâ iden eşyası olmamağın zaruret-i deyn için bağ mezkûr otuz iki aded esedî gurus bey'-i bât sahih-i şer' iyle bey' idüb on altı gurus kabz eyledim ve nasb dahi on altı esedî gurus târih-i kitâbdan iki sene tamâmına değin edâ itmek üzere taahhüd ve iltizâm idüb bade'l-yevm bağ mezkûr mahdûd mezbûr Mustafanın mülk müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun didikde mukırrı mezbûr sağırin ikrâr meşrûh el-mukırru'l-merkûm Mustafa vicâhen tasdik idecek sıhhat bey' ve şerâya hükmü birle mâ-vaki bi't-taleb ketb olundu

Tahrîren fi evâil Cemâziye'l-ahire li sene sitte ve se'bîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Hasan bin Ahmed, Kürt Ahmed bin Hacı Ömer, Mehmed bin Osman, Mehmed Ağa elmuhrır, ve Ömer bin Hızır

41/1

Mahmiyye Amâsiye mahallâtından Helkıs Mahallesi sakinlerinden olub bundan akdem fevt olan .. nam müteveffânın validesi Aişe bint Mehmed nam hâtûn meclis-i şer' hatîru'l-lâzımü't-tevkirde yine mahalle mezbûre sakinlerinden olub bundan akdem vefât iden

Yusuf Bey bin salihnam müteveffânın sulbiye kızları Aişe ve Saliha ile sağirlerin kıbel-i şer' olub Saru Sadık bin Mustafa nam kimesne mahzarında takrîr-i da'vâ idüb didiki hâl'i hayatında müteveffâ-i mezbûr Yusuf Beyin kızım müteveffâya merkûma zevc-i metrûkesi mukırrı müteveffâyı müzbûr zımmetinde kızım müteveffâya merkumun kırk bin akçe mihr-i muaccel olub müteveffâyı mezbûre muhallefâtı vasî mezkur Sadık yedinden mutabık olduğımız suâl olunub alıverilmek matlubumuzdur didikde gıbbe's-suâl vasî mezkûr müteveffâ merkûmenin sagire merkûmatlarını babası müteveffâ mezkûr zımmetinde kırk bin akçe mihr-i muaccel oldukdan sonra aldığımız 'udûl müsliminden Mehmed bin Mustafa ve Mustafa bin Abdalbaki nam kimesneler li-ecli şehâde mahfil kazâya hâzıran olub fi'l-vaki müteveffâ-i mezbûr Yusuf Bey hâl-i hayatında müteveffâ-i merkûm Kulaklı hâtûn bizim huzûrumuzdan kırk bin akçe mihr muaccel üzerine akd-i nikâh eyledi müteveffâ-i mezbûran zımmetinde müteveffâ-i merkûmanın kırk bin akçe mihri muaccel vardır biz bu husûsa şahidleriz şehâdet dahi ideriz deyu edâ-i şehâdet şer'i eylediklerinden sonra bade'l-teâdil ve tezkiye şehâdetleri hayz-ı kabûlde vaki olduğumuz müteveffâ-i mezbûrun muhallefâtından edâsına hükmü birle mâ-vaki bi't-taleb ketb olundu

Tahrîren fi evâil Cemâziye'l-ahir li sene sitte ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Mustafa Efendi ..., Mehmed bin Hasan, Kara Abdi bin Abdullah, Sermuhzıran Ahmed

41/2

Oldurki Gökmedrese mahallesinde Mustafa bin Arab mahfil kazâda Muhzır paşa Ahmed mahzarında fi ikrâr idüb didik mezbûr muhzır paşaya atmış dört buçuk esedî gurus deynim vardır didikden sonra yüz sekiz gün değin meblağ mezbûr edâ itmek üzere ketb olunmuşdur

Hururfû evâil Cemâziye'l-ahire li sene sitte ve se'bîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Fahru'l-kuzzat Halil Efendi, Ali Çelebi bin Cafer, Abdulnebi El-muhzır, Fahru'l-müderresin Mehmed Efendi bin İlyas

41/3

Mahmiyye Amâsiye mahallâtından Köycegiz mahallesi sakinlerinden Hatice bint Mehmed nam hâtûn tarafından Receb Çelebi bin Hasan ve İsmail Çelebi bin Mustafa şehadetleriyle sâbit bi'l-vekâle olan zevci Hüseyin bin Mehmed Dede meclis-i şer' hatîru'l-lâzımü't-tevkirde yine mahalle-i mezbûre mahallâtından Helkıs mahallesi sakinlerinden Kamer ve Macide hâtûnlar mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr kelâm idüb didiki müvekkilim merkûme Hatice bundan akdem fevt olan Ramazan Bey li-ebeveyn karındâşlar olub mezbûrâtdan Kamer ve Macide nam hâtûnlar zevc-i metrukeleri olub müteveffâ-i mezkûrun muhâllefâtına olunduktan sonra merkûme Hatice müteveffâ-i mezkûrun mahalle mezbûrede vaki menzilden Pehlivan nam karye de vaki Çakallardan ve içinde olan eşyadan esâs beytinden vesâir aheri vekil merkuma Haticeye 'aid olan hisse-i şayiâsı mukâbelesinde yedi yüz mikdâr râsih fi'l-vakt akçe ve bir yorgan vekâletim hasebiyle sulh olub lede'l-sulh olan .. yedi yüze akçe vee bir ibrik ve yorgan vekâletim hasebiyle kabz ve kabûl eyledim didikde mukırra mezbûr Hüseyin ikrâr meşrûh elmukırru lehü'l-merkûman Kamer ve Macide nam hâtûnlar tasdîk idecek sıhhat-i sulh hükmü birle mâ-vaki bi't-taleb ketb olundu

Tahrîren fi evâil Cemâziye'l-ahir li sene 1062

Şuhûdü'l-hâl: Naib Mehmed Efendi, İbrahim Sulbi bin Ali Çavuş, Abdulvasi Çelebi bin Hasan Sulbi, İbrahim bin Musa, Ebubekir Sulbi bin Mehmed, Ömer bin Veli Dede

42/1

Hâlâ Rum eyaletine mutasarrıf olan nizâmü'l-'alem vezirü'l-ruşen zamîr Mustafa Paşa Pir edâmallahûllahü teâla iclâlehu hazretleri taraf-ı 'alilerinden husûs-ı atıyyü'l-beyâna ta'yini içün mübâşir ta'yin ve irsâl olunan kıdvetü'l emâsil ve'l-akrân Mehmed Efendi zidekadreu Mahmiyye Amâsiye nevâhiyesinden Akdağ nahiyesinde vaki Zana nam karye ahalisi bâ-cemâhum mahfil kazâya ihzâr ve yine mahmiyye mezbure mahallâtından Sofular mahallesi sükkânından Kâtib Hüseyin Efendi mahzarında herbirleri takrîr-i kelâm idüb didiler ki bundan akdem merkûm Hüseyin Efendinin hıdmetinde olan İsmail ve Hamit ve Musa nam kimesneler Sonisa kazâsında vaki .. nam karyeye giderken zâyi' olundu deyu bizleri rencide iderler bi'l-muvacehe merkûm Hüseyin Efendiye suâl olunub takrîr ve tahrîr olunması matlubumuzdur didikde gıbbe's-suâl me'kûm Hüseyin Efendi cevâbında İsmail ve Hamit ve Musa nam kimesneler benim hıdmetimde olub lakin .. nam karye de vaki

Çakallara giderlerken zâimî olundular veyâhud gâib olundular ma'lûm değildir benim Zana nam karye ahalisi ile min külli elvucûh da'vâ ve niza' yokdur ve Zana dahi ittihâz eyledim karye-i mezbûreden bir haddî yokdur didikden sonra gâib-i mezbûr Hamitin validesi Fatma ve karındâşı Hızır nam kimesnelerden hadi suâl olundukda karye mezbûre ahalisi ile min küllü vucûh da'vâ ve niza' Zana dahi ittihâz itdiler karye-i mezbûrede bir haddî yokdur didiklerinde karye mezbûre ahalisine gâib mezbûr İsmail ve Hamit ve Musa nam kimesnelerin ahvâllerine mutâbık olmadıklarını yine karyelerinde ehl-i fesâd olmadığını mübâşir mumaiyleh taleb ile yemin teklîf olundukda herbirleri 'ali hüda 'ali sefâ halef billâhi'l-âzîm eylediklerinde mâ-vaki bi't-taleb kayd-ı sicil olundu

Tahrîren fi'l-yevm aşer min Cemâziye'l- ahire li sene sitte ve se'bîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Fahru'l-kuzzat Halil Efendi, Zahru'l-kuzzat Osman Efendi, Fahru'l-'ayân Ağa Kul Mehmed, Fahru'l-emâsil Murad Bey, Mustafa Ağa elcündi, Mehmed Çelebi bin Abdulnebi Sulbi

42/2

Nasb-ı Zile sakinlerinden olub bundan akdem fevt olan Yınal bin Abdullah nam müteveffânın li-ebeveyn karındâşı Hüseyin Ağa meclis-i şer' hatîru'l-lâzımü't-tevkirde Mehmed Çavuş bin Adil Çavuş mahzarında bi't-tav'ü's-saf ikrâr ve 'itirâf idüb didiki müteveffâ merkûm Yınalın bâzı muhâllefâtına mezkûr Mehmed Çavuş vaz' olmağın zımmetinde olan muhâllefât on beş gurus kıymetine res bargire sulh olub bade'l-sulh olan bargirin mezkûr Mehmed Çavuşdan ahz ve kabz idüb zımmetini ibrâ 'aid ile ibrâ ve iskât-ı tâm ile iskât eyledim bade'l-yevnm husûs-ı mezbûre müteallik bundan veyâ vekilimden da'vâ ve niza' zuhûr iderse lede'l-hükkâmü'l-kirâm mesmua' makbul olmayun didikde mukırrı mezbûr Hüseyin Ağanın minvâl muharrer üzere sudûr iden ikrârını elmukırru'l-mezkûr Mehmed Çavuş bi'l-muvâcehe tasdîk ve bi'l-müşâfehe tahkîk idecek sıhhat-i sulh hükmü birle mâ-vaki bi't-taleb ketb olundu

Tahrîren fi evâsıt Cemâziye'l-ahire li sene 1062

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed Efendi ..zade, Mustafa Sulbi Helvacı, Ali Sulbi bin Hızır, Hacı Mustafa bin Hamit, Ali el-kul, Receb bin Salih

42/3

Nasb Kazâsına tâbi' Akviran nam karye sakinlerinden İsa ve karındaşı Ahmed ve mezbûr Musa tarafından husûs-ı atıyyü'l-beyâna ve sulh nehc-i şer' üzere sâbit bi'l-vekâle olan sulbi kebir oğlu Şaban ve Kemal merkûm İsa asâlet meclis-i şer' hatîru'l-lâzımü't-tevkirde Kala'-i Bala sükkânından bundan akdem vefât iden Ali bin Kemal müteveffânın zevc-i metrûkesi Aîşe bint [isim yok] nam hâtûn ve müteveffâ mezbûrun muhâllefâtına vaz' olan Ali bin Hüseyin mahzarlarından vekâlet ve asâlet herbirleri ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb didilerki müteveffâ mezbûr Alinin menzilinden ve bağından ve esâs-ı beytinden vesâir aherî vekil mâl .. olunur eşyadan hisse-i şayiâmız mukâbelesinde dörd aded esedî gurus sulh olub lede'l-sulh olan meblağ mezkûr dörd aded esedî gurus bi't-tamâm ve'l-kemâl olub kabz ve kabûl eyledükde mukırran mezbûrların asâlet ve vekâlet sudûr idübikrâr-ı meşrûhların elmuhrırrul lehü'l-merkûman Ali ve Aîşe tasdik itdiklerinde sıhhat-i sulh ve ibrâya hükmü birle mâ-vaki bi't-taleb ketb ve terkîm olundu

Hurufû fi evâsıt Cemâziye'l-evveli li sene sitte ve se'bîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Fahru'l-sâdât es-seyyid İmam Efendi, ve Zahru'l-hafız Abdulnebi Sulbi, ve İbrahim Sulbi Kethüd-i Kala', Mehmed Bey bin Sinan

43/1

Medine Amâsiye nevâhiyesinden Ezine Bazar nahiyesinde vaki Aksalur? nam karye sakinlerinden Hacı Musa ve Abdulbekir nam kimesneler meclis-i şer' hatîru'l-lâzımü't-tevkirde ve yine nevâhi mezbûreden Sevince nam karye sükkânında Mustafa Sulbi el-imâm ve Kürt Ali vesâirleri mahzarında bi't-tav'ü's-sâf ikrâr ve 'itirâf idüb didilerki bizim ziraât itdüğümüz toprak karye-i mezbûre toprağıdır didiklerinde mukırrı mezbûrun minval muharrer üzere câri olan ikrârları el-mukırran merkumdan bi'l-muvacehe tasdik ve bi'l-müşâfehe tahkîk idecek mâ-vaki bi't-taleb ketb ve terkîm olunub yed-i talibe vaz' ve def' olundu ki vakt hacetde ihticâc oluna

Tahrîren fi evâsıt Cemâziye'l-ahire sene ısrîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Hacı Ali el-hatib, Mehmed Beşe el-Racil, Sermuhzıran Ahmed Sulbi, Abdulnebi elmuzır

43/2

Helkıs kazâsına tâbi' Hazurlu? nam karye sakinlerinden iken mecruha maktul olan Delu Hamza Bey müteveffânın sulbi oğlu Mehmed nam sagirin kibel-i şer' mensûb vasîsi olan Ali bin Mustafa nam kimesne meclis-i şer' hatîru'l-lâzımü't-tevkirde mahmiyye Amâsiye mahallâtından Yüri mahallesi sükkânında olub bundan akdem vefât iden mirahur Yusuf Bey nam müteveffânın sulbiye kızları Aişe ve Saliha nam sagirlerin kibel-i şer' mensûb vasîsi olan daileri Mehmed bin [isim yok] nam kimesne mahzarında takrîr-i da'vâ idüb didiki müteveffâ merkûm Yusuf Bey hâl-i hayatında ve zamân-ı 'akl sıhhatinde maktul mezbûr katl olan [isim yok] nam kimesneden .. içün otuz beş esedî gurus nakd ve otuz beş esedî gurusluk... ... cema' esedî gurus olur müteveffâ merkûm Yusuf Beyin zimmetinde kalmamışdır suâl olunub eşim mersûm Mehmed içün alıverilmek matlubumuzdur didikde gıbbe's-suâl mezbûr Mehmed inkâr ile mukâbele idecek sıdk mukâline beyyine taleb olundukda 'udûl müsliminden Mustafa Ağa bin Osman ve Hüseyin bin Ebubekir nam kimesneler li-ecli şehâde mahfil kazâyâ hâzıran olub fi'l-vaki müteveffâ merkûm Yusuf Bey hâl-i hyayatında zamân-ı 'akl sıhhatinde bizim huzûrumuzda müteveffâ mezkûr katl olan [isim yok] nam kimesne .. içün otuz beş esedî gurus nakd ve otuz beş esedî gurusluk biz bu husûsa şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyu edâ-i şehâdet şer'i almadıktan sonra bede'l-teâdil şehâdetleri hayz kabûlde vaki olmağın müteveffâ merkûm Yusuf Beyin muhâllefâtından edâsına beyyine birle mâ-vaki ketb olundu

Tahrîren fi evâsıt Cemâziye'l-ahir li sene se'bîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Hacı Ali el-hatib, Fahru'l-kuzzat Osman Efendi, Sermhızran Ahmed Sulbi, Abdulnebi el-muhzır, İlyas el-muhzır

43/3

Mahmiyye Amâsiye mahallâtından Şeyh Kırık mahallesi sakinlerinden es-seyyid Hızır sulbi ve Hacı Ali ve Usta Ebubekir ve Mehmed vesâirleri bi'cemâhum meclis-i şer' hatîru'l-lâzımü't-tevkirde yine mahalle-i mezbûre sükkânından Mehmed bin Ali nam ... mahzarında takrîr-i kelâm ve bast-merâm idüb didilerki mezbûr Mehmed Saki ve huzuûmuzda ve nice fesâd idüb ahali mahalle şer'inde havf idüb ve vakf-ı .. cemâat ile

kalmadan kalmışdır ve altı ay önünde sakın olur ve altı ay aher diyârda ... ve.... Kimesne bilmez daîm fesâd itmeden hâl olunmaz mezbûr Mehmedin keyfîyet ahvâlî tahrîr olunub yedimizde vaz' olunmak talebi deriz didikde mahal merzbûrenin minvâl muharrer üzere takrîrleri bi'-taleb ketb ve terkîm olundu

Tahrîren fi evâsıt Cemâziye'l-ahire li sene 1062

Şuhûdü'l-hâl: ... Mustafa Efendi, Ali Sulbi Muhzırbaşı, Yusuf el-Muhzır

43/4

Medine Amâsiye nevâhiyesinden Ezinebazar nâhiyesinde vaki Karsuk? Nam karye sakinlerinden Hatib oğlu Karlı Ali ve Hatib oğlu Mehmed ve Nadir oğlu Mehmed ve Habib bin Hamit vesâirleri bâcemâhum meclis-i şer' hatîru'l-lâzımü't-tevkirde yine nâhiye mezbûre de vaki .. nam karye sükkânından Hüseyin bin Abdalbaki mahzarında takrîr-i kelâm ve bast-ı merâm idüb diler ki mezbûr Hüseyin karye toprağından bağ tasarruf ider aher karyede olub fi'l-vaki bizim huzûrumuzda müteveffâ mezbûr Hacı Ali Bali hâl-i hayatında ve kemâl-i 'akl sıhhatinde târih-i kitâbdan on ve dörd sene mukaddem sulbi oğlu mezbûr Hüseyine sebâvet? Halinde cem'îyyet-i hitân eyledikde yüz esedî gurus hibe-i sahih ile bey' ve kabz eylediğimiz bu husûsa şahidleriz şehâdet dahi ideriz deyu edâ-i şehâdet şer'îye itdüklerinde şehâdetleri hayzı kabûlde vaki olmağın yine mahalle mezbûrede vaki bir haddî mescîd-i şerîf ve bir haddî Kel Cağfer menziline ve iki haddî tarîk-i âmm ile mahdûd olan bağçesine isticâr müsmire ve gayrî müsmiresiyle meblağ mezkûr yüz esedî gurus deyn mukâbelesinde .. idüb tarafından icâb ve kabûl olundukda işbu inde'l-vesikâ ketb ve tahrîr olundu

Tahrîren fi evâhir Cemâziye'l-ahire li sene sitte ve se'bîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed bin Mahmud, Mehmed sulbi bin Mustafa, Ali bin Mehmed, Ömer Çelebi bin Sefer, Mehmed bin Nasuh, İbrahim Çelebi bin Ali Çavuş

45/1

Kasaba-i Ladik nevâhiyesinden Emlük nam karye sakinlerinden Meryem bint Yakub nam hâtûn meclis-i şer' hatîru'l-lâzımü't-tevkirde musli Abdullah mahzarında bi't-tav'ü'a-sâf

ikrâr ve ‘itirâf idüb didiki taht-ı tasarrufumda olan iki yüz akçe kıymetli iki bakraç ve iki yüz akçe kıymetli kurgân ve iki yüz akçe kıymetli bir bargir ve otuz akçe kıymetli bir tay ve mahmiyye Amâsiye mahallâtından asl Sevadiye mahallesinde vaki bir haddî tahtani menziline bir haddî İbrahim ve iki haddî tarîk-i âmm ile mahdûd ve mümtâz mülkümüz menzilini mezbûr Mustafadan vefât idincege değin mezkûr mülk üzerinde bade’l-tahliye hibe sahih-i şer’iyle hibe ve temlik ve teslîm idüb oldahi meclis hibede ittihâb kabz ve kabûl eyledü bade’l-yevm min-bâ’da zikr olan eşya ve menzil mezbûr Mustafanın mülkü mâ-hüve’l-vaki keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr olsunun didikde mukırru merkûmanın vec-meşrûhunu el-mukırru’l-mezbûr Mustafa bi’l-muvâcehe tasdîk ve bi’l-müşâfehe tahkîk idine sıhhat hibeye hükmü birle mâ-vaki bi’t-taleb ketb ve terkîm olunub yed-i talibe vaz’ ve def’ olundu

Tahrîren fi aher Cemâziye’l-ahir li sene sitte ve se’bîn ve elf

Şuhûdü’l-hâl: Mustafa el-Hatib, İbrahim bin İsmail Beşe, Mehmed bin Abdullah, Hüseyin Çelebi bin .., Yakub bin Saci?

45/2

Mahmiyye Amâsiye mahallâtından Ozan Mustafa mahallesi sakinlerinden Fahu’l-muhadderât ve tacü’l-mestûrât Fatma hâtûn bint Hacı Şaban tarafından husûs-ı atıyyü’l-beyâna tescil-i kâim olvekâle olan İbrahim Beşe bin Hacı Mehmed nam râcil meclis-i şer’ hatîru’l-lâzımü’t-tevkirde mesfûr Fatma hâtûnun zevci işbu hâfız haze’l-kitâb Halil Çelebi bin Hacı Mehmed mahzarında bi’l-vekâle ikrâr ve ‘itirâf idüb didiki müvekkilim mesfûre Fatma hâtûn zîl-i kitâbda mastûre’l-emâsil olan müslimin huzûrunda mahmiyye mezbûre esvâkında sûk bakkallarda vaki bir haddî Helvacı Ömer bin Abdullah dükkânına ve bir haddî Fatma hâtûn bint Mehmed dükkânına ve bir haddî Mustafa Ağa bin Mehmed dükkânına ve bir haddî tarîk-i âmm ile mahdûd ve mümtâz mülk dükkânını ve Hallaçlar içinde vaki lede’l-ahali ve’l-cirân ma’lûmu’l-hudûd bizim hallaç dükkânını mumaileyh Halil Çelebi zimmetinde olan cümle yedi bin sekiz yüz akçe mihr-i muaccelemleri ve atmış aded nakd esedî gurusu ve menziline olan cümle esâs beyt kalil ve kesir hernesini var ise zevci mumaileyh Halil Çelebi işbu sene mübârekede ..el-merâm ve ziyâdet rûz-i meyyizü’l-seyyidü’l-imâm ‘aliyyü’l-kuzzât ve’l-islâm için sıdk oldahi meclis-i şer’ide ittihâb kabz ve kabûl etdikden sonra mefûre Fatma hâtûna mumaileyh Halil Çelebi on dört

hasene altun ivaz virüb mesfûre Fatma hâtûn zikr olunan on dörd hasene altunı ivaz alub kabz ve kabûl eyledi bade'l-yevm mâada zikr olan bakkal dükkânı ve bizim hallâç dükkânı yedi yüz akçe mihr muaccel ve atmış aded nakd esedî gurus ve menziline olan esâs beyt mumaileyh Halil Çelebi mülk mevhâbıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtar mutasarruf olsun didikde mukırrı mezbûrun bi'l-vekâle sudûr iden ikrârını el-mukırru'l-lehü'l-merkûm Halil Çelebi vicâhen tasdik ve şifâhen tahkîk idecek sıhhat hibeye hükmü birle mâ-vaki bi't-taleb ketb ve terkîm olundu

Tahrîren fi evâhir Cemâziye'l-ahire li sene sitte ve se'bîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Mustafa Halife el-İmam, Hasan Dede bin Mehmed, Mehmed Çelebi bin Hacı Musli, Hafız Mustafa elcündi., Abdurrahman bin Mehmed cündi

45/3

Mahmiyye Amâsiye mahallâtından Eski Kethüda mahallesi sakinlerinden olub bundan akdem mürd olan Allahverdi nam zımmînın sulbi oğlu Yunus ve sulbiye kızı Meryem nam sagirlerin kibel-i şer' mutahharadan mensûb vasîleri olan Ohan veled Bali nam zımmî meclis-i şer' hafîru'l-lâzımü't-tevkirde İvas veled Köçek usta nam zımmî mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idün didiki mahmiyye mazbûre kurbunda Okmeydanı dimekle marûf mevzi'de vaki bir haddî Kuyumcu Bali bağına ve bir haddî Kurmes? nam zımmî bağına ve bir haddî vasî mezbûr Ohan nam zımmî bağına ve bir haddî nehr-i kebir ile mahûd ve mümtâz bağımızda mezbûrun mülk(ü) olub bade'l-kayd olanları sagiren merkûman ırs-i şer' iyle intikâl itmişdi lakin mezbûran merkûmanın 'ikâr ve menkûlât kısmından bağ mezbûrlardan gayri terekesi olmağla sagirân merkumun zaruret nafaka kisveleri için bey' lâzım olacak sûk-i sultânide kerraren aher idine olunub mersûm İvas nam zımmî üzerine elli aded esedî gurus karâr idüb ziyâde ile aher taleb olmağın ve mâiyetim hasebiyle bağ mahdûd mezkûr meblağ merkuma mersûm İvas nam zımmîye bey'-i bât sahih ile bey' idüb kabz semen mahdûd ve teslîm mebyi' mahdûd eyledim didikde vasî-i mezbûr kelimât-ı meşrûhasından müşteri mersûm dahi vicâhen tasdik idinecek sıhhat bey' ve cevâz-ı şerâya hükmü birle mâ-vaki bi't-taleb ketb ve terkîm olunub yed-i talibe vaz' olundu

Tahrîren fi evâhir Cemâziye'l-ahire li sene sitte ve se'bîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl: İbrahim Çelebi bin Murad Efendi .., Hacı Mehmed bin Hasan, Mustafa Efendi bin Hacı Mehmed, Defterdarı Ali Bey, .. Halil Çelebi, Sermuhzıran Ahmed, Abdulvasi el-muhzır

46/1

Mahmiyye Amâsiye kazâsına tâbi' Soma nam karye sakinlerinden olub dergâh-ı 'ali yeniçerilerinden Mehmed Beşe bin Yakub nam râcil karındaşı oğlu Ali Çelebi bin Mustafa yedinde husûs-ı atıyyü'l-beyânın mahallinde istima' içün mahmiyye mezbûre hâlâ şeyh ve'l- islâmü'l-imâm olan Efendi hazretlerine ve fakire hitâben emr-i şerîf Halil ... olub lâzım alası mumaiyleh Efendi fahru'l-kuzzât Abdullah Efendi ve bu fakir tarafından fahru'l-kuzzât Sami Efendi naib nasb ve ta'yin olunub .. esnafda olannı avarız müsliminleri ile câmi'-i kebir ve cem' gafırde .. olan mahal mezbûrun üzerine varub akd meclis olundukda 'ayan mezbûran Mehmed Beşe ve Ali Sulbi meclis-i şer' şerîf samihü'l- 'Îmâd ve mahfil dîn-i münif râsihü'l-evtâdda yine mahmiyye mezbûre kazâsına tâbi' Zara nam karye ahalisinden el-Hâc Efendizade Mustafa ve el-Hâc Musli bin Sefer ve Hasan Ağa bin Musli ve Mehmed Bey bin Mahmud ve Mustafa bin Abidin diger Sami bin Percivan ve Mehmed bin Bünyad ve İsmail bin Mehmed ve Ali bin Sefer ve Hâtib Abdusselam bin Seki vesâirleri mahzarlarında herbirlerinin üzerine takrîr-i kelâm da'vâ idüb mahmiyye mezbûre kazâsına tâbi' Elçi nam karye ile Zana nam karye nam mahallesinde ... ve Çakallar dimekle marûf mezvi'de zımmî mezkûr mülk menzili olub zikr olunan diger menzilleri tahtında bir yer Çakallar dimekle marûf ve mümtâz Çakallarda Zara nam karye toprağından on altı kıta' mülk tarlamız olub zikr olunan altı kıta' tarlalarımız hâssadan ihrâc olub tımara müteallik bir sene malikâne tarafına 'aid olan ... nam karye malikânesine mutasarruf olsun edâ-i teslîm idüb yüz seneden mütecâviz tımar ve Ilıca nam karyeden cereyân idüb zikr olunan mülk ve altı kıta' tarlalarımız içinde carî olan sudan altı kıta' tarlalarımızın hak şer' iken ve bu arzdeki bekâ iden .. iken Zara nam karye ahalisi tımara mani' olub razî eylediğimiz mahsul vesâirlere gadr ve hayf olunmuşdur hazirandan suâl olunub cevâbları tahrîr ve icrâ olunmak muradımızdır didiklerinde gıbbe's-suâl üzerinden Mustafa Bey ve el-Hac Musli ve Hasan Ağa ve Mehmed Bey ve Mustafa Mumcı ve İsmail ve Ali ve Hâfız Abdusselam vesâirleri daki cevâblarında fi'l-hakika mesmua' Mehmed Beşe ve Ali sulbi tasarruf eylediğimiz Çakallar dimekle maruf mezvi'de altı kıta' tarlaları Zara nam karye toprağından olub zikr olunub

Çakallar hâssadan ihrâc olunub tımar alınub deyu tımar tasarruf olan .. olub bi'l-kelâm tarafın ... medârını her kim medâr-ı son olursa medâr son olanlar alub hâssadan ihrâc olunmağla mezkûr olan duşa tasarrufundan Mehmed Beşe ve Ali Çelebinin alâkası yokdur ve bu ana gelmişdir deyu yemin inkâr ile mukâbele eylediklerinde merkûman Mehmed Beşe ve Ali Çelebi sıdk mukâline beyyine taleb olundukda 'udûl ricâlden .. kimesneler

samîh ve mahfil din-i münif gelüb şöyle takrîr-i kelâm ve şer'an merâm idüb didiki olub Soma nam karyeden Mustafa ve Büyad bin Hızır Zara nam karyeden kalkub ve Ilıca nam karyeden Dede Bey nam kimesneler li-ecli şehâde mahfil kazâda hâziran olub cevâblarında fi'l-vaki minvâl meşrûh üzere Çakallar dimekle marûf Çakallarda olan altı kıta' tarlaları mersûm Mehmed Beşe ve Ali Çelebi atmış ve yetmiş seneden mütecâviz dersaki? İdine mezbûr husûsa şahidleriz şehâdet dahi ıderiz deyu edâ-i şehâdet şerâyâ eyledüklerinde ba'de'l-teadil kendüye şehâdetleri makbûl oldundukdan sonra mezbûrdan Zara nam karye ahalisine mâ-hüve'l-vaki bi't-taleb ketb ve terkîm olunub mersûm Mehmed Beşe ve Ali Çelebinin yedlerine vaz' ve def' olundu ki vakt hâcetde mâcera ola

Tahrîren fi evâhir Cemâziye'l-ahiri li sene sitte ve se'bîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Çelebi Ali Bey elcündi, Abdurraman bin Hüseyin karye-i Orta, Şaban bin Mehmed, Veli bin Ali karye-i Orta, Mehmed bin Bünyad karye-i..., Abdurrahman bin Ramazan, Şeyh Mehmed bin Vali .., Ömer bin veli elmuhrır, Orda? bin Mustafa, Abdullah bin Mustafa, Kürt Veli bin Mustafa karye-i Orta

47/1

Bi'l-fiil Amâsiyede mütesellim olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Osman Ağa zide kadrehu tarafından husûs-ı atıyyü'l-beyâna keşf ve tahrîr için mübâşir ta'yin olan fahru'l-emâcid ve'l-kirâm Süleyman Ağa meclis-i şer' şerîf mahmiyye mezbûre muzâfâtından Ani nam karye sainlerinden Muhi bin Mustafa nam kimesne yine karye mezbûre sükkânından Hüseyin bin İbrahim nam kimesneyi katl eylemiş deyu istima' olundu kibel-i şer' naîb ta'yin olunub üzerine varulub maktul mersûmun cerâhati mahline keşf ve tahrîr olunması matlubumuzdur zîl-i kitâbda mastuûre'l-esâmi olan müslimin ile maktul mersûmun üzerine varulub fi'l-hakika cesedine nazar eylediklerini sol uyluğunda altı hariç yarası muâyene ve müşâhade eyleyüb maktûl merkûm mumaileyh mezbûr mübâşir katl şeşf ve tahrîr eyledikden sonra maktûl merkûmun li-ebeveyn karındaşları Ali ve Mehmed ve Receb nam

kimesneler katl mezkûr meclis-i şer' ihsâr ve mahzar üzerine takrîr-i da'vâ idüb didiller ki maktûl merkûm Muhi mezkûr Hüseyin katl eyledi bi'l-muvâcehe suâl olunub icrâ-i hak olunmak talebi deriz didiklerinde gıbbe's-suâl mezkûr Hüseyin bi't-tav'ü's-saf vel'cezâ ikrâr ve 'itirâf idüb didiki mersûm Muhiyi ben bıçakla sol oyluğundan vurub katl eyledim didikde mevlana müşârunileyh mezkûr Hüseyinin minvâl meşrûh üzere ... ikrârını dahi mahal mezkûrdan tahrîr idüb ba'de gelüb meclis-i şer' mâ-vaki bi't-taleb ketb olundu

Tahrîren fi'l-yevm hamsîn ve ışrin min Cemâziye'l-ahire li sene sitte ve se'bîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Hüseyin Bey bin Ali cündi karye-i Kayacık, Hasan Bey bin Mustafa karye-i Meramil, Hacı Hasan karye-i..., Kıdvetü'l-imâm Ali karye-i Yordinek, Hasan bin Ali karye-i Yordinek, Osman bin Nasuh karye-i..

47/2

Medine-i Amâsiye muzâfâtından Dere nam karye sakinlerinden Ramazan Bey bin Abdullah el-cündi meclis-i şer' hatîru'l-lâzımü't-tevkirde yine mahmiyye Amâsiye mahallâtından Eski Kethüda mahallesini sakinlerinden el-Hac Ahmed Ağa bin Abdullah eş-şehr makurât Ağa mahzarında takrîr-i kelâm ve bast-ı merâm idüb didiki târih-i kitâbdan on sene mukaddem mahalle mezbûre sakinlerinden fevt olan el-Hac Mehmed Ağa bin Hacı Efendiye Tokat defterdârı hâsımlar karyelerini zabt iderken karye mezbûre sükkânından Hasan Bey fevt olub evlâd .. kalmamış tasarrufunda olan tarlaları mahlûl ve tapuya müstehâk olmağın merkûm Kürt Ağa müteveffâ müşârunileyh Mehmed Ağa ziyâde iken tarafından vekil olub yüz aded esedî gurus alub mâdaa zikr olan tarlalarının hak tasarrufunu bana makbûz itmiş idi lakin müteveffâ müşârunileyh Mehmed Ağa ... merhûm Kürt Mehmed Ağanın vekâletini makbûl eylemeyüb bundan yüz atmış esedî gurus dahi alub bade'l-temessük vormeyin merkûm Kürt Mehmed Ağanın zımmetinde meblağ mezkûr yüz aded esedîgurus kalmışdır suâl olunub alıverilmek matlubumuzdur gıbbe's-suâl merkûm Kürt Mehmed Ağa cevâbında mersûm Ramazan Beyin minvâl-i meşrûh üzere sudûr iden kelimâtını tasdik idüb lakin müteveffâ müşârunileyh Mehmed Ağa tüm aldığımız yüz esedî gurus(a) razî olmayub mersûm Ramazanın Kasaba Kadife tâbi' oldukda kendü ve ihtiyârıyla tekrâr yüz aded esedî gurus dahi virüb cema' iki yüz esedî

guruş kabûl idüb bu minvâl²¹ üzere müteveffâ mumaileyh dahi temessük almış didikde mersûm Ramazan Bey merkûm Kürt Ağanın minvâl meşrûh üzere câri olan kelimâtını münkir olmağın merkûm Kürt Ağa takrîr-i kelâmına mutabık beyyine taleb olundukda ‘udûl müsliminden Hasan Efendi bin Mehmed Efendi vekilinden el-Hac Hüseyin Efendi bin Mustafa ve Mehmed Ağa bin Musa nam kimesneler li-ecli şehâde mahfil kazâda hâzıran olub fi’l-vaki merkûm Ramazan Bey bizim huzûrumuzda vaki mahlûl olan tarlaları müteveffâ mumaileyh Mehmed Ağadan kendü ihtiyâriyle Kürt Mehmed Ağaya virdüğünü yüz esedî guruşdan gayri tekrâr yüz aded riyâl guruş dahi virüb cema’ iki yüz riyal guruş kabûl itdi biz bu husûsda bu minvâl üzere şâhidleriz şehâdet şer’i dahi ideriz deyu şehâdet şer’ eylediğinde ade’l-teadil ve tezkiye şehâdetleri hayz kabûlde vaki el-mukırru’l-mersûm Ramazan Bey mâarızdan men’ birle mâ-hüve’l-vaki ketb ve tahrîr olunub yed talibe vaz’ ve def’ olundu

Tahrîren fi evâhir Cemâziye’l-ahir li sene sitte ve se’bîn ve elf

Şuhûdü’l-hâl: Fahru’l-kuzzat İbrahim Efendi, Mustafa Çelebi bin Hacı Mehmed, Ali bin Hasan, Sermuhzıran Ahmed

48/1

Mahmiyye Amâsiye mahallâtından Şamil mahallesinde vaki Alagözbaba tekkesinde sakin olan Muharrem Dede bin Abdullatif nam kimesne mecli-i şer’ hatîru’l-lâzımü’t-tevkirde yien mahalle mezbûre sakinlerinden Semiha bint Mehmed nam hâtûn mahzarında üzerlerine takrîr-i da’vâ ve bast-ı merâm idüb didiki hâlâ sakin olduğumuz tekkenin tasarrufunda olan menziline otuz aded esedî guruş virdiğim hare akçem masarîf olundu mahtumum merkûmesini gayri ve kadir suâl olunub mutabık olunmak talebi ederim didikde gıbbe’s-suâl merkûmesini inkâr ile mukâbele idecek müdde-i Muharrem Deden takrîr-i da’vâsına mutabık beyyine taleb olundukda ittihâb beyyineden ‘âciz ve kahr olmağın merkûmesini kendüye sarf itmemesine ve aher sene sarf itdüğün bilüb hâberdâr olmadığına yemin teklif olundukda halefî billâhi’l-teallül izâm itdükde mâ-vaki bi’t-taleb ketb olundu

Tahrîren fi evâil Recebü’l-receb li sene sitte ve se’bîn ve elf

²¹ Kelime iki kez yazılmıştır.

Şuhûdü'l-hâl: Ali Sulbi bin Cafer, Hacı Ali el-Hatib, ... Mehmed Efendi, İsmail Ağa el-cüdi, Sermuhzıran Ahmed Çelebi, Abdulnebi el-Muhzır, Yusuf el-cüdi

48/2

Mahmiyye Amâsiye muzâfâtından Ziyere nam karye sakinlerinden İsmail Ağa bin Mahmud ve Halil bin Abdullah ve Kırık İsmail ve Ali bin Abdullah ve Gürci Osman ve Mustafa bin Mehmed el-hatib ve İbrahim bin İsmail ve Ali bin Musli ve Kalaycı oğlu Yusuf, ve Keçeci oğlu Mustafa vesâirleri ve zımmîyândan Sava veled Akkaş ve bundan keşiş Mihail veled Sava ve Tudor veled Kasab ve Gökçe oğlu Vikit? veled Bali ve papaz oğlu ve Kelurde? veled Gregor ve Saru keşiş oğlu Mihail vesâir zımmîler bi'cemâhum meclis-i şer' hazîru'l-lâzım yine karye mezbûre sükkânından Mehmed Çelebi bin Mustafa er-râcil mahzarından herbirleri bi't-tav'ü's-sâf ikrâr ve 'itirâf idüb didilerki mumaileyh Mehmed Çelebiden üç aya değin edâ itmek üzere karye-i mezbûrede maslahat için karz sekiz yüz aded riyal gurus alub aher-i evvelide lâzımü't-teşrifleri mumaileyh Mehmed Çelebiye zimmetimizdir bi' kayd asl .. beş yüz elli aded riyal gurus ider mumaileyh Mehmed Çelebiye bin yüz aded riyal gurus edâ itmek üzere herbirlerimiz kefil bi'l-mâl olub mukırru'l-mezbûrun vec-meşrûh üzere câri olan ikrârın mukırru'l-mumaileyh Mehmed Çelebi vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk idinecek mâ-vaki bi't-teleb ketb ve tahrîr olundu

Tahrîren fi evâil Recebü'l-receb li sene sitte ve se'bîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Abdi Efendi bin Mehmed, İbrahim Beşe bin Sefer, .. bin Saci, Mustafa Beşe bin İlyas, Halil Efendi bin Hacı Mehmed, Ali Beşe bin Bekir, Mustafa Beşe bin Abdullah, Ömer Beşe bin Mehmed, İbrahim Beşe bin İsmail, Sermuhzıran Ahmed Çelebi

49/1

Bi'l-fiil Sivasa mutasarrıf olan vezir Derviş Zamir Mustafa Paşa ebu'l-hayr mâ-yeşâ hazretlerinin taraf 'alilerden husûs-ı atıyyü'l-beyâna mübâşir ta'yin buyurulan kıdvetü'l-emâcid ve'l-akrân İbrahim Ağa zidekadrehu mahmiyye Amâsiye muzâfâtından Gökler nam karye sakinlerinden Hasan Ağa bin Mürsel nam cüdi meclis-i şer' hatîru'l-lâzımü't-tevkirde ihzâr itdükde yine mahmiyye mezbûre muzâfâtından Saraycık nam karye

sükkânından olub târih-i kitâbdan iki sene mukaddem fevt olan Ömerlioğlu dimekle marûf nam kimesnenin zevci metrûkesi Fatma bint Sasık ve sulbiye kızı Cennet nam hâtûn mezkûr Hasanın üzerine herbirleri takrîr-i da'vâ idüb didilerki müteveffâ mezbûr oğulları mezkûr Hasanın târih mezbûre harb-ı şer'iyle harb itdi olharbından vefât itdü bi'l-muvâcehe suâl olunub icrâ-ı hak olunmak matlubumuzdur didikde gıbbe's-suâl mezkûr Hasanın inkârıyla mukâbele itdiği müdde 'ayân merkûman Fatma ve Cennet nam hâtûnlardan takrîr-i da'vâlarına mutabık beyyine taleb olundukda ityân beyyineden aciz ve kahr olmağın mezkûr Hasanın son da'vâ ve vakdâ-i son olması için müdde 'ayân merkûman Fatma ve Cennet nam hâtûnlar inkârdan terkde sagirinin ve on kıl nakdî virüb sulh oldum da'vâ 'iade-i kelâm idüb müdde-i'ayan merkûman Fatma ve Cennet nam hâtûnların herbirleri mezkûr Hasanın kelimâtını tasdik idüb didiler ki lede'l-sulh olan terk sagirenin on kıl-i nakdî kabz ve kabûl itdük bade'l-yevm husûs mezbûr müteallik²² bizden veyâ vekilimden da'vâ ve niza' sudûr iderse lede'l-hüükâmu'l-kirâm mesmua' ve makbûl olunmasun didiklerinde merkûman Fatma ve Cennet nam hâtûnlar vec-meşrûh üzere sâdır olan ikrârlarını el-mukırru'l-mezkûr Hasan Bey bi'l-muvâcehe tasdik itmeyin mâ-vaki bi't-taleb ketb ve terkîm olundu

Tahrîren fi'l-yevm hamsin min şehri Recebü'l-receb li sene sitte ve se'bîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Çelebi Ali elcündi, Hasan Bey elcündi, Mehmed Bey elcündi, Hacı Hasan bey elcündi, Mahmud ..., İsmail bin Ali, Hızır .., Hacı Ali el-Htaib

49/2

Mahmiyye Amâsiye muzâfâtından Ozan nam karye sakinlerinden Mehmed bin Receb nam kimesne meclis-i şer' hatîru'l-lâzımü't-tevkirde mahmiyye mezbûre mahallâtından .. mahallesi sükkânından Mehmed Ağa bin Musa nam cündi mahzarında takrîr-i da'vâ didiler ki karye mezbûrede vaki lede'l-ahali ve'l-cirân ma'lûmu'l-hudûd mumaileyh Mehmed Ağaya yetmiş aded esedî gurus mu'fât .. hak tasarrufumu teadi idüb mukâbele tasarrufu mâdaa zikr olan yetmiş esedî gurusdan kırk beş aded gurus virdi yigirmi beş esedî gurus mumaileyh Mehmed Ağanın zımmetinde kalmışdır bi'l-muvâcehe suâl olunub alıverilmek matlubumuzdur didikde gıbbe's-suâl mumaileyh Mehmed Ağa mezbûr Mehmed kelâmını tasdik idüb didiki mâdaa zikr olan mukâbele tasarrufunda yetmiş aded esedî gurus mezbûr

²² Kelime iki kez yazılmıştır.

Mehmede bi't-tamâm ve'l-kemâl edâ ve teslîm eyledim bir akçe virecek zımmetimde kalmadı deyu cevâb itdikde mezbûr Mehmed münkir olmağın mumaileyh Mehmed Ağadan takrîr-i kelâmına mutabık beyyine taleb olundukda 'udûl müsliminden Hasan Çelebi bin Hacı Ali Bali ve Mehmed Çelebi bin Musa nam kimesneler li-ecli şehâde ahfil kazâya hâzıran olub fi ol-vaki bizim huzûrumuzda mezbûr Mehmed mâdaa zıkr olan hissenin bahâsı yetmiş aded esedî gurus mumaileyh Mehmed Ağadan bi't-tamâm ve'l-kemâl olub ahz ve kabz idüb zımmeti ibrâ 'aliye ibrâ iskât-ı tâm ile iskât eyledim biz şâhidleriz didikden sonra mumaileyh Mehmed Ağa mezbûr Mehmede kâr ve .. bahâsı yüz on akçe dahi virdi biz bu husûsa şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyu edâ şehâdet şer' eylediklerinde bade'l-teadil ve şehâdetleri hayz kabûlde vaki olmağın mâ-vaki bi't-taleb ketb ve tahrîr olundu

Tahrîren fi evâsıt Recebü'l-receb li sene sitte ve se'bîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Muhzırbaşı Ahmed Çelebi, Bekir Bey el-cündi, .. Mehmed Dede, Mehmed Efendi bin Hasan Abdi bin Mehmed, Halil bin Mehmed, Mehmed Sulni bin Ahmed Efendi, Abdulnebi bin el-muhzır

49/3

Bi'l-fiil mahmiyye Amâsiyeda mütesellim olan kıdvetü'l-emâcid ve'l-kirâm Osman Ağa zide kadrehu tarafından husûs-ı atıyyü'l-beyâna mübâşir ta'yin olan Hüsn Ağa meclis-i şer' hatîru'l-lâzımü't-tevkirde gelüb şöyle takrîr-i kelâm idüb didiki mahmiyye mezbûrede mahallâtından Eslem mahallesi sakinlerinden .. Mustafa işbu sene sitte ve se'bîn ve elf maâh-i Recebü'l-recebin on birinci gününü yevm on beşinci günü Haccac müsliminden bu sene mübarekede tavâf-ı beytü'l-harâm ziyâret rûz-ı seyyidü'l imâm ile salavât-ı islâm için sıdk beyt ve safâ-i.. ile .. ve merâmet aldıkları halden yevmi mezbûrede Mehmed deâya cema' olmağdırlar iken mahmiyye mezbûreden Hasan bin [isim yok] nam kimesnenin .. memluke olan Yusuf nam sagir bir kâilönü dimekle marûf 'izam üzerinde mezbûr Mustafa haketmek ile fevt olmuş sûk-i şer'idin naib ta'yin olan alub üzerine varulub keşf olunmak matlubumuzdur didikde kîbel-i şer' mutahharadan fâhru'l-emâcid Mevlana Hüsn Efendiye irsâl olunub zîl-i kitâbdan mastûre'l-esâmi olan müslimin ile mezbûr üzerine yine varulub keşf eylediklerinden sonra zevc metrûkesi Arzu bint Hasan nam hâtûn mahfil kazâda mezkûr Çelebinin üzerine minvâl muharrer üzere takrîr-i da'vâ idüb beyyine taleb

olundukda ‘udûl müsliminden Osman Bey bin Ahmed ve Ahmed Sulbi bin Hasan ve Mustafa Beşe bin Ali ve Ali Beşe bin Ali nam kimesneler li-ecli şehâde mahfil kazâda hâziran olub fi’l-vaki bizim huzûrumuzda merkûm Çelebinin abd memluke Yusuf nam sagir merkûrdan mezbûr Mustafa ... olunub fevt olundu biz bu husûsa şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyu edâ şehâdet şer’ eylediklerinde bade’l-teadil şehâdetleri hayz kabûlde vaki olmağın mâ-vaki bi’t-taleb ketb ve tahrîr olunub yed talibe vaz’ ve def’ olundu vakti hâcette ihticâc oluna

Fi târih-i mezbûr

Şuhûdü’l-hâl: Hacı Ali el-Hatib, Halil Beşe bin Mehmed, Mehmed bin Abdullah, Mustafa bin Ahmed, Mustafa Ağa el-cüdi, Hacı Mehmed el-cüdi, Mustafa Bey bin Hasan

50/1

Kasaba-i Zile sükkânından olub erbâb-ı ‘ayân fahru’l-emâcid ve’l-keâm Mustafa Çavuş bin Ferhad Ağa zide kadrehu tarafından husûs-ı’ani’l-beyân da’vâ ve taleb ve zabt ve tasarruf vekîl olub Hasan Bey bin İbrahim ve Osman bin Hüseyin nam kimesneler şehâdetleri ile sâbit bi’l-vekâle olan Araboğlu Ali Bey nam kimesne meclis-i şer’ şerîf şâfihü’l-imâd ve mahfil dîn münif râsihü’l-evtâdda mahmiyye Amâsiye mahallâtından İçerişehirden Kurşunlu mahallesi sakinlerinden fahru’l-akrân Mehmed Bey ve Hüseyin Bey bin merhûm Sarı Ali Bey mahzarlarında bi’l-vekâle üzerlerine takrîr-i da’vâ idüb mahmiyye mezbûre kurbunda vaki hudûd-u inde’l-ahali ve’l-cirân malûm olub Kurd Kavağı? demekle .. ormanlık ve vekilim müşârunileyh Mustafa Çavuşun zeâmeti dâhilinde olub Divani? merkûm Mustafa Çavuşun iken merkûman Mehmed Bey ve Hüseyin Bey kanâat itmeyüb mülk tarafından mâdaa Divani? tarafına dahi dâhil idüb mumaiyleh Mustafa Çavuş .. iderler cânib-i şer’iden suâl olunub cevâbları tahrîr mûcib icrâ ve kâd itmeleri matlubumuzdur didikde gıbbes’-suâl mezbûr merkûman Mehmed Bey ve Hüseyin dahi cevâblarına orman mezkûrı iki yaşından atmış ve yetmiş seneden mütecâviz mülkiyetin üzere bilâ-niza’ merhûm Mehmed Çavuş zabt ve tasarruf idüb bade’l-vefat ırs-i şer’iyle sulbi oğlu merhûm Ali Çavuşa intikâl idüb merhûm mezbûr dahi bilâ-nizâ iki yaşından elli ve atmış seneden mütecâviz mülkiyet üzere zabt ve tasarruf bade’l-vefat ısı şer’iyle kızları Satı ve Hatem nam hâtûnlara intikâl idüb merkûman dahi bilâ-niza’ kırk ve elli seneden mütecâviz mülkiyet üzere zabt ve tasarrufları iken babamız mezbûr merkûm

Sarı Alinin hâl-i hayatında ve kemâl-i ‘akl sıhhatinde beyân mezkûr olan ormanlık merhûmatan mezbûratdan Satı ve hâtûnlardan .. eyleyüb mülk müşterası olmağla iken başından bilâ-niza’ kırk ve elli seneden mütecâviz zabt ve tasarruf idüb bade’l-vefât ırs-i şer’ilere intikâl idüb bilâ-niza’ otuz seneden mütecâviz yuvana gelinceye değin mülkiyet üzere zabt ve tasarruf idüb ocağı haddî ikiyüz seneden mütecâviz zikr olunan orman bilâ-niza’ iki yaşınan mülkiyet üzere zabt ve tasarruf oluna gelüb .. değin zeâmeti müdâhale gelmiştir mezbûr Ali Beyin müvekkili tarlaları Mustafa Çavuş zımmî fevt ve müteâllikden kimesne olmağı ormanlık mezkûreden müdâhale eylemek muarrer ibrâ kıta’ mersûm Mustafa Çavuşun alakası yoktur deyu inkâr ile mukâbele eylediklerinden vekil mezbûr Ali Beyin da’vâsına ve sıdk mukâline mutâbık taleb olundukda ikâmetden âciz ve kasr olub mersûman Mehmed Beyin ve Hüseyin Beyin minvâl meşrûh üzere olub ormanlık ... zikr iki yaşından bilâ-niza’ bu karâr-ı zamandan bu ve mülkiyet üzere zabt ve tasarruf oluna gelüb zeâmetden vâsıl tımardan kimesne müdâhil eyledük ve verüb itmişdi vekillerine yemin teklîf olundukda mezbûradan Mehmed Bey ve Hüseyin Bey dahi Ali ve .. makbûş halefû’l-billâhillezi ... eyledüklerinden sonra ‘udûl ricâlden ve olub müsliminden kimesneler Mehmed bin Ramazan ve yine Ahmed bin Musliddin ve el-Hac Veli bin Ali ve Sarrah Ahmed bin Hüseyin ve Osman bin Ömer ve Resul bin Ahmed vesâirleri cema’ müsmire ve cema’ gayri mahfil kazâya hâziran olub cevâblarından fi’l-vaki minvâl meşrûh üzere mâdaa zikr Kurd Kavağı dimekle marûf ve mümtâz ormanlık merhûm mezbûr Saru Ali Beyin hâl hayatında ve kemâl-i ‘akl sıhhatinde merhûman merkûmatdan Satı ve Hatem hâtûnlardan istişâre eyleyüb mülk müsmiresi olmağın iki yaşından bilâ niza’ kırk ve elli seneden mütecâviz mğlkiyyet üzere zabt ve tasarruf idüb zeâmet vâsıl tımardan Divane? diger müdâhale itmişlerden Ali ... meclis-i şer’ şerîfde ihzâr eylediklerinde müşârunileyh Mustafa Çavuş muârazadan men’ birle mâ-vaki b’t-taleb ketb olunub yed talibe vaz’ ve def’ olundu ki vakt hâcetde kâşif mâ-cera oluna

Tahrîren fi evâhir Cemâziye’l-ahire li sene sitte ve elf

Şuhûdü’l-hâl: Süleyman Ağa el-cündî, El-Hac Ali bin Mustafa el-İmam, Ali Sulbi bin Hızır, Abdi bin Mehmed, Sermuhzıran Ahmed Çelebi, Abdulnebi el-muhzır, Mehmed Çelebi ...

Mahmiyye Amâsiye mahallâtından Daru'l-İslam mahallesi sakinlerinden Mustafa bin Ahmed nam kimesne meclis-i şer' şerîf sâmi hü'l-'imâd ve mahfil din-i münif ve râsihü'l-evtâdda yeine mahmiyye mezbûre mahallâtından [isim yok] mahallesi sükkânından Mustafa bin Hasan nam cündi mahzarında bi't-tav'ü's-sâf ikrâr ve 'itirâf idüb didiki mahmiyye mezbûre kurbunda Ferhad Arası dimekle marûf mevzi'de vaki bir haddî bayram bağına ve bir haddî İbrahim bağına ve bri haddî nehr kebire ve bir haddî tarîk-iâmm ile mahdûd ve mümtâz bir tahtani bağımı içcâr-ı müsmire ve gayri müsmiresiyle mumaileyh Mustafa Beye iki yüz yigirmi aded esedî gurus bey'-i bât sahih şer'iyle bey' idüb kabz semen mahdûd ve teslîm mebyi' mahdûd eyledim bade'l-yevm bağ mezkûr mumaileyh Mustafa Beyin mülk müştêrâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mutasarruf olsun didikde mukirran mezbûr vec-meşrûh üzere câri olan kelimâtını elmukirru'l-mumaileyh Mustafa vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk idinecek sıhhat bey' ve cevâz şerâyâ hükmü birle mâ-vaki bi't-taleb ketb ve terkîm olundu

Tahrîren fi evâsıt Recebü'l-receb li sene sitte ve se'bîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Şiârzade Mehmed Efendi, Mehmed Efendi bin Hami Efendi, Mustafa bin Hasan, Mehmed bin Musa el-cündi, es-Seyyid Ali Sulbi bin es-Seyyid Saci, Mustafa ..., Hafız Mehmed bin Dursun, Kösdezkade? Mehmed Bey, Mehmed bin Ali

51.1²³

Defter oldurki Cami'- Eenderun mahallesi sükkânından Hasan nam sagirin kendü eşyasından li-ebeveyn karındâşı müteveffâ .. nam fukâeadan kendüye intikâl iden husûs mukâblesinde virilen eşyâ zikr olunur

Tahrîren fi evâhir Recebü'l-receb li sene sitte ve se'bîn ve elf

Köhne	Altun	İsmi	Altun	Altun	Yüzük ve	Dokuma
Yorgan	künye taşı	maktul	zencir	Toka	Kemer	Kumaş ...
1 aded			1 aded	1 aded	1 aded	1 aded
	1000					
300 gurus	gurus	810 gurus	750 gurus	700 gurus	300 gurus	150 gurus
Dokuma	Kafdan	Nefes? ...	Kumaş	Küpe	Metal?	Kumaş

²³ Tablo hususu muhalledât kaydının anlaşılması maksadı ile gösterimde farklılık yapılmıştır.

1 aded	1 aded	1 aded	1 aded	tokası		Kuşak
100 guruş	20 guruş	30 guruş	30 guruş	300 guruş	120 guruş	700 guruş
Kumaş-ı	...	Kefen	perdesi	Ocak	Döşek	Kazan
dokuma		kumaşı			Kumaşı	
1 aded		1 aded		1 aded	1 aded	1 aded
200 guruş	20 guruş	200 guruş	50guruş	100 guruş	200 guruş	100 guruş
Tesdi	Yasduk	Yorgan	Dige sagır	Kadife		Sanduk
legeni				Yasduk		
1 aded	4 aded	2 aded	1 aded			1 aded
50 guruş	100 guruş	150 guruş	100 guruş	300 guruş	50 guruş	150 guruş
Sini	El leğeni	Kurgan	Bakır	sahan	Havan	Kitab-ı
1 aded	2 aded	1 aded	Hırdavat	5 aded	2 aded	Kuran
6 guruş	60 guruş	9 guruş	11 guruş	300 guruş	75 guruş	100 guruş
Hamam	Acem	Sini	Tencere	Güyük?	Demur ...	Şal
Legeni	Tencere					
300 guruş	150 guruş	100 guruş	200 guruş	150 guruş	50 guruş	100 guruş
Yorgan	Demur	Yasduk	Küpe	Hırdavat	Altun	Yün
	Ocak		düğmesi			Kumaş
1 aded	2 aded	2 aded	1 aded	4 aded	1 aded	
350 guruş	150 guruş	100 guruş	80 guruş	820 guruş	90 guruş	350 guruş
...	Hane	Hançer	Saman ..	Kefen	Hamam	Küpe
				kumaşı	Kesesi	
	10000	200 guruş				
60 guruş	guruş		150 guruş	100 guruş	100 guruş	20 guruş

Bilâ mezkûr olan bin yigirmi akçe eşyası olub Ali nam müteveffânın Zekat? nam müteveffânın resm kısmetleri için harc ve sarf olunmuştur Ali nam müteveffânın yenin tekâlifleri için harc ve sarf olunmuştur

.....

1 Hane 1500 guruş, 1 Dükkan 10000 guruş , 1Kısarak 1000 guruş, 1Camus Öküzü ..guruş ,Camus İnegi 300 guruş, Kara sagir ineği 200 guruş, kara sagir inegi 665 guruş, Dana ... 100 guruş, Tosun 150 guruş, Kara sığır Dügesi? 600 guruş, ..Kara sığır Dügesi? 70 guruş, Kara sagir Öküzü 800 guruş, 170 guruş, sini 100, 2 Sahan 25 guruş, 2 kutu 50 guruş, Kurgan 300 guruş, legen 20 guruş, Tencere 30 guruş, Kurgan 90 guruş, Yorgan 75 guruş, külah 100 guruş, Yasduk 30 guruş, Minder 30 guruş, Kilim 50 guruş, Tüfenk 300 guruş, Hırdavat 525 guruş, cema' 19785 guruş

52/1

Mahmiyye Amâsiye mahallâtından Cami' Enderun mahallesi sakinlerinden olub bundan akdem vefât iden Hasan Bey nam mütveffânın sulbi oğlu Hasan nam sagirin emvâl ve erzakına hıfz için vasî lâzım olmağın hakim mevzi'-i kitâbda tûbâlehu Hüsn meâb iş bu hâmi'ül-kitâbdan yine mahalle mezbûre sükkânından Mehmed Çavuş bin Mustafa nam kimesne kibel-i şer' mutahharadan sagir mezbûrun emvâl ve erzâkını hıfz vasî nasb ve ta'yin idüb oldahi vasiyet mezbûre kabûl ve hıdmet-i lâzimesin edâ-i iltizâm ve taahhüd itmeyesiz mâ-vaki bi't-taleb ketb ve terkîm olunub yed-i talibe vaz' ve def' olunduki vajt hâcetde ihticâc idine

Tahrîren fi evâhir şehr Recebü'l-receb li sene sitte ve se'bîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl: ...dan Mehmed Ağa, Ali Çelebi bin İbrahim, Hacı Mehmed bin Mehmed, İbrahim Sulbi bin İbrahim, Hami bin Abdullatif

52/2

Mahmiyye Amâsiye mahallâtından İçerişehirde Helkis mahallesi sakinlerinden Melek bin [isim yok] nam zımmî tarafından sâbit bi'l-vekâle olan zevci Kebir veled Agob nam zımmî meclis-şer' hatîru'l-lâzımü't-tevkirde Halil Ağa bin Cafer tasarrufunda bi't-tav'üs-sâf ikrâr ve 'itîraf idüb didiki mahalle-i mezbûre de vaki bir haddî Hacı Muharrem menziline ve bir haddî Abdulkadir Mmenziline ve bir haddi sokâk ve bir haddî tarîk-i âmm ile mahdûd ve mümtâz olan mülk menzili mezbûr Halil Ağaya yetmiş sekiz aded esedî

guruş bey'-i bât sahih şer'iyle bey' idüb kabz semen mahdûd ve teslim mahdûd eyledi bade'l-yevm menzili mahdûd mezkûr mezbûr Halil Ağa mülk müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr tasarruf olsun didikde vekîl mersûm zımmînin vec-meşrûh üzere câri olan ikrârını müşterî mezbûr bi'l-muvâcehe tasdîk ve bi'l-müşâfehe tahkîk idecek sıhhat-i bey' ve cevâz şerâya hükmü birle mâ-vaki bi't-taleb ketb olundu

Tahrîren fi Şabanü'l-muâzzam li sene sitte ve se'bîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Abdurrahman Sulbi, Mehmed bin Abdullah, Süleyman Çelebi bin Mustafa Hamza ..., İbrahim bin ...

52/3

Mahmiyye Amâsiye mahallâtından Pir Sinan mahallesi sakinlerinden Elekçi Mehmed bin Abdullah nam kimesne meclis-i şer' hatîru'l-lâzımü't-tevkirde Hanife bint Bahaddin nam hâtûn mahzarından bi't-tav'üs-sâf ikrâr ve 'itîraf idüb didiki mahallemizde vaki bir haddî Bakırcı oğlu hânına bir haddî İbrahim menziline ve iki haddî tarîk²⁴-i âmm ile mahdûd ve mümtâz mülk menzili mesfûn Hanifeye kırk aded esedî guruş bey' bât sahih-i şer'iyle bey' idüb kabz semen mahdûd ve teslîm bey' mahdûd eyledim bade'l-yevm menzil-i mezkûr mahdûd meskûn Hanifenin mülk müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun didikde mıkırırın mezkûr vec-meşrûh üzere sâdır olan ikrârını el-mukırru'l-merkûm vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk eyledik sıhhat bey' cevâz şerâya hükmü birle mâ-vaki bi't-taleb ketb ve tahrîr olundu

Tahrîren fi evâil Şabanü'l-muâzzam li sene sitte ve se'bîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Çavuş Dede bin İbrahim Sulbi, Kara Abdi ..., Fahru'l-imâm Mustafa, Musli Ömer

53/1

Cenâb-ı şerîf meâb fâzilet nisâb hazret kemâyab hükkâmü'l-âlem kazâi tevkirde vaki Amâsiye el-yevmü'l- kudreleri ve cevâb ve dürer-i da'vât muhabbet füzûn ve taraf teslimât müddetiçün iblağıyla 'ilâm muhâtab olunan budur ki hâlâ taht-ı hükûmet şîârlarımızda vaki

²⁴ Kelime iki kez yazılmıştır.

olan yasakçı yoldaşlar ref' olunub birbirlerine asulub sâbika üzere dergâh-ı 'âli yeniçerilerinden [isim yok] nam yoldaş nasb ve ta'yin ve işbu mektub müddet takrîr olunub irsâl 'arz huzur kılındı lede'l-vusûl malumdur ki olunduğu 'âdet-i kadîm üzere mezbûr yoldaş yasakçılık hıdmetinde istihdâm ittirûlûb ahzdan bir ferdi dahl ve tasarruf etdirmeyesiz ve lakin bundan akdem bizim yoldaşımız fûrûht idûb mektubumuz ile gönderilmiştir iken mezbure ... saadetllü Ali hazretleri tarafından adam ile mektubumuz vusûlundan mukaddem olan yoldaşın mektubuna ihmâl eylemeyesiz bâki itmiş ilm-i fazilet der-sıhhât-ı şeri'ât müstehâk- bâr

Tahrîren fi şehri- Ramazânî'l-mübâreke li sene sitte ve se'bîn ve elf

53/2

Meclis-i şerîf şerî'ât şîâr ve mahfil münif hakikat disâr-i âlimü'l-hâkim kazâ-i Tokad ve Amâsiye kaza ... dürer da'vât-ı safiyyât muhabbet iblâğıyla muhlisâne inhâ budur ki hâliya tajt-ı hükûmet ma'delet-şîârlarında vaki olan yasakçı yoldaşlarımız ref' olmağın birbirlerine işbu sâbika üzere dergâh-ı 'âli yeniçerilerinden [isim yok] nam yoldaş nasb ve ta'yin olmağın işbu mektub muhlis .. ve tahrîr ve irsâl huzur kılındı lede'l- vusul malumdur ki kadimden evveli geldiği üzere mezbûr yoldaş yasakçılık hıdmetinde istihdâm itdürüb ahz ve dahl ve tasarruf itdürmeyesiz bâki itmiş ilm fazilet der-sıhhât-i şeriât müstehâk- bâr bin atmış iki Şabanü'l- muâzzam evvelinden üç ay tamâmına değin mahmiyye Amâsiye yasakçılığı Han oğlu Han beşeye virilmiştir ahzdan kimesne taaruz eylemeye

53/3

Mahmiyye Amâsiye mahallâtından İslam mahallesi sakinlerinden olub bundan akdem fevt olan .. Mustafa nam müteveffânın zevc-i metrûkesi ve vasîsi olub ve yine müteveffâ mezbûrun Emine nam sagirenin kibel-i şer' mutahharada vasîsi ve validesi olan Arzu bint Hasan nam hâtûn meclis-i şer' hafîru'l-lâzımü't-tevkirde mahmiyye mezbûre sükkânından Hasan bin el-Hac Mehmed nam kimesne mahzarında takrîr-i kelâm ve bast-ı merâm idûb didiki mezbûr Hasanın Yusuf nam ömr- âlem zevcem olan .. Mustafa nam müteveffânın bundan akdem Esbâk terkleriyle .. katl eyledi müteveffânın zimmeti için kendü tarafından asâlet ve sagire-i merkurum Emine tarafından vesâyet mezbûr Hasanın 'ilâmı mersûm Yusuf

ahz ve kabz idüb ibrâ-i ‘amil ibrâ iskât ile iskât eyledim bade’l-yevm husûs mezbûre müteallik bizden veya vekilimden da’vâ ve niza’ sudûr iderse lede’l-hükkâm iken mesmua’ ve kabûl olmasun didikde mukırru’l-merkûme Arzu nam hâtûn vec-meşrûh üzere asâlet ve vesâyet carî olan ikrârını el-mukırru’l-merkûme bi’l-muvâcehe tasdîk ve bi’l-müşâfehe tahkîk idine mâ-vaki bi’-taleb ketb ve tahrîr olundu

Tahrîren fi evâil Şa’bânü’l-muâzzama li sene sitte ve se’bîn ve elf

Şuhûdü’l-hâl: ... oğlu Mehmed Ağa, İsmail Bey bin Salih Sulbi, Mustafa Bey bin Mehmed, Hasan Çelebi bin Mehmed, Hasan Dede bin Mehmed, Şehir kethüdası Kara Abdi, Hızır Bey el-cündi, Abdulnebi bin İbrahim, Atar? Ahmed Çelebi, Mevlana Ali Kurhan? zade, Hüsn Beşe bin İbrahim, Ali Efendi bin İsmail, Musa bin Hasan, Muhzırbaşı Mustafa

54/1

Mahmiyye-i Amâsiye mahallâtından Helkıs mahallesi sakinlerinden fahru’l-muhderât ve tacü’l-mesturât Hanım bint Dursun bey nam hâtûn tarafından husûs-ı anıl-beyâna Müstecab? bin Ahmed ve Hasan Sulbi bin Mustafa nam kimesneler şهادetleriyle sâbit bi’l-vekâle olan Ali Bey bin Mustafa nam kimesne meclis-i şer’ hatîru’l-lâzımü’t-tevkirde mesfûre Hanım hâtûnun zevci memlûkesi Mustafa Aga zidekadrehu mahzarında bi’t-tav’ü’s-sâf ikrar ve ‘itirâf idüb didiler ki mesfure Hanım hâtûn mahmiyye mezbûrede vaki lede’l-ahali ve’l-cirân ma’lûmu’l-hudûd silk-i mülkünde meskûn olan malikâne ve mahmiyye mezbûre muzâfâtından Zara nam karye vaki lede’l-ahali ve’l-cirân ma’lûmu’l-hudûd taht tasarrufunda olan malikâne mezbûre karye soyundan ... soyundan ihâde olan bir çift camuş öküzü ve bir çift kara sığır öküzü mumaileyh Mustafa Beye hibe ve sahih-i şer’ ile hibe ve temlik ve teslîm idüb mumaileyh Mustafa Ağaya dahi .. ve inhâ eyledikten sonra mukâbele-i hibe yüz aded esedî gurusı virdi [isim yok] nam karyeye müvekkilim mesfûre Hanım hâtûn avarız virüb olzıkr olunan yüz aded esedî gurusı ve câriye-i merkûmeye hibe ve merkumdan avarız alub kabz ve kabûl eyledi bade’l-yevm selamlık mezkûr ve mahdûd mumaileyh Mustafa Ağanın mülk müşterâsıdır keyfe mâ-yeşa ve yehtâr mutasarrıf olsun didikde mukırru’l-mumaileyh Mustafa Aüğa bi’l-muvâcehe tasdîk ve bi’l-müşâfehe tahkîk idinecek sıhhat hibeye hükmü birle mâ-vaki bi’t-taleb ketb ve terkîm olundu

Tahrîren fi evâil Şabânü'l-muâzzam li sene sitte ve se'bîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Fahru'l-akran Kuloğlu Mustafa Ağa, Mustafa Bey el-cündi, Saru Ali Bey bin Mmehmed Bey, Paşazade Ali Bey el-cündi, ... Ağa Kala-i Bala, ... Pir Sultan, Muharrem Ağa el-cündi

54/2

Mahmiyye Amâsiye mahllâtından Pervan Bey mahallesi sakinlerinden Ahmed bin Bünyad Efendi meclis-i şer' hatîru'l-lâzımü't-tevkirde Eftab? bint Ahmed nam hâtûn mahzarında bi'tav'ü's-sâf ikrâr ve 'itirâf idüb didiki son bakkalında vaki bir haddî Bazarbaşı dükkânına ve bir haddî Yorgi Paşa zimmetine ve bir haddî Kahvehane ve bir haddî tarîk-i âmm ile mahdûd ve mümtâz mülk dükkânımı arsasını Torumtay vakfına yevmi bir akçe icâresine vasî merkûme Eftab nam hâtûn virmek üzere merkûm Eftâb ? nam hâtûn atmış beş aded esedî gurus bay'-i bât sahih-i şer'iyle bey' idüb kabz semen ve makbûl ve teslim bey' mahdûd eyldim bade'l-yevm mâdaa'l-zikr olan dükkân mezkûr mahdûd ve merkûm Eftab nam hâtûnnun mülk müşterasıdır keyfe mâ-yeşa ve yehtâr mutasarrıf olsun didikde mukırrân mezbûrun vec-i meşrûh üzere câri olan ikrârın almak lede'l-merkûm bi'l-muvâcehe tasdîk ve bi'l-müşâfehe tahkîk idinecek sıhhat bey' ve cevâz şerâya hükmü birle mâ-vaki bi't-taleb ketb ve terkîm olunub yed-i talibe vaz' ve def' olduğu vakt-i hâcetde ihticâc idine

Tahrîren fi evâil Şabânü'l-muâzzama li sene sitte ve se'bîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Abdi Efendi, Mustafa Efendi el-İmam, Hasan bin Hüseyin, Hacı Ahmed bin Mehmed, Ahmed Çelebi bin Abdalbaki, Mehmed Çelebi bin Mustafa, Ali Çelebi bin Hüseyin, Ömer bin Hızır

54/3

Mahmiyye Amâsiye mahallâtından İçerişehir mahallesi sakinlerinden Arslan veled İvas nam zımmî mürd olub verâseti zevc-i metrûkesi Altun nam zımmîye ve validesi İram veled Hüda? Paşa ve sulbi sağır oğlu Gregor mensub oldukdan sonra sağır mezbûr Gregor kibel-i şer' mensûbe vasîsi dayesi İram veled Hüda paşa vesâyet ve asâlet ve mezbûre Altun nam

zımmîyeasâlet vesâir mezbûrun hâmisi Pedros asâlet meclis-i şer'i şerîf sâmi hü'l-'imâd ve mahfil dîn-i münif rasîl hü'l-evtâdda işbu râfî'-i kitâb fahrûl-müderresin el-kirâmü'l-hâfız Mehmed Efendi bin Bünyad mahzarında herbirleri bi'tav'ü's-sâf ikrâr ve 'itirâf idüb didilerki mahmiyye mezbûre kurbunda vaki Gökyer demekle ma'rûf mevzi'de bir haddî Kala'zade oğlu Mustafa bağına ve bir haddî Hallac Mahmud bağına ve bir haddî nehr-i kebîr ve bir haddî tarîk-i âmm ile mahdûd bağının nisf mürd mezkûr Arslanın ve .. karındaşı Pedros olub mürd mezkûr Arslanın mezbûr karındaşı Pedros takâs eyledi Pedrosun validesi İram nam zımmîye yigirmi beş esedî gurus zevc-i metrûkesi Altuna elli beş esedî gurus ve Gökmedrese mescidine on beş esedî gurus deyn(i) olub muhâllefâtı tahrîr olundukda zikr olunan bağ mahdûddan gayrî zımmîye vefâ ider mâl olmağın zikr olunan bağdan sagir mezkûr Gregora babası mürd mezûrdan intikâl iden hissesini zaruret deyn(i) için bey' lâzım olundukda hâkim mevki'-i kitâb Dogancı Hüsn meâb bey'e izin ve icâzet virüb bey' arz olundukda kerrâr-ı ömr .. Sultanın mezât olunub hak ikrâroyla bağ mezkûr cümle iki yüz kırk esedî gurus mumaileyh MehmedEfendinin üzerine karâr idüb ziyâde ile aher tâleb ve râğbet olmayub asâlet ve vesâyet herbierlerimiz bağ-ı mezkûr mahdûddan hisselerimizi mumaileyh Mehmed Efendiye kaîm ve .. ile iki yüz kırk esedî gurus bey'-i bât kasdıyla bey' idüb kabz semen ve mahdûd ve teslîm bey'-i mahdud eyleidm didiklerinde gibbe's-suâl inde'l-vesikâ ile mâ-hüve'l-tahkîk ve terkîm olunub yedi-i tâlibe vaz' olundu vakt-i hâcetde ihticâc idine

Tahrîren fi evâil Recebü'l-receb li sene sitte ve se'bîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Hafız Abdi Efendi bin Hamit, .. Mehmed Sulbi bin Abdullah, Mumcu Ömer Ağa bin Hızır Ağa, Kara Abdi Babası, Allahverdi bin Semaver

55/1

Mahmiyye Amâsiye muzâfâtından Alevi nam karye sakinlerinden Ali ve Mehmed ve Mustafa nam kimesneler meclis-i şer' hatîru'l-lâzımü't-tevkirde yine mezbûre sükkânından Hasan bin İbrahim nam kimesne mahzarında herbirleri bi't-tav'ü's-sâf ikrâr ve 'itirâf idüb didiler ki bundan akdem mezbûr Hasan işbu sene sitte ve se'bîn ve elf Cemâziye'l ahirenin yigirmi beşinci gününde karye mezbûrede li-ebeveyn karındaşımız .. sol oyluğundan bıçak ile (v)urulub katl eyledüğünü meclis-i şer' şerîfede bi't-tav'ü's-sâf ikrâr ve 'itirâf düb eyledikten sonra iüdb kednü da'vâm... iki semen muslihûn tavassut idüb es-sulh

seyyîdü'l-ahkâm fehvasınca ve .. Abdulkadire kesire fehvasınca 'ihâ ikrâr mülkiyet Halil mezbûr Hasan ile sekiz aded riyâl gurusı sulh olup bade'l-sulh olan meblağ mezkûr bi't-tamâm ve'l-kemâl mezbûr Hasan(nın) mâlından ahz ve kabz idüb zımmetîni ibrâ-i eâmıyla ibrâ ve iskât eâmıyla iskât eyledi bade'l-yevm husûs mezbûre müteallik bizden veyâ vekilimden da'vâ ve niza' sudûr iderse lede'l-hükkâmü'l-kirâm mesmua' makbûl olsun didikde mukırru'l-mezkûr vec- meşrûh üzere câri olan ikrârın mukırru'l-merkûm Hasan bi'l-mivâcehe tasdîk ve bi'l-müşâfehe tahkîk eyleye mâ-hüve'l-vaki bi't-taleb ketb ve terkîm olundu

Tahrîren fi evâsıt Şabânü'l-muâzzam li sene sitte ve se'bîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Süleyman Bey el-cündi, Ahmed Bey El-cündi, Ali Bey bin Hasan, Mustafa Bey bin Ahmed, Halil İbrahim bin Hamit

55/2

Mahmiyye Amâsiye mahallâtından Şamil Mahallesi sakinlerinden Ahmed bin Hamdi Beşe nam râcil meclis-i şer' hatîru'l-lâzımü't-tevkirde Hallac İskender veled Asarnam zımmî mahzarlarından bi't-tav'ü's-sâf ikrâr ve 'itirâf idüb didiki Eskici temlikiyle ma'rûf mevzi'de vaki bir haddî Mustafa sarfına ve bir haddî Daşcıoğlu bağına ve bir haddî Narcıoğlu bağına mahdûd ve mümtâz mülk bağımı işcâr semeni ve gayri semenisiyle ve yüz bin sol dolabından dokuz güne üç nevbet-i tasarrufuyla ve senevi otuz beş akçe Yakutiye imâretine on beş akçe Hevace Süleyman mescidine icâresiyle mezbûran Hallac İskender nam zımmîde beş yüz aded esedî gurusı bey'-i bât sahih-i kıta'yla bey' idün kabz semen teslîm ve mahdûd eyledim bade'l-yevm bağ'-ı mezkûr mahdûd ve mezbûran Hallac İskender zımmînin mülk müştêrâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun didikde mukırru mezbûr Ahmed bin Hamdi Beşenin vec-i meşrûh üzere câri olan ikrârı el-mukırru lehü'l-merkûmân Halleç İskender nam zımmîye bi'l-muvâcehe tasdîk ve bi'l-müşâfehe tahkîk idinecek sıhhat bey' ve cevâz şerâya hükmü birle mâ-vaki bi't-taleb ketb ve terkîm olundu

Tahrîren fi evâsıt Şabânü'l-muâzzam li sene sitte ve se'bîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl: es-Seyyid HasanÇelebi bin es-Seyyid Mehmed Sulbi, Mustafa bin Mehmed, Kara Abdi Sulbi, Saci Mehmed el-İmam, Mustafa Beşe bin Ali, Sermuhzıran Mustafa Sulbi

55/3

Mahmiyye Amâsiye İçerişehir mahallâtından Kurşunlu mahallesi sakinlerinden olub bundan akdem vefât iden merhûm el-Hacc Sefer Dede nem müteveffânın sulbi kebir oğlu Ahmed kendü tarafından asâlet ve yine mahmiyye mezbûre mahallâtından Saraçhane mahallesi sakinlerinden Mehmed Beşe bin Mehmed vekâlet ve müteveffâ-i mezbûrun sagirenin kızı Asiye hâtûn tarafından şâhidi huzûrunda vekâleti sâbir olan zevci el-Hacc Şaban vekâleti ve yine müteveffâ-i mezbûrun sulbiye kebir kızı Rabia hâtûn tarafından Mehmed Beşe bin Mehmed şâhidi huzûrunda vekâleti sâbite olan mezbûr Mehmed Beşe vekâleti ve müteveffâ-i mezbûrun sulbiye kebir kızı Emine hâtûn bade'l-şâhidi huzûrunda mezbûre validesi Meryem hâtûn ve karındaşı Ahmed yedlerinde bi'l-kelime ide ve hissesine lede'l-sulh olan on beş esedî gurus mezbûr sagir Meryem hâtûn karındaşı mezbûr Ahmed yedlerine mezbûr aded on beş esedî gurus ahz ve kabz idüb şâhidi huzûrunda babamız el-Hacc Sefer Dede Bey cema' mâlından bir akçe ve bir hibe hakkım bâki kalmadı didikde mezbûrdan Mehmed Beşe ve el-Hacc Şaban meclis-i şer' hatîru'l-lâzımü't-tevkirde ve yine mahmiyye mezbûre mahallâtundan Fahrüddin mahallesi sakinlerinden olub işbu rafi'l-kitâb Musa bin Hüseyin nam kimesne mahzarında herbirleri ikrâr ve takrîr-i kelâm târih-i kitâbdab beş sene mukaddem babamız müteveffâ mezbûr el-Hacc Sefer Dede merkûm Musaya yüz esedî gurus virüb muâlmele ile yetmiş akçeye câri iken yedi bin akçe ider meblağ mezbûr mersûm Musanın zimmetinde iken babamız merkûm Sefer Dede fevt olmağla bizsiz dahi deynimiz hasebiyle meblağ mezbûr taleb eyledüğümüz merkûm Musa râsihü'l-evtâdda müteveffâ mezbûr el-Hacc Sefer Dede şâhidi huzûrunda bundan beş bin akçe taleb hâl-i hayatında ve kemâl-i 'akl sıhhatinde olurken üzerinde olan yedi bin akçe devri olmayub virdiğimiz beş bin akçe dahi asl mâlî dutub zimmetine asl mâlından iki bin akçe kaldı dahi ziyâde kalmadı didikde muslihûn tasavvut ider es-sulh seyyidü'l-hükkâm fehvâsı üzere hâsıl olub yed-i sulh râcil müteveffâ babamız merhûm el-Hacc Sefer Dede hâl-i hayatında ve kemâl-i 'akl-ı sıhhatinde olduğu yedi bin akçe mezbûr Musa bizlere fâriğ olub bize hibe iden zimmetinde olan meblağ mezbûr olan yedi bin akçeyi Musa(ya) edâ ve teslîm idüb deynimiz hasebiyle meblağ mezbûr biz dahi

alub ahz ve kabz ider herbirimiz hissemizi alundukdan sonra bir mikdâr deynimiz olmagla imdâd için merbûr mersûm Musadan iki bin akçe dahi alub mezbûr Musa yedinden cema' dokuz bin akçe olur mezbûr Musanın zimmetine ibrâ ider iskât.. iskât eyleyüb bade'l-yevm husûs mezbûr ... da'vâdır .. budurki lede'l-hükkâmü'l-kirâm mesmua' ve makbûl olunmak didiklerinde mukırran mezbûrun minvâl-i meşrûh üzere sudûr iden mâlından mukırran mezbûr mersûm Musa bi'l-muvâcehe vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk itmeyin sıhhat sulh ve şerâya hükmü birle mâüvaki bi't-taleb ketb olundu

Tahrîren fi .. Saferü'l-hayr li sene sitte ve se'bin ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Abdullatif bin el-Hevacezade, Abdurrahman Efendi bin el-Hevacezade, Hacı Ali bin Mustafa el-İmam, Mehmed Beşe bin Mehmed, Musli bin Abdullah el-cüdi, Ali bin Hmaza, Ebubekir bin Ömer, Mehmed bin ..., Mehmed bin Hasan Halife, el-HACC Mehmed bin Yasin, Mehmed bin Musli, Süleyman bin Abdullah, Ali Halife bin Abdullah

56/1

Mahmiyye Amâsiye mahallâtından Dere mahallesi sakinlerinden olub bundan akdem fevt olan merhûm Hacı Ali Balinin vârisi ve zevcesi Aişe nam hâtûn ve sulbiye sagire kızı Hatice ve kebire kızı Meryem ve Safiye ve Fatma ve sulbi kebir oğlu Hasan sulbi münhasıra lduktan sonra Aişe hâtûn mecli-i şer' hâtiru'l-lâzımü't-tevkirde mezkûrât Meryem ve Safiye ve Fatma ve Hasan sulbi mahzarlarında bi't-tâvû's-sâf ikrâr ve 'itirâf idüb didiki zevcem müteveffâ-i merhûm Hacı Ali balinin zimmetinde malûmu'l-mikdâr mihr muaccel ve ırs-i şer'îyle intikâl iden semen hisse-i şâyiam mukâbelesinde mahalle mezbûrede vaki bir haddî Ömer nam kimesne menziline ve iki haddî tarîk-i âam ile mahdûd ve mümtâz fevkânî dükkânı ve bir oda ve fevkânî ... ve havî-i müştemil olan menzile sulh olub yed-i sulh olan menzil mezbûru kabûl eyledim didikden sonra ve yine mezbûre Aişe sulbiye sagire-i mezbûre kızı Hatice bir vasî nasb olunur ve babası merhûm Hacı Ali malından intikâl iden on bin iki yüz atmış akçe hisse-i muâyenesi mukâbelesinde malûmu'l-hudûd yedi bin üç yüz akçe kıymetli bir bâb hakika dükkânı ve iki bin akçe kıymetli menzil mezbûrede bir tahtanî dükkânı ve oda .. holi? cema' yedi yüz kırk akçe kıymetli bir minder ve yasduk ve bir yorgan ve bir kurgan ve hamam tası ve bir sahan ve bir tas ve iki halı vasî mezbûre Aişeye teslîm olunur mezbûr Aişe zevç mezbûre üzere kabûl itdikde işbu inde'l-vesikâ mâ-hüve'l-tahkîk ketb olundu

Tahrîren fi şeh evâsıt Cemâziye'l-ahire li sene sitte ve se'bîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Hacı Mehmed Bey Cündi, Ahmed sulbi Sermuhzıran, Hacı Halife Ahmed el-İmam, Mehmed Çelebi bi Abdullah, Mehmed dede ..., Ömer sulbi bin Hızır Ağa

56/2²⁵

El-merhûm el-hâc Ali Bali sakine mahalle Dere mahallâtında Amâsiye el-mahrûse varîsin zevci Aişe bey'-i bât da'vât Hadice sagirede ve Meryem ve Safiye ve Fatma el-kebirât oğlu Hasan da'vât Ebubekir .. Beşe mahzarında ... vaki el-tahrîr ve taksîm olmasun fi'l-yevmü'l-hamsîn min şehir Cemâziye'l-ahir li sene sitte ve se'bîn ve elf

Muh'allegatü'l-mezbûr

Hane	Bağçe	Bağ	 de Bağ	Dükkan	Bargir
10000 guruş	7500 guruş	30000 guruş	350 guruş	7500 guruş	500 guruş
Kul ve Cariye	Kurgan	Kilim	Tüfenk	Tas	Sini
7500 guruş	2000 guruş	80 guruş	150 guruş	20 guruş	300 guruş
Kafdan	Sahan	Tas	Tencere	Şeker	...
3 aded	10 aded	6 aded	1 aded		
350 guruş	1000 guruş	70 guruş	30 guruş	150 guruş	150 guruş
Kelime Kitabı	Fincan	Kase	Yorgan	Döşek	Yasduk
1 aded	2 aded	1 aded	2 aded	1 aded	1 aded
500 guruş	32 guruş	20 guruş	200 guruş	200 guruş	50 guruş
Kilim Köhne	Destere?	Gömlek ve ..	Mekrame	Sarık	İhram
1 aded	1 aded		3 aded	2 sarık	1 aded
100 guruş	50 guruş	100 guruş	50 guruş	50 guruş	100 guruş
Seccade	Köhne Kilim	Gömlek Köhne	Köhne Kazan	Heybe	Meşin

²⁵ Belgede birçok kısım okunamamıştır.

3 aded	1 aded	3 aded	1 aded	1 aded	
200 guruş	100 guruş	300 guruş	50 guruş	30 guruş	50 guruş
Mısır Şalı	Siyah Ferace	Kese	Kilim Köhne	Köhne	Keçe Köhne
	2 aded	2 aded	2 aded	Velense	1 aded
100 guruş	300 guruş	20 guruş	100 guruş	320 guruş	100 guruş
.. Deri	Gügüm	Tencere-i	Sahan		Şıra Leğeni
	1 aded	kebir	1 aded		2 aded
200 guruş	100 guruş	200 guruş	50 guruş	3200 guruş	150 guruş
Keçe Köhne	Sanduk	Mekrame	Kazan		Meşin
2 aded	2 aded	5 aded	1 aded		
100 guruş	1000 guruş	50 guruş	50 guruş		30 guruş
	Sahtiyan	Sofra?	Siyah İhram	Kürek	..Şal
	2 aded	1 aded	2 aded	2 aded	
	100 guruş	20 guruş	300 guruş	100 guruş	100 guruş
	Yün	Tas		Ferace	
		2 aded		1 aded	
	500 guruş	30 guruş		100 guruş	
El değirmeni	Tiftik		Keten ..	Sahtiyan	
1 aded				2 aded	
200 guruş	50 guruş		10 guruş	230 guruş	
Kabare?		Kitab ipliği		Bıçak	Cem'a
1 aded				2 aded	
100 guruş		10 guruş		200 guruş	78531 guruş

57/1

Mahmiyye Amâsiye mahallâtından İçerişehirde Karatay mahallesi sakinlerinden Fatma hâtûn bint Saru Mehmed Ağa tarafından husûs-ı ani'l-beyâna da'vâsı [isim yok] ve [isim yok] kimesneler şahadetleriyle sâbit bi'l-vekâle olan zevci Musli Bey bin Sefer ve mahmiyye mezbûre muzâfâtından Salursa? nam karye sakinlerinden Aişe hâtûn bint Saru Mehmed Ağa tarafından husûs-ı ani'l-beyâna da'vâsna sâbit bi'l-vekâle olan Abdulvasi

Sulbi bin Habib Sulbi nam kimesne meclis-i şer' şerîf nebevî ve mahfil dîn-i münif Mustafadan yine mahalle mezbûre sükkânından Havva hâtûn bint Saru Mehmed Ağa mahzarında herbirleri vekâlet-i takrîr da'vâ idüb didiler ki müvekkilim merkûmân Fatma hâtûn ve Aişe hâtûnun bundan akdem vefât iden babaları Saru Mehmed Ağanın mahalle mezbûrede vaki bir haddî Kara Ahmed menziline ve bir haddî Rabia hâtûn menziline ve iki haddî tarîk-i âam ile mahdûd ve mümtâz mülk selâmlığını ve mahmiyye mezbûre Bazaristan kurbunda vaki bir haddî taht-ı kıta' ve bi' haddî ... dükkânlarına ve iki haddî tarîk-i âam ile mahdûd ve mümtâz mülk haneni ve tahtında olan dükkânın ve kurbunda olan ... karındaşı kızını mesfûre Havva hâtûn zabt ve tasarruf idüb müvekkilimiz merkûman Fatma hâtûna ve Aişe hâtûna ve babaları müteveffâ merkûm Saru Mehmed Ağadan ısr-i şer'îyle intikâl iden hisse-i şâyiaları verüb teallül iderim bi'l-muvâcehe sûal olunub alıverilmek matlubumuzdur didikde gibbe's-sûal mesfûre Havva hâtûn cevâbında babam müteveffâ mezbûrun hâl-i hayatında ve kemâl-i 'akl sıhhatinde mâllarından olan selâmlık mahdûd ve hâne mahdûd tahtında olan dükkân ve kurbubda vaki ... bade'l-tahliye bana hibe sahih-i şer'îyle hibe ve temlîk idüb ittihâb kabz ve kabûl eyledim didikde vekilim müşârünileyh mesfûre Havva hâtûn bundan akdem mukâlata mutâbık beyyine talep olundukda 'udûl müsliminden es-seyyid İmam Sulbi bin es-seyyid Ahmed ve Mehmed Halife bin Hacı Şahin ve Hasan sulbi bin Hüseyin nam kimesneler li-ecli şehâde mahfil kazâya hâzıran olub fi'l-vaki müteveffâ merkûm Saru Mehmed Ağa hâl-i hayatında ve kemâl-i 'akl-ı sıhhatinde bizim huzûrmuzda mâada'l-zikr olan selâmlık mahdûd ve hane mahdûd ve tahtında olan dükkânın ve kurbunda vaki ... kızını mesfûre Havva hâtûna bade'l-tahliye sahih-i şer' itdikden sonra zîl-i kitâbda mastûre'l-esâmi olan müsliminden ve şâhidden mezbûrdan tâdil ve tezkiye olundukda herbirleri ... hâllerine şehâdet itdiklerinde şehâdet mezbûrun şehâdetleri hayz kabûlde vaki olmagın merkûman Fatma hâtûn ve Aişe hâtûn mahfil din-i münif olunub mesfûre Havva hâtûna hükmü birle mâ-vaki bi't-taleb ketb ve terkîm olunur

Tahrîren fi sâmin şehir min Cemâziye'l-ahire li sene sitte ve se'bîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed Sulbi bin Abdullah, Yusuf Çelebi bin Sefer Efendi, Ali Efendi bin Sefer Efendi, Abdulvasi bin Musli, Mehmed Musli bin Mustafa, Mehmed Dede bin Mahmud, Süleyman bin Ali, Ali bin Ali, Mehmed Musli bin Hasan, Mehmed bin Yusuf, Mehmed bin Ebubekir, Sefer Bey bin Hasan

58/1

... el-Kelâm hamdü'l-Makâm ... es-Seyyid Dervîş el-Muma Medine-i Amâsiye el-mahrûse Hilaf-Şer'

Mahmiyye Amâsiye mahallâtından Çıkarıcı mahallesi sakinlerinden olub bundan akdem vefât iden Helvacı Mehmedin bundan akdem fevt olan sulbiye kızı Hadice nam hâtûnun sulbiye kızı Fatma nam hâtûn ve yine müteveffâ mezbûr Helvacı Mehmedin bundan fevt olan diğer kızı Emine nam hâtûnun sulbi oğlu Ali nam sagirin kibel-i şer' vasîsi ve mensubu olan bu Mehmed bin Hasan nam kimesneler meclis-i şer' şerîf şerâya mahfil tarîk-i münif .. işbu sâhibü'l-kitâb kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Şeyh Mehmed Ağa ve Mustafa Ağa nam kimesneler mahzarlarında herbirleri takrîr-i kelâm idüb müteveffâ mezbûr Hekvacı Mehmed fevt eyledikde mahmiyye mezbûrede sakinlerinde olub bundan akdem vefât idüb mezbûranın babaları Helvacı Efendizade de Mehmed Ağa müteveffâ-i mezbûr Helvacı Mehmedin üç yüz yedi gurus makal mezbûrede malûmu'l-hudûd bir menzili bey' idüb ve yine malûmu'l-hudûd bir menzili yüz ell gurus bey' idüb ve bir bâb malûmu'l-hudûdda Hekvacı dükkânını yetmiş yedi esedî gurus bey' idüb ve yine bir bâb maûmu'l-hudûd dükkânını yetmiş yedi esedî gurus bey' idüb cema' beş yüz sekiz esedî gurusunu ahz ve kabz idüb lakin meblağ mezkûr nasb şer' bekâ ve mezbûr Aliye intikâl itmeyin mezbûr Şehy Mehmed Ağa ve Mustafa Ağadan suâl olunub aliverilmesi matlubumuzdur didiklerinde gibbe's-sûal mezbûran Şeyh Mehmed Ağa ve Mustafa Ağa cevâblarında fi'l-hakika yedimiz merhûm mumaileyh vekâlet müteveffâ mezbûr Helvacı Mehmedin minvâl muharrer üzere iki bâb menzili ve iki bâb dükkânını yedi yüz seksen gurus bey' idüb lakin müteveffâ mezbûr Helvacı Mehmed Ağa hâl-i hayatında mâlından iki yüz gurus tahtani beytinin masârifinasarf olunur deyu vasiyet itmeyin vasîsi mucebince mârifet-i şer'iyle iki yüz gurus koydu mezbûrun olunub ve kırk gurus dahi mezbûrdan Fatmanın vasîsiyim deyu vâsiyet ahz ve kabz idüb ve yetmiş beş gurus dahi hâkkım olvakt Mustafa Efendi resm kısmet ahz idüb ve sekiz bin gurus dahi sagir mezbûr Alinin vasîsiyim deyu amilesi? Alinin vesâyet ahz idüb ve sekiz bin gurus dahi müteveffâ mezbûr Helvacı Mehmedin zevcesi Rabia nam hâtûnun hisses-i şâyiası mukâbelesinde ahz idüb müteveffâ mezbûr Helvacı Mehmedin karındaşı oğlu olub mefkûd olan hisse ile şer'iyyesine beytû'l-mâl emini Mahmud Ağa müdahil eylediğinde mezbûr Hamit ve Ömer Bey müdâhale itmedüğü merkûm Mahmud Ağaya otuz gurus virüb yedimiz merhûm mumaileyh zımmetinde meblağ mezkûr sekiz yüz elli gurusdan bir akçe ve bir hibe

kalmadı didiklerinde merkûman Pir Mehmed ve Fatma minvâl meşrûh üzere olunduğunda münkirân olunub merkûman Şeyh Mehmed Ağaya ve Mustafa Ağadan sıdk mukâllerine mutâbık beyyine taleb olundukda ‘udûl müsliminden Kuyumcubaşı damadı Mehmed Sulbi ve Şhirkethüdası Kara Abdi ve Hacı Mustafa bin Mustafa ve Mehmed bin İbrahim nam meclis-i şeride li-ecli şehâde hâzıran olub gıbbe’ş-şehâded fi’l-hakika bizim huzûrumuzda müteveffâ Helvacı Mehmed cevâblarında mâlından iki yüz guruş mâade’l-zikr tahtani beyt masarısına sarf olunduğu vasiyet itmeyin vasiyet mucebince merhûm Mehmed Ağa vekâleti hasebiyle mârifet-i şerîyle iki yüz riyal guruş zikri mezbûr tahtani beyt masarısına sarf olunub ve iki akçesi dahi müteveffâ mezbûrun mütecâviz ve ... sarf olunub ve yetmiş beş guruş dahi mezbûr Mustafa Efendi resm kısmet deyu ahz idüb vekırk guruş ezbûr Hamit vesâyeti hasebiyle ve sekiz bin guruş dahi hisse-i sâbıkası mukâbelesinde mezbûr Rabiaya ahz idüb ve sekiz bin guruş dahi vesâyeti hasebiyle merûm Ömer Bye dahi ahz idüb ve otuz guruş dahi mezbûr Ömer ve Hamit rızâları ile beytü’l-mâl emini Mahmdu Ağaya virüb meblağ mezbûr beş yüz seksen guruşdan merkûm Mehmed Ağa zimmetinden bir akçe ve bir hibe bâki kalmadı biz bu husûsa şahidleriz şehâdet dahi iderüz deyu herbiri edâ-i şehâdet şer’iye eylediklerinde bade’l-reâya şerâitü’l-kabûl mezbûrun şehâdetleri hîn-i kabûlde vâkıf olmağın mezbûran Pir ve Fatma vech-i muârizadan meni’ birle mâ-vaki bi’t-taleb ketb olundu

Tahrîren fi evâhir şehr Recebü’l-receb li sene sitte ve se’bîn ve elf

Şuhûdü’hâl: Kıdvetü’l-Kuzzat İbrahim Efendi bin Tacettin Efendi, Fahu’l-müderresin Hisamzade Mehmed Efendi, Fahu’l-Küttâb Hasan Efendi, es-Seyyid Enâm Bey bin es-Seyyid Ahmed Bey, Fahrû’l-akran Mehmed Çelebi bin Abdullah, Fahu’l-akran Abdalbaki Çelebi bin Musli Çelebi, Fahu’l-akran Çavuşzade İbrahim Efendi, Hacı Abdi Muhzır bin Hacı Murad

59/1

... .. ol hâkimü’l-mülk ve cihân-ı ‘âlem hâl-i ins cihân mülk eylemek el-mülkiyet darra-i reîsü’l-hlef hükümet hazretleri mahzurdur ... bimahtûd ol-fazl sâni’ ... şerîf ... rûz-ı mahşer Mehmed bin Mustafa hazretlerine çer’i ... dahi al-ashâbına ...nücûm-ı dîn münifdir ammâ ashâb-ı hayrât ve .. erbâb medine-i Amâsiye mahallâtından Dere mahallesi saakinlerinden kıdvetü’l-emâi’l-hakanın Kara Muhıddin Efendi bin Mustafa

meclis-i şer' şerîf sâmi hü'l-i' mât ve mahfil din münif râsi hü'l-evtadda ikrârım ile ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb medine-i mezbûrede Ferhad Kayası dimekle marûf nam mevziide vaki lede'l-ahali ve'l-cirân ma'lûmu'l-hudûd iki tahtani mülk bağımy hasbetenteâ'lâ ve resûl vakf hasebi idüb şöyle şart eyledik bağ merkumu kendüm mutasarrıf olub ve bade'l-vefât medine-i mezbûr mahallâtından Kurşunlu mahallesi sakinlerinden Sahaf Ali Efendi bin Mahmud Efendi zevcem için düşünbe ve pençşenbih günlerinde bir cüz-i şerîf tilâvet idüb zevcime iâde eyleyüb bağ merkûmı mezbûr Ali Efendi mutasarrıf olub bade'l-vefât olan evladının on evladları bâzı bade'l-rızâ mutasarrıf olub ve bade'l-tââruz Kurşunlu mahallesi mescid İmamı olası mutasarrıf ol deyu ve bağ merkûmı li-ecli tescil müteveli nasb ve ta'yîn eylediğim mahdûd ve teslîm idüb oldahi vakfiyet üzere kabz ve teslîm eyledi didikde vakf mezbûr ikrâr meşrûhunu müteveli vicâhen tasdik ve şifâhen tahkîk eyledikten sonra vakf mezbûr idüb zamân istidane saidüb sarf idüb imâmü'l-muhtâr kıdvetü'l- imât hazretlerinin reîs ... ve .. Hamit hazretlerine izn lâzım olmağın vakfından rücu idüb bağ mezkûr mülk izâhat iderim deyu müteveli merkûman istadane idecek müteveli mezkûr dahi vakf 'âkar imâm hazretlerinin hıdmet-i şerîfelerinde lâzım ve vakfın ... vakfiyet kulu ile müttemim olub 'ali husûs imâm Mahmud 'aliler hazretleri ... şeri'leri bade'l-teslîm almaları lâzım deyu mevzi-i kitând olası hâkimü'l-şeri' şerîf murad olub luzûm vakf mezkûr hükm talebi derim didikde hâkim müşârûnileyh dahi cânib ve vakf nazır ve olmakdan sadır idüb .. vakf ola görmegin ... hilâf olvaki imâmın kulları üzere luzûm vakf mezbûrun hükm sahih-i şeri' ve kazâ-i sarh? ... idüb bağ mezkûrun vakf lâzım ve hasebi .. müttemim olub nısf ve nısf kazâya mahal ve teadil ve takririne imkân kadîm Alaaddin ... ve icra olvakf civâr kerîm ...

Hurre fi'l-yevm hamsin .. Recebü'l-receb li sene sitte ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Fahru'l-müderresin Salih bin Ahmed, Fahrûl-müderresin İbrahim Sadri, Şaban Efendi el-müderres, İsmail Efendi el-müderres, Mehmed Çavuş Dergah-ı Ali, el-Hacc Mustafa .. Sultani, Ebubekir Bey bin İsmail cündi, Abdulkerim Bey bin Murad Çavuş, İlyas .. Siyah, Abdulkerim bin Mustafa, Yusuf Bey bin Mustafa, ve gayrihûm hâzirun

Kıdvetü'l-kuzzât ve'l-hükkâm mâadenü'l-fezâil ve'l-keîâm Mevlana Amâsiye kâdısı zidefazlehu tevki' ve refi' hümâyun vâsıl olacak ma'lûm olaki Mevlevi fukârasından olan Derviş Salih ve İlyas Dede fukârasından yevmi bir akçe ve taifesi olan İsmail zidekaderhu ve'l-emâsil dersaâdetine 'arz-ihâl idüb vicâhen meşrûh üzere berât-ı şerîf ile cizye-i mezbûreden taifelere mutasarrıf olub lakin müstehâk olduğumuz taife mezbûr taleb ettiğümüzde bin yetmiş bir senesi miriye kalmışdır deyu cizye var olanlar virilmekle teallül iderler verilen berât-ı şerîf mucebince müstehak olduğumuz bin yetmiş bir senesi ve taifeleri ve ... söyleyecek ve taifelerimiz cizyedâr olan alıverilmek bâbında emr-i şerîf verilmek ricâ ideriz deyu bildirdikleri ecilden hazine-i 'âmireden mahfuz olan Anadolu muhâsebesi defterine nazar olundukda ve mezkûr İsmail yevmi beş akçe ve taifeye mutasarrıf olundukları mastûr ve mukayyed bulunmağın imdi berâtları mucebince virilmek fermanım olmağın buyurulmak hükmü şerifim vardukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere imâl idüb dahi mezbûrların müstehak olduları ve taifeleirn min ba'd ... ve taifelerin ellerinde olan berâtları mucebince cizyedâr olanlardan bi't-tâmam ile virüb bir akçe ve bir cizyelerin ile kurdurmayub? ve hilâf berât-ı 'âlişânma muğâyır emr-i hümâyun tealli ve niza' itdirmeyesin husûs-ı mezbûr için tekrâr adam ve .. itdirmeyesin ve şöyle bilesin ve ba'd nazar bu hükmü hümâyunımı mezkûrların ellerinden ibkâ idüb selâmet-i şerîfe 'itimâd kılâsız

Tahrîren fi'l-yevmü's-sâdis min şehr Zilka'de sene .. se'bîn ve elf

Be Makâm Kostantiniyye

60/2

Nefs-i Amâsiye de İçerişehirde vaki merhûm Bülbul hâtûn²⁶ binâ eylediği imâret yevmi üç ekçe vazifeye ve senevî üç müdd hinta ile şeyh olan işbu refi' ve tevki' refi' hâkânî Mustafa ve sulbioğlu Abdulbaki edâ-i hıdmet idesiz ber- vechle .. icâb ider hâlleri yoksa (silik) hâricinden Osman nam hâfız hilâf inhâ bir tarîk ile olub lakin mezbûr Osmanın üzerinden kayd bulunmayub defi' lâzım olmağla defi' olmak .. hümâyun ibkâ ve takrîr kılınmak bâbında işbu istidâ-i 'inâyet ricâ itmeğın vec-meşrûh üzere sadk idüb bu berât-ı hümâyun virdüm ve buyurudum ki varub mezbûrân Mustafa ve oğlu Abdulbaki ber-vech iştirâk tescil olub hıdmet-i lâzımelerin .. kılındıktan sonra yevmi üç akçe ve senevî üç

²⁶ İsim iki kez yazılmıştır.

müddhımta ile mutasarrıf olub vakfın ruhu ve devâm devletim için duâya müdâvemet gösteresiz mani' ve defî' olmayasız şöyle blüb alâmet-i şerîfe 'itimâd kılasız

Tahrîren fi evâsıt Recebü'l-receb li sene .. se'bîn ve elf

Be Makâm Kostantiniyye

61/1

Mefâhirü'l-kuzzât ve'l-hükkâm mâadenü'l- fezâil ve'l-keâm Sivas ve Amâsiye ve Canik ve Çorum ve Bozok ve Arapkir sancaklarında vaki olan kadılar zidefazlehum tevki' ve refî' hümâyun vâsıl olancak ma'lûm olaki ebnâ-i sipâhiyândan İbrahim zidekadrehu divân-ı hümâyunum 'arz sunub bin atmış iki senesine mahsûb olmak üzere zikr olunan sancakların avarızların kendüye derûhde olmağla elinde olan emr ve defter mucebince muacele cema' ve tahsîl indirilüb sâbika kapucular kethüdası Hasanın adamlarının ve taraf ahzdan bir ferdi dahl ve tasarruf itdürmemek bâbında emr terkîm veilmek ricâ itmeyin imdi vec –meşrûh üzere tahdîl itdürülmek fermanım olmuştur deyu buyurdum ki hükmü şerifim ile mumaileyh İbrahim zidekadrehudan bu bâbda sâdır olan emrim üzere 'amel idüb dahi târih mezbûre mahsûb olmak üzere zikr olunan sancakların avarızlarının tahsili zidekadrehuya derûhde olmağla elinde olan emr ve defteri mucebince cema' ve tahsîl itdirüb sâbika kapucular kethüdası Hasanın adamları ve ahzdan dahl ve tasarruf itdürmeyesiz ve mezbûrlar şimdiye değin târih merkûmun avarızları akçeleri ne mikdâr akçe tahsîl itmişler ise mumaileyh İbrahim zidekadrehuya bi-kusûr şeri'yle gerüye aliverilmek bir akçesin alıkoyamasız husûs-ı mezbûr için biz dahi emrim .. eylemeyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe 'itimâd kılasız

Tahrîren fi'l-yevmü'l-tisa' aşer şehir Zilhicce li sene .. se'bîn ve elf

Tıbk-u aslîhi'-hazîr harrerehu el-fâkir ileyhi sübhanehû teâla Hafız Ahmed el-muma el-kadı Canik ufiye anh

Be Makâm Kostantiniyye el-Mahruse

61/2

Hızır Mevlana Şeriât Meâb

Mefârihü'l-kuzzât ve'l-hükkâm maâdenü'l-fezâil ve'l-keîâm Mevlana Amâsiye sancağında vaki olan kazılar zidekadrehu tâhiyyat-ı sâfiyye ve teslîmât-ı vâfiyye ithafıyla inhâ olunur ki taht-ı kazânızda vaki kasâbat ve kurâlarının resm-i kışlâkları? bu cânibe kadîmde 'âid ve rafi' olmağın öyledir ki âdet-i kadîm üzere bu cânibe âid olan resm-i kışlâkların cemi' ve tahsîl eylemek bâbında kıldvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mustafa Ağa zidekadrehu ta'yîn ve irsâl olmuşdur vusulünün gerekdir ki öyledir ki âdet-i kadîm üzere bu cânibe âid ve raci' olan resm-i kışlâklar Beyrud? taifesinden cema' ve tahsîl eyleyüb bir gün mukaddem irsâl ve isâl bâbının itmâm ve ihtimâm üzere olası hilâf-ı şer' ve kânun kimesneye teâddi ve tecâvüz itdiemeyesiz şerâ ve kânûna .. muvâd dahi görüb âid olan rûsumlarına ahz ve kabz itdürmeyesiz

Be Makâm Kostantiniyye

61/3

Düstûr-u mükerrrem müşiri [yazı deforme olduğu için okunamadı] mühâmmil enâm bir reisü's-sâib mümehhidü'l-bünyadü'l-devletli ve ikbâl müşir erkânü's-saâdet ve'l-iclâlü'l-mahfûf bi's-sunûf 'avâtıfu'l-melikü'l-'alâ sâbika ... muhâfazasından olan vezirim Derviş Mehmed Pâşâ edâmâllahu teâla iclâle tevki' refi' hümayun vâsıl olacak ma'lûm olaki son vezir-i'azâm küberâ'il- fehâm zül- 'izân yarâr ve emekdâr olunduğundan gayrî mücahidât? hümayunum bulunmak müstehâk 'inâyet ve servezir 'azâm olduğun iclâlden hâlâ 'inâyet-i 'aliye pâdişâhına ve hazinedâr efendisine sû-i pâdişahım zuhûra getürüb işbu sene .. ve se'bîn ve elf Ramâzanü'l-mübârekenin yedinci günü hatt-ı hümayun saâdet mâkrunuyla Anadolu eyâletini bana 'inâyet idüb .. ta'yin olmuşdur ve buyurdum ki vusûl bulduktan bir ân te'hîr ve terâhi etmeyüb varub eyâlet mezbûrede mutasarrıf olub hıfz ve hırâset-i memleket ve himâyet ve sıyânet-i ra'iiyet bâbında mecd-ü sâ'i olub ve ademin götürüb ve berâtın ihrâcına mukayyed olası şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe 'itimât kılâsız

Tahrîren fî evâil şehîr Ramâzanü'l-mübârek li sene .. se'bîn ve elf

Be Makâm Kostantiniyye el-Mahrûse

62/1

Bi-huzûrû'l-mevâliyü'l-muâzzamûn mefâhirü'l-kuzzât ve'l-hükkâm

Maâdenü'l-fezâil ve'l-keâm Canik sancağından olan Kuzzât Efendi ve Amâsiye kâdısı vaki Aksular hâssalarının Arapkir reâyâsı sakın olan yerlerin kadıları zidekadrehum ba'de'l-tescîl ve tesfiye inhâ olunur ki hâliya Anadolu dâyelerinin havâsslarından olub taht kazâ mezkûrda olan Aksular hassalarının bin atmış iki Muharremü'l-harâmın son seneden sene-i mezbûrenin martına değin Ağalarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mehmed Ağa zidekadrehuya ... olamağın zabt için tarafımızdan mektub tahrîr olunub virilmiştir vardiğinde gerekdir ki zikr olunan hassaların üslûbu sabık üzere mezbûr Mehmed Ağaya zidekadrehuya zabt ve tasarrud-f ve defi' olan 'işâr-ı şerîden ve rusûm-ı ... vesâir bâd-ı havâ ve cürm-ü cinâyet ve resm-i ârusan ve 'adet-i ağnâm ve ... ve müteveccihât vesâir bir hane ... üzere kendüye ahz ve kabz verilüb ahzdan kimesne dahl ve taârruz hilâf-ı şeri' ve kânûn bir ferd inâd ve muhâlefet itdirmeyesiz

Tahrîren fi evâhir şehri Zilhiceti's-şerîfe li sene .. ve se'bîn ve elf

... el-mahruse

62/2

Hazret-i Mevlâna Şerîden Meâb

Kıdvetü'l-kuzzât ve'l-hükkâm maâdenü'l-fezâil ve'l-keâm Amâsiye kadısı zidefazle ve kıdvetü'l-işkât ve mustâhfızın Amâsiye kala'sı dizdârı zidehafız inhâ olunur ki kala' mezbûrenin yoklaması mutâd-ı kadîm olmağla eyledikleri üzere yoklaması bâbında dersââdetin emiridâd kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân (boşluk) zidekadire ta'yîn ve irsâl vusulünün gerekirdi ki mutâd-ı kadîm üzere kala' mezbûrenin cebehânesinin ve ... yokolduğu nasb müstehak olan .. bu cânibe arz ve 'ilâm eyleyesiz husûs mezbûre hilâf-ı şerîfe ve kânûn kimesneye ba'de'l-tecâvüz itdürmeyesiz

Mehmed

62/3

Nişân-ı şerîf âlişân-ı sami mekân sultânî ârz-ı cihân hâkânî hükmü oldurki

Amâsiyede vaki Torumtay medresesinin müeyyid olan Şeyh fevt olub yeri mahlûl olmağın yerine işbu darende fermân hümâyun ‘alâdan mevlâna Mehmed her vecihle mahal ve müstehak olmağın tevciye olunub berât-ı hümâyunum virilmek bâbında kadı-ı nâibini mevlâna İsmail arz eylemeğın sıdk idüb bu berât-ı hümâyunu virdüm ve buyurdum ki varub mezbur müteveffâ mevlana Mehmed merkûmun yerine ta’yîn olub hıdmet-i lâzimesin müdâvi kılındıktan sonra tahtına yevmi bir akçe vazife ile ve dört müddhinta ile mutasarrıf olub vakfının ruhî ve devâm-ı ömr ve devket için duâya müdâvemet gösteresiz bu bâbda taraf ahârdan bir ferd manî ve defî’ itmemek dahl ve tasarruf kılmayasız şçyle bilüb ‘alâmet-i şerîfe ‘itimât kılasız

Tahrîren fi evâil şehri min Zilhicce li sene sitte ve se’bîn ve elf

Be Makâm Kostantiniyye

62/4

Nişân-ı şerîf âlişân-ı sami mekân sultânî ârz-ı cihân hâkânî hükmü oldurki

Medine-i Amâsiyede medfûn merhûm Pîr İlyas kuddisesîrrûhu’l-‘aziz hazretleri üzerinde haftada düşenbe ve pençşembe günlerinde Kara Mağara nam karye mahsûlünden yevmî bir akçe vazife ile bir cüz-i şerîfe tilâvet iden Halil vefât olub mahlûl olmağın yerine işbu rafi’ tevkirde refî’ –i hümâyun Mevlâna Mustafa ber-vechle mahlûl ve müstahak ve lâyük olmağın tevciye olunub berât-ı hümâyun virilmek ricâsına kadısını Mevlâna Mehmed(e) arz itmegin sıdk idüb bu berât-ı hümâyunu virdim ve buyurdum ki varub mezbûr Mevlâna Mustafa cüz-i hevân olub hıdmet-i lâzimesin meri’ müddei kılındıktan sonra yevmî bir akçe karye mezbûre mahsûlünden olmak üzere mutasarrıf olsun vakfın rûhı ve devâm-ı ömr ve devletim için duâya müdâvemet göstere şöyle bileler alâmet-i şerîfe ‘itimât kılasız

Tahrîren fi evâil şehri Zilhicce ... ve se’bîn ve elf

Be Makâm Kostantiniyye

63/1

Alişân-ı şerîf muhzirî

Amâsiye kâzası Mevlâna Mehmed zidefazlehu sūdde-i saadetime mektûb gönderub mahrûse-i mezbûre ahâlisi meclis-i şer'-i şerîfe varub bi'l-fiil şehir kethüdası olan işbu rafi'tevki' refi''üş'-şân şehriyarî Mehmed Dede hayli zamandan beri ve hıdmet-i mezbûrede olub berât olmağla berât-ı şerifim virilmesi bâbında 'inâyet ricasına değin arz eyledik ecilden bu berât meserret-i hâkânî virdüm ve buyurdum ki bade'l-yevm varub olkabûl mahrûse-i mezbûrede şehirkethüdası olub ol-bâbda hiçbir ferd mâni' ve mezâhim olmayalar şöyle bileler alâmet-i şerîfe 'itimât kılasız

Tahrîren fi evâil şehri Zilhicce şerîf se'bîn ve elf

Mahrûse Kostantiniyye

63/2

Nişân-ı şerîf âlişân-ı sami mekân sultânî ârz-ı cihân hâkânî hükmü oldurki

Ala gözlü açık kaşlı orta boylu rafi' tevki'-i refi'ül'-şân hâkânî Muhdâr dîvân-ı hümâyunum gelüb mukaddema yararlığı arz olundukda intidâdan üç bin akçe tımara emr-i şerifim virilüb ve Amâsiye sancağından Nevas nâhiyesi Hilkas nam karye ve gayriden üç bin akçe tımara mutasarrıf olan Mustafa Girid ceziresi seferinden bin elli sekiz seneden karâr idüb tımara mahlûl olundukda mezkûr tevciye olunub sefer hümâyun olan ruznamçe ve kurbunda ... yüz vurub tezkire ittirüb ve tımara mezbûr ile ... ve inhâ ve defi' olan hıdmet hümâyunun cedid-i kala' başının ve kail mezbûre vesâir hıdmetler sancağı askeriyle mevcut olub tımarına bir vecihle dahl olunmak icâb ider hâl ... mezbûr kararı Mustafa asistane-i saâdetim tarafından bir taraflı tımarı virüb mukarrer idüb mahlûle vaz' itmekle mezkûr küllî hayf ve gard eylediğünden mâada niza' oluverilmek bin elli dokuz ve atmış senelerinden cezire-i mezkûre ve cedîd-i kala' binasından mevcûd bulunmak mezbûr Mehmed cümle hıdmetlerinde mevcûd ve tımar mezbûr her vecihle hakkı olunmagla ... olan tezkiresi mucebince firâr olmak ricasından liva mezbûr alaybeğisi Hasan zidekadrehu arz itmek sefer eşmek şartıyla tevciye olunmağçün sene .. ve se'bîn ve elf Rebiü'l-ahiresinin evvelinin hük şerîf buyurulmak zikr olunan üçbin akçe tımara vec-meşrûh üzere vezirim Hasan Paşa ademâllahuteâla iclâle tezkire mûcebince lâyük görüb virdim buyurulmak zikr olunan ve beyân kılınır virdim ve buyurdum ki ba'de'l-yevm tahtai beytinden tasarruf kılınub olunan mani' ve def' şöyle bileler alâmet-i şerîfe 'itimât kılalar

Hilas tabi' Nevas 1060, Kala' tabi' Arguma 2300, cema' 12300,3200,300

Tahrîren fi evâil şehri Rebiü'l-ahir li sene ... se'bîn ve elf

Be Makâm Kostantiniyye

64/1

Nişân-ı şerîf âlişân-ı sami mekân sultânî ârz-ı cihân sitân-i hâkânî hükmü oldurki

Çatık kaşlı ala gözlü uzun boylu rafî' tevki'-i refî' ül'-şân hâkânî Mustafa orduyî-hümâyunuma gelüb mukaddemâ yararlılığı arz olundukda ibtidâdan on bin akçe tımara emr-i şerîf virilüb ve Amâsiye sancağından Geldiklan nahiyesinin Ulkur nam karye ve gayriden iclâle zeâmet buyurulmak üzere sekiz bin akçeye mutasarrıf olan Osman fevt olub tımarı mahlûldür deyu kendüye virilmek 'inâyet ricâ itmeyin tımarı olduğu sancakdan sakın ve aleybegisi bayrağının altında sefere eşmek şartıyla tevciye olunmağçün sene se'bîn veelf Cemâziye'l-ahirenin on altıncı gününün hükm şerifim virilmek zikr olunan sekiz bin akçe vech- meşrûh üzere müteveffâ-i mezbûr Osman tahvilinden ibtidâ müstehak olduğu emri yedinden iki bin akçe tevciyle bervech temlik on bin akçelik üzere mezkûr Mustafa tevcî olunub Girid ceziresinin asâkirler tasarruf müşir serdâr lâzım olan düstûr-ı mükerrerem müşir-i nizâmü'l-âlem vezirim Hasan Paşa edâmâllahuteâla iclâlenin tezkiresi mucebince lâyük görüb virdim zikr olunur ve buyurdum ki ba'de'l-yevm taht yedinden olub tasarruf kılub şöyle ki vezâif hıdmet mezbûre mevfure ve mesâi münkîr asâkir mesfûredir ber-mucib defter-i hâkânî bi-kusûr müddei mani' ve defi' olmaya şöyle bileler alâmet-i şerîfe 'itimât kılâsız olbâbda 'itimât ideler

Tahrîren fi evâil şehri Recebü'l-receb li sene sitte ve se'bîn ve elf

Ulkur tabi Geldiklan hisse-i divânî 2000,

Tıbkıaslıhi'l-hatîr daîm ba'de'l-fakîr Mehmed Fahrüddin Kadî i orduyî-hümâyunufiyeanhû

Be Makâm Kala'-i Cedid

64/2

Nişân-ı şerîf âlişân-ı sami mekân sultânî ârz-ı cihân sitân-i hâkânî hükmü oldurki

Amâsiyede vaki Pirîlyas Sultan hazretlerinin bir akçeyle zaviyedârı olan Halil fevt olmağla yerine diğér işbu dârende-i fermân-ı şerîf Hafız Halil müstehak olmağla tevciye olunub yedinden berât-ı şerîf virilmek ricâsı bâbında ‘inâyet tâleb itmeğın sıdk idüb berât-ı hümâyunu virdim ve buyurdum ki mezbûr varûb zaviyedâr olub hıdmet-i lâzimesin edâ eyledükden sonra yevi bir akçe ile mutasarruf olun vakfin rûh ve benim ömr devâm-ı devletimçün duâya müdavemet göstere şöyle bileler alâmet-i şerîfe ‘itimât kılalar

Tahrîren fi evâhir şehri Ramazanü’l-mübârek li sene ... ve se’bîn ve elf

Be Makâm Kostantiniyye

64/3

Kara kaşlı kara gözlü orta boylu rafi’ tevki’-i refi’üş’-şân hâkânî Mustafa orduyu-hümâyunuma gelüb mukaddema yararlığı arz olundukda ibtidâdan üç bin akçe tımara emri-i şerifim virilüb ve Amâsiye sancağından Nevas nâhiyesinde Sarualan nam karye ve gayriden dört bin akçeye mutasarrıf olan diğér Mustafa mâmûr olduğı Girid ceziresi seferine gelürken firâr idüb tımarı mahlûl olmağın üç bin akçelik kendüye virilmek bâbında ‘inâyet ricâ itmeyin tımarı olduğı sancakda sakın olub alaybeğibayrağı altında sefere eşek şartıyla tevciye olunmağçün sene ... ve se’bîn ve elf sonunun evâsıt tarihli hükmü şerîfim virildikden sonra tezkiresi ihrâc olunmak fermânım olmağın zikr olunan iç bin akçelik tımar vech-i meşrûh üzere sefer mezbûreden firâr iden merkûm diğér Mustafa tahvilinden müstehakkını yed-i mezkûr Mustafaya tevciye olunub cezire-i mezbûre de serdâr lâzım olan düstûr-ı mükerrem müşir-i nizâmü’l-‘alem vezirim Hasan Paşa edâmallâhuteâlahu iclâle nin tezkiresi mucibince lâıyk görüb virdüm ki zikr olunur ve buyurdum ki ba’de’l-yevm taht-ı yedindne olub mutasarrıf kılub şolki vezâif-i fermân mezbûre ve mesfûre mesâi meşkûre asâkir-i mensûre ber-muceb defter-i hâkânî bi-kusûr meri’ ve müddeî kıla olbâbda hiç ahz ve mani’ ve dafi’ olmaya şöyle bileler ‘alâmet-i şerîfe ‘itimât kılalar

Sarualan tabi’ Nevas hisse-i divânî 200-300

Kala’-i Cedîd

65/1

Mefâhiru'l-kuzzât ve'l-hükkâm maâdenü'l- fezâil ve'l-keâm Sivas eyaletinde vaki olan kâdılar zidefazlehum tevki' refi'ül'-hümâyun vâsıl olacak ma'lûm olaki eyalet-i mezbûrede vaki üç bin yüz dokuz rabi' avârizhânelerinin bin atmış iki senesine mahsûb olmak üzere avarızları cem' ve tahsîl olmak lâzım olmağın kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân [isim yok] zidekadrehuya derûhde olunub eline mühürlü ve nişanlı mevkûfât defteri sureti virilmek zamânı mahlûl eyledikde mucébince amel olunmak emr olmuşdur buyurulmak hükmü şerîfimle mübâşir mezkûr zidekadrehu vardukda bu bâbda sâdır olan emr üzere amel idüb dahi eyalet mezkûrede vaki olmadır avarızhânenin tarih mezbûre mahsûn olmak üzere herbir hânesinden ... yüz akçe avarızların eline verilen mühürlü ve nişanlı mevkûfât defteri sureti mucébince cem' ve tahsîl itdürülüb hiâf emr ve defter mezbûre teallül ve niza' itdürmeysesiz ve mübâşirin ceht-i mâişet için herbir hânesinden ellişer akçe dahi aldurub bundan ziyâde külliyyetine sarrafiye muhâkeme haric vesâir bahâneyle bir akçe ve bir hibe aliverilmesini ve mirî için alınan altunu yüz on sekiz kâmil gurus ve yetmiş sekiz esedî gurus atmış sekiz zolâtı otuz sekiz çırak rubbun dânesi on dörd akçeye aldurub ziyâde ve noksan aldirmayasız ve akçe alındıkda onu bir dirhem gelür hâlisü'l-ayâr akçe aldurub zinhar zuyûf ve kırk kızıl akçe aldurmayasız ammâ tahsilde tamâm ihtimâm idüb geru defterden ve noksan hânedan fermânım ziyâde akçe alınmağla reâyâyâ hilâf-ı şer' ve kânun teâddi ve tecavüzden ziyâde ihtirâz eylemeyesiz ve hîn -i tahrîrde hâne avarız müteâllik olan reâyâ yerlerine mutasarrıf olan asâkir-i tâifesinden dahi kânun ve defter mucébince avarızların tahsîl itdiyesiz şöyle bileler alâmet-i şerîfe 'itimât kılalar

Tahrîren fi'l-yevmü'l-sanî şehir Cemâziye'l-evveli li sene ... ve se'bîn ve ef

Tıbkaslihî'l-hatîr daîm subhânehu teâla Hüsn Kadı medine-i Kostantiniyye el-mahrûse ufiyeanhû

Be Makâm Kostantiniyye

65/2

Mefâhiru'l-kuzzât ve'l-hükkâm maâdenü'l- fezâil ve'l-keâm Sivas eyaletinde vaki olan kâdılar zidefazlehum tevki' refi'ül'-hümâyun vâsıl olacak ma'lûm olaki inşaallahu teâla

Girid seferine mâmûr olan dergâh-ı muallâm yeniçerileri ve altıbölük halkı vesâir kapum kullârının zaruri edâları için külli zahiretedârik ve ırsâl olunmak lâzım ve mühim olmağla gerüsüne sâbika üzere umûmâ mahâller mahrûsemde vaki avarızhânesinden tenzil zahiresi mukâbelesinde badel tahsîl olunmak iktizâ itmeğın imdi bin atmış iki senesine mahsûb olmak üzere eyâlet-i mezbûrede vaki üç bin yüz dokuz buçuk rub’ avarızhânelerinin herbir hânelerinden ... üç yüz akçe badel nüzûlları sene sâbika mübâşir olduğu günden tahsilatına mübâşirat olunub tahsil ve dâhl olunmak emrim olmuştur ve buyurdum ki hükmü şerifimle yeniçeri ve sipâhin kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân [isim yok] zidekadrehuya vardukda bu bâbda sâsır olan fermânım saâdetim mucebince amel idüb eyâlet-i mezbûrede vaki olmakdır avarızhânesinin tâti mezbûre mahsûb olmak üzere herbir hânelerinden üç yüz akçe bedel nuzulları sene-i sâbıkada cümle mübâşirat olduğu günden ırsâl olunan mühürlü ve bişanlı mevkûfat defteri mucebince hâne hesabı üzere mübâşir mezbûre cem’ ve tahsil herbir hânedan yigirmi beşer akçe alırub min ba’de fermân hümâyunum ziyâde aldirmayasız zıkr olunan ba’de’l nüzul mâlî emvâl-i muârizadan olmağla tefâud gurus ve kebir mizân ve harac muhkem külliyyetiten sarrafa nâmıyla reâyâdan bir akçe ve bir hibe almayasız ve hâne ve hânelerin dâraya hak üzere hesâb eyleyüb lâzım gelen yigirmi sene sâbıkada tevcî olunduğu minvâl üzere ... itdürülüb deftere kasd ve noksan göndermeyesiz ve reâyâyâ birbirine tasarruf olan asakir vesâir reayadır tasil fermânım bedel nuzûl ve kânûn defteri mucebince ledel nüzullerin mübâşir mezbûrede alıverilmek kata’kimesneye inâd ve muhâlefet itdürmeyesiz ve yeniçeri ve sipâhin ve cebeci vesâir askerin tâifesi mutasarrıf olduğu reayâyaların teklifini reayâ fukarasına tahmil olunmayasız kadılar ve altı bölük kethüdâları ve yeniçeri serdarları ve ‘ayân vilâyetsiz tahsil-i fermânım olan ledel nuzûl akçesinin tahsilinde her birinin mikdâr ve ihtimâm ve mukâvemet eyleyüb reayâ tâifesinden bazıları ve bir mekân tealli iderler olmağla kat’a müşâhade olunmayub kânûn ve defter fermân hümâyunum onlara mani’ olunanları ismi der-kemâli ve der-kemâlleri ile herkim olursa olsun yazub asistane-i saadetime arz ve ilâm eyleyesiz ki kat’a alınub sairleri mucib ‘ibret için hakâret oluna husûsuna dahi gerekli mikdâr olub gürhte bahanesiyle reayâ fukarasına ziyâde akçe tahmil itdirmeyesiz reayâ ahvâlidir ve gerek mâl müşîri tasildâr tarafını hak üzere görüb taraf reayâ aiddir reayâ fukârasına hilâf-ı şer’ ve kânûn nizâm ve teaddi itdirmekden begayet ihtirâz üzere olası tahsilinden tamâm gurus seksen akçeye ve esedî gurus yetmiş akçeye viresiz danesin on beş akçe aldurub ve akçe alundukda eski ve zâyî’ alımayub halisü’l-ayar tamâm akçe aldurub altuna akçe alunur bahânesiyle reayâ fukârasını taciz itdürmyesiz şöyle fermân ziyâde akçe alunduğu

mesmua' hümâyunum olur ise alanların ve alduranların yalana haber haklarından getürülmüş olasız anâ göre basiret ve intibâh üzere olub fermanımdan ziyâde almakdan ve aldırmağdan ziyâde ihtirâz idesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe 'itimât kılasız

Tahrîren fi'l-yevmü's-sâlis şehr Cemâziye'l-evvel li sene seb'în ve elf

Avarız kâza-i Amâsiye sene 1062

Ber-muceb fetvây-ı şerîfe

Tıbkaslihî'l-hatîr daîm subhânehu teâla Hüsn Kadı medine-i Kostantiniyye el-mahrûse ufiyeaahu

Be Makâm Kostantiniyye el-Mahrûse

66/1

Havass-ı hümâyunumdan Kadife mukâtasına tabi' Ekre? ve Cud? kethüdâsı ve reâyâları tezkire varcak ma'lûm la ki bin atmış iki senesinin üzerine edâsı lâzım gelen ... cema' ve tahsil ve dahl hazine olunmak bâbında tezkire tahrîr ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Hüseyin Bey zidekadrehu(ya) gönderilmişdir vardıkda gerekdir ki sene mezbûre mahsûb olmak üzere ... edâsı lâzım gelen ... zidekadrehuya yemin teklif üzere edâ idüb ber-vech 'inâd ve muhâlefet eylemysiz şöyle bilesiz

Tahrîren fi evâil şehr Saferü'l-hayr sene 1062

67/1

Mefâhirü'l-kuzzât ve'l-hükkâm ma'adenü'l-fezâil ve'l-keâm Sivas eyâletinde ve Doğancı başlık defterine tâbi' olan yerlerinin kâdıları zidekadrehum tevki' refi'-i hümâyun vâsıl olacak ma'lûm ola ki iftihârü'l-emâcid ve'l-kirâm Çırakcibaşının der-saâdetime mühürlü tezkiresi gönderüb zıkr olunan kâdılıklarda sakın defter-i cedîd hâkânide mukayyed ırs-i şerîf ile ta'yin olunmuş ve hâssa Çakırcıların ve oğullarının bin atmış iki senesine mahsûb olmak üzere asistâne-i saadetime Çakır götürmeyüb ellerinde mühürlü ve ma'mûlun edâ-i hıdmet tezkiresi olunmayanların herbir neferinde yüz atmış akçe müjde bahâları ve 'âdet-i ağnâm ve resm-i arûsane ve resm-i kevâre ve cürüm-ü cinâyet ve bâd-ı

hevâları vesâir küllî cüz-i hukûk ve rusûmların cema've tahsîl itmek için hâssa-i doğancı başlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Ahmed Ağâ zidekadrehu doğancıbaşı ta'yin ve irsâl olunmağın tahsil itdirilmek bâbında emr-i şerîf virilmek ricâsına 'ilâm itmeğın imdi zamânı hulûl eyledikde ... 'âdet ve kânûn üzere tahsîl itdirilmek emr idüb buyurdum ki hükmü şerîfimle mezbûr doğancıbaşı zidekadrehu vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere 'amel idüb dahi zikr olunan kâdıllıklarda defter-i cedîd hâkanide mua'yyed ırs-i şerîf ta'yin olunmuş Çakır çıraklarının ve oğullarının târih üzere mahsûb olmak üzere asistâne-i saâdetime doğan göstermeyüb ellerinde mühürlü ve ma'mûle edâ-i hıdmet tezkiresi olmayanlarının herbir neferinden yüz atmış akçe müjde bahâları ve 'âdet-i ağnâm ve resm-i arûsane ve resm-i kevâre ve cürm-ü cinâyet be bâb-ı hevâların vesâir küllî ve cüz-i hukûk rusûmlarının mezbûr Doğancı başıya cema've tahsîl ittirüb bir ferd teaddi ve niza' itdürmeyesiz ve hâsıl olan akçeleri getirüb ve mühürlü mezbûr Doğancıbaşı ve yarâr ve mu'temedun aleyh adamlar ile irsâl müşâtunileyh Çarıkcı başı dâme mahyaya teslim itdüresiz ki oldahi mâmûr olduğı üzere hâssa Çakırcıların mûvaciblerine ve hâssa çakırcıların takma? bahâlarını harc ve mutasarrıf idüb edâ-i hıdmet ile ammâ hîn tamâm ihtimâm idüb hilâf-ı şer' ve kânûn talim ve ve teaddiden ziyâde hazır idüb vec-i meşrûh üzere olan emrimi yerine getüresiz şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe 'itimât idesiz

Tahrîren fi'l-yevmü'l-sâlis şehri Zilhicce sene ... ve seb'in ve elf

Be Makâm Kostantiniyye

67/2

... tahrîr oldur ki Tokat ve Kaşabad ve Taşabad ve Niksar kâzalarının ve Amâsiye ve Çorum ve Bozok sancaklarında vaki hala zabitimiz olan Hevâce hâssalarının yararlanan reayâlarının işbu bin atmış bir senesinin hevâs mezbûr 'âid olan bâş hakkı ve 'âdet-i ağnam kadimden ... virilegelen hernesı fahrû'l-akrân Hasan Beyin iki yüz elli gurus ber-vech-i tekmi'l virilmişdir mezbûran reayâ kadimden ... olub hakdan olanlara virdikden sonra üzere Amâsiye mezbûr dahi vaki 'âid olan baş ve davar hakkının merkûm Hasan Bey bi-kusûr edâ idüb 'inâd ve muhâlefet itmeyesiz ve ahzdan kimesne mani' olmaya

Tahrîren şehri Cemâziye'l-ahir sene-i kadim

Havâss-ı hevâce hâl

67/3

Çün 'inâyet âliye mikdâr şâhane ve reâyet sene el-âşer bâd-ı şâhâne 'inâd ra'yyet muktezân müstehak irtifa'-i şân 'ibtidâ-i mekân olanlar hakkında ... rafi' olmak ... şehriyari ce cihândarıdır binâ-i 'ali râfi'-i tevki'-i refi'-i alişân Şehriyarî kıdvetü'l-emâcid ve'l-akrân zidemecdûd asistâne-i saâdetime gelüb bundan akdem yararlığı arz olundukda ibtidâdan yigirmi bin akçe zeâmeti emr-i şerîf virilüb ve Amâsiye sancağında Günyüzü nâhiyesinde Oymaağac nam karyeye ve gayriden yigirmi üç bin sekiz yüz akçe zeâmete mutasarrıf olan dergâh-ı muâllam mutasarrıflarından karındâşı Hüseyin fevt olub zeâmeti mahlûl olduğundan bildirüb kendüye virilmek bâbında 'inâyet recâ itmeğin sefere eşmek şartıyla tevciye olunmağçün sene ısrîn ve sebîn ve elf Muharrem'in on dokuzuncu gününde hükmü şerîfim virildükden sonra tezkiresi ihrâc olmak fermânım olmuştur ve müşârunileyh zidemecdûd emekdâr olmağla müteveffâ karındâşı Hüseyin Bey mutasarrıflık kendüte dahi virilüb sene-i mezbûre Muharrem'in on dokuzuncu günü tarihiyle arz-ı sûret ruûs-u hümâyûn ibrâ ve berâtına el-hâk olunmak fermânım olmağın zikr olunan yigirmi üç bin sekiz yüz akçe zeâmet vech-i meşrûh üzere müteveffâ karındâşı Hüseyin tahvilinden ibtidâsı berâtına ziyâdeysiyle dergâh-ı muallam mutasarrıflık mumaileyh Mehmed zidemecdûd tevciye olunub asistâne-i saadetinden virdim ki zikr olunur buyurdum ki ba'de'l-yevm taht-ı yedinden olub mutasarrıf bilüb şöyle vezâif harmân dergâh-ı muallam mutasarrıflığıdır bi-kusûr meri' ve müeddi ve zeâmetini halk mumaileyh Subaşı bilüb subaşılığa müteallik umurudur mürâca'atı mumaileyhe ideler olbâbda hiç ahz ve mani' ce dafi' ve rafi' olmaya şöyle bileler 'alâmet-i şerîfe 'itimâd kılalar

Oymaağaç tâbi' Günyüzü hisse divânî 2700, Akviran tâbi' Merzifon hisse divânî 7000-3000, Doğan tâbi' Ladik divânî maa... 3600, Yenice tâbi' Akdağ hisse divânî maa... 3000, Çorma tâbi' Ezine hisse divânî 3500, ... tâbi' Günyüzü hisse divânî 3000

Müteveffânın kaydından Ergoma

Dedece tâbi' Ergoma hisse divânî 3900-2500-2000

Tıbkıaslihi'l-mutâ' harrerehû el-fakîr ileyhi subhânehu te'âla Mehmed bin Ali el-kâdi medine-i Günyüzü ufiyeanhûma

Der-livâ-i Amâsiye

68/1

Kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Amâsiye sancağı Alaybeyi Hüseyin zidekadrehu orduyu hümâyuna mektub gönderüb livâ-i mezbûrede Ergoma nahiyesinede Dedece nam karye ve gayriden üç bin akçe tımara bundan akdem mutasarrıf olan Hamza fevt olub tımara mahlûl olundukda Aliye teviye olunub tezkire ile mutasarrıf iken mezbûr Ali fevt olub tımâr-ı mezbûra mahlûl olmağın [boşluk] kaşlı [boşluk] gözlü [boşluk] boylu mezkûr Mehmed için müteveffâ mezbûr Alinin sulbioğlu olub ve ibrâz eyledüğü tezkire bilâ şahid babası tezkiresi olduğu livâ-i mezbûrdan iki zaimden tekrâr bâb-ı tımâr şehâdet eyledüklerin bilüb tımar mezbûr kânûn üzere mezkûre virilmek bâbında 'inâyet recâsınaarz itmegin tımarı olduğu sancakda sakın olub alaybegisi bayrağı altında sefere eşmek şartıyla tevciye olunmağün sene sitte ve elf Rebiü'l-evvelinin evâhir târihiyle hükmü şerîfim virilmeğın ber-muceb amr-i 'ali zikr olunan üç bin akçe tımar vech-meşrûh üzere müteveffâ-i merkûm babası Ali tahvilinden ibtidâ kânûnları bade'l Ali oğlu mezkûr Mehmede tevciye olunub berât- alîşân için tezkire virildi

Tahrîren fi evâil şehri Rebiü'l-evvel li sene sitte ve sebîn ve elf

Ergoma tâbi' Livâ-i Amâsiye , Eski tâbi' Ergoma hisse divânî 1060, .. tâbi' mezbûr hisse divânî 2500

Be-makâm Sahra-yı ...

68/2

[Boşluk] gözlü [boşluk] kaşlı [boşluk] boylu mezkûr Ali orduyu- hümâyunuma gelüb mukaddemâ yararlığı arz olundukda ibtidâdan üç bin akçe tımara emr-i şerîfim virilüb ve Amâsiye sancağına Ergoma nahiyesine Suruk ? nam karye ve gayriden üç bin akçe tımara mutasarrıf olan İslam beş seneden berü vaki olan Girid seferine gelmeyüb vesâir hıdmetinde mevcûd bulunmayub tımarı olvechle mahlûldür deyu kendüye virilmek bâbında 'inâyet recâ itmek ibtidâsı alub mezbûr emr-i şerîfim kılanlardan ve mebyi' ve sâhib-i ferâş olub emr-i şerîfimle cebelüsü istinâden olmayub beş seneden beri cezire-i

mezbûre seferine mukadder iken gelmeyüb tımarı olduğu sancakda sakın olub alaybegisi bayrağı altında sefere eşmek şartıyla tevciye olunmağçün sene sebî'n ve elf Zilhiccenin evâhir târihli emri şerîfim verilmek ber-muceb emri şerîfle zıkr olunan üç bin akçe tımarı vech- meşrûh üzere beş seneden beru sefer mezbûre gelmeyen İslam tahvilinden ibtidâ müstehak olduğu emri .. mezkûr Aliye tevciye olunub berât-ı âlişân için tezkire virildi

Tahrîren fi 22? Saferü'l- harâm li sene sitte ve se'bîn ve elf

Be makâm Kala'-i Cedîd

68/3

Nişân-ı şerîf alişân sâmiñü'l-mekân sultân ve tuğrâ-yı garra cihân sitâni hâkâni hükmü oldur ki

Kara gözlü kara kaşlu orta boylu rafi'-i tevki'-i ref'i alişân hâkâni Hasan ordu-yu hümâyunuma gelüb mukaddemâ yararlığı arz olundukda ibtidâda üç bin akçe tımara emri şerîfim virilüb Amâsiye sancağından Akdağ nahiyesinden Zane nam karye ve gayriden üç bin akçe tımara mutasarrıf olan Muharrem Bey alli altı sene mâmûr olduğu Girid cezire seferine gelmeyüb Kandiye kala'sı muhâsara ve muhârebelerinden vesâir hıdmet hümâyunda mevcûd bulunmayub olvehle tımarı mahlûldür ve kendüye virilmek bâbında 'inâyet recâ itmeğın min ba'de'l-da'vâ ve niza' istimâ' olunmak üzere tımarı olduğu sancakda sakın olub alaybegisi bayrağı altında sefere eşmek şartıyla tevciye olunmağçün sene sebîn ve elf Zilhiccenin evâsıtında hükmü şerîf virilmek zıkr olunan üç bin akçe tımarı vech- meşrûh üzere sefer mezbûr merkûm Muharrem tahvilinden ibtidâsı mezkûr ... tevciye olunub asâkir-i neferi meâsiri serdâr lâzım olan dustûr-u mûkerrem müşîr-i mefhûmu'l-nizâmü'l-'alem vezirim Hüseyin Paşa edamallâhu teâla iclâlenin tezkiresi mucebince lâyıkk görölüb virilmek zıkr olunur taht-ı yedinde olub mutasarrıf kalub şolki vezâif-i hıdâmet-i mebrûre mevfûre-i mesâî-i meşkûre asâkir- mansûredir ber-mûceb defter-i hâkâni mer'î ve müedd'î kıla olbâbda hiç mâni' dâfi' olmaya şöyle bileler 'alâme-i şerîfe 'itimâd kılalar

Tıbkıaslıhi'l-hatîr nemekâhû ileyhi subhânehu teâla Halil bin Mehmed elmevâli hilâfet-i kuzzât Amâsiye ufiye anhu

Zane tâbi' Akdağ hisse 2500, Susma tâbi' Ladik hisse 1500, ... tâbi' Ladik , Nikran-ı sufla tâbi' Gelikiras hisse 9600-800, Monas tâbî ... hisse 300

69/1

Cenâb-ı şeria't meâb faziletlü nisâb-ı hazret Efendi kâmiyâb el-hâkemü'l-alem kazâ-i Amâisye fi'l-yevm .. ve'l-cevâb dürre-i dâvât-ı muhâbbet ve garra-i müslimât müddet-i thâfiyla 'ilâm olunan budur ki hâliya hükümet-i şîârında vaki olan yasakçı yoldaşlar refî' olunub yerlerine asılıb sâbık üzere dergâh-ı âli yeniçerileri çâvuşlarından kırk üç bölüklerinin Ahmed Çâvuş iki sene .. birden virilüb nasb ta'yin olmuşdur lede'l-vusûl mâmûldur ki alunduğu 'adet-i kadîm üzere mezbûr yoldâşlara yasakçılık hıdmetinde istihdâm ittirülüb ahzdan bir ferd dahi taarûz itdürmeyesiz hemişe-ilm ve faziletlü sıhhât-i ilm-i şeriât mukaddema bâr

Tahrîren fi şeh'r Saferü'l-hayr li sene sitte ve sebîn ve elf

Sarualan tâbi' Akdağ ... ve gayride ber-mûceb hisse divânî 50

Mektubûna masdûrdan olan Ahmed Çavuş bin atmış iki Rebiü'l-evvel on seneden tamamına değin Murad bin Abdullah nam kimesne Amâsiye kazâsına ta'yin olunmuşdur

El-huzûr Kasım Kethûda-i yeniçeriyân dergâh-ı ali

69/2

İzzetlü fâziletlü [boşluk] hazretlerinin meclis-i şer'-i şerîf ve mahfil huzurlarına durer-i dâ'vât ve safiyyat ve gurer-i teslimât ve vâfiyyât mevât-ı gâyat ithafından sonra taht-ı kazânızda ... Amâsiye bâc-ı bazar eshâmı tâd'ı kadîm üzere görölmesi lâzım gelmegin işbu sene işrin ve sebîn ve elf Rebiü'l-evvelisi az seneden Cemaziye'l-evvelin tâmamına değin mâh-i selâse tamâma bac- bazar ihtisâb ve subaşılık kıdvetü'l-emâsil İhsan Ağa zidekadrehuya tevfiz ve sipâriş olunub zabtı içün mektub tahrîr ve irsâl kılındı lede'l-vusûlunden mamûldür ki tâd'ı kadîm üzere subaşılık müteallik resm-i arûsane vesâiri hevâları teslîm itdirilmesi bâbında son .. şerî'nin udûl ve defî' buyrulmağla ve tâd-ı kadimde tecâvüz ve teaddi itdürmeyesiz

70/1

Kıdvetü'l-kuzzât ve'l-hükkâm ma'adenü'l-kelâm fezâil Amâsiye kazâsı zidefazlehu ve kıdvetü'l-emâsil ve'l akrân Amâsiye kethüdâ yeri zidekadrehuya inhâ olunur ki Abdulkirim Bey vebeslemesi? Teslimiye hâtûn ile divân-ı Ruma lâzım gelmegin işbu buyuruldu tahrîr ve fahrû'l-emâsil Mustafa Ağa zidekaderhu ta'yin olmuştur vusûlünün gerekdir ki mumaileyh Abdulkadir Bey ve Teslimiye divân-ı Ruma ihzâr eyleyesiz şerîf da'vâlarını divân-ı Rumadan i'sâl oluna bu husûsda ihmâl ve müsâmaha eylemeyesiz

Tahrîren fi'l-yevm Rebiü'l-evvel sene 1062

70/2

Mefâhirü'l-kuzzât ve'l-hükkâm ma'adenü'l-kelâm Anadoluda vaki olan kadılar zidekadrehum tevki'-i refi'-i hümâyun vâsil olacak ma'lûm olaki bu sene-i mübârekede dafi' donanmay-ı hümâyunum küffar-ı hâkisar üzerine sefer-i hümâyunum imdi taht-ı hükümet şîârlarınız ve nevâhi kurrallarının sakın ve mütemekkin olan yeniçeri ve topçu ve cebeci tâifesi asîstane-i saadetime irsâl ve serhâddli olan yeniçeri serhâdlerine ve çorbacılarının ... olan veyâhud yamak olanları cezire Giride yollayub vesâir neferât ve korucu ve oturak olunan kânun-u kadîm üzere serdârları önlerine düşüb bırakmayla asîstane-i saadetime gelüb korucu ve oturak olanları asîstane-i saadetim muhâfazasının ve nazır olunan donanma-yı hümâyunuma gidüb herbirleri hıdmeti mevcûd olub tâife-i mezbûreden bir ferdi vilâyetinin iskân itdirmek için ocak ağalarından fahrû'l-emâcid ve'l-ayân yetmiş beşinci cemaatinin demürcü Mehmed zide mecide ta'yin olunub irsâl olunmuştur ki gerekdir ki zikr olunan vech-meşrûh üzere tâife mezbûre yine asîstane-i saadetime irsâl için bir ferdi vilâyetine fedâ itdirüb şâhidlerin muhkem tembih ta'kid idüb taht-ı kazâlarında olan asâkir-i serhâdları vesâir selâmları ile ... ve hâzır ve muhâya olub serdârları önlerine düşüb ... asîstane-i saadetime gelüb şöyle kendüye önlerine olub hevâlarına tâbi' olanları veyâhud .. deyu hazer ve bahâne idenleri mumaileyhahz itdürüb haklarından geldüklerinde şöyle ki Mehmed mumaileyh 'avdet eylediğin tâife-i mezbûreden bir ferd bilâ gadr vilâyetine böyle cezâsı anâ ta'viz olmuştur sefer-i sâire kıyâs itmek hükümleri esâmilleri kat'a olunub reayâdan 'adet olunur kendüye buyurulanı virmek lâzım ise itâ'at emr hümâyun iderler anâ göre bâsiret üzere olanlar ve tâife mezbûreden fevt olub miriye 'aid ve râci' olan karargâh ve yeniçeri serdârlarının makbuzları olan beytü'l-mâlî mumaileyh Mehmed zide mecide ahz ve kabz itdirüb ve hıfz

beytû'l-mâli olan mahlûle teftiş ve tefhîş itdiriüb zuhura gelen mevâdi kılalar ahz ve sevk sultaninin fûrûht itdürüb hâsıl olan nakdî müfredât defteriyle mahtûm bu cânibe irsâl itdürülüb ve mezbûr tâifesinde fukâraya zulm ve teaddi iden mumaileyh ahz ve mâarifeti şerifiyle haklarından geldüğü velâkin hilâf-ı şer'i mukayyiri ve kânûn bir ferde zulm ve teaddi itdirmemek için bi'l-fiil asîstane-i saadetimden yeniçeriler ağası olan müşir nizâmü'l-alem vezirim ile yeniçeriler ağası Süleyman Paşa edâmallahu teala iclâle tarafından mühürlü mektub virildikden bidirüb bu cânibe amel olmak emrim olmuştur buyurdum ki bu bâbda sâdır olan emrim ve müşâruileyh tarafından virilen mektub bu canibe amel idüb dahi min ba'de'l-hilâfete rızâ ve cevâz gösteresiz alamet-i şerîfe 'itimâd kılâsız

Tahrîren fi evâil şehir Saferü'l-hayr li sene ısrin ve sebîn ve elf

Sûret-i emri şerîf Sultânî Asâkir-i Anadolu ufiyeanhı

71/1

Nişân-ı şerîf-i alîşân-ı sami-i mekân sultânî tuğra-yı garra-yı cihân sîtanî hâkânî hükmü oldur ki

Alâ gözlü açık kaşlı orta boylu rafî'-i tevki'-i refî'-i alîşân-ı hâkân Ahmed ordu-yu hümâyunuma gelüb mukaddemâ yararlılığı arz olundukda ibtidâdadn iki bin akçe tımara emr şerîf virilüb ve Amâsiye sancağında Nevas nahiyesinin Kazgancı nam karye ve gayriden bundan akdem on iki bin akçe tımar husûsunun Mehmed ve Nasuh nam kimesneler niza' üzereler iken ikisi dahi mâmûr oldukları Girid ceziyesinde Hâtuniye Kala'sı fehtinde mevcûd tımarları ile tımar mezbûr olvechle ikisinin dahi tahvilinden aliye tevciye olunub berât itdürüb üzerinde iken tımar mezbûr bi-hâsıl olmağla mezbûr aliye livâ-i mezbûrede bir kılıç tımar olmağla tımarı mezbûrun on bn akçe hissesi ahz virilüb zikr olunan tımarı iki bin akçe kılıç kimesneyte virilüb bi'l-fiil mahlûldür deyu kendüye virilmek bâbında 'inâyet recâ itmek tımarı olduğu sancakda sakın olan alaybegisi bayrağı altında sefere eşmek şartıla tevciye olmağçün sene tisa' ve hamsîn ve elf Muharremin evâhîrinin hükmü şerîf virilmeyin zikr olunan iki bin akçe tımara vech-meşrûh üzere ahz virilmesi hâkânî merkûm ali tahvilinde ibtidâ müstehak olduğu emr bade'l mezkûr Ahmed tevciye olunub Girid ceziyesinin asâkir-i tasarruf serdârı hâzir şîârım düstûr-u mükerrerem müşîr-i mufâhham nizâmü'l-alem vezirim Hüseyin Paa edamallahû teâla iclâle tezkiresi

mucebince lâıyk ve evlâ görüb virmek zıkr olunur ve buyurdum ki ba'de'l-yevm taht-ı yedinden olub tasarruf kılub şöyle vezâif-i hıdmet mevfûre mezbûre vesâir asâkir –i mânsuredir ber-muceb defter-i hâkâni bi-kûsur mer'i ve müeddi kıla olbâbda hiç mani' ve dafi' olmaya şöyle bileler alâmet-i şerîfe 'itimâd kılalar

Tahrîren fi şehr Şevvâl-i muazzam li sene tisa' ve hamsîn ve elf

Sahra-i Kal'a-i Cedîd

71/2

Nişân- şerîf alîşân mekân sultân

Amâsiye sancağı Alaybeyisi kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Hüsn zidekadrehu südde-i saadetime mektûb gönderüb Amâsiye sancağında Ergoma nâhiyesinde Akviran nam karye ve gayriden işbu üç bin yedi yüz akçe tımara mutasarrıf olan Muharrem fevt olub tımarı mahlûl olmağla kara gözlü kara kaşlu râfi'-i tevki'-i refi'ül-şân hâkâni Ahmed için müteveffâ mezkûrun sahîh sulbi oğlu olub ibrâz eyledüğü berât-ı bilâ sahâbe babası berât olduğu iki za'im ve on nefer-i erbâb tımar şehâdet itmekle babası tımar mezkûre virilmek recâsına arz itmeğın tımarı olduğu sancâkda sakın olub alaybegisi bayrağı altında sefere eşmek şartıyla tevciye olunmağçün sene hamsin ve elf Şevvalin evâhırinde emri şerîfım virildikten sonra tezkiresi ihrâc olunacak fermânım olmağın zıkr olunan üç bin yedi yüz akçe tımarı vech-i meşrûh üzere müteveffâ emr mezbûr babsı Muharrem tahvilinden sulbi oğlu merhûm Ahmede tevciye olunub südde-i saadetimden lâıyk görüb virdüm ki zıkr olunur ve buyurdum ki ²⁷

Ortahisar tâbi' karye-i mezbûr hisse divânî 300, Bağözü tâbi' Geldiklan hisse divânî 2300,

Be Makâm Kostantiniyye

72/1

Kıdvetü'l-erbâbi'l-ikbâl 'umdetü'l-eshâbi'l-câmi'-ü vüçûhi'l-emvâl 'âmirü'l-hazâyin bi-hisâni'l-a'mâlû'l-muhtâr-ı mezîd 'inâyet eylemek el-bâr Tokad hazinesi defterdârı dâme alüvvuhû tevki'-i refi' hümâyun vâsıl olacak ma'lûm olaki Karaman hazinesi defterdârı dâme ikbâle hâlâ der-saadetime kazâya gönderüb barut-ı siyah mühümmâtçün her sene

²⁷ Belgenin devamı okunamadı

Tokad hazinesi tarafından emri şerîf ile barut-ı siyah için meşin bahâsı lâzım gelen mekârisin virilmek iken Girid hazine mezbûreden olunduğu üzere verilmek bâbında emri şerîf virilmek recâsına ‘ilâm eylemegin indi barut-ı siyah ve su için beş bin aded meşinin bahâsı mekârisi ile on beş akçe olmak üzere Rum hazinesinden virilüb irsâl ve teslîm itdürmek emrim olunmuşdur buyurdum ki hükmü şerîfimle vardukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel edüb dahi zikr olunan beş bün aded meşinin bahâsı mekârisiyle on beş akçe olmak üzere Rum hazinesinden virüb hükmü şerîfimin zuhuruna cevab yazub ve kabzına ma’mûr olandan temessük alub hıfz eyleyesin ki hayzı muhâsebeden dutub mahsûb oluna şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe ‘itimâd kılasız

Tahrîren fi’l-yevmi’s-sâlis ve’l-aşer Saferü’l-hayr li sene sitte ve sebîn ve elf

Be-makâm Kostantiniyye el-mahrûse

72/2

Mefârihü’l-kuzzât ve’l-hükkâm maa’denü’l-fezâil ve’l-keîâm Sof? ve Kadife mukâtaaları tâbi’ Arapkir vaki olan yerlerin kâdıları zidefazlehum tezkire varıcak ma’lûm olaki taht-ı kazâlarınızda vaki mukâtaa mezbûreler reayâlarının bin atmış iki senesinde üzerlerine edâsın lâzım gelen ... fermânım olunan irsâliye için cema’ ve tahsil lâzım ve mühim olmağın tezkire tahrîr olunub kıdvetü’l-emâsil vel-akrân Ahmed Ağa zide kadrehu ta’yin ve ve irsâl kıldı vardıkda gerekdir ki mukâtaa –i mezbûrelere havâss Arapkir reayâları üzerlerine edâsın lâzım gelen sene-i mezbûrede mahsûb olmak üzere ber-vech ta’dil ve cema’ ve tahsil ve fermân olunan irsâliye için bir gün mukaddem teslîm hazineye itdürülmek ikdâm idüb bir ferde teallül ve muhâlefet eylemeyesiz şöyle bilesiz

Tahrîren fi evâil şehir Saferü’l-hayr li sene sitte ve sebîn ve elf

72/3

Nişân-ı şerîf-i alişân samî-i mekân sultân tuğra-i garra-yı cihân sîtanî-i hâkânî hükmü oldurki

Nısf-ı Amâsiyede vaki Bayram Paşa binâ eyledüğü câmi’-i şerîfinde senevî iki müdd hınta ile devirhân olan Abdurrahman fevt olub yerine mahlûl olmağın yerine işbu râfi’-i tevki’-i refi’üş’-şân-ı hâkânî Mustafa Halife herbir vechle mahal ve müstehak olmağın tevciye

olunub berât-ı hümâyûn virilmek recâına istida’i ‘inâyet itmeyin mezbûrun vech meşrûh üzere sıdk idüb berât-ı hümâyûnunu virdüm ve buyurdum ki varub mezkûr Musli Halifeye devirhân olub hıdmet-i lâzimesin müdde’i kıldıktan sonra senevî iki müddhıta mutasarrıf olub vakfın rûhuçün ve devâm-ı ömrü ve devletimçün duâya müdâvemet göstere şöyle bileler alâmet şerîfe ‘itimad kılalar

Tahrîren fi evâil şehri Rebiü’l-ahir li sene ... ve seîn ve elf

Be-makâm Kostantiniyye

72/4

İzzetlü ve fâziletlü karındâşım Sefer Ağa huzur-ı şerîflerine dürer-i dâ’vât gurer-i aslıye ithafından sonra muhisâneye inhâ olunur ki ahvâlimizden suâl olunursa Mehmed ademellahu teala sıhhat üzere olub sa’adettü ve devletlü Paşa hazretleri efendimizin ve âli-huzûr der-sa’adettinin hassâlık da’vâ ile müdâvemet ve iştiğâl üzere itdügümüz buyurulmaya benim izzetlü karındâşım olan cânibinde vaki olan husûsları ide üzerine birle mektûb şerîfin ile ‘ilâmından hâli olmayalar ve evvel Paşalı nâmında bilâ-temessük görüb fukâraya te’addi iden eşkıyanın haklarından gelesiz bu husûs ol-cânibde olan hırsuz makûlesin ele götürüb hakkından gelesiz sa’adettü ve ‘azametlü ve şevketlü Padişahımızın şerîf başı içün ve sâhib-i devlet efendimizin başı içün olsun mâli hakkından gelesiz ve başı benim ber-vechle cevâz olmaz ve’l-hasıl husûs-ı mezbûremukayyed olub ol-cânın her medarının ele gelme husûsunda ihtimâm idesiz benim izzetlü karındâşım bade’l-nezildir sadır emri şerîfden ziyâde bir akçe alındığına rızamız ikdâr-ı lütûf idüb fukâradan emr-i âliden dışında bir akçe aldirmayasız

Be-makâm-ı Rum

73/1

Vech-i tahrîr-i hurûf oldurki merkûm Bayezıd Paşanın Amâsiye kazâsında olan tevliyeti meşrûteyn üzere mutasarrıf olduğumuz hums-ı hissenin bin atmış iki senesinin martı ibtidâsından sene tamâmına değin bize âid olan hums-ı hisse on iki bin akçeye bey’ olunub meblağ-ı mezkûr yedlerinden kabz olunub tasarrufları içün işbu temessük vaz’ olunub sene-i sâbıkada tevcihle mutasarrıf ola kalmışlar ise bunlar dahi ol-minvâl üzere zabt eyleyeler kimesneye müdâhale eylemeyeler

Tahrîren fi şeh'r Saferü'l-mübâreke li sene şıttı ve sebîn ve elf

Abdullah Çavuş el-mütevelli, Mustafa Çelebi el-mütevelli

73/2

Nişân-ı şerîf-i alîşân samî-i mekân sultânî ve tuğra-yı cihân sitâni hükmü oldur ki

Amâsiyede vaki Hazret-i Pir türbesinde yedi sehimden bir sehim ile tamnina bir akçe vazîfeyle cüzhân olan Halil Efendi fevt olun yerine ol-vechle mahlûl olmağın yerine işbu râfi-i tevki-i refi' hâkânî Mevlana Ali mahal ve lâyük ve müstehak olmağın tevciye olunub berât-ı hümayun virilmek recâsına kâdısı Mevlana Mehmed arz itmegin vech-meşrûh üzere sıdk idüb berât-ı hümayunum virdim ve buyurdum ki varub mezbûr Ali cüzhân olub hıdmet-i lâzimesin müddei' kılındıktan sonra yevmî bir akçeyle mutasarrıf olub vakfın rûhı ve devâm-ı ömrü devletimçün duâya müdâvemet gösteresin şöyle bileleler alâmet şerîfe 'itimâd kılalar

Tahrîren fi evâsıt Şehr Şevvâl li sene .. ve sebîn ve elf Rebiü'l-ahirenin on beşinci günü hükmü şerifimden mahsûle kayd olundu

Be-makâm Kostantiniyye

73/3

Kıdvetü'l-kuzzât ve'l-hükkâm ma'adenü'l-fezâil ve'l-keâm Amâsiye ve Gelikiras kadıları zide fazlehum tevki'-i refi' hümayun vâsıl olunacak ma'lûm olaki Gelikiras kazâsına tâbi' Tornik? nam karye reayâsı hümayun-ı şerîfin evkâfından olmağla mukaddemâ üzerlerinde hâne-i avarızları yoğiken muharrer cedîd sonradan üzerlerine altıbuçuk avarız hânesi kayd idüb gard eyledükde evkâf-ı mezbûre mütevellisi Ahmed zidekadrehuya 'ilâm eyledükden sonra tahmil olunan altıbuçuk avarız hâneleri refi' olduğuna asistâne-i sa'adetimden ellerine mühürlü ve nişanlı mevkûfat defteri sûreti virilmegin mucebince amel olunub avarız hasebiyle rencide itdirmemek fermânım olmuşdru buyurdum ki hükmü şerîfim vardıkda bu bâbda hazine-i 'amireden ihrâc olunub karye mezbûre ahâlisinin ellerine virilen mühürlü ve nişanlı mevkûfat defter-i sûreti mucebince amel idüb sonradan tahmil

olunub hâlâ üzerlerine refi' itdürmeyesiz şöyle bilesiz ba'de'l-niza' bu hükmü
hümâyunumu ellerinden ibkâ idüb alâmet şerîfe 'itimad kılasız

Tahrîren fi'l-yevmü'-ra'bi min şehr Zilhicce li sene sitte ve sebîn ev elf

Be Makâm Kostantiniyye

74/1

Bi-mahsûr mevâli-i âlemûn el-hâkimûn Bafrada varub gelince yol üzerlerinde vaki olan
kuzzât Efendiler zidefazlehûm dürer-ida'vâ ve cevâbdır tahiyyât-ı safiyyât ve gurre-i
teslimât vâfiyyât ihâf kıldıktan sonra inhâ ve 'ilâm muhâbbet olunan budur ki hâliyâ taht-ı
hükmet şîârlarında nevâhî kurrâlarınızda vaki yeniçeri ve acemoğlanı ve topçu ve cebeci
tâifesinden fevt olub miriye âid ve râci' olan metrûkatı ahz ve yeniçeri serdârlarının
makbûzları olan beytü'l-mâl kabz için gendü yoldaşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân
Hamid nam mumcu ve Ağlarımızdan nâzır ta'vin olunan İbrahim zidekadrehuma irsâl
olmuşdur imdi taht-ı kazâlarınızda ve nevâhî kurrâlarınızda vaki tâife-i mezbûreden diger
misâfir fevt olub miriye 'aid ve râci' olan metrûkatlarıve yeniçeri serdârlarının
makbûzlarıolan beytü'l-mâl ve münzar olan mahalleri mumaileyhumâya teftiş itdürüb
zuhura gelen mevâdd ve kesire ahz itdürüb marifet-i şerîyle sûk-i sultânide fûrûht itdürüb
hâsıl olan nukûdi marifetiyle mahtûmu bu cânibe irsâl itdiresiz velâkin hilâf-ı şer'-i şerîf
muğâyir kânûn münif bir ferde rencide ve remide itdürmemek bâbında refi' buyurulmaya ..
der-sihhat şerîf müstâhdem bâd

Tahrîren fi'l-yevm el-hâmsin ve'l-aşer min şehr Saferü'l-hayr li sene sitte ve sebîn ve elf

75/1

Düstûr-ı mükerrem müşîr- mufâhham nizâmü'l-alem müdebbir-i 'umûri'l-cumhûr bi'l-
sâbık mütemmîl-i mehâmm'il-i enâm bi'r-reyi's-sa'ib mümehhîb bünyânü'l-devletiî ve'l-
ikbâl müşeyyîd-i erkânü's-saâdeti ve'l-iclâl elmahtûfi'l-avâtûfi'l-melikî'l-'alâ-i Rum
eyaletine mutasarrıf olan vezirim [isim yok] Paşa edâmallâhu teâla iclâlehu tevki'-i refi'-i
hümâyun vâsıl olacak ma'lûm ola ki kara gözlü kara kaşlı orta boylu dârende-i fermân-ı
hümâyun Bayram ordu-yu hümâyunuma gelüb yararlılığı olub Girid ceziyesinde

hıdmetinde bulunmağla ibtidâdan üç bin akçe tımara emrî şerîfim verilüb ve Amâsiye sancağında Ergoma nâhiyesinde Kazanlı nam karye ve gayriden bundan akdem iki bin dörd yüz akçe tımara mutasarrıf olan Ahmed ma'mûr olduğu Girid ceziresi seferine gelmeyüb tımarı mahlûl oldu ise hissesine tevciye olunub sefer-i hümâyununda olan ruznamçede kaydın yüz virüb tezkire ile mutasarrıf iken mezbur hüsn dahi cezire-i mezbûreden firâr idüb tımar mezbûra olvecihle ikisi tahvilinden mahlûldurdeyu kendüye virilmek bâbında inâyet recâ itmeğın buyurdum ki göresiz mezbûr hüsnün elli dokuz senesinde emri şerîfimle Çerşbaşı ta'yin olunanlardan olmayub tımar mezbûrede tezkire ile cezire-i mezbûreden bilâ-emrîm ile firâr idüb tımâr mezbûr olvechle iken tahvilinden mahlûl ise tımarı olduğu sancakda sakın olan alaybeyi bayrağı altında sefere eşmek şartıyla mezbûra tevci idüb tezkiresin viresiz şöyle bilesin alameti şerîfe 'itimâd kılâsız

Tahrîren fi evâil şehri Rebiü'l-ahir li sene sitte ve sebîn ve elf

Be Makâm Sahra-i Kal'a-i cedîd

75/2

Nişân-ı şerîf-i alîşân samî-i mekânı sultânî tuğra-yı-garra-yı cihân sitânî hâkânî hükmü oldurki

Ala gözlü kara kaşlı orta boylu râfî'-i tevki'-i refî'-i alîşân hâkânî Mustafa ordu-yu hümâyunuma gelüb mukaddemâ yaralığı arz olundukda ibtidâdan üç bin akçe tımara emri şerîfim virilmegin mahmiyye-i İstabulda sakın olanlardan maâda Muharrem ve mezbûrda vaki zeâmet ve tımara mutasarrıf iken dergâh-ı muallam müteferrik ve Çavuşları ve divân-ı hümâyun kâtibleri ve defter-i hâkânî kâşifleri ve şâkirleri zeâmet ve erbâb-ı tımarlardan rızâ olanların ... işbu nehirde vaki ve kabûl iden ... emr... birden iki ve yüzden bin varsa tasarruf iden sevk tevâyif asâkirlerin salimlerin zeâmet ve tımarlarından olub da'vâ ve niza'alarından istima' olunmak zuhûra gelirse muhkem haklarından gelün sene tisa' ve hamsin ve elf Şâbanü'l-muazzamın onunda ordu-yu hümâyun maarifetinde ... eden erbâb-ı istima' istihâkını tevciye olunmak bâbında fermân-ı alîşân sâdır olunmağın Amâsiye sancağında Geldiklan nâhiyesi Kürtler nam karye ve gayriden üç bin akçe tımara mutasarrıf olan Ramazan dörd seneden beru mukarrer olduğu Girid ceziresi seferine gelüb küffâr hâsım ve kal'a ve karzlardan vesâir hıdmet hümâyun asâkiri ile mevcûd bulunmasın olvechle mahluldür deyu mezkûr Mustafaya verilmek recâsına livâ-i

mezbûrede kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Hasan zidekadrehuya arz itmegin min ba'de'l-de'vâ ve niza' istima' olunmak üzere tımarın olduğu sancakda sakın olub alaybegisi bayrağı altında sefere eşmek şartıyla tevciye olunmağçün sene sebîn ve lef Rebiü'l-ahirin .. emri şeîfim virilmegin zikr olunan üç bin akçe tıardan vech meşrûh üzere dörd seneden beru cezire mezbûre seferine gelen Ramazan ibtidâdan müstahkem olduğu emrden bade'l-mezkûr Musrafaya tevciye olunub ve cezire mezbûrede asâkir .. olunan düstûr-ı mükerrer müşîr-i mufahham nizâmü'l-alem vezirim Hasan Paşa edamallahu teâla iclâlenin tezkire mucebince lâıyk görüb buyurdum ki zikr olunur vech-meşrûh mizân buyurdum ki ba'de'l-yevm taht-ı yedinizde olub mutasaarîf kılub şolki vezâif hidâmet-i mezbûre mevfûre ve mesa'i-i meşkûre asâkir-i mansuredir ber-mûceb defter-i hâkânî bi-kusûr mer'î ve müeddi kıla ol bâbda hiç ahad mani' ve dafi' olmaya şöyle bileler alâmet-i şerife 'itimâd kılalar

Kürtler tâbi' Geldiklan hisse-i divânî 8203-3206

Be Makâm Kal'a-i Cedid

76/1

Cenâb-ı şerîf meâb fazilet nisâb hazreti Efendi kâmiyâb elhâkimü'l-'alim bi-kazâ-i Amâsiye elyevm kudre' ve'l-cevâb dürrer-i da'vât muhabbet füzûn ve gurer-i teslimât müddet iblâğından sonra hâliya taht-ı hükümet şîârında vaki olan yasakçı İsa veled Esar refi' olunub berâyâ asulub sâbıkâ üzere degâh-ı alî yeniçerilerinden [isim yok] nam İsa veled Esar yasakçı nasb ve ta'yin ve işbu mektûb tahrîr irsâl olundu lede'l-vusûl mercûdurki ... üzere mezbûr İsa veled Esarın yasakçılık hıdmetine istihdâm itdürüb ahardan bir ferdi dahl itdürmeysesiz

Tahrîren fi şehr Cemâziye'l-evvel li sene sitte ve sebîn ve elf

76/2

İzzetli ve faziletli Efendi hazretlerinin meclis-i şerîfde dürrer-i da'vât sâfiyyât ve gurre-i teslimât vâfiyyât müddet-i gâyat iblâğından sonra taht-ı hükümetlerin Amâsiye bâc-ı bâzar ihtisâbı mu'tâd-ı kadîm üzere muhtesib ta'yin olunması lâzım gelmegin işbu sene ... ve

sebîn ve elf Cemâziye'l-evvelin guresinden Recebû'l-receb(in) gâyatına değin tamâma muhtesiblik kıdvetü'l-emâsil Solak Ali Ağa zidekadrehuya tevfiz ve sipâriş olunub ihtisablıgçün muhtesib tahrîr ve irsâl kılındı lede'l-vusul mevcûdur ki bâc-ı ihtisâbın ve resm-i arûsane vesâir mu'tâd-ı kadîm üzere mumailayh göresiz bâbında hüsn nâzar-ı şerîf refi' buyurula .. tecâvüz kânûn-u kadîm eylemeyes teâddi itdürmeyesiz

Be Makâm ...

76/3

Nişan-ı şerîf alişân- sultânî ve tuğra-yı garrâ-yı cihân sitân-ı hâkânî hükmü oldur ki

Kara gözlü çatık kaşlu orta boylu râfi'-tevkî' -i refi' üş'-şân Şehriyari kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Hasan zidekadrehu ordu-yu hümâyunuma gelüb mukaddemâ yaralığı arz olundukda ibtidâdan yigirmi bin akçe tımar ve zeâmete emri şerîfim virilmek Girid ceziyesine ma'mûr olan zeâm ve erbâb-ı tımarlardan gelmeyenlerin zeâmeti ve tımarları alunub min ba'de'l-da'vâ ve niza'ları istima' olunmak mukarrer üzere sene ... ve sebîn ve elf Ramazânın yigirminci gününden sem'i hümâyunuma sadır bulunan erbâb-ı istihkâk tevciye olunmak bâbında fermân-ı alişânım sâdır olub Amâsiye sancağında Akdağ nâhiyesinde Degirmenderesi nam karye ve gayriden otuz bin akçe zeâmete mutasarrıf olan Şaban fevt olub zeâmeti mahlûl olundukda asistâne-i saadetim tarafından on bin akçesi Mehmed ve yigirmi bin akçesi Aliye virilüb mutasarrıflar iken mezbûr Ali ma'mûr olduğu Girid ceziyesi seferine gelüb vaki olan hıdamât hümâyunumda mevcûd bulunmayub zeâmet olvechle mahlûldür deyu kendüye virilmek bâbında 'inâyet recâsına livâ-i mezûre Alaybegisi olan Hüseyin zidekadrehu arz itmeyin min ba'de'l-da'vâ ve niza' istima' olunmamak üzere zeâmeti olduğu sancakda sakinâ olub alaybegisi bayrağı altında sefere eşmek şartıyla tevciye olunmağçün sene ... ve sebîn ve elf Zilhiccenin evâlinde hükmü şerîfim virilmeyin zikr olunan yigirmi bin akçe zeâmeti vech-meşrûh üzere sefer mezbûre gelemeyen Ali tahvilinden ibtidâ müstehak olduğu emri lede'l-hasene tevciye olunub cezire-i mezbûrede serdâr şîarım olan düstûr-ı mûkerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-'alem vezirim Hüseyin Paşa edâmallahu teala iclâle tezkire mucibince lâıyk görüb virdim ki zikr olunur şer'i ayân ve beyân kılınur buyurdum ki ba'de'l-yevm taht-ı yedinizde olub kabz ve tasarruf kılub şolki vezâif hıdemât-i mebrûre-i mevfüre ve mesâ'-i meşkure asâkir-i mansûredir ber-mûceb defter-i hâkânî bi-kusûr merî' ve müeddi kıla zeâmin mumailayh

Subaşı bilüb subaşılik müteallik ‘umûrda müdâhale olunmaya şöyle bilesiz alâmeti şerîfe
‘itimâd kılasız

Tahrîren fi şehr Zilhicce’i-‘ş-şerîfe sene .. ve sebîn ve elf

Degirmenderesi tâbi’mezbûr hisse-i divânî 3000-2000

Tıbkıaslihi’l –hatîrnekahûileyhi subhânehu Mehmed Fahrüddin kâdı-i ordu-yu hümâyun
ufiyeanyu

Be Makâm Kal’a-i cedid

77/1

Vech-i tahrîr hurûf oldur ki berât pâdişâhıyla mutasarrıf olduğumuz Amâsiye sancağında
Akdağ nâhiyesinde .. gayriden yigirmi bin zeâmetin işbu sene .. ve sebîn ve elf Zilhiccenin
evâilinde vaki olan mahsulât ve rûsûm ve hukûk-ı cizre vekili her ne ise tarafımızdan arpa
kâtibi Mehmed Bey nasb eylemiştir ki gerekdir ki tarafımıza âid olan hukûk ve
rûsûmunmezbûr Mehmed Bey cema’ ve tahsîl idüb ahzdan kimesne mani’ olunmaya

Tahrîren fi evâil Zilhicce .. ve sebîn ve elf

77/2

Akzâ-i kuzâtî’l-müslimin evlâ vülâtî’l-muvahhidîn ma’adenü’l-fazlve yakîn vârisi ulûmu’l-
enbiyâ ve’l-mürselin muhtas bi-mezîd ‘inâyeti’l-meliki’l-mu’in ..olub hâlâ Tokad kazâsına
mutasarrıf olan mevlâna zidetfezâilehû mefâhirü’l-kuzzât ve’l-hükkâm ma’denü’l-fezâil
ve’l-keâm Sivas eyaletine mutasarrıf olın kâdılar zidefazlehum tevki’-i refi’ hümâyun vâsıl
olacak ma’lûm olaki... rum ceziyesi defterdârı Ali ... divân-ı hümâyunuma kazâyâ
defterdâr gönderüb ... olmak üzere Receb nam kimesneye .. itdürüb²⁸

77/3

²⁸ Belgenin devamı okunamadı.

Bâisü'l-tahrîr budur ki Dirabud? reayâların selâhidinden sonra inhâ olunur ki bu cânibde Yusud Bey subaşı ta'yin olunub irsâl olmuştur vüsûlune gerekdir ki 'inâd ve muhâlefet itmeyüb hıfz itdüresiz üzerinize subaşı eyledim vesâir karyede olan reayâların bilüb bize 'aid olan mahsûl vesâir ... hıfz itdüresiz

Tahrîren fi evâsıt Şevval'ül-mükerrem .. ve sebîn ve elf

78/1

Fazilet meâb Mevlânâ Amâsiye kâdısı zidefazlehu

Amâsiye sakinlerinden olub Fatma nam hâtûn zevci olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Musli zidekadehu divân-ı hümayunuma gelüb şöyle arz-ı hâl eylediki bundan akdem mezbûrenin babası Saru Mehmed nam tasarrufunda olan emlâk ve arsası vesâir metrûkenin mezbûrun zaviyedâr bulunmağla ... olan Havva ve Feride hâtûnlar şer'-i şerîf mahallede ahz ve kabz idüb şerîyle mezbûrenin tevciye iden huzurumuza gelüb bi'l-muvacehe kendüye ziyâde hâlli bu bâbda da'vâsına mülâhık tevki'-i şerîf mucebince emr-i şerîf-i şân olduğu bildürüb ... şer'iyle görölüb müteveffâ mezbûrun bi'l-cümle emlâk ve arsası her ne ise ... eyleyüb zikr olunan emlâkı bildürüb hâsıl olan akçe mabeynlerinin ali olunmasun edâ itmek imdi gerekdirki husûs şer'-i şerîf ihzâr ve ibrâ idüb mukaddemâ defter şerîyle mezbûre... .. 'adet şer'i üzerlerine mürûr itmiş ... husûs mezbûr tamâm mukayyed ve hak ve adil üzere teftiş ve tefhis ve kânun-u şerî üzere olan fermân-ı şân nazar idüb göresiz fi-hâkika müteveffâ mezbûrun emlâkı üzere ... arsası ve mukaddemâ mabeynlerinin hak ve adil üzere tevzi' ve taksim oluna zabt ve mezbûreye hissesin virilmeyüb .. eyledikleri vaki ise hâber ... zikr olunan emlâk ve olunan ... defteriyle furûht olunub ne mikdâr akçe hâsıl olur ise mezbûrun vesâir mabeynlerinde ile taksim ve tevzi' idüb şer'-i şerîf ve fermân hümayuna ve kânun-ı şerîfeye mugayir ber-vech teallül ve 'inâd itdürmeysesiz kasabada ... olunmuştur dahl itdürmeysesiz müsliinden muhâlefet idenleri ... kânun üzere olan eyleyesiz ki ... gönderölüb şerîyle haklarından geline ibrâ oluna halef-i şer' kimesneye zulm ve teaddi eylemeyesiz

1062

78/2

Fazilet meâb Mevlânâ Amâsiye kâdısı zidefazlehu

Kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Amâsiyed ekethüdayeri olan zidefazlehu Amâsiye sakinlerinden dârende-i fermân Mustafa zidekadrehu arz-ı hâl idüb bundan akdem babası Mehmed nam kimesne fevt olundukda ... başı tasarrufunda olan intikâl eylemeyüb ... alakası yoğken Ramazan nam kimesne ... olunan

ahz ve kabz itmeyin bundan ziyâde bu bâbda .. taht- şerîf olunduğun bildürüb husûs mezbûrun vekil olan Hızır nam kimesne huzûrumuzda .. olunub da'vâlarında hak üzere ... alakası olmadığı zâhir ve ayân olunmağla olub zabt ve tasarruf itdürmesi recâ itmeyin imdi gerekdirki zikr olunan ... merkûm Mustafa zidekadrehuya alınan .. hakikât- şer' bu bâbda virilen berât şerîf-işân bu haseble zabt ve tasarruf itdürüb ... hazîr ve tarik bir ferdi şer'-i şerîf temessüküne muhâlefet hâsıl ve taaruz itdürmeysesiz hâsıl olub mahsulünün ... ve .. almış ise bade'l... hükmedib mumaillehy için miri maarifetiyle .. vesâir ber- vechle teallül ve bahâne itdürmeysesiz ba'de'l-huzurumuzda da'vâ ve niza' itdürmeysesiz ... idüb şikâyet itdürmeysesiz

1062

79/1

Fazilet şîârAmâsiye kâdısı zidefazlehuya ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân ve Amâsiye kethüda yeri ve yeniçeri serdârları vesâir ayân ve eşrâf zidekadrehum siz bundan akdem ve hâliyâ saruca ve sekbân ve levendât tâifesi ... dârende tarafından mirîmirân ve mirlivâ imâd ve amel itmeleri subaşılardır deyu dirlikleri bulunmazken karyeye görüb münif muhâtabım mâkulatları reâya fukarasından ... alındıklarından maâda anında ... ve Bazargâh tâifesinin kullarına işbu emvâl ve erzakların katl idüb fesâd ve şekâvet fukaraya ve miriye teaddi eyledikleri istima' olunmağın eşkiyâ her ne mahalde zuhûr iderse istima' olunursa mahtûm edamallahu teâla üzerlerine varub her ne tarafıyla olursa olsun ele götürüb ve taht şer'i teftiş ve tefhis olunub üzerlerine .. bulan mevâd sicil alındıktan sonra aslâ amân ve zamân virilmeyüb haklarından gelmeyin lâzım ve mühim olmağın imdi gerekdir ki her bir ... miriye mukayyed ve hami' olan yerlerde hükmü beyyine nidâ itdüresiz ki min bade' kapuda alakası olmayan Saruca ve Sekban ve Levendat tâifesi karyelerde kasabalarda ve reâyâ ve berâyaya ve fukâra ve zu'afaya ve derûndeye teaddi ve fesâd eylemeysesiz ve itdürmeysesiz herkes taht-ı kaza adâlet şîârlarımızdan asûde

hâl üzere olalar ba'de't-ta'dil olmayub fesâd ve şekâvet idenleri herne tarafla olursa olsun ele götürüb aslâ amân ve zamân virilmeyüb haklarındna gelesiz bizim mâlları katl idenlerin olsun zinhar ihtimâm ve müşâhede ber-vech aded ve bâhane eylemeyesiz kemâl-i miriye ihtimâm idüb te'hire cevâz göstermeyesiz

79/2²⁹

Ergoma der-liva-i Amâsiya

yed-tahvil Süleyman el-müteveffâ

Hüsnhac? tâbi' Ergoma hisse divânî 7000, Kazgan tâbi' Ergoma hisse divânî 1700, Ergoma tâbi' der-liva... 5000, ..

80/1

Amâsiye sancağı Arguma nâhiyesinde Hasanhacı? nam karye ve gayriden ..zeâmet bozulmamak üzere üç akçe tımara ahzdan olan Süleyman fevt olub tımar mahlûl olundukda ... akçe altında ibtidâdan üç akçe tımara emri şerîf verilen ala gözlü kara kaşlu orta boylu mezbûr Hamza olub livâ-i mezbûr Alaybegisi olan Hüseyin zidekadrehunun arzıyla sene .. ve sebîn ve elf Şevvalin onuncu gününde düstûr mükerrerrem vezir serdarı Hüseyin Paşa edamallâhu teâla iclâle tarafından tevciye verilmeğın lâzım gelen bundan akdem bin elli senesinde kışlakda kana asâkir kânûn üzere beş neferden bir nefer ... ta'yın olunub inşâllahuteâla nevrüz .. dan mâmûr oldukları üzere haçlıkdan? gönderilek üzere fermân kazâ cihânım sâdır olmakla mezbûr vilâyete gönderilüb sene mezbûrede Anayolu çeşme? mahalde kendi vilâyetine firâr idüb ve ... dahi ... iken asistâne-i saadet tarafından birer tarafoyla defterlü olub mâmûr oldukları üzere kendü .. mezbûr ecilden asâkir hilâfetine küllî müzayaka ve ihtimâl verilmek ile olub asâkirin ... ve ... hıdmet avk ve te'hirden baîs olunduklarından bin almış senesinden divânî tımar hümâyunum ile cezire-i mezbûreye ile ferman olunan ... olanlardan .. hümâyunum ile cezire-i mezbûre da'vâ ve niza' olanları istima' olunmak üzere bin atmış iki Ramazanının yigirminci gününde hıdmetinde bulunan erbâb-ı istihkâka tevciyeolunmak bâbında ferman-ı âlişân sadır olunması mumailiyhe berâ olub cezire mezbûre hıdmetinde bulunmakla iki

²⁹ Belgenin devamı okunamadı.

defa' beş bin akçe terekerin emri şerîf verilüb ve Çorum ve Amâsiye sancaklarında Karahisar ve gayri nâhiyelerde ... nam karye ve gayriden üç akçe tımara mutasarrıf olan Mehmed Bey elli dokuz senesinde ... ta'yin olunub tımar hümâyun ile bu ana değin cezire mezbûre seferine gelmeyüb ... nam mahalde firâr idüb tımarı olvechle mahlûldür deyu Amâsiye sancağında olan Hamit bin Ahmed kendye veril mek bâbında 'inâyet itmeğın terkilerin? olub tımar mezbûr bu sene ordu-yu hümâyun müstakil emr şerîf ile bâbında olmağın min ba'de da'vâ ve niza' istima' olunmak üzere tımarı olduğı karyede sakin olub Alaybegisi bayrağı altında sefere eşmek şartıyla târih mezbûrdan tevciye olmağçün sene sittin ve sebîn ve elf Muharremü'l-harâm evâsıt târihyile hükmü şerîfim virilmek bermuceb emri şerîf zikr olunur

Tahrîren fi sebîn ve elf

Tıbkıaslihi'l-hatîr daîm ba'd-elfakir Mehmed Fahrüddin kâdı-i Anadolu ufiyeahu

80/2

Düstûr-ı mükerrerem müşîr mufahham nizâmü'l-alem müdebbir-i umûri'l-cihân bi'l-fikrî's-sakıb mümehhid bünyânü'd-devletî ve'l-ikbâl müşeyyîd-i erkânî's-saadeti ve'l-iclâl el-mahfuf bi-sunûf-i avâtıfı'l-meliki'l-ala Rum eyaletine mutasarrıf olan vezirim [isim yok] Paşa edamâllahû teâla iclâle ve mefâhirü'l-kuzzât ve'l-hükkâm maâdenü'l-fezâil ve'l-keîâm Amâsiye kâdılar zidefazlehum tevki'-i refî'-i hümâyun vâsıl olacak ma'lûm olaki bundan akdem eyâlet mezbûrede vaki dergâh muallama mutasarrıfları ve çavuşları ve divân-ı hümâyun kâtibleri e defter-i hâkânî kâtibleri ve şakirdleri ve züemâda birden bine ve binden yüze varınca taht kazânızda zeâmet ve tımar mutasarrıfı olan züemâ ve erbâb-ı tımar ile Girid ceziresine mâmûr olub bazısı olcezirede hıdmetinde .. olub bazısı ... namıyla gelmeleri ile biz dahi geçmeyüb anda olan .. Mehmed ve asâkir-i islâmiye .. külli müzayaka olduklarından gayri asâkir dahi .. üzere olub hâliya hıdmet hümâyunumda te'hir olmağla her gönderdikleri ... bire tarafıyla .. olduk deyu varub olanlardan ve çiftliklerde oturub kendü kârlarında oldukları semi' hümâyunum ibkâ olmuşdur imdi olmakûle sefer hümâyunuma mâmûrlardır ihrâc vardır .. yigirmi gün mukaddem [isim yok] mahalde hâzır ve mevcud olmak üzere irsâl eylmeniz bâbında hatt-ı hümâyunum saadet mukarrer tâm ile fermân-ı alişân sâdır olmuşdur husûs mezbûrçün dergâh-ı muallama kapucibaşından iftihârü'l-emâcid ve'l-kerim [isim yok] dâme mezbûr mübaşir ta'yin ve irsâl olunmuşdur

buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda hatt-ı hümâyunum saadet mukarrer itmekle sâdır olan fermân-ı celîl kâdirim üzere amel idüb taht eyâletinizde sefer hümâyunum mâmûr olan züemâ erbâb-ı olmâkule bir tarîk ile kendülerin ... itdürüb ellerinde .. emrim olanlardan dahi emrime asla amel ve itibâr itmeyüb ferman şerîfim üzere .. kapucubaşı (isim yok) dâme mecide ihrâc itdürüb vakt mezbûrdan mahal mezbûra bulunmalarıçün herbiriniz adet-i tâm ve istima' kelâm eylesesiz v e bi'l-cümle husûs mezbûr umurdan ve devletimden olmağla bu bâbda cümleiniz gerekdir ki ... götürüb müşâhade ve ihmâl veyâhud olmakûleleri himâyet ve siyânet itmekle emri şerîfimin icrâsı tekasül ve şikâyet ihticac ve ihtiyât eylesesiz ve'l-hâsıl bundan sonra bu husûsçün hassa bostancı hassalarımın gönderilüb bizlerden ... ve... ve tahsis itdürülüb şolki olmakule sefer hümâyuna mâmûr olanlardan bir ferd bulunmamak ihtimâl idesiz ki müşarünileyh her kazânızda ve taht hümâyunumuzda bulunanlardan adam tekid ihtimâl ile mezbûrlar ... verilmekte konulmayub ... ile hakkınızdan gelünür bilmiş olası emri şerîfimi sâir emre kıyâs eylemeyesiz şöyle bilesiz alâmet şerîfe 'itimâd kılasız

Tahrîren fi evâil Rebiü'l-ahir li sene 1062

Tıbkıaslihi'l-hafîr daîm ba'd-elfakir Hafız Ahmed el-mevâlî? medine-i Amâsiye kadısı ufiyeanhü

Be Makâm Kostantiniyye

81/1

Mahmiyye-i Amâsiye sancağında mutasarrıf olan [isim yok] dame ... ve mefâhiru'l-kuzzât ve'lhükkâm maadenü'l-fezail ve'l-keâm livâ-i mezbûrede vaki olankadılar zidefazlehum tevki'-i refi' hümâyun vâsıl olacak ma'lûm olaki bundan akdem liva mezbûrede vaki dargâh- muallama mutasarrıfları ve çavuşları ve defter-i hâkânî kâtibleri ve şakirdleri bundna mâada birden bir binden yüz iken taht kazânızda zeâmet ve tımara mutasarrıf iken zeâmet ve erbâb-ı tımar umuma Girid ceziresi seferine ma'mûr olub bazı olcezirede hidâmet olub ve bazı .. namıyla bu cânibe kelimeleri ile rucu' ve ... olan Mehmed ve ... külli muzafat üzere olduğı tahrîr asakir dahi kılmak zere olub haliya hidâmet hümâyunum ... kalmamağla... gönderdikleri.. bir tarîk ile ... olub sevk-i hümâyunum da oldukları ve çiftliklerinde oturub lkednüleri sefer-i hümâyunum imdi ol makûle sefer-i hümâyunum ma'mûr olan zeâmet ve erbâb-ı tımar ... bulunanlardan ellerinde ... ahzdan yigirmi gün ...

nam mahalde hâzır ve mevcûd olamk üzere irsâl etmeniz bâbında hatt-ı hümayunum saadet mukarrem ile fermân-ı alışânım sâdır olmuştur ve husûs-ı mezbûr için dergâg-ı muallama kapucubaşlarından iftihârü'l-emâcid ve'l-keirm Mustafa dame mübaşir ta'yin ve irsâl olmuştur buyurdum ki vusûl bulundukda bu bâbda hatt-ı hümaynum saadet mukarrer ile sâdır olan fermân-ı celîl-i kâdirim üzere amel idüb dahi kazâ-i mezbûrede sefer-i hümayunuma hâvi olan emirleri olanları dahi asla emirlerime amel ve itâat itmeyüb fermân-ı şerîfim üzere müşârunileyh kapucubaşı dame ihrâc olmağla ol bâbda cümle gerekdir ki... götürüb müşâhade ve ihmâl veyâhud olmakûleleri himâyet ve siyânet itmekle emri şerîfimin icrâsı tekasül ve şikâyet ihticac ve ihtiyât eyleyesiz ve'l-hâsıl bundan sonra bu husûsçün hassa bostancı hassalarımın gönderilüb bizlerden ... ve... ve tahsis itdürülüb şolki olmakule sefer hümayuna mâmûr olanlardan bir ferd bulunmamak ihtimâl idesiz ki müşârunileyh her kazânızda ve taht hümayunumuzda bulunanlardan adam tekid ihtimâl ile mezbûrlar ... verilmekte konulmayub ... ile hakkınızdan gelünür bilmiş olasız emri şerîfimi sâir emre kıyâs eylemeyesiz şöyle bilesiz alâmet şerîfe 'itimâd kılasız

Tahrîren fi evâsıt Rebiü'l-ahir li sene .. ve sebîn ve elf

Be MakâmKostantiniyye el-mahrûse

82/1

Hazret mevlâna-i şerîf meâb

Kıdvetü'l-kuzzat ve'l-keîlâm maâdenü'l-fezail mevlâna kâdısı zidefazledır duâ ithafıyla inhâ ve 'ilâm olunur ki Amâsiye sancağında Kavak nâhiyesinde Kerad nam karye ve gayriden üç bin akçe tımara mutasarrıf olan Ali ma'mûr olduğu Girid seferine varmayub fermân olunan hıdâmet hümayun şehriyari sancağı askeri ile alaybegisi bayrağı altında mevcûd bulunmayub hevâ ve hevâsında olmağla olvechle tımar mezbûr mahlûl olmağın kadîm ocak erlerinden uzun boylu [boşluk] kaşlu [boşluk] gözlü dârende Osman divân Sivasa gelüb tımar mezbûr kendüye virilmesun recâ itmeğın sancakda sakin olub sâir yoldaşlar ile sefere eşmek şartıyla merkûm Osmana tevciye olunub zabt ve tasarruf için mektub tahrîr olunub irsâl olunmuştur indel-vusûl gerekdir ki tımar mezbûr merkûm Osman işbu bin atmış iki Cemâziye'l-evvelin beşinci gününde zabt ve tasarruf olan mahsûlât ahz ve kabz itdürüb Girid seferine varmayub hevâsında olmayan Ali taraf ahzdan bir ferdi dahl ve tasarruf itdürmeyesiz

Tahrîren fi târihü'l-mezbûr

Be Makâm Medine-i Amâsiye

82/2

Düstûr-ı mükerrerem müşîr mufahham nizâmü'l- 'alem müdebbir-i ûmuri'l-cumhûr bi'l-fikri sâkıb mümeahhid-i bünyâni'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyid-i erkânî's-saadeti ve'l-iclâl elmahfûf bi-sunûf-i avâtıfı'l-meliki'l-a'lâ Rum eyaletine mutasarrıf olan verizim Mustafa Paşa edamallahu teala iclâle tevki'-i refi'-i hümâyun vâsıl olavak ma'lûm olaki vezir-i a'zâmımın emekdârı ve medârı olmağla eyalet mezbûre bundan akdem sana tevciye olunub lakin hıfz-ı hirâset ve himâyet ve siyânet ve raiyyet bâbında ihmâl ve tekâsül üzere olmağın taht-ı eyaletinizde serdar dahi ziyâde sekbân eşkıyayı görüb mürur ve ubûr iden ebnâ-i sebin bulunanlarına katl ve gâret emvâl eylediklerinden mâ'ada reayânın muhâtabım olub zulm ve fesâd ve şekâvet üzere olduğı ... hümâyunum olunmağın ihmâl ve bana sekbandan bildürüb memleket mahrûsemde bu makûle fesâd ve şekâvet olduğunu kat'a rızâ-yı hümâyunum yokdur imdi tekayyüd ve ihtimâm eyleyüb ol-kûl sekbân eşkıyası herne bulunursa derhâl ele götürölüb asistâne-i saadetime irsâl idüb eşkıyanın defi' ve fukaraların tekayyüd ve ihtimâm eylemek bâbında fermân-ı 'alışânım sâdır olmuşdur buyurdum ki udûl vusûl bulundukda bu bâbda sâdır olan fermân-ı celilü'l-kadrim üzere amel idüb husûs mezbûre tekayyüd ve ihtimâm idüb olmakûle fesâd iden sekbân eşkıyasın derhâl ele götürüb asistâne-i saadetime irsâl eyleyüb fesâd ve şekâvetlerin ihyâ-i eyalet ebnâ-i sebin üzerinden defi' ve ref'eyleyesiz be bi'l-vechle mahrûsemde bu makûle fesâd ve şekâvet olduğına kat'a rızâ-yı şerîfim yokdur husûs-ı mezbûre makûle olub vech-meşrûh üzere fesâd ve şekâvet eyleyesin şöyle bilesiz alâmet şerîf e'itimâd kılasız

Tahrîren fi evâil şehir Cemâziye'l-evvel li sene sitte ve sebîn ve elf

Tıbkı aslihi'l-hatîr daîm ba'd el-fakir Hâfız Ahmed el-kâdı Medine-i Tokat ufiyeanhı

Be Makâm Kostantiniyye

83/1

Fezaîl-i şîâr ve mehâsin-i disâr nısf-ı Amâsiye livâ-i mezbûrede vaki kâdılar zidefazlehum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân bi'l-cümle kasaba ve kurrada sakin kethüda yeri ve yeniçeri serdarları ve kala' dizdârları zidefazlehum hâliyâ olcâniblerde saruca ve sekban eşkıyası zuhûr olanda ve ebna-i sebin bulanlarına ... kat ve yanlarında bulunan emvâl ve erzâkları gâret ve yağma eyledilerinde mâada Amâsiye mahallesine gönderilen nâibüş'-şer'inin berâsin kat'i idüb ve bâbında olan adamların katl ve fesâd ve şekâvet eyledikleri Amâsiye kâdisına arz ve 'ilâm iymeyin ve bu def'a saruca ve sekbân eşkıyası mezbur mahalde bulunurlarsa ele götürüb ve amân ve zamân virmeğün haklarından gelmeğün devlet asistânenen emr-i şerîf-i alişân varid olmağın ... ile amel olmağın kat'a tarif olunan saruca ve sekban ve levendat olanlar her ne mahalde haberleri olursa her ne tarikle olursa olsun ele götürölüb haklarından gelinmesi lâzım ve umûr-ı mühim iden olmağın kapucu başımızdan kıdvetü'l-emâcid ve'l-keâm [isim yok] Ağa zidemecide ta'yin olunub irsâl olunmuşdur imdi kethüda yerleri ve yeniçeri serdarları ve kal'a balâların dizdarları zıkr olunan eşkıyanın haberleri olunub üzerlerine varmak lâzım geldikde neferleri ve bayrağıla hâzır ve amâde olunub ve ele götürölmeğün kapucu başımız mumailayh zidemecideye mekârih ve müzâhim itmeyin taksirât eylenmeysesiz başları bizim elimizle katl iden kuzzât müsliminin olsun bu bâbda teihîre cevâz gödtermeyesiz deyu buyuruldu

1062

83/2

Kıdvetü'l-kuzzât ve'l-hükkâm ma'adenü'l-fezail ve'l-keâm mevlâna Amâsiye kâdılar zidefazlehum tevki'-i refî'-i hümâyun vâsıl olacak ma'lûm olaki dârende fermân-ı hümâyun Abdullah nam kimesne dergâh-ı muallama arz-ı hâl idüb bu kazâ-i Amâsiyede şehir kethüdası olub edâ-i hıdmet idüb kimesneye zulm ve teaddî olunmayub üzerine şer'iyatına sâbit ve zâhir olması iken ashâb hazret Mehmed nam kimesne ..tâbi' kimesneler ile ..idün rencide eyledüklerini bildirib hilâf-ı şeri'-i şerîf dahl taaruz ve rencide olunmayub mani' ve defi' olunmak bâbında emri şerîfim recâ etmeğün ve buyurdum ki hükmü şerîfimle vardıkda buna olvechle dahl olundukda muhaddemâ bir def'a şer'iyle görüşlüb fasıl olmuşdur muvâcehesine hak vaadî üzere tefhis idüb göresiz arz olunduğu üzere ibrâ olbâbda muktezâr-ı şer' kutmıyla? amel idüb üzerine şer'isine sâbit ve dahil olmayasız bade mezbûrlara hilâf-ı şer'i-i şerîf dahl ve rencide itdürmeğün mâni ve defi'

eylemeyesiz hilâf-ı şer' ve kânun mugayyir emr hümâyun kimesneye ... af etmeyesiz hak üzere olub kasabadan mezâhil olunmayı dahl itdürmeyüb islamiyesi yazub arz idüb hus^su-ımeszbûr için ikrâr emr şerîfim müsâmaha itmeyesin şöyle bilesiz hükmü hümâyunum bunda alınan ibkâ idüb alâmet şerîfe 'itimâd kılâsız

Tahrîren fi evâhir şehri Rebiü'l-ahir li sene sitte ve sebîn ve elf

Be Makâm Kostantiniyye el-mahrûse

83/3

Akzâ-yi kuzzât i'l-müslimin evlâ-yı vülâti'l-muvahhidin ve ma'adenü'l-fazl ve'l-yakîni vâris-i ulûmu'l-enbiyâ ve'l-mürselin el-muhtass bi'l-mezîd -i 'inâyeti'l- meliki'l- mu'in Mevlâna Amâsiye kâdısı zidefezail tevki'-i 'refi'-i-i hümâyun vâsıl olacak ma'lûm olaki kâza-i mezbûrede tâbi' Saraycık nam karye sakinlerinden Ali ve Mehmed ve Hasan ve Mustafa nam kimesneler hâliyâ dergâh-ı saadetime gelüb arz-ı hâl idüb bundan evvel kazâ-ı mezbûre sakinlerinden Kömürcü Ali Ağa her senede bir .. binâ idüb lakin her sene mermere ihtiyâc olmağın mezbûrlar kömürcü tekâlif-i şakkadan ve resm-i raiyyetden muâf olmak recâ eyledikleri ecilden resm-i raiyyet muâfiyetiyle kömürcü nâibi olmunmak fermânım olmuştur buyurdum ki hükmü şerîfim vardıkda mezbûrlar kömürcülük hıdmetinde olub her sene mühümmatına muhtâc olundukda mezbûrun ta'mîre muhtâc yerleri resm-i tekâlif-i şakkadan muâf ve selim olub bir ferdi dahl taaruz ve rencide itdirmeyesiz bu hükmü hümâyunum mezbûrlar elinden ibnâ ider alâmet şerîfe şöyle 'itimâd kılâsız

Tahrîren fi 'l-yevmü'l-aşer min şehri Saferü'l- hâram ... ve sebîn ve elf

84/1

Hazret-i mevlâna şerîf-i nisâb

Kıfvetü'l-kuzzât ve'l-hükkâm maadenü'l-fezail ve'l-keâm mevlâna Amâsiye kâdısı zidekadrehu ba'de's-selâm inhâ olunur ki kazâ-i mezbûrede sakinlerinden Bekdaş Beşe demekle ma'rûf nam kimesne hilâf-ı şer'-i şerîf ve kanûn hak Ahmed nam kimesneyi (v)urub katl idüb ziyâde zulm ve fesâd eyledüğünden mâdaa kasaba-i mezbûrede vaki

Bulduklu nam karyede [isim yok] nam hâtûn remide ve rencide şer' olunub oldahi civârında olan mahallât ahalisinin üzerlerine keşf olunduğu ... olunmağın mahalle mezbûran ahalisinden mezine meyyid idenleri şer'-i şerîfine ihzâr ve hak üzere tefhis ve icrâ olunmak lâzım gelmeyin mektub tahrîr ve Kapucu başılığımızdan kıdvetü'l-emâcid ve'l-kirâm [isim yok] zide mecide ta'yin olunmuşdur vusûlündengerekdir ki mezbûr Bekdaş ve mahallât ahalisinden idenleri şer'-i şerîfe ihzâr idenler şerîyle lâzım gelenlere ... götürüb dahi husûs mezbûr bundan evvel def'a şerîyle görölüb fâil olunmuş değilse tamâm hak ve adil üzere teftiş ve tefhis idüb göresiz 'ilâm olunduğu üzere fesâdların olduğu mukarrer olunan ... şerîyle idüb dahi üzerlerine şahit bulan mevâdi sicil ve ceht itdükden sonra bu fesâdları iden mezbûrlar muhtâc arz olunanlardan ise hüsn arz eyleyesiz diğerleri şerîyle haklarından gelen mübâşir mumaileyh mâarifetiyle icrâ eyleyesin amâ da'vâda tamâm hak ve adil üzere mukayyed olub üzerinden ahz idüb kasabada müdâhil olanları dahl itdürmeyüb muhtâc arz olanları yazub bildürüb ahzdan udûl eylemeyesiz şöyle ki olcânibde icrâ-i hak olunmak mümkün olunmaz ise mezbûr Bekdaş ve müzane olanları mübâşir merkuma götürüb divân-ı Ruma havâle eyleyesiz şer'i şerîfe muhâlif etdürmeyesiz

Tahrîren fi evâil şehîr Cemâziye'l-evvel li sene sebîn ve elf

Be Makâm Tokad el-mahrûse

84/2

Amâsiyede vaki merkûme Ayşe hâtûn türbesinde yevmî bir akçe vâzifeyle düşenbe ve pençşembe günlerinde cüzhan olan Bünyad nam kimesne fevt olun cihet mezbûre olvechle mahlûl olunmağın işbu rafi'-i tevki'-i refi'-i ş'sân hâkâni Mevlâna Yusuf hervechle mahal ve müstehak olmağın tevciye olunub berât-ı hümayun virilmek bâbında mütevellisi mevlâna Mehmed(e) arz itmegin sıdk idüb bu berât saadet ayânı virdüm ve buyurdum ki ba'de'l-yevm varub mezbûr Yusuf halifeye cüzhan olub hıdmet lâzimesin meri' ve müeddi kılındıktan sonra ta'yin olunan yevmî bir akçe vazifesin vakf mezbûr mahsûlundan mah-i bimâh olub mutasarrıf olub vakfın ruhu ve devâm-ı devletümçün duâya müdâvemet gösteresiz şöyle bilüb alâmet şerîfe 'itimâd kılasız

Be Makâm Kostnatiniiye

84/3

Nişân-ı şerîf-i alîşân sâmi-i mekân sultânî ve tuğra-yı garra-yı cihân sîtanî-i hâkânî hükmü oldur ki

Amâsiye kazâsına tâbî' Pir İlyâs türbesinde yevmî bir akçe vazifeyle türbedâr olan Halil fevt olub malûl olmağın yerine işbu râfî'-i tevki'-i refî'-i hâkânî Dervîş Mustafa hervechle mahal ve lâyük ve müstehak olmağın tevci olunub berât-ı hümayun verilmek recâsına kâdısı Mevlâna Mehmede arz itmeğın sıdk idüb berât-ı hümayun virdü ve buyurdum ki ba'de'l-yevm varub mevlâna Dervîş Mustafa türbedâr olub hıdmet lâzimesin müeddi kılındıktan sonra yevmi bir akçe ile mutasarrıf olub vakfın ruhu devâm-ı devletümçün duâya müdâvemet gösteresiz bu bâbda hiç ahz ve dâfî' ve mâni' olmayub dahl ve tasarruf kılmayasız şöyle bileler alâmet-i şerîfe 'itimâd kılasız

Tahrîren fi'l-yevmü'l-ışrîn Ramazânü'l-mübâreke li sene .. ve sebîn ve elf

Be Makâm Kostantiniyye

84/4

İzzetli ve faziletli efendim hazretlerinin meclis-i şer'-i şerîf şiâr ve mahfil münif hakikat ve sârlarına dürrer-i da'vât ve sâfiyyat ithafıyla inhâ ve ifhâm olunan budur ki taht-ı kazânızda vaki şehrinin subaşılık işbu sene sitte ve sebîn ve elf cemâziye'l-ahirenin guresinden guresine değin ağalarımızdan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân zidekadrehuya tevciye olunub zabtçün mektub tahrîr olunub gönderilmişdir lede'l-vusûl gerekdir ki kazâ-i mezbûr kadimden eyledüğü üzere vaki olan cürm-ü cinayet ve resm-i arûsane bu mezkûr zabt ve tasarruf idüb bir ferdi taaruz itdürmeysesiz

85/1

Düstûr-ı mükerrrem müşîr mufahham nizâmü'l-alem müdebbir-i umûru'l- cumhur bi'l-fikri's-sâkıb mümehhid-i bümyânü'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyid-i erkân's-saadeti ve'l-iclâl el-mahfûd bî-sunûf-i avâtıf-'l-meliki'l-a'la Girid ceziresinde asâkir-i islâmiye serdârım olan vezirim Hüseyin Paşa edamallahu teâla iclâle tevki'-i refî'-i hümayun vâsıl

olacak ma'lûm olaki darende-i fermân-ı hümâyûn Mustafa sütte-i saadetime gelüb Amâsiye sancağında [boşluk] nâhiyesinde Kürtler nam karye ve gayriden beş bin akçe tımara berât-ı şerîfim ile mutasarrıf olub yedi seneden beru Girid ceziresinde olub ber-vech sefere eşmek iktidârı olmamağla cebelüsü eşmek bâbında 'inâyet recâ etmegın cebelüsü itdürölmek emr olunmuşdur buyurdum ki mezbûr yedi seneden beru Girid seferinde mecrû olub ber-vech sefere eşmek iktidâr olmamağla bu sene-i mübâreke de vaki olan hıdmet-i hümâyûnunda mevcûd bulunmadı deyu tımarına haricindne bir ferdi dahl ve tasarruf itdürmeyesiz ve defterde dahi ol-vechle kayd işâret idersin şehir tımar ahire virilmek ihtimâl olmaya şöyle bilesiz alâmet şerîfe 'itimâd kılasız

Tahrîren fi evâsıt şehir Muharremü'l-harâm li sene sitte ve sebîn ve elf

Be Makâm Kostantiniyye el-mahrûse

85/2

Fazilet meâb Mevlâna Amâsiye kâdısı zidefazlehu

Amâsiye kasabasında vaki ... kağucu başı [oğlu] olan [isim yok] nam kimesnenin bundan akdem [isim yok] nam kimesne şer'-i şerîf muhâlif katl olunub yine kasaba mezbûre sakinlerinden [isim yok] nam kimesnenin bir derdi ve günahı yoğiken mahalle-i mezbûre ahalisi şer'-i şerîfi bunun üzerine isnâd eylemiş deyu şehâdet eyleyüb lâkin şehâdeyleri câiz olmadığına yedinden şeyhü'l-islamda ... olduğı bildürüb mahalle-i mezbûre divân-ı rum ihzâr olunub sahib-i şer' ahvalleri huzûrumuzda şer'i görölüb icrâ olunmak lâzım gelmeğın ağalarımızdan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân [isim yok] zidekadrehu ta'vin ve irsâl olunmuşdur imdi gerekdir ki mahalle-i mezbûre ahalisinden ihbâr kimesnelerden bir mikdârı olunan şer'-i şerîfe ihzâr idenler olursa şerîyle bulundurulması lâzım gelen bulundurub ³⁰dahi mübâşir merkûm divân-ı ruma ihbâr veirsâl eyleyesiz ahvalleri huzûrumuzda şerîyle icrâ oluna husûs mezbûr tamâm mukayyed olan mahalle-i mezbûr ahalisi ahz ve dahiliyesiyle himâyet ve siyânet raiyyet mecd ola ve ihzâr idüb itirâz göstermeyesiz fezâil şiâr hakâyık .. Amâsiye .. kadılar zidefazlehum taht-ı kazânızda vaki İsmail ve Hamit nam kimesneler bundan akdem şer'i şerîf [boşluk] ve [boşluk]nam karyeler mabeynlerinde katl olunub bu ana değın şerîyle görölüb icrâ olunmadığın bağzı kimesneler 'ilâm itmeğın mezbûran karyeler ahalisinden ağaları şer'i şerîf ihzâr ve ahvalleri sahib-i şer' ta'vin ve tahsis olunub irsâl olunmuşdru imdi gerekdir ki karye

³⁰ Kelime iki kez yazılmış

mezbûr ahalisinden ağaları şer'i şerîfe ihzâr raiyyet idenler ise şer'iyle bulundurulması lâzım gelen buldurub husûs mezbûr bundan akdem bir ferdi def'a şer'iyle görölüb katl olunmuş değil ise tamâm hak üzere teftiş ve tefhis idüb göresiz ivech meşrûh üzere fesâdları mukarrab olbâbda muktezar-ı şerî üzereamel idüb bu fesâdları idenlerin muhtâc arz olduklarından ise muhkem hesab ve arz eyleyesin değiller ise şer'iyle haklarında lâzım gelen icrâ eyleyesin amma da'vâda tamâm hak üzere olub tez virülmesinden ... hazer idüb kasabada müdahil olmuşları dahl itdürmeyüb tekrâr olunmamasun eyleyesiz bu bâbda tamâm mukayyed olub udûl ve ithâf eyleyesiz

1062

86/1

Nişân-ı şerîf hükmü oldur ki

Nesf-i Amâsiyede vaki İçerişehirde el-Hac Mumcu zaviyesinde yevmî bir akçe ile düşenbe ve pençsembe günlerinde cüz-i şerîf tilâvet iden Mehmed Halife fevt olub mahlûl olmağın yerine işbu dârende-i fermân-ı hümayun Mevlâna Osman lââyık ve müstehak omağın tevciye olunub berât-ı hümayun virilmek bâbında kâdısı Mevlana Mehmed(e) arz itmegin sıdk idüb bu berât-ı hümayunu virdim ve buyudum ki varub müteveffâ mezbûrun yerine Osman cüzhan olub hıdmet lâzımasın müeddi kılındıktan sonra yevmî bir akçe ile mutasarrıf olub vakfın ruhu ve devâm-ı ömr devletümçün duâya müdâvemet gösteresin ve ahzdan bir ferd mâni' olmayalar şöyle bilüb alâmet şerîfe 'itimâd kılalar

Tahrîren fi evâsıt şehîr Cemâziyel-evvel li sene sitte ve sebîn veelf

Be Makâm Kostantiniyye

86/2

Düstûr-ı mükerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem müdebbir-i umûri'l-cumhûrbi'lîfikri's-sâkıb mütemmim-i mehâmmi'l-enâmbi'r-re'yi's-sâ'ib mümehhid-i bünyânü'ddevleti ve'l-ikbâl müşeyyid-i erkânü's-saâdetive'l-iclâl el-mahfûfbi-sunûfi avâtıfı'l- meliki'l-a'lâ Rum eyaletine mutasarrıf olan vezirim [isim yok] Paşa edamâllahu teâla iclâle kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân ifthârü'l-kuzzâtü'l-müderrisin Amâsiye kâdısı Mevlâna [isim yok] zidekadrehu kuzzâtü'l-hükkâm maâdenü'l-fezail Mevlâna Amâsiye

kâdısı zidekadrehuya tevki'-i refi'-i hümâyün vâsıl olacak ma'lûm olaki kazâ-i mezbûreye tâbi' ... fermân-ı hümâyün Ziyere nam karye ahalisi dergâh-ı muallama arz hâl gönderüb bunların karye mezbûrede mirliva hassa toprağından bağları olub defter-i cedîd-i hâkânide mirliva-i resm ... hâsıl olmağla bunlar kânûn ve defter mucebince virilmek râzılar iken mirliva subaşıları kânaat itmeyüb ziyâde meccânen yem varsa ve saman ve bağ ve koyun ve kuzu ve deveden otluk? ve Hoca namıyla bazı hak akçeleri olan ziyâde zulm ve rencide itdürmeye hâli olmayanların bildüdürb mâni' ve dafi' göresiz olunmak bâbında emr şerîfim recâ itmeğın buyurdum ki hükmü şerifimle vardıklarında hak üzere göresiz zikr olunan bağlardan defter-i cedîd hâkânide resm ağnam yazılmış ise mirliva subaşıları yine muhkem beyyine eyleyesiz kânûn ve defter mucebince ağnam rusûmların alduktan sonra min bâde münif meccâne yem ve deveden ve otluk? vesâir mâlun hak akçelerin rencide eylemeyeler ve itdürmeysesiz mani' ve dafi' eylemeyesiz vech- meşruh üzere teaddi iderlerse yazub arz eyleyesiz ki sonradan emri şerîfim tevciye olunursa beyyine mucebiyle amel oluna hilâf-ı şer kânûn ve muğayir hümâyün bir ferd ve kimesneye gard itdürmeysesiz kasabada müdâhil olmayanları dahl itdürmeysesiz iismlerini yazub bildirüb huşu mezbûr içün tekrâr şikâyet olunan bir ferdi emri şerîfim muhâlif eylemeyesiz

Tahrîren fi evâil şehri Cemâziye'l-evvel li sene sitte ve seb'in ve elf

Be Makâm Kostantiniyye el-mahrûse

87/1

Fazilet meâb mevlana Amâsiye kâdısı zidefazlehû Şeyh Abdulkadir iftâharü'l-kadîrin dârende-i cemâl Mehmed zidekahrehu divân-ı ruma gelüb şöyle arz hal eyledüki bundan akdem mezbûr Amâsiye vardıkda Amâsiye sakinlerinden Çorbacı Mustafa nam kimesne Aîşe nam ile bana varub ve bir mikdâr akçe harc olub on aydan mütecaviz zamân taht tasarrufunda olub bir ferdi dahl ve alâkası yoğken mezkûr Çorbacı Halil nam kimesne ile ... ve ... olub mezbûr şer'-i şerîf mahlûl bulub alındıkda kendüye ziyâde zulm ve teaddi olundukda bu bâbda da'vâsı mütâbık fetvâ-yı şerîf idine recâ itmegin adamlarımızdan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân [isim yok] zidekadrehu ta'yin olunub irsâl olunmuşdur imdi gerekdirki mezbûrları şer'-i şerîfe ihzâr raiyyet iderlerse şer'iyle bulundurulması lâzım gelen bulundurub gönderüb dahi mübâşir merkûm götürüb divân-ı ruma irsâl ve ihsâl eyleye ki ahvallari huzûrumuzda şer'iyle görölüb icrâ oluna husûs mezbûra tamâm

mukayyed olunub mezbûrlara ahz dahiliyesiyle himâyet ve siyâbet ihmâl göndermeyesiz bundan ihtirâz ve ithiyât idüb tehire cevâz gösteresiz

87/2

Mefâhirü'l-kuzzât ve'l-hükkâm maâdenü'l-fezail ve'l-keâm Amâsiye sancağında vaki olan kâdılar zidefalehum tezkire varacak ma'lûm olaki dârende-i hurûf kıdvetü'l-emâcid ve'l-'ayân Ahmed Ağa zidemecide hazine-i rum divânına gelüb bin atmış iki senesi Muharrem guresinden bir sene tamâmına değin taht-ı kazâlarınızda vaki olan beytü'l-mâl emini kasaba otuz kâmil gurusı bervech Mustafa taleb olmağla her vechle ... olmağla tevciye ve deruhde olunub zabt ve tasarruf için tezkire tahrîr ve irsâl kılındı vusûlündengerekdir ki târih mezbûreden her birinin taht kazâsında vaki olan beytü'l-mâl emini ve hâcib olunan mumaileyh zabt ve vaki olan kaçgun kul ve câriye ve mâl mefkûd ve mâl gayat ve at ve keçi ve koyun cânib izar eyleye 'aid olan [silik]³¹ vaki olan beytü'l-mâl her kim zabt eyledü ise ... hazreti şerîyle teftiş ve tahsis iderse ve defteriyle mumaileyh ahz ve kabz iderse bir ferde teallül ve muhâlefet eylemeyesiz ve da'vâ ve niza' iderler ise bu bâbda sâdır olan emr-i şerîf-i 'alişân mucebince hazine-i rum divânına havâle idesiz ki huzûrumuzda şer'an ve kânuna ahvalleri görölüb ihkâk-ı hak oluna bu bâbında herbirinin ziyâde akdem ve ihtimâm üzere olub mâl her zaif ve telef olmak ihtimâl olmaya öyle bilesiz ve her birinin taht kazânında vaki olan beytü'l-mâl emini mumaileyh ahz itdürüb ve hassaya vaki olundukda işbu defter itdürüb mûmza defteri ile mezbûr Ahmed Ağaya kabz ve hazine Ruma irsâl ve teslîm itdüresiz

87/3

Mefâhirü'l-kuzzât ve'l-hükkâm maâdenü'l-fezail ve'l-keâm Amâsiye Zile ve Tokad ve Kaşabad ve Taşabad ve Sonisa ve Ladik ve Zünnunabad vesâir hevâce hâssalar reayâsından parekende olub sakin olan yerlerin zidefazlehûm tezkire varacak ma'lûm olaki hâliyâ vezir Derviş saadetlû Mustafa hazretlerinin hâssaları olan hevâce hassaları ... bin atmış iki senesinde bir taraf tasarruf itmek taht kazânında sakin olub havass mezbûre reayâsının parekende yerinde yine merkûmada üzerlerine edâ lâzım gelen 'âdet-i ağnam ve

³¹ Bu satır tamamen silik

rusûm sairleri cema' ve tahsil itmek için kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Ömer Bey zidekadrehû ta'yin ve irsâl kılınub vardıkda gerekdir ki her birinin taht kazânsında vaki olan havass mezbûr reâyâsı yerinde ... merkûme de üzerlerine edâ lâzım gelen âdet ağnam ve bad-ı hevâ ve rusûmlar vesâir ola geldüğü mutâd-ı kadîm üzere mumaileyh zide kadrehu cema' ve tahsil itdürüb hilâf-ı şeri' ve kânûn bir kimesneye gard ve muhâlefet ve aherden bir ferde dahl ve tasarruf itdürmeyesiz şöyle bilesiz alâmet şerîfe 'itimâd kılâsız

Tahrîren fi evâil şehîr Cemâziye'l-ahîr li sene sitte ve sebîn ve elf

Be Makâm Tokad

88/1

Fahru'l-kuzzât ve'l- hükkâm maâdenü'l-fezail ve'l- kelâm dame livâ-i mezbûrede vaki olan kâdılar zidefazlehûm tevki'-i refî'-i hümâyun vâsıl olacak ma'lûm olaki düstûr-ı mükerre müşîr mufahham nizâmü'l-alem vezirim Mustafa Paşa edamallâhu teâla iclâle hazretlerinin hevâce hassa ... olan kıdvetü'l-emâcid ve'l-akrân [isim yok] zidekadrehu saadetlüye arz hâl idüb havâss mezbûrların mezbûr müşârünileyh bin atmış iki târih ibtidâsından bana deruhde olunub sevk için emri şerîfim virilüb lakin havass mezbûrun reayâsınınbazıları havass mezbûr yerlerinde kalub varub huzûrda kasaba karyelerinde sakin olmaları ise varub sakin oldukları üzerlerine livası lâzım gelen harc ve adet-i ağnam vesair hukûk ve rûsumları kânûn ve defter mucebince taleb eylediklerinden sonra mevcut hukûk verilmesi namına ve bu livada sakin olduğu avarız hanesine kayd olunmuşdur deyu bahâne idüb mümkün mikdâr niza' iderler deyu bildirib kânûn ve defter mucebince aliverilmek bâbında emri şerîfim ecilden buyurdum ki hükmü şerîfim müşâhidleri ve ... vardıkda husûs mezbûrdan kayd olub kendüsüne fi'l-hakikad avarız mezbûrlarının defterlü reayâsından mevzileri yerleri olub varub Karahisar kal'asında vaki kasaba mezbûrlardan... çakıllarında sakin olmayanları ile ... varub üzerlerine edâ lâzım gelen hukûk rûsumları ve adet-i ağnamları bu defte ve kânun mucebince varub taleb eylediklerinden mecid hukûk ve rûsumlarında virilmek için sakin oldukları da avarız hanesine kayd ve bu bahâne idüb virilmek teallül ve inâd ve muhâlefet eyledikleri vaki ise her defterde kayd reayasının lâzım gelen hukûk³² ve rûsumatın kânûn defter mucebince aliverilüb hilâf-ı şer' kânûn ve muğayir defter hümâyun kimesneye teallül ve niza' itdürmeyesiz havass mezbûr

³² kelime iki kez yazılmış

mahsûlune gard ve sarf olmakda deyu bahâne ile ... reayasına müdâfa olmağla zulm ve teaddiden intirâz eyleyesiz şöyle bileler alâmet şerîfe ‘itimâd kılasız

Tahrîren fi’l-yevm li sene1062

88/2

İzzetlü ve faziletlü efendi hazretlerinin huzûr-ı şerîf lâzımü’t-teşrîf leri savbına dürer-i da’vât ve tahrîr tahiyyât sıdkân ithâfıyla ‘ilâm ve inhâ olunan budur ki hâliyâ hevâce hassaları bu mahsûllerine hâs ta’yin olmağla biz dahi havass mezbûrenin bin atmış iki senesi ... senesine değin zabt ve tasarruf varub mahsulünün ahz ve kabz hâliyâ Tokad defterdarı olan izzetlü ve faziletlü Ali Efendi mahsûlüne tevfiz ve sipâriş idüb mektub mucib tahrîr olunub olzuhûr irsâl olunmuşdur vusûlünde müteveffâ hariç vekil ve ... hukûk ve rûsumları ahz ve kabzına bazı taifeye varub olunanlarından sakın olmağla biz mezbûran hâneye kayd olunmuşdur didiklerinde tarafımızdan varan adamlara havass buyurub hâs merkûm defterinde reâyâ kayd ... mumaiyleh defterdarı efendi mahsulleri tarafından varub edâsına ahz ve kabz idüb ahzdan kimesneyi dahl itdürmeysesiz ve teallül ve mühâlefet iderse bazı reâyâ olan mâni’ olularsa bu taraf ‘ilâm buyurasız ki .. ihtimâm oluna

Tokad defterdarı Zile ve Amâsiye ve Çorum vesâir hevâce hassaları vaki olanları efendileri

El-cümdi min Mustafa

89/1

Kıdvetü’l-emâsil ve’l-hükkâm zidemecid ... nam faziletlü Amâsiye kâzası zidefazlehû taht tahiyyât safiyyât ... ayât ithâfıyla olan muhlisâne olunur ki kâza-i adâlet şîârlarınız vaki nefsi Amâsiye subaşılık li sene tis’a ve ... ve elf mâh-i Recebü’l-recebin evâil gününde tamâmına değin sâhib-i devlet efendimiz hazretlerinin kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân Yusuf Ağa tevciye olunub zabt için mektub ... hayz olunub gönderilmişdir mahrûse-i mezkûrenin vaki olan cürm-ü cinâyet ve rem-i arûsane vesâir cûzi’ ve küllî resm-i arûsane kayd olundu olduki levâzım mezkûr ahz ve kabz ve zabt ve tasarruf itdürüb min bade hilâf-ı şer’ ve kânûn ... vaz’ itdürmeysesiz bâr-... şartıyla müstahdem ve müstahkem

Tahrîren fi'l-ısrîn târih-i mezbûr

89/2

Mefâhirü'l-kuzzât ve'l-keâm maâdenü'l- fezail ve'l-keâm Amâsiye sancağında vaki olan kâdılar zidefazlehum der-duâ ithâfıyla inhâ ve 'ilâm olunur ki bi'l-cümle eyalet Sivasın etrâf ve eknâf yigirmi beş ve otuz levendât ziyâde Saruca ve Sekban eşkıyası görüb mürûr ve ubûr iden ebnâ-i sebilin Bazargan tâifesinin yollarına atub emvâl ve erzâkları gâret ve yağma dahl kimesneyi katl-nüfûs eyledikleri der-devlet asîstane mukaddemâ 'ilâm olundukda zikr olunan eşkıyadan herne mahalde bulunub ve haberleri alunur ise üzerlerine adam gönderüb aliverilüb ve amân ve zamân verilmeyüb haklarından gelme deyu emri şerîf-i alişân var olmapın etrâf ve eknâfına adam gönderülüb eşkıya götürülüb haklarından gelüb Sivas sancağından bir eşkıya ve kat'a tarik kalmayub lakin livâ-i mezbûrede taht kazânızda ve safiyyât kurrada zikr olunan eşkıyanın bu cânibe hîn karâr ve hakikat ve ... görüb ve vilayetine varub ebna-i sebil in yollarına atub katl-ı nüfus ve emvâl ve erzâkları garet ve yağma eyledüğü istima' olmağın ol-makûle Saruca ve sekban ve levendat tâifesi hâne mahalde haberleri alunub evlâ görölüb haklarından gelmek lâzım gelen ve umûr-ı mühim şehriyarı olmağla kapucubaşılarımızdan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mustafa Ağa zidemecid ta'yin ve irsâl olunmuşdur lede'l-vusûl gerekdir ki keyl-i kazânızda vaki zikr olunan Saruca ve sekban ve levendat tâifesi her kanî kasaba ve kurrada .. zuhur idüb herbirinin önüne ebnâ-i sebili ve Bazargan tâifesinden aldıkları mâl zuhûr iderse şer'-i şerîfe ihzâr inâd iderlerse bulunması lâzım geleni buldurub götürüb .. idüb hâlâ kuzzâta varub hakikât ve ... görüb fesâd ve şekâvet idenleri kim olursa olsun hükmü teftiş ve tahsil ve ellerinde bulunan emvâl ve erzâklar ne mikdâr ise der-dest idüb mübâşir mumaileyhe teslîm olunduktan sonra bu fedâd üzere olanlar muhtâc arz olanlardan ise muhkem ve arz eyleyesin değiller ise haklarından kânûn geleni ... lâyıq olmaları min bade şer'-i şerîf muhâlif ve rencide ve remide itdürmeyüb bir akçe ve bir hibe aldurmaysız ki eyâm adâlet şehriyarinde karâr asude hâl üzere alasıız bu bâbda tamâm mukayyed olub hakdan adil olmak eylemeyüb ve umûm teftişinden ihtiyât etleyesiz

Tahrîren fi evâsıt şehri Cemâziye'l-ahir li sene sitte ve sebîn ve elf

Be Makâm Kostantiniyye

89/3

Mefâhirü'l-kuzzât ve'l-hükkâm maâdenü'l-fezail ve'l-keîâm asistâne-i saadetinden Bağdada varınca yol üzerinde vaki olan kâdılar zidefazlehum tevki'-i refi'-i hümayun vâsıl olacak ma'lûm olaki Bağdad valisi tarafından buyuruldu ve mektub ... bargir taleb olunub reâyâ ve fukâraya ziyâde zulm ve teaddi ve rencid eve remide olduğı istima' olunmağın imdi ... asistâne-i saadetinden ziyâde umûr mühim içün emri şerîfim veyâhud iktiza' eyleyüb Bağdad ahalisi tarafından ber-mühim ve müstehak husûs ma'mule temessük olunmadıkça vesâir tekâlîf buyuruldu ve mektubu ile min bade bargir virilmeyüb ve emri şerîfim ve dâme-i mezbûran ma'mûle temessük olunduğı takdirde iki neferden ziyâde virdirmeyüb hükmü zabt idüb muhâlefet üzere olanları asistane-i saadetime götürüb .. içün verilen emirleri târihiyle herbirleri emin nazır ile def' ve ihtimâm eylesiz târihiyle ve eski emri ile kimesneye taleb etdüremeyüb ve işbu emri şerîfim cümle sicilât kayd idüb ve kayd eyledüğü asistâne-i saadetinde arz ve 'ilâm eylesiz ki cümle mucebiyle amel olunub hilâf emr şerîfim vaz' itmeden ihbâr üzere olunmanız bâbında fermân-ı alişânım sâdır olmuştur buyurudum ki vusûl bulundukda bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîl-i kadîm mucebince amel idüb dahi eyâm-ı adâlet ithâfında reâyâyâ bervechle zulm olunduğına kat'a rızâ-i şerîfim yokdur imdi asistâne-i saadetinden ziyâde umûr-u mühim içün emri şerîfim veyâhud eyleyün Bağdad valisi tarafından bermühim ve müstahak husûs ma'mûl temessük olunmadıkça tekâlîf buyuruldu ve mektubı ile min bade bargir virdirmeyüb ve emri şerîfim ve dâme-i mezbûrdan ma'mûl itmek olduğı takdirde iki neferden ziyâde vermeyüb muhkem zabt idüb muhâlefet üzere olanlar asistâne-i saadetinden götürüb ve .. içün verilen emirleri tarihleriyle herbiriniz emin nazır ile ihtimâm eylesiz mezbûr tarihiyle eski emri ile kimesneye .. bargir taleb itdüemeyüb işbu emri şerîf cümle sicilâta kayd idüb ve kayd eyledüğünüüz asistâne-i saadetime arz ve 'ilâm eylesiz ki bade mucebince amel olunub hilâf-ı emr-i şerîfim vaz' olunduğı ihbâr üzere oluna şöyle bilesiz alâmet şerîfe 'itimâd kılasız

Tahrîren fievâhir şehîr Cemâziye'l-ahir li sene sitte ve sebîn ve elf

Be Makâm Kostantiniyye el-mahrûse

90/1

Hazret Mevlâna Kemâyab

Mefâhirü'l-kuzzât ve'l-hükkâm maâdenü'l-fezail ve'l-keâm Amâsiye sancağında vaki olan kâdılar zidekadrehu der-duâ ithâfiyla inhâ ve 'ilâm olunur ki mezbûrda sicil kazâ-i adâlet şîârlarınızda vaki olan tekyeleri ... yerlerinde yoklanması mutâad-ı kadîm olmağla kadimden eyledüğü üzere cümle tekyeler yerlerinde yoklanub bu berât vesâir temessükât? görölüb defter olunub bir sureti divân-ı Ruma irsâl olunması mühim ve lâzım olmağın kapucular kethüdalarımızdan hıdmetinde olan iftihârü'l-emâcid ve'l-kirâm zidemecid ta'yin ve irsâl olunmuşdur sarf vusulünden gerekdir ki liva-i mezbûrede taht-ı kazânınızda olan tekyeleri mutâd-ı kadîm üzere yerlerinde yoklayub bu berât vesâir temessükâtları? görüb ve defter olunub bir sureti mühürlü ve imzalı divân-ı Ruma irsâl eylesiz ki mucebiyle amel oluna husûs mezbûre kâmil mukâyde olunub şer'-i şerîf ve kadîmden eyledüğüne muğayir ve teaddi ve tecâvüz itdürmeyesiz vech-i meşrûh üzere muceb mektub ile amel oluna

Tahrîren fi evâhir şehri Cemâziye'l-ahir li sene sitte ve sebîn ve elf

Be Makâm Sivas ve Amâsiye el-mahrûse

90/2

Mefâhirü'l-kuzzât ve'l-hükkâmmaâdenü'l-fezail ve'l-keâm Canik sancağında olan kuzzât efendi ve Amâsiye kâdısı Akbilek hassaları ve reayâsı sakın ve mümkün olan yerleri kadılar zidefazlehum ithâfiyla 'ilâm ve inhâ olunur ki Anadolu eyaleynin hassalarından olub taht-ı kâzanınızda vaki olan Ahbilek hassaları sene-i sabıkâ üzere kapucu başımızdan kıdvetü'l-emâcid ve'l-akrân Mehmed Ağa zidekadrehuya li sene sitte ve sebîn ve elf mart ibtidâsından bin yetmiş üç mart ibtidâsına varınca şer'-i kâmil tezkire bervech ... tevciye ve deruhde olunmağın zabtçün mektub tahrîr olunub virilmişdir vusûlünün gerekdirki havass mezbûr târih mezbûrda sene-i kâmile değin mezkûr Mehmed Ağa zidekadrehuya zabt ve tasarruf ve vaki olan asâr-ı şeri'ye ve rusûm-ı arusane ve adet-i ağnam ce cürm-ü cinâyet ve rusûm ... ve kaçgun vesâir herne ise mutâd sâbıkâ üzere kendüye ahz ve kabz itdürölüb hilâf-ı şer' ve kânûn kimesneye teaddi ve tecâvüz itdürmeyüb evlâ gelen mahsulü muhâlefet itdürmeyesiz

Tahrîren fi evâhir şehri Zilhicce ısrîn sene ... ve sebîn ve elf

Be Makâm ... el-mahrûse

91/1

Nişân-ı şerîf-ı alîşân-ı sâmi mekân sultânî ve tuğra-yı garra-yı cihân cihân-ı sîtanî hâkânî hükmü oldur ki

Nefs-i Amâsiyede vaki merhûm ... hâtûn türbede düşenbe pençşenbe günlerinde Karasu mahsûlünün yevmî bir akçe ile cüzhan olan Bünyad fevt olub yerine işbu râfi'-i tevki'-i refi'-i hümâyûn Ebubekir her vecihle mahlûldür deyu tevciye olunub berât-ı hümâyûn verilmek bâbında mütevellisi es-seyyid Mehmed arz itmeğin sıdk idüb bu berât-ı hümâyûnu virdim ve buyurdum ki varub ana mezbûr Ebubekir müteveffâ-i mezkûr yine cüzhan olub hıdmet lâzimesin meri' ve müeddi' kılındıktan sonra yevmî bir akçe vazifeye Karasu mahsûlünden mutasarrıf olub vakfın ruhû ve ve devâm-ı devletimçün duâya müdâvemet gösteresiz bu bâbda hiç kimseye mâni' ve dafi' olmaya şöyle bilesiz alâmet şerife 'itimâd kılasız

Tahrîren fi evâil şehri Muahrremü'l-harâm li sene sitte ve sebîn ve elf

Be Makâm Kostantiniyye

91/2

Nişân-ı şerîf-ı alîşân-ı sâmi mekân sultânî ve tuğra-yı garra-yı cihân cihân-ı sîtanî hâkânî hükmü oldur ki

Hâlâ Amâsiye ... ve... dörder bin akçe üzere mutasarrıf olan işbu dârende-i fermân ve vâcibü'l-zamân kapucu Süleyman oğlu Mehmed üzerinde iken Harsun Ahmed hilâf inhâ ile dahl idüb mekân ibkâ ve mukarrer kılınmak bâbında bi'l-fiil kapucubaşı olan kıdvetü'l-emâcid ve'l-akrân Mehmed dâme tezkire virüb mucebince 'inâyet recâ itmegin sıd idüb bu berât-ı hümâyûnu virdim ve buyurdum ki varub mezbûr Mehmed mekân muhzır ve ... olub hıdmet lâzimesin kâdim ile müeddi' kılındıktan sonra ... yüzde iki akçe olub ve resm-i arusâne dahi hernesini var ise mutasarrıf olub devâm devletimçün duâya müdâvemet gösteresiz ahzdan kimesneye mâni' ve dafi' olmayub hilâf defter ... ve kılmayaşöyle bilesiz alâmet şerife 'itimâd kılasız

Tahrîren fi evâhir şehri Cemâziye'l-evvel li sene sitte ve sebîn ve elf

Be Makâm Kostantiniyye

91/3

Düstûr-ı mükerrer müşîr mufahham nizâmü'l-alem müdebbir-i umûri'l-cihân bi'l-fikrî's-sakıb mümeħhid bünyânü'd-devletî ve'l-ikbâl müşeyyîd-i erkânî's-saadeti ve'l-iclâl el-mahfuf bi-sunûf-i avâtîfî'l-meliki'l-ala Rum eyaletine mutasarrıf olan vezirim Mustafa Paşa edamâllahû teâla iclâle kıdvetü'l-kuzzât ve'l-hükkâm maâdenü'l-fezail ve'l-kelâm Mevlana Amâsiye kazâsı zidefazlehu tevki'-i refî'-i hümâyun vâsıl olacak ma'lûm olaki dârende-i fermân hümâyun kazâ-i mezbûr dergâh-ı muallama adam gönderüb Ahmed nam kimesne kazâ-i mezbûrede muhızr olub lâkin kendü halinde olmayub Yahudiyân taifesiyle ... olub kânun hilâf dafi' .. medâr üstad idüb amel itmekle bazı hak akçeleri olmağla bâis kendüsü dahi olub dâimâ müslümâtdan rencide itmekden hali olmadığı bildürüb muhızırlığından râfi' olunmak bâbında emr şerîfim recâ eyledikleri ecilden buyurdum ki hükmü şerîfim vardır da göresiz arz olunduğu üzere ise mezbûr Ahmed muhızırlıktan refî' idübmin bâde muhızırlık hıdmetinin istihdâm eylemyesiz ve sicil beyyine ve ... eyleyesiz ki kendünün ber mühim kazâsı olmadığından ve kazâ nâib ve subaşılık vesâir tasarruf başlarından varmayub karâr amel itdürmeyüb bi'l-cümle müdâhil olmayan ... karışmayub kendü halinde ola bade.. eylemeyüb vech-meşrûh üzere rencide iderse varub arz eyleyesiz ki adâlet emri şerîf irdürmedüğü için sakın hakkında emr şerîfim bu vechle sâdır olursa sahib ile amel oluna hilâf şeri' ve kânun kimesneye mâni' itdürmeyesiz şöyle bilesiz alamet şerîfe 'itimâd kılasız

Tahrîren fi evâsıt şehîr Cemâziye'l-ahir li sene sitte ve sebîn ve elf

Be Makâm Kostantiniyye

91/4

Amâsiye kazâsına tâbi' Hakala nam karyede merhûm Kasım Beyin binâ eylediği medresenin müderrisi evlâda meşrûta olub ber-muceb şart vakf mutasarrıf olan işbu dârende-i fermân hümâyun Mevlana Mehmed nam kimesne edâ-i hıdmetb idüb ..icâb ider hâl yoğiken ahzdan hilâf şart vakf Hüseyin nam kimesne ... namıyla alub ... itmek refî' olunub yine mezbûr Mehmede ibkâ ve mugayyir kılınmak bâbında evkâf mezbûrda mütevellisi olan Mustafa arz itmeğin sıdk idüb bu berât hümâyunu verdüm ve buyurdum ki varub mezbûr Mehmed şart vakf üzere medreseye ... üzere mutasarrıf lub hıdmet lâzimesin müeddi' kılındıktan sonra yevmî bir akçeyle mutasarrıf olub vakfın ruhu ve

devâm devletimçün duâya müdâvemet gösteresiz ahzdan bir ferde mâni' olmayasız şöyle
bilesiz alâmet şerîfe 'itimâd kılalar

Tahrîren fi evâil iehr Rebiü'l-ahir li sene sitte sebîn ve elf

Be Makâm Kostantiniyye

91/5

Düstûr-ı mükerrem müşîr mufahham nizâmü'l-alem müdebbir-i umûri'l-cihân bi'l-fikrî's-
sakıb mümeħhid bünyânü'd-devletî ve'l-ikbâl müşeyyîd-i erkânî's-saadeti ve'l-iclâl el-
mahfuf bi-sunûf-i avâtıfı'l-meliki'l-ala Rum eyaletine mutasarrıf olan vezirim [isim yok]
Paşa edamâllahû teâla iclâle kıdvetü'l-kuzzât ve'l-hükkâm maâdenü'l-fezail ve'l-kelâm
Mevlana Amâsiye kazâsı zidefazlehu tevki'-i refi'-i hümâyun vâsıl olacak ma'lûm olaki
dârende-i fermân hümâyun Aliden südde-i saadetime gelüb Amâsiye sancağında Arguma
nâhiyesinde Meramil nam karye ve gayriden üç bin akçe tımara mutasarrıf olan İslam
ma'mûr olduğu Girid ceziresi seferine varmayub vaki olan hıdamet hümâyunum mevcûd
bulunur tımar mezbûr her vecihle mahlûl olmağın Girid seferinde kendüye tevciye olunub
tezkire itdürülmek bâbında tezkiresi berât olanadeğın zabt ve tasarruf itdürülmek bâbında
inâyet recâ etmeğın elinde olan Girid terekesi berât olanadeğın zabt itdürülmek emrim
olmuşdur buyurdum ki emrim üzere tımar mezbûr mezkûr Alinin elinde Girid terekesi
berât itdürülünceye değın mekân zabt ve tasarruf itdürüb Girid seferine varmayub dahl
iden mezbûr İslam ve tarafından bir ferde dahl ve taaruz itdürmeyesiz ve dahl olunur tahvil
ve tarihine değın mahsulünün .. vekil kimesneye olmuşdur ise bade.. hüküm idüb bi-kusûr
olunmaya şöyle bilesiz alâmet şerîfe 'itimâd kılasız

Tahrîren fi evâsıt şehir Cemâziye'l-ahir li sene sitte ve sebîn ve elf

Be Makâm Kostantiniyye

92/1

Nişan-ı şerîf-ı alişân-ı sâmi mekân sultânî ve tuğra-yı garra-yı cihân cihân-ı sîtanî hâkânî
hükümü oldur ki

Nefs-i Amâsiye de vaki merhûm Yorgi Paşa binâ eylelediği olan ... ve ... işbu evkâfdan ferman hümâyûn Mevlana Ali nam kimesne şart vakfı üzere ... idüb ... icâb yoğken fermân hilâf şart vakf Mehmed nam kimesne bir tarafıyla alub ... itmeniz refî' olunub yime müteveffâ mezbûr Ali mutasarrıf kılınmak bâbında kâdısı Mevlana Mahmud(a) arz itmeniz sıdk idüb bu berât hümâyûnu virdim ve buyurdum ki müteveffâ mezbûr Ali ... olub hıdmet lâzimesin meri' kılındıktan sonra vazife ile sabıkâ üzere mutasarrıf olunub vakfın ruhu ve devâm devletimçün duâya müdâvemet gösteresiz olbâbda bir ferde mâni' olmayalar şöyle bilesiz alâmet şerîfe 'itimâd kılasız

Tahrîren fi evâhir şehîr Cemâziye'l-ahir li sene sitte ve sebîn ve elf

Be Makâm Kostantiniyye

92/2

Düstûr-ı mükerrrem müşîr mufahham nizâmü'l-alem müdebbir-i umûri'l-cihân bi'l-fikrî's-sakıb mümeahhid bünyânü'd-devletî ve'l-ikbâl müşeyyîd-i erkânî's-saadeti ve'l-iclâl el-mahfuf bi-sunûf-i avâtufi'l-meliki'l-ala Rum eyaletine mutasarrıf olan vezirim [isim yok] Paşa edamâllahû teâla iclâle ve mefâhirü'l-kuzzât ve'l-hükkâm maâdenü'l-fezâil ve'l-keâm Amâsiye ve Merzifon ve [boşluk] ve [boşluk] kâdılar zidefazlehum tevki'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm olaki muhadderât fahrû'l-muhzırân ve tâcü'l-meşturât ... ve ... karyelerin vesâir tevki' karyelerin bi'l-fiile sâbit olan dârende-i fermân vâcibü'l-izân kıdvetü'L-emâsil ve'l-akrân Mustafa zidekadrehu asistâne-i saadetime arz hâl idüb havass mezbûre karyelerin defterde reâyâ ve reâyâların oğullarından ba'zıları bin elli senesinden fermân olunan tahrîr cedîd karyelerinde hâneye kayd olunduktan sonra katulub varub taht kazânızda sakiin olub varîd olmağla reâyâyı kaldurub kadîm karyelerine iskân etdürmek isderken teallül ve inâd eyledikleri bildirüb olbâbda hükmü hümâyûnum edâ itmek buyurdum ki hükmü şerîfim vardur husûs mezbûre mukayd ve südde-i saadetimden ihrâc olunmuş mühürlü sûret defter cedîd hâkânî taleb idüb göderesiz mezbûrları defter cedîd hâkânînin müşârunileyhinin reâyâ ve reâyâların oğullarından olub târih mezbûre tahrîr cedîd hâneye kayd olunduklarından sonra katub .. ise olmağla reâyâsını kaldurub hâneye kayd olundukları karyeye götürüb iskân itdüresiz ammâ tahrîr cedîdden müstahdem kalub oturdıkları yerde hâneye kayd olmuşlar ise olmağla sakin imdi müslimin olan reâyânın olanlarından .. ve mecrârlardan resm-i .. ve zımmî olan reâyadan dahi kânuûn ve defter

mucebince iskânlarına hükmedip ve arz eyledükleri hassa mezbûrların karyelerin defterde mukayyed ve reâyâ ve reâyâ oğullarından olub kulları olanlardan resm ağnam ve defterde hassa yazılmış iken defter mucebince virilmeğin teallül iderler resm ağnamları defter cedîd hâkânî hassa mezbûrda mahsul kayd olunmuşdur defter mukayd ve reâyâ ve reâyâ oğullarından resm ağnamların dahi defter mucebince alıverilib şeri'-i şerîf ve defterde kimesneye gard ve muhâlefet itdürmeyesiz isimleri yazılıb husûs için biz dahi emrim zâyî olmaya şöyle bilesiz alâmet şerîfe 'itimâd kılalar

Tahrîren fî evâhir şehr Cemâziye'l-evvel li sene sitte ve sebîn ve elf

Be Makâm Kostantiniyye

93/1

Kıdvetü'l kuzzât vel'hükkâm maâdenü'l-fezail ve'l-kelâm Mevlâna Amâsiye kâdısı zidefazlehu tevki'-i refi'-i hümâyün vâsıl olacak ma'lûm olaki kâza-i mezbûreye tâbi' Meydan mahallesinin menzili içinde gayri olacak avarız hânesi olub lâkin nef-i Amâisyede müteveffâ Hasan Paşa binâ eylediği zaviyenin su yoluna hıdmet etmek için bundan akdem iki nefer ... haricden muâf olub hâlâ Meydan mahallesinin hâne-i avarızları refi'olunub mukâblesinde ahali eski hâne defterine kayd olunduklarını ellerine nişanlı mühürlü defter sûreti verilmeğin buyurdum ki hükmü şerîfim sûret mucebince ... defterine kayd olunan eski nefer zimmîye cizye edâ idüb ve mahalle-i mezbûre ahali dahi .. hıdmet lâzimesin edâ idüb bi'kusûr olmaya mukâbele defterine kayd olunan hâne için avarız ... ile kimesneye rencide ve remide itdürmeyesiz şöyle bileler alâmet şerîfe 'itimâd kılāsız

Tahrîren fî'l-yevmü'l-işrîn min şehr Ramazânü'l-şerîf li sene ... sebîn ve elf

Be Makâm Kostantiniyye

93/2

Nişân-ı şerîf-ı alişân-ı sâmi mekân sultânî ve tuğra-yı garra-yı cihân cihân-ı sîtanî hâkânî hükmü oldur ki

Nefs-i Amâsiye de vaki merhûm Hızır Paşa binâ eylediği zaviyenin su yoluna sarf itmek içüb bundan akdem resm ağnam zimmî haraçdan muâf olub hâliya mahalle-i mezbûrnin

hâne avarızları refi' olunub mukâbelesinde ahalisi ... ve ... ta'yin olunmak mukâddemâ haricinden muâf olan iki nefer zımmî cizye defterine ... olunmak fermân ali sâdır olmağın vech-meşrûh üzere muâf kayd olunub sûretidir ki mevkûfatdan na'il olunurki

Tahrîren .. 1062

93/3

Amâsiyede vaki Torumtaya binâ eyledüğü medresenin yevmi üç akçe sehim hinta ile mu'id olan Salih fevt olub mahlûl olmağın yerine işbu râfi'-i tevki'-i refi' hümâyun Melana Yusuf hervecihle mahlûl ve müstehak olmağın tevciye olunub berât hümâyun verilmek recâsına kâdısı Mevlana Mehmed(e) arz itmeğın sıdk idüb bu berât hümâyunu verdim ve buyurdum ki varub Mevlana Yusuf müteveffâ Salihin yerine mu'id olub hıdmet lâzımesin müeddi' kılındıktan sonra ta'yin olunan vazifesin mutasarrıf olub vakfın ruhu devâm devletimçün duâya müdâvemet göstresiz şöyle bilesiz alâmet şerîfe 'itimâd kılasız

Tahrîren fi evâsır şehr Şevval li sene sitte ve sebîn ve elf

Be Makâm Kostantiniyye

93/4

Düstûr-ı mükerrerrem müşîr mufahham nizâmü'l-alem müdebbir-i umûri'l-cihân bi'l-fikrî's-sakıb mümehhid bünyânü'd-devletî ve'l-ikbâl müşeyyid-i erkânî's-saadeti ve'l-iclâl el-mahfuf bi-sunûf-i avâtıfı'l-meliki'l-ala Rum eyaletine mutasarrıf olan vezirim [isim yok] Paşa edamâllahû teâla iclâle ve mefâhirü'l-kuzzât ve'l-hükkâm maâdenü'l-fezâil ve'l-ikelâm Amâsiye kâdısı [isim yok] zidefazlehum tevki'-i refi'-i hümâyun vâsıl olacak ma'lûm olaki dârende-i fermân hümâyun Ömer nam kimesne südde-i saadetime arz hâl idüb kazâ mezbûrede vaki olan Hacı Mahmud türbesi demekle maruf zaviyenin ... ve yine kazâ mezbûreye tâbi' Ezinebazarı nam karyede vaki Hamdi Bey evkafının mütevellisi buna tevciye olunub yerine berât hümâyun verilüb bu berât kendüye zabt ve tasarruf itdürüb ahzdan hilâf berât bir ferdi dahl ve tasarruf itdürmeyüb mâni' ve defi' idüb yedinde olan berât hümâyun mucebince zabt ve tasarruf itdürmek bâbında emri şerîfim recâ etmeğın buyurudm ki hükmü şerîfim vardır olvecihle dahl ve niza' olundukda tamâm hak

ve adil üzere göresiz kazâya arz oluna olbâbda muhtezâr emri şerîfim ile amel idüb zikr olunan tevliyet ve nazariyetinde olan berât hümâyun ve emri şerîfim mucebince zabt ve tasarruf itdürüb ahzdan hilâf berât ve .. defteri asla bervechle min ba'de dahl ve tasarruf itdürmeyün mâni' ve dafi' idesiz mezbûr olvechle imdâd olunmakdan .. hazır idesiz emri şerîfime muhâlefet edenlere ve muhtaç arz olduğu üzere yazub der-saadetime arz idesiz ve bu husûs için şekâvet olunub ... muhtaç eylemeyesiz şöyle bilesiz alâmet şerîfe 'itimâd kılâsîz

Tahrîren fi evâhir şehr Racebü'l-receb li sene 1062

Be Makâm Kostantiniyye

93/5

Nişân-ı şerîf-ı alîşân-ı sâmi mekân sultânî ve tuğra-yı garra-yı cihân cihân-ı sîtanî hâkânî hükmü oldur ki

Nefs Amâsiye kazâsına tâbi' Ezinebazar nam karyede vaki merhûm Hamzanın binâ eylediği mescid-i şerîf evkafının mütevellisi olmayub .. lâzım ve mühim olmağın işbu râfi'-i tevki'-i refi' hümâyun Yusuf hervecihle mahal ve müstehak olmağın tevciye olunub berât hümâyun verilmek recâsına kadısı Mevlana Mehmede arz itmeğın sîdk idüb bu berât hümâyunu virdim ve buyurdum ki varub mezbûrun zikr olunan mescid-i şerîf evkâfınamütevellisi olub hıdmet lâzımesin meri' ve müeddi' kılındıktan sonra senevî iki müdd hinta ile mutasarrıf olub evkâfın ruhû ve devam devletimçün duâya müdavemet gösteresiz şöyle bilüb alâmet şerîfe 'itimâd kılâsîz

Tahrîren fi evâil şehr Recebü'l-receb li sene ... sebîn ve elf

Be Makâm Kostantiniyye

93/6

Kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Amâsiye ustası Mehmed Usta ve Üstad Osman Usta zidekadrehum ba'de't-tahiyyet-i tâmm inhâ ve 'ilâm olunan budur ki târih mezbûrede üstad sâbıkâ Ali usta müteveffâ olub zâhirde vâris ma'rûf olan karındaşı Mustafa nam kimesne ile müteveffâ mezbûrun ... ve ihyası ... hernesî 'adet kısmet hânemizde

gösterilmekle karındaşı Mustafaya edâ ve teslîm eylemek için mektub tahrîr olunub gönderilmiştir vusûlüne gerekir ki müteveffâ mezbûrun terekisi hernesı bi'kusûr mezbûr karındaşı mumaillehy edâ ve teslîm eyleye husûs mezbûrda ... eylemeyesiz teslîm itmeğin müşarun Mehmedden hâzır idüb müeddi' kılındı şöyle amel olasız ve's-selâm

94/1

Kıdvetü'l-emâsil ve'l-hükkâm zidefazlehum faziletlü sultanım Mevlana Amâsiye kâdısı zidefazlehum tuhfe-i tahiyyât safiyyât ... 'ilâm olunub taht hükümetinizde nefis Amâsiye subaşılığımız üç ay tamamına değin işbu sene ısrîn ve sebîn ve lef mâh-i Şa'bânü'l-muazzamanın evâil gününde sâhib arz efendimiz hazretlerinin ... kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân İbrahim Ağadan zidehadrehuya tevciye olunub zabtiçün ... olunub gönderilmiştir lede'l-vusûl gerekir ki merhûm mezbûrda vaki olan cürm cinâyet veyâhud resm arûsane vesâir külli rusûm kadîmden olageldiği evkâf mezkûr ahz ve kabz ve zabt ve tasarruf idüb min ba'de hilâf şerîf hakânî kânûn bir ferdi vaz' ve .. etdürmeyesiz

94/2

Mefâhirü'l-kuzzât ve'l-hükkâm maâdenü'l- fezail ve'l- kelâm eyalet Sivasda vaki olan kadılar zidefazlehum tezkire varacak ma'lûm olaki rum hazinesi ..tâbi' olan ... perâkende ve sipariş olub taht kazânızda vaki hisse karyede sakin olan reâyânın bin atmış iki senesinde üzerlerine edâsı lâzım rusûm ve vârid olan emri şerîfim mucebince cema' ve tahsil irsâl ve dahl hazine olunmak bâbında tezkiresi ile kıdvetü'l-emâsil ve'l-akran .. zidekadrehum ta'yin ve irsâl olunmuşdur vardıkda gerekir ki vech-i meşrûh üzere havass-ı hümayun karyelerinizde parekende ve sipariş olan reâyânın târih merkûm mahsur olan üzerlerine edâsı lâzım gelen ceht ... vesâir rusûmlar için mezbûr cema' ve tahsil itdüürlüb irsâl ve dahl hazineye itdüresiz şöyle bilüb muceb tezkire ile amel oluna

Tahrîren fi evâsıt şehr Recebü'l-receb li sene sitte ve sebîn ve elf

Be Makâm Tokad

95/1

Nişân-ı şerîf-ı alîşân-ı sâmi mekân sultânî ve tuğra-yı garra-yı cihân cihân-ı sîtanî hâkânî hükmü oldur ki

Amâsiyede vaki Torumtay medresesinde tahmina senevî bir müdd hinta ile mu'id olan işbu râfi'-i tevki' -i refi' hümâyun hâkânî Mevlana Mehmed berât şerîfimle mutasarrıf üzerinde Yusuf hilâf inhâ tarafıyla olub takrîr itmekle refi' olunub yine mezbûr Mevlana Mehmed berâtı mucebince ibkâ olunub berât şerîf verilmek bâbında evkâf mezbûr mütevellisi Mehmed arz itmeğin sıdk idüb bu berât hümâyunu verdim ve buyurdum ki varub mezbûr Mehmed Kemâyab mu'id olub hıdmet lâzimesin müeddi kılındıktan sonra senevî bir müdd hinta ile mutasarrıf olub vakfın ruhu ve devâm devletimçün duâya müdâvemet gösteresiz şöyle bilesiz alâmet şerîfe 'itimâd kılasız

Tahrîren fi evâil Cemâziye'l-evvel li sene sebîn ve elf

Be Makâm Kostantiniyye

95/2

Nişân-ı şerîf-ı alîşân-ı sâmi mekân sultânî ve tuğra-yı garra-yı cihân cihân-ı sîtanî hâkânî hükmü oldur ki

Amâsiye kazâsına tâbi' Hakala nam karyede vaki merhûm Kasım Bey olan işbu râfi'-i tevki'-i refi' hümâyun edâ hıdmet idüb ber-vechle .. ve .. icâb ider hâli yoğiken üzerinden ... nam kimesne alub .. itmekle refi' olunub mezbûr Hüseyin yedinden olan berât mucebince kemâyab ibkâ ve mukarrer kılınmak bâbında 'inâyet recâ itmeğin sıdk idüb berât hümâyunu verdim ve buyurdum ki varub mezbûr Hüseyin terk olunan olub hıdmet lâzimesin müeddi kılındıktan sonra yevmî beş akçe vazifesin mutasarrıf olun vakfın ruhu ve devâm devletimçün duâya müdâvemet gösteresiz bu bâbda hiç ahz ve dafi' olmaya şöyle bileler alâmet şerîfe 'itimâd kılalar

Be Makâm Kostantiniyye

95/3

Nişân-ı şerîf-ı alîşân-ı sâmi mekân sultânî ve tuğra-yı garra-yı cihân cihân-ı sîtanî hâkânî hükmü oldur ki

İşbu râfî'-tevkî'-i refî'-ş-şân hâkânî kıdvetü'l-... imâm zidemecdehû hilâf hakkın kadîr 'inâyet pâdişahım zuhura götüre Amâsiye de vaki merhûm faziletlü Sultan Bayezıt Hân tâbeserahunun evkâfına sûret berât hümâyun mucebince mütevellî olan Yusuf yerine bin altmış Zilkâdenin yigirmi ikinci gününde yevmi on akçe vazifeye senevî yedi müddhinta ve üç müdd sehim ile ta'yin olunub bu berât ayât ve cihet hümâyun verdim ve buyurdum ki mezbûr varub şolki hıdâmet ... meri' ve müeddi kılındıktan sonra ta'yin olunan yevmî on akçe vazifesin mâh bi-mâh ve yedi müdd hinta ve üç müdd sehim .. evkâf mezbûre mahsûlünün mütevellisi yedinden olub mutasarrıf olun olbâbda hurûf ahzdan bir ferde mâni' olmaya dahl ve tasarruf kılmaya şöyle bileler alâmet şerîfe 'itimâd kılalar

Tahrîren fi'l-yevmü'l-tis'a ve'l-ısrîn min şehr Zilkade el-şerîf li sene sebîn ve elf

Be Makâm Kostantiniyye

95/4

Nişân-ı şerîf-ı alîşân-ı sâmi mekân sultânî ve tuğra-yı garra-yı cihân cihân-ı sîtanî hâkânî hükmü oldur ki

Mahrûse-i Amâsiye tevâbi Hakala nam karye de medfûn Siyavuş kuddise sırrıhu'l-azîzenin zaviyesinde senevi beş müdd hinta ile şeyh olan Mehmed nam kimesne fevt olub meşhur merkûm olvechle mahlûl olmağla yerine işbu râfî'-i tevkî'-i refî' hümâyun Mevlana Hafız Abdullatif zidetakvâ hervecihle mahall ve lâıyk ve müstehak olmağın tevciye olunub berât hümâyun verilmek recâsına kâdısı başı nâib Mevlana Mehmed zidefazlehum arz itmeğın sıdk idüb bu berât hümâyunu verdim ve buyurdum ki ba'de'l-yevm varub mezbûr Hafız Abdullatifşeyh olub hıdmet lâzımesin meri' ve müeddi kılındıktan sonra senede beş müdd hinta ile mutasarrıf olub vakfın ruhû ve devâm devletimçün duâya müdâvemet gösteresiz bu bâbda hiçbir ferde mâni' olunmaya ve dâfi' olmuşdur dahl ve tasarruf kılmayasız şöyle bilesiz alâmet şerîfe 'itimâd kılasız

Hurufî şehr Rebiü'l-evvel li sene sitte ve sebîn ve elf

Be Makâm Kostantiniyye

95/5

Nişân-ı şerîf-ı alîşân-ı sâmi mekân sultânî ve tuğra-yı garra-yı cihân cihân-ı sîtanî hâkânî hükmü oldur ki

Amâsiyede Abdi Bey medresesinin evkâfında ... nam vakf karye mahsûlünden ders ‘âlim olma şartıyla işbu dârende –i fermân hümâyûn Kıdvetü’l.... Mevlana Hafız Mehmed yedinden olan sûret defter hâkânî ve berât şerîfim mutasarrıf iken ahzdan Osman ve Mustafa vesâirleri ... alub ... itmekle refi’ olunub ve kemâyab kendiye ibkâ ve mukarrer olub mecide berât şerîfim verilmek recâsına kâdısı Mevlana Mehmed zidefazlehum arz itmeğin sıdk idüb bu berât hümâyûnu verdim ve buyurdum ki varub mezbûr Hafız Mehmed kemâyab ders ‘âlim olub hıdmet lâzımesin meri’ kılındıktan sonra sâbıkâ tasarruf olunduğu üzere mutasarrıf olub vakfin ruhu ve devâm devletimçün duâya müdâvemet göstresiz şöyle bileler alâmet şerîfe ‘itimâd kılasız

Tahrîren fi evâil şehri Cemâziye’l-evvel li sene sitte ve sebîn ve elf

Be Makâm Kostantiniyye

96/1

(...)³³ Mevlâna Amâsiye kâdısı³⁴ kıdvetü’l-kuzzât ve’l-keâm maadenü’l-fezâil ve’l-keâm Mevlana Amâsiye kadısı zidefazlehum tevki’-i refi’-i hümâyunda vâsıl olacak ma’lûm olaki dârende-i fermân-ı hümâyûn Amâsiye mahallatında Kurşunlu mahallesi ahalisinden der-saadetime arz hâl idüb üzerlerine edâsı lâzım gelen edâ idüb mahallerinde ... fermân idüb huzûrumuzda bulunmağın bilâ-emri şerîfim ... tâifesi tarafından tekâlif-i şakka tekâlif ile dahl ve rencide itmeğin hâlde olduklarını bildürüb bulunmağın bilâ-emri şerîfim ... tâifesi tarafından tekâlif-i şakka tekâlif ile dahl ve rencide olmuşdur mâni’ ve dâfi’ olunmak bâbında emri şerîfim recâ etmeğin buyurdum ki hükmü şerîfim ile vârid kılındıkda huzûrumuzda kayd olub tâma-ı hak ve adil üzere .. idüb görmeğin arz olunduğu üzere mezbûrun zikr olunan ... fermân vesâir tekâlif edâ idüb huzûrunda bulunmağla bilâ emri şerîfm .. tâifesi tekâlif-i şakka ve tekâlif ile dahl ve rencide eyledükleri vaki ve hâiz değildir mâni ve dâfi’ idüb bilâ emri şerîfm .. tâifesi tekâlif-i şakka ve tekâlif ile dahl ve rencide eylemeyesiz evvelâ yazub bildiresiz biz dahi emri şerifim .. eylemeyesiz şöyle bilesiz alâmet şerîfe ‘itimâd kılasız. Tahrîren fi evâil şehri Saferü’l-hayr li sene sitte ve sebîn ve elf Be Makâm Kostantiniyye el-mahrûse

³³ İki satır okunamadı.

³⁴ Kelime iki kez yazılmıştır.

SONUÇ

Şer'iyye sicilleri Osmanlı şehir araştırmaları konusunda oldukça elzemdir. İçerik olarak sicilde mevcut konular Osmanlı sosyal, ekonomik, hukuki, kültüre, askeri ve idari konular hakkında bize veriler sunmaktadır. Hemen hemen her Osmanlı şehrinin kayıt tutma başlangıcı ve bitişi farklı olsa da kadı sicillerine rastlamak mümkündür. Bu da hem yerel tarih araştırmaları hemde makro ölçekte tarih araştırmaları için kaynak niteliği sağlamaktadır.

Şehzadeler şehri Amasya'nın da 17.yy'ın ikinci çeyreği ve 19.yy'ın sonlarına değin tutulan sicil kayıtları mevcuttur. Sosyal hayattan idari işlerin yürütülmesine değin her konunun sicillerin mevcudiyetini ihtiva ettiğinden hukukun şer'iyye sicillerindeki ağırlığını gözlemlemek mümkündür.

Bu çalışmada 9 Numaralı Amasya şer'iyye sicili incelenmiş hatalar en aza indirgenerek günümüz Türkçesine transkribe edilmiştir. Bu kadı sicili 1651-1652 (H. 1062) tarihili bir yıllık bir dönemi kapsayan kayıttır. Dönemin kadısı ise Hacı Abdulkasım bin Derviş Musa'dır.

9 Numaralı Amasya şer'iyye sicilinde sicil-i mahfuz kısmı kayıtları arasında mahkemede en yoğun görülen dava borç konusudur. Borç içerikli belge borcun tahsil edildiği yahut herhangi bir borcun kalmadığına dair müslim ve gayrimüslim tebaa fark etmeksizin birçok belgeye rastlamaktayız. Ölen bir kişinin borcu tahsili için muhalledfatına başvurulurken borç için yeterli meblaanın çıkmaması üzerine alacaklı kişinin borcunun bir kısmından feragat etmesi dikkat çekicidir. Bu bağlamda sicil incelendiğinde Osmanlı sosyal hayatındaki bireyler arası iletişim ve bakış açılarını görebilmekte mümkündür.

Tereke ve mülk alım-satım konulu kayıtları incelediğimizde Osmanlı şehir dokusu hakkında bizlere bir takım ipuçları vermektedir. Kayıtlarda "*tahtani, fekanı, bâb*" terimleri bize Amasya meskenleri hakkında bilgiler vermektedir. Tahtani kelimesi evin alt katını, fevkani birinci katını ifade etmekteydi. Bâb lkelimesi ise evin odalarını belirtmektedir. Bu terimlerin sayesinde miras belgeleri, tereke kayıtları, mülk alım satım gibi kayıtlar aracılığı ile 17.yy Amasya evlerinin gayet sade olduğu dikkat çekmektedir. Bunun yanı sıra toplumun en küçük yapı taşı ailelerin korunması hususun da 9. Amasya şer'iyye sicilleri bize veriler sunmaktadır. Yetim kalan bir çocuğun vasi tayin edilerek kollanması eğer kimsesi kalmamış ise devlet tarafından himaye edilmesi gibi mevzulara sicilde çokça

rastlamaktayız. Yahut atanan vasi himayesine aldığı çocuğa haksızlık ettiği takdirde kadının müdahalesi ile karşılaşılıyordu.

Asayiş konusunda kayıpların aranması, darp-küfür- haneye tecavüz gibi konular bulunmaktadır. Osmanlı merkeziyetçi yapısının sağlam olması ile asayiş konusunda hâkimiyetin kadı önderliğinde gerçekleştirildiğini, halkın refahının gözetildiğini incelediğimiz sicil kaydından anlayabilmekteyiz. Kayıpları arayan yakınlar kadıdan yardım istiyorlardı. Kayıplar konusunda en son görüldüğü yere dair teferruatlar veriliyordu. İncelediğimiz sicilde üç çalışanın vazifelerini yerine getirirken kaybolması üzerine mahkemeye başvuran bir işverene rastlıyoruz. Burada kayıplarını aramak için sadece aileler değil halkın da başvuru yapabileceği çıkarımında bulunabiliriz. Halkın güvenliği için mahkemeye başvurdukları diğer konu da ölüm keşfidir. Kavga sonucu işlenen cinayet üzerine şer'iyye sicilinde kayıtlar bulunmaktadır. Yapılan soruşturma üzerine ceset üzerinde kadı nezaretinde görevlendirenler aracılığı ile detaylı bilgi verildiğini görüyoruz. Çalışmamızda eşkıyalığa dair kayıtlarda mevcuttur. Halkın huzurunu bozan, haksız yere haraç kesen eşkıyanın bertarafı için kadıya emirler verildiği görülmektedir. Bulundukları yerde hak ettikleri cezanın verilmesi telkin edilmiştir.

Sosyal hayata dair diğer mevzularda nafaka, evlenme ve boşanma, miras konularıdır. Boşanma hususunda Osmanlı hukuk sistemi önünde kadının haklarının korunduğunu görmekteyiz. Bu bağlamda Osmanlı hukuku ile islam hukuku bütünlük sağlamaktadır. Bu bütünlüğe bir örnek olarak sicildeki boşanan çiftlerden kadının iddeti dolmadan yeniden nikâhlanması üzerine kadının müdahalesi söz konusudur. Osmanlı hukuku toplumsal ahlakı islamın kaiedeleri ve genel adap donelerini gözetim altında tutarak desteklemektedir. Miras ile ilgili belgelerde paylaşım konusunda sorun yaşayan kardeşler yahut eş ve akrabalar mahkemeye başvurmaktaydı. Hak olan mirasın adil bir şekilde pay edilmesi için Osmanlı kadıları sicilmizde de görüldüğü üzere vazifelendirilmişlerdir. Zimmiler arasında da yapılan miras paylaşımı hususunda Osmanlı mahkemesine başvurmaktaydılar.

Siclimizde vakıf görevlilerinin değişimine ve görevini kötüye kullananlara dair belgeler mevcuttur. Suyolu yapımı için vakıf tarafından görevlendirilme yapılmaktadır. Böylelikle sicil sayesinde bir kez daha vakıfların Osmanlı Devleti için bayındırlık manasında yükünü hafifletiyordu. Vergi konusundaysa gayrimüslim tebaanın vergi ödeme yükümlülüklerinden kaçındıkları vergi miktarını fazla bulmaları hasebiyle şikâyetle

bulunduklarına dair konular bulunmaktadır. Yapılan incelemede kadı şikâyetinde bulunan zımmiyi haksız bulduğu vergi miktarının sabit kaldığını görüyoruz.

İncelenen sicilde köle azadına dair de veriler mevcuttur. Kadı aracılığıyla haksızlığa uğrayan cariyeye, hizmetli olduğu takdirde müdahale ediliyordu. Çalışmamızda rahatsız edildiğini dile getiren bir cariyeye için karar çıktığını ve onu koruma altına aldıklarını gözlemlemekteyiz. Ayrıca kölenin azat edildiğini de kadılar tarafından kayıt altına alınmaktaydı.

Şer'iyye sicilleri yöre halkının sosyal yapısı, ekonomik durumu, şehrin yapısal dokusu, meskenlerin sadeliği ile bizlere Amasya şehri hakkında bir resim çizmektedir. Birey ve devlet arasında köprü görevi gören kadılar tuttukları kayıtlar ile toplumun güven ve refahını sağlamaktaydı.

Sicil aracılığıyla dönemin Amasyasında yer isimlerinede ulaşabilmekteyiz. Günümüzde bazıların hala kullanıldığı yer isimleri, köy, mahalle, kaza isimleridir. Mülk satışında yahut borca karşılık verilen bağın yer tarifinde ve miras dağılımında kaydedilen bazı mevki isimlerine rastlamaktayız. Osmanlı İmparatorluğunun sancak, kaza ve eyalet gibi idari taksimatlarını da siciller yardımı ile öğrenebilmemiz açısından kadı sicilleri oldukça mühimdir. Sicilde birçok vakıf ismi geçmektedir. Örneğin; Hacı Musa vakfı, Torumtay vakfı vs.dir. Vakfın görevlileri genellikle erkeklerden oluşmasına karşı sicilimizde kadınlarında görev alabildiğini görmekteyiz.

Taşrada adli teşkilatı belgede adı geçen vazifelerle bilgi sahibi olmaktayız. Naiplik, subaşılık, yasakçılık, çavuşluk ve bostanbaşıcılık gibi vazifelere rastlamaktayız.

Askeri açıdan çalışmamızda Girid seferine katılmayarak firar eden askerler için bazı emirler kadıya intikal etmektedir. Bu askerlerin tımarlarının elinden alınması tasarrufunun başkasına devri gibi cezaların verildiğini görüyoruz.

Çalışmamızda sicil-i mahfuz-ı defterlü kısmında en yoğun olarak beratları görmekteyiz. İçerik olarak ise göreve tayin için beratlar oldukça fazladır. Beratlar ve fermanlar ile devlet ile görevlendirdiği kadı arasındaki iletişim canlı kalmıştır. Kadı'nın halka olan sorumluluğunun yanında devletine karşı da sorumlulukları oldukça fazladır. İncelenen tezkirelerde tımar tasarrufunun başkasına tevcih edildiği kaydedilmektedir.

Şer'iyye sicil hukuk açısından incelendiğinden bize Türk-İslam hukuk sentezini gösteren önemli kaynaktır. 9 Numaralı Amasya şer'iyye sicili hukuk terimini taşrada hayata geçirilişini inceleme fırsatı vermiştir. Adalet mülkün temelidir kaidesi gereğince Osmanlı hukuk sistemi ve idari taksimatı ile bu kaidenin 17. yy Amasya'sında ne denli etkili olduğunu çalışmamızda hatalar en aza indirgenmeye çalışılarak ele aldık. Adaletin devlet ve yönetilenler arasında nasıl vuku bulduğunu görmemiz açısından şer'iyye sicilleri önemli belgelerdir. 9 Numaralı Amasya şer'iyye sicili yerel tarih araştırmaları perspektifinde yarar sağlayamanın yanında şer'iyye sicili çalışmalar bir araya getirildiğinde uzun vadede yarar sağlayacağı kanaatindeyiz.



KAYNAKÇA

- Acar, H. İ. (2000). İddet. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi* (Cilt 21, s. 466-471). İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı.
- Acar, H. İ. (2010). Talak. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi* (Cilt 39, s. 496-500). İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı.
- Açık, T. (2006). 1916 Nolu Şer'iyye Siciline göre Trabzon'da Mülk Satışları. *Uluslararası Trabzon ve Çevresi Kültür ve Tarih Sempozyumu*. 1, s. 169-188. Trabzon: Türk Ocakları Trabzon Şubesi.
- Açık, T., & Tuluk, Ö. İ. (2009). Osmanlı Mimarlığının Metinsel Dili:Mimarlık Tarihi Şer'iyye Sicillerinin Yeri. *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, 7(13), 461-473.
- Akgündüz, A. (1998). *Şer'iyye Sicilleri* (Cilt 12). İstanbul: Türk Dünyası Araştırmaları vakfı.
- Akgündüz, A. (2000). İ'lâm. *Türk Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi (DİA)* (Cilt 22, s. 72-73). İstanbul: Türk Diyanet Vakfı Yayınları.
- Akgündüz, A. (2009). İslam Hukukunun Osmanlı devleti'nde tatbiki: Şer'iyye mahkemeleri ve Şer'iyye Sicilleri. *İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi*(14), 13-48.
- Akgündüz, A., & Oğuz, M. (1998). Hüccet. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi (DİA)* (Cilt 18, s. 446-450). İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- Aktan, H. (2020). Miras. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi (TDV)* (Cilt 30, s. 143-145). Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı.
- Akyol, S. (2021). Şer'iyye Sicillerinin Arşiv Belgeleri Arasında Osmanlı Sosyo- Ekonomi Tarihi Açısından Önemi. *USBAD Uluslararası Sosyal Bilimler Akademi Dergisi*, 1128.
- Apaydın, H. Y. (2001). Karz. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi (TDV)* (Cilt 24, s. 520-525). İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı.
- Aybakan, B. (2011). Temilk. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi* (Cilt 40, s. 428-430). İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı.
- Aydın , M. A., & Hamidullah, M. (2002). Köle. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi* (Cilt 26, s. 246-248). Ankara: Türkiye Diyanet vakfı.
- Aydın, M. A. (1992). Borç. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi (TDV)* (Cilt 6, s. 285-291). İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı.
- Aydın, M. A. (1994). Deyn. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi (TDV)* (Cilt 9, s. 266-268). İstanbul.

- Bardakoğlu, A. (1996). Had. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi* (Cilt 14, s. 547-551). İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı.
- Bardakoğlu, A. (1998). Hibe. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi* (Cilt 17, s. 421-426). İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı.
- Bostan, M. K. (2017). Osmanlı'da Vakıfların Yeri ve Önemi. *Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, 2, 120-128.
- Bozkurt, M. (2020, Ağustos). 15 Numaralı Amasya Şer'iyye Scilinin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi. *Yüksek Lisans Tezi*, 46. Amasya.
- Bozkurt, M. (2020). 15 Numaralı Amasya Şer'iyye Sicili'nin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi. *Yüksek Lisans Tezi*, 24-25.
- Demir, K., & Bozatay, A. (2014). Osmanlı Adli ve İdari Sisteminde Kadılık: Kurumsal Bir Değerlendirme. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(10), 71-89.
- Demir, A. (2017). Osmanlı Devleti'nde Kadılar ve Naipeler. *Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi ve ASEAB Dergisi*, 1(1), 28-37.
- Duman, A. (2007). Kadı Defterleri (Şer'iyye Sicilleri) Mahiyetleri, Muhtevaları ve İslam Hukuku Açısından İncelenmelerinin Önemi. *EKEV Akademi Dergisi*(11), 139-156.
- Ekinci, E. B. (2005). Osmanlı Devleti'nde Mahkemeler ve Kadılık Müessesesi Literatürü. *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, 3(5), 418.
- Ekiz, Z. (2003). 1828 Nolu Trabzon Kadı Sicili(Transkripsiyon-Değerlendirme). *Tüksek Lisans Tezi*. Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü .
- Erbay, C. (2006). Nafaka. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi* (Cilt 32, s. 282-285). İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı.
- Gedikli, F. (2005). Osmanlı Hukuk Kaynağı Olarak Şer'iyye Sicilleri. *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, 187-213.
- Genç, M. (2019). *Osmanlı İmparatorluğunda Devlet ve Ekonomi*. İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- Güler, M. A. (2015). Modern Kölelik ve Modern Köleliğin Görünümleri. *İş ve Hayat Dergisi*, 1(2), 23-46.
- Günay, R. (2012, Aralık). Şer'iyye Sicillerinde Mülk Alışverişleri: Kullanılan Usul ve Dil. *SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*(27), 15-24.
- Güney, H. (2012). Vakıf. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi* (Cilt 42, s. 475-479). İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı.
- Hacib, Y. H. (2019). *Kutadgu Bilig*. Ankara: Gençlik Spor Yayınları.

- Hallaçoğlu, Y. (1991). *XIV-XVII Yüzyıllarda Osmanlılarda Devlet Teşkilâtı ve Sosyal Yapı*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- İnalcık, H. (2020). *Kuruluş ve İmparatorluk Sürecinde Osmanlı Devlet, Kanun, Diplomasi*. İstanbul: Timaş yayınları.
- İnalcık, H. (2020). *Osmanlı Tarihinde İslâmiyet ve Devlet*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- İnalcık, H. (2020). *Osmanlı'da Devlet, Hukuk ve Adâlet*. İstanbul: Kronik Kitab.
- İpşirli, M. (2020). Mülâzemet. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi* (s. 536-537). Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı.
- Kavaklı, S. (2011). XVII. Yüzyılın İkinci Yarısında Amasya (Şer'iyye Sicilllerine Göre). *Doktora Tezi*. Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı Yeniçağ Tarihi Bilim Dalı.
- Kenanoğlu, M. M. (2013). Vergi. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi* (Cilt 42, s. 52-58). İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı.
- Kılıç, Ü. (2014). İlmiyye Teşkilatı. T. Gündüz içinde, *Osmanlı Teşkilat Tarihi* (s. 275-317). Ankara: Grafiker Yayınları.
- Kıvrım, İ. (2009). 17. Yüzyılda Gaziantep'te Ailenin Yaşadığı Mekan: Ev. *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları*(10), 69-97.
- Köstüklü, N. (2008). Osmanlı- Türk Aile Kurumu Ataştırmalarında Tereke Defterlerinin Yeri ve Önemi. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(1), 11-26.
- Kütükoğlu, M. (2018). *Osmanlı'nın sosyo-kültürel ve İktisadi Yapısı*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Kütükoğlu, M. S. (1992). Berat. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi* (Cilt 5, s. 472-173). İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı.
- Kütükoğlu, M. S. (1994). *Osmanlı Belgelerinin Dili*. İstanbul: Kubbealtı Neşriyat.
- Kütükoğlu, M. S. (1995). Ferman. *Türk Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi* (Cilt 12, s. 400-406). İstanbul: Türk Diyanet Vakfı.
- Onat, İ. E. (2019). 18. Asır İstanbulunda Şer'iyye Sicillerine Göre Öldürme(Katl) Suçu. *Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı.
- Ortaylı, İ. (2020). *Hukuk ve İdare Adamı Olarak Osmanlı Devleti'nde Kadı*. İstanbul: Kronik Yayınları.
- Öz, M. (2012). Vasî. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi* (s. 546-547). İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı .

- Özay, H. (2018, Aralık). İslam Miras Hukukunun Özellikleri. *İslam Medeniyeti Araştırma Dergisi(İMAD)*, 3(2), 203-224.
- Özcan, T. (2020). Muhallefat. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi* (Cilt 30, s. 405-406). Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı.
- Özervarlı, M. S. (2020). Mülk. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi (TDV9)* (Cilt 31, s. 538-539). Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı.
- Özturan, S. S. (2018). 19. yüzyılın Son Çeyreğinde Osmanlı Mahkemelerinde Vasi Tayini. *Vakanüvis- Uluslararası Tarih Araştırmaları Dergisi*(1), 338-355.
- Pakalın, M. Z. (1993). *Osmanlı Tarihi Deyimleri ve Terimler Sözlüğü*. İstanbul: M.E.B Basımevi.
- Sırım, V. (2017). Bir Finansman Kaynağı Olarak vakıflar; Osmanlı Örneği. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 6(6), 172-188.
- Taşkesen, M. Ö. (tarih yok). Osmanlı Döneminde Sosyal Refah Sistemi Olarak Vakıflar. *İş ve Hayat Dergisi*, 57-66.
- Temiz, M. (2018). 3 Numaralı Amasya Şer'yye Sicilinin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi. *Yüksek Lisans Tezi*.
- Töremiş, F. G. (2019). H.1058-1059 (1648-1649) Tarihli ve 7 Numaralı Amasya Şer'yye Sicili'nin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi. *Yüksek Lisans Tezi*.
- Uğur, Y. (2003). Mahkeme Kayıtları(Şer'yye Sicilleri) : Literatür Değerlendirmesi ve Bibliyografyası. *Türkiye Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 305-334.
- Uzunçarşılı, İ. H. (1995). Buyruldu. *Bellekten*, 5(19), 298-318.
- Yılmaz, Y. (2019). Osmanlı Devleti'nde Vergi Sistemi ve Vergi Denetimi. *Vergi Raporu Dergisi*(232), 11-22.
- Zerey, O. (2003). 1824 Numaralı Trabzon Kadı Sicili Transkripsiyon ve Değerlendirilmesi. *Yüksek Lisans Tezi*. Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Cumhurbaşkanlığı Arşiv Belgeleri

Amasya Şer'yye Sicilleri (A.Ş.S.). No:9 (Sicil belgeleri Amasya Üniversitesi Tarih Bölümü öğretim üyesi olan Prof. Dr. Yılmaz KARADENİZ'den temin edilmiştir).



EKLER



